Psalmii

1

PSALMUL 1[1]

1 Fericit bărbatul[2] carele[3] n'a umblat
în sfatul necredincioşilor şi cu păcăto-
şii'n cale nu a stat şi pe scaunul uciga-
şilor n'a şezut;
2 ci în legea Domnului îi este voia, în
legea Lui va cugeta[4] ziua şi noaptea.

---

[1]Psalmul abordează paralela dintre omul credincios şi cel nelegiuit, ce anume i se întâmplă sau i se poate întâmpla fiecărui om din cele două categorii. Comentatorii îl consideră drept o introducere la întreaga Carte a Psalmilor.

[2]

[3]„carele" nu este o variantă a pronumelui relativ simplu „care", ci un vechi cuvânt românesc folosit adesea în locul sintagmei „cel care" sau „cel ce"; aşadar, cu rol determinativ. Când se spune: „Tatăl nostru Carele eşti în ceruri", expresia nu vizează relaţia „Tată ceresc" – „tată pământesc", ci determinarea, cu valoare apoziţională, a lui Dumnezeu în transcendenţă – imanenţă. Femininul lui „carele" este „carea", aşa cum apare, de pildă, în imnul Axion, cu sensul de „cea care".

[4]Unii tălmăcitori ai T. M. preferă sensul primar al cuvântului ebraic şi traduc „murmură" (BJ, OSTY) sau „recită" (TOB), pornind de la vechiul obicei al evreilor de a recita zilnic, cu voce joasă, fragmente din Legea dată de Dumnezeu lui Moise pe muntele Sinai. KJ şi RSV însă reţin sensul al doilea: „meditează", sens pe care-l implică şi grecescul meletáo (cu toate că şi acesta se referă la practica declamaţiei). A cugeta în (iar nu despre) legea Domnului are acum şi un sens creştin: a te concentra lăuntric asupra esenţei la care se reduce, în ultimă instanţă, legea lui Moise: iubirea de Dumnezeu şi iubirea de aproapele (Mt 22, 37-40). În dimensiunea mistică a textului, necontenita cugetare lăuntrică se învecinează şi cu practica isihastă a rugăciunii lui Iisus (a minţii în inimă).

3 Şi va fi ca pomul răsădit lângă izvoa-
rele apelor, cel ce roada şi-o va da la
vreme, a cărui frunză nu, nu va cădea
şi ale cărui fapte, toate, vor spori.
4 Nu aşa-s necredincioşii, nu aşa, nu!,
ci-s ca praful ce-l spulberă vântul de pe
faţa pământului...
5 De aceea nu se vor scula necredincio-
şii în judecată,[5] nici păcătoşii în sfatul
celor drepţi.
6 Că Domnul cunoaşte[6] calea drepţilor,
iar calea necredincioşilor va pieri.

2

PSALMUL 2[1] Al lui David.

1 De ce oare s'au întărâtat neamurile şi
de ce'n deşert au cugetat popoarele?

---

[5]Necredincioşii nu vor avea dreptul să-i judece pe alţii, aşa cum în viziunea creştină sfinţii sunt aceia care, împreună cu Iisus Hristos, vor judeca lumea (vezi 1 Co 6, 2). Sensul acestui stih e luminat de cel următor.

[6]„A cunoaşte" are aici sensul de „a purta grija", „a ocroti", ceea ce traduce exact şi termenul ebraic.

[1]Psalm profetic prin excelenţă, cu trimiteri mesianice şi eshatologice, fapt pentru care el stă alături de Ps 109. Personajul central al acestui psalm transcende cu mult circumstanţele istorice ale regelui David, aşa încât El a putut fi uşor identificat cu Iisus Hristos: „fiul lui David".

2 S'au strâns laolaltă regii pământului,
mai-marii între ei s'au sfătuit împo-
triva Domnului şi a Hristosului[2] Său:
3 „Să rupem legăturile lor de pe noi şi
jugul lor de pe noi să-l azvârlim!"
4 Cel ce locuieşte'n ceruri Îşi va râde de
ei, Domnul îi va lua'n bătaie-de-joc.
5 Atunci va grăi către ei întru pornirea
Sa şi întru mânia Sa îi va îngrozi:
6 „Eu Împărat sunt pus de El peste Sion
– muntele cel sfânt al Lui –
7 ca să vestesc porunca Domnului.[3]
Zis-a Domnul către Mine: – Fiul Meu
eşti Tu, Eu astăzi Te-am născut[4];
8 cere de la Mine şi-Ţi voi da neamu-
rile să-Ţi fie moştenire şi marginile
pământului să-ţi fie stăpânire.
9 Pe ei îi vei păstori cu toiag de fier, ca
pe un vas al olarului îi vei zdrobi în bu-
căţi".
10 Şi acum, voi, regilor, înţelegeţi,
învăţaţi-vă voi toţi cei ce judecaţi
pământul!
11 Slujiţi Domnului cu frică şi vă bucu-
raţi Lui cu cutremur[5]!

[2]„Hristos" înseamnă „uns" şi e corespondentul ebraicului „Maşiah" = rege învestit prin ungere. Unele traduceri din T. M. redau: „împotriva lui Mesia al Său" (BJ, TOB), în timp ce altele (KJV, RSV, OSTY) preferă: „împotriva unsului Său".

[3]Sf. Grigorie de Nyssa pune acest text în relaţie cu profeţia din Is 9, 6. Pe de altă parte, Fericitul Augustin crede că dacă „Sion" înseamnă „contemplaţie", acest cuvânt nu se poate referi decât la Biserică, potrivit textului din 2 Co 3, 18 (vezi şi nota); aşadar, traducerea lăuntrică ar fi: „Eu Împărat sunt, pus de El peste Biserică".

[4]„Astăzi", înseamnă prezentul continuu. E vorba, aşadar, de naşterea Fiului din Tatăl în eternitate („mai înainte de toţi vecii"), eternitatea în care nu poate exista nici trecut, nici viitor, de vreme ce tot ceea ce e veşnic e pururea în fiinţă (Fer. Augustin).

[5]Ebr.: „tremurând sărutaţi-I picioarele".

12 Luaţi învăţătură, ca nu cumva Dom-
nul să Se-aprindă de mânie şi să pieriţi
din calea cea dreaptă! Atunci, când de-
grab I Se va aprinde mânia, fericiţi vor
fi toţi cei ce se încred într'Însul!

3

PSALMUL 3 Al lui David; când fugea de dinaintea fiului său Abesalom[1].

1 Doamne, de ce s'au înmulţit cei ce
mă necăjesc? Mulţi se ridică împotriva
mea,
2 mulţi îi spun sufletului meu: „Nu-
i este lui mântuire întru Dumnezeul
lui"...
3 Dar Tu, Doamne, Tu eşti ocrotitorul
meu, Tu eşti slava mea şi Cel ce înalţi
capul meu.
4 Cu glasul meu către Domnul am stri-
gat şi El m'a auzit din muntele Său cel
sfânt.
5 Eu m'am culcat şi am adormit;
sculatu-m'am, că Domnul mă va ocroti.
6 Nu mă voi teme de miile de popoare
care'mprejur mă împresoară.
7 Ridică-Te, Doamne, mântuieşte-mă,
Dumnezeul meu, că Tu i-ai bătut pe
toţi cei ce fără pricină mă duşmănesc,
dinţii păcătoşilor i-ai zdrobit.
8 A Domnului este mântuirea şi peste
poporul Tău binecuvântarea Ta.

[1]Vezi această istorie în 2 Rg 15. În altă ordine de idei, Versiunea Ebraică numerotează acest subtitlu drept versetul 1, aşa încât psalmul are 9 versete. Această ordine o adoptă şi ediţia Rahlfs, în concordanţă cu BJ, TOB, OSTY. Versiunea de faţă însă păstrează numerotarea clasică a ediţiilor româneşti; ea se află, de altfel, şi în KJV şi RSV. Cazul Psalmului 3 devine aproape general.

4

PSALMUL 4 Pentru sfârşit[1]: o cântare a lui David, printre psalmi.

1 Când eu am strigat, Tu m'ai auzit,
Dumnezeul dreptăţii mele; întru necaz
m'ai alinat[2]; ai milă de mine, ascultă-
mi rugăciunea!

2 Voi, fii ai oamenilor, până când veţi fi
greoi la inimă? de ce iubiţi voi deşertă-
ciunea şi cătaţi după minciună?

3 Să ştiţi că minunat l-a făcut Dom-
nul pe cel sfânt[3] al Său; Domnul mă va
auzi când voi striga către Dânsul.

4 Mâniaţi-vă, dar nu păcătuiţi[4]; dea-
supra paturilor voastre căiţi-vă de cele
ce-aţi grăit în inimile voastre.

5 Jertfiţi jertfa dreptăţii şi nădăjduiţi
în Domnul.

6 Mulţi zic: „Cine ni le va arăta nouă
pe cele bune?" Însemnatu-s'a peste noi
lumina feţei[5] Tale, Doamne;

7 dat-ai bucurie în inima mea mai mult
decât în ei când roada lor de grâu, de
vin şi untdelemn s'a înmulţit[6].

8 În pace de'ndată mă voi culca şi voi
adormi, că Tu, Doamne, osebit m'ai
aşezat întru nădejde.

5

PSALMUL 5 Pentru sfârşit: un psalm al lui David, pentru cea care a dobândit moştenirea.

1 Graiurile mele ascultă-le, Doamne,
înţelege-mi strigarea!

2 Ia aminte la glasul rugăciunii mele,
Împăratul meu şi Dumnezeul meu,
căci Ţie mă voi ruga, Doamne!

3 Dimineaţa vei auzi glasul meu, dimi-
neaţa voi sta înaintea Ta şi Tu mă vei
vedea.

4 Că Tu nu eşti un dumnezeu care vrea
fărădelegea, nici va locui cu Tine cel ce
doreşte răul;

[1]Fericitul Ieronim notează că, deşi titlurile psalmilor nu se află – sau nu sunt aceleaşi – în toate manuscrisele ebraice, greceşti sau latineşti, importanţa lor nu trebuie neglijată, ele făcând parte integrantă din textul Sfintei Scripturi. Expresia „Pentru sfârşit" (eis to télos), întâlnită de mai multe ori în fruntea psalmilor, denotă dimensiunea profetică a psalmului respectiv. În cazul de faţă, „moştenirea" nu poate fi altceva decât împărăţia lui Dumnezeu; dacă evreii socotesc că au dobândit-o dintru început, noi, creştinii, ştim că ea nu va veni decât la „sfârşitul" veacurilor, şi anume prin Biserica lui Hristos. Adăugăm observaţia că télos înseamnă nu numai „sfârşit", ci şi „ţintă", „finalitate", „scop", „termen final", „plinire", „realizare", „rezultat", „consecinţă", „plenitudine", „culminaţie", „corolar", „desăvârşire", „deznodământ". Textul „sfârşitul Legii este Hristos" de la Rm 10, 4 trebuie înţeles ca şi cum ai citi: „sfârşitul seminţei este planta".

[2]Literal: „mi-ai lărgit inima" = m'ai eliberat din suferinţa lăuntrică.

[3]Cuvântul hósios poate însemna „drept", „evlavios", „cuvios", dar conotaţia sa primară e mult mai aproape de sfera sfinţeniei.

[4]Mânia poate fi proprie naturii omeneşti, dar păcatul constă în prelungirea şi amplificarea ei (vezi nota de la Ef 4, 26, unde versul e citat aidoma). De aceea, psalmistul îi cere omului (în următoarele două versuri) ca înainte de a intra în aşternut, seara, să-şi adune gândurile şi să se căiască de ceea ce a păcătuit lăuntric.

[5]Grecescul prósopon înseamnă nu numai „faţă", ci şi „persoană" (ca în expresia „faţă bisericească"). Tâlcuirea duhovnicească a versului: Lumina persoanei lui Dumnezeu a fost însemnată (întipărită, pecetluită) în om prin aceea că el a fost făcut după chipul Creatorului, dar şi prin aceea că, mai târziu, a primit „însemnarea" botezului şi pecetea Duhului Sfânt, devenind astfel „fiu al luminii" (Lc 16, 8; 1 Tes 5, 5).

[6]Către sensul acesta converg toate traducerile Versiunii Ebraice. Bucuria pe care i-o oferă omului comuniunea cu Dumnezeu e mult mai mare decât aceea oferită de recoltele îmbelşugate.

5 nelegiuiţii nu vor rămâne în preajma ochilor Tăi, urâtu-i-ai pe toţi cei ce lucrează fărădelege;

6 pe cei ce grăiesc minciuna Tu îi vei da pierzării, pe omul ucigaş şi viclean îl urăşte Domnul[1].

7 Dar întru mulţimea milei Tale voi intra în casa Ta, în frica de Tine mă voi închina spre locaşul Tău cel sfânt.

8 Din pricina vrăjmaşilor mei, Doamne, călăuzeşte-mă întru dreptatea Ta, calea Ta fă-o dreaptă înaintea mea.

9 Că'n gura lor nu este adevăr, inima lor e deşartă, gâtlejul lor, mormânt deschis, cu limba lor lucrează viclenii.

10 Judecă-i, Dumnezeule; surpă-i din gândurile lor, pentru mulţimea răutăţilor lor alungă-i afară, că ei, Doamne, Te-au amărât.

11 Şi se vor veseli toţi cei ce nădăjduiesc întru Tine; ei în veac se vor bucura, Tu[2] Te vei sălăşlui întru ei şi toţi cei ce iubesc numele Tău întru Tine se vor lăuda.

12 Că Tu pe cel drept îl vei binecuvânta, Doamne, cu pavăza bunăvoinţei ne-ai încununat.

[1]Fericitul Ieronim crede că omul păcătos (ucigaş, viclean), deşi urât de Dumnezeu, rămâne încă viu (deci, capabil de pocăinţă şi îndreptare), pe când omul minciunii, care nu e altcineva decât ereticul, e destinat pieirii, adică unei condamnări sufleteşti definitive, ca unul care se nimiceşte pe sine şi-i atrage şi pe alţii către pieire.

[2]T. M.: „Tu le vei fi sălaş" (apărător, ocrotitor, adăpost). Aici însă e vorba de omul care devine sălaş al lui Dumnezeu (theofor); textul prefigurează misterul euharistic şi calea omului spre îndumnezeire.

6

PSALMUL 6 Pentru sfârşit: un psalm al lui David, printre cântările pentru Octavă[1]

1 Doamne, nu cu mânia Ta să mă mustri, nici cu urgia Ta să mă cerţi.

2 Miluieşte-mă, Doamne, că sunt neputincios[2]; vindecă-mă, Doamne, că oasele mele s'au tulburat,

3 şi sufletul mi s'a tulburat foarte; dar Tu, Doamne, până când?

4 Întoarce-Te spre mine, Doamne, izbăveşte-mi sufletul, de dragul milei Tale mântuieşte-mă.

5 Că nu din moarte Te va pomeni cineva; cine, în iad fiind, se va mărturisi Ţie?[3]

6 Ostenit-am întru suspinul meu, în fiece noapte scălda-voi patul meu, în lacrimi aşternutul mi-l voi uda.

7 Ochiul meu s'a tulburat de supărare, în mijlocul duşmanilor mei m'am învechit.

8 Îndepărtaţi-vă de mine voi, meşteri ai fărădelegii, căci auzit-a Domnul glasul plângerii mele;

9 Domnul mi-a auzit ruga, Domnul mi-a primit rugăciunea.[4]

[1]Fericitul Augustin tâlcuieşte: Octava (într'un fel, ziua a opta) nu poate fi altceva decât veşnicia de după sfârşitul veacurilor. Dacă timpul e repetarea ritmică a celor şapte zile, cea de a opta înseamnă ieşirea din timp, trecerea existenţei dincolo de cronologie.

[2]În neputinţa limitelor sale, omul ştie că nu se poate salva prin el însuşi şi că are nevoie de ajutorul lui Dumnezeu.

[3]Păcatul, a cărui plată este moartea (iadul), nu face altceva decât să-l separe pe om de Dumnezeu şi de lucrarea Duhului Sfânt, aruncându-l în imposibilitatea comunicării şi comuniunii.

[4]În acest verset sunt folosite două cuvinte în-

10 Să se ruşineze şi foarte să se tulbure
toţi vrăjmaşii mei, acum, degrab să dea
înapoi copleşiţi de ruşine!

7

PSALMUL 7 Un psalm al lui David, pe care l-a cântat Domnului pentru cuvintele lui Huşai, fiul lui Iemeni.[1]

1 Doamne, Dumnezeul meu, în Tine am
nădăjduit, mântuieşte-mă de toţi cei ce
mă prigonesc şi izbăveşte-mă,

2 ca nu cumva ei asemenea unui leu
să-mi răpească sufletul, nefiind cel ce
mântuieşte şi nici cel ce izbăveşte.[2]

3 Doamne, Dumnezeul meu, dac'am făcut eu aceasta, dacă'n mâinile mele e cumva nedreptate,

4 dac'am răsplătit cu rău celor ce mi-au făcut mie rău,[3] atunci gol să cad eu din faţa vrăjmaşilor mei;

5 vrăjmaşul să-mi prigonească sufletul şi să-l prindă, viaţa în lut să mi-o calce şi slava să mi-o culce'n ţărână!

6 Scoală-Te, Doamne, întru mânia Ta, înalţă-Te pân' la hotarele duşmanilor mei; scoală-Te, Doamne, Dumnezeul meu, cu porunca pe care ai poruncit-o,

7 şi adunare de popoare Te va înconjura, şi de dragul lor în înălţime Te vei întoarce.

8 Domnul va judeca popoarele[4]; Doamne, judecă-mă după dreptatea mea şi după nerăutatea de deasupra mea.

9 Isprăvească-se răutatea păcătoşilor, iar Tu îl vei călăuzi pe cel drept, Tu, Cel ce pătrunzi inimile şi rărunchii,[5] Dumnezeule!

10 Drept e ajutorul meu de la Dumnezeu, Cel ce-i mântuieşte pe cei drepţi la inimă![6]

---

rudite, dar cu înţelesuri specifice: în primul stih, déisis = rugă de mijlocire pentru alţii (cuvânt ce a dat numele icoanei „Deisis", a Dreptului Judecător Care ascultă ruga Maicii Domnului pentru omenire); în cel de-al doilea, prosevhé = rugăciune în general, personală.

[1]Huşai este cel ce a salvat viaţa lui David când acesta se afla în război cu Abesalom, şi tot el i-a vestit regelui moartea fiului său (vezi 2 Rg 17-18). Totuşi, istoria nu-l numeşte „fiul lui Iemeni", ci „Huşai Archianul", Iemeni fiind un nume inexistent. Sf. Ioan Gură de Aur crede că psalmistul i-a dat un nume simbolic: „fiul dreptei", după fapta cea dreaptă pe care o săvârşise; exemple asemănătoare în Sfânta Scriptură: Iuda = „fiul pierzării" (In 17, 12), diavolul = „fiul pierzării" (2 Tes 2, 3), omul primitor = „fiu al păcii" (Lc 10, 6).

[2]În legătură cu dubla folosire a celor două verbe, „a mântui" şi „a izbăvi": Omul se poate mântui şi prin puterea lăuntrică a propriei sale credinţe (Lc 7, 50; Mt 8, 13), dar pentru izbăvire (eliberare din robie) are nevoie de cineva din afară care să-l răscumpere. Psalmistul se roagă să fie mântuit de duşmanii săi de acum, din această viaţă, şi izbăvit de cei ce în ceasul morţii sale, la pragul trecerii în viaţa de dincolo – diavolii şi propriile sale păcate – se vor repezi, asemenea unui leu, să-i răpească sufletul. Aşadar, o lectură posibilă: Mântuieşte-mă de mulţimea celor ce mă prigonesc şi izbăveşte-mă, pentru ca să nu fiu răpit ca şi cum n'ar exista Cel-Ce-Răscumpără (Sf. Ioan Hrisostom).

[3]T. M.: „Dac'am răsplătit cu rău celor ce mi-au făcut bine".

[4]Verbul „a judeca" are în Sfânta Scriptură mai multe înţelesuri: „a face dreptate", „a pedepsi", „a cerceta", „a examina" (după anumite criterii), „a cumpăni", „a cataloga". În cazul de faţă, el înseamnă „a cerceta" circumstanţele prin care unui iudeu, unui elin sau unui scit, de exemplu, i se poate atribui o vină mai mare sau mai mică.

[5]În sens biblic, inima este locaşul simţămintelor nobile, în timp ce rărunchii (măruntaiele) sunt sediul pasiunilor carnale.

[6]„Drept la inimă" este cel ce nu are mintea pornită spre exagerare, nici spre micşorare, ci se îndreaptă spre calea de mijloc a virtuţii (Sf. Ioan Hrisostom).

11 Dumnezeu, judecător drept şi tare
şi îndelung-răbdător, mânia nu Şi-o
aduce'n fiecare zi.
12 Dacă nu vă veţi întoarce, El sabia Şi-
o va face să lucească, arcul Şi l-a încor-
dat şi l-a pregătit
13 şi'n el a gătit unelte de moarte, săge-
ţile Lui sunt gata pentru cei ce ard în
mânie:
14 Iată, s'a chinuit să nască nedreptate,
a zămislit durere, a născut nelegiuire;[7]
15 a deschis o groapă, şi a adâncit-o şi
va cădea în groapa pe care a făcut-o;
16 durerea lui se va întoarce pe capul
său, pe creştetul său nedreptatea lui se
va coborî.
17 Lăuda-voi pe Domnul după drepta-
tea Lui şi voi cânta numele Domnului
Celui-Preaînalt.

8

PSALMUL 8 Pentru sfârşit: un psalm al lui David privitor la teascurile de vin.[1]

1 Doamne, Dumnezeul nostru, cât
de minunat este numele Tău în tot
pământul! Că măreţia Ta s'a înălţat
mai presus de ceruri.
2 Din gura pruncilor şi a celor ce sug Ţi-
ai pregătit laudă[2], din pricina vrăjma-
şilor Tăi, ca să-i nimiceşti pe duşman
şi pe răzbunător.
3 Când privesc cerurile, lucrul mâini-
lor Tale, luna şi stelele pe care Tu le-ai
întemeiat:
4 Ce este omul, că-Ţi aminteşti de el?
sau fiul omului, că-l cercetezi pe el?[3]
5 Micşoratu-l-ai pentru-o clipă[4] mai
prejos de îngeri, cu slavă şi cu cinste
l-ai încununat
6 şi l-ai pus peste lucrul mâinilor Tale,
pe toate le-ai supus sub picioarele lui,
7 oile şi boii, da, totul, chiar şi fiarele
câmpului,
8 păsările cerului şi peştii mării, cele ce
străbat cărările mărilor.
9 Doamne, Dumnezeul nostru, cât
de minunat este numele Tău în tot
pământul!

[7]Aici subiectul e subînţeles: omul rău. Verbele predicative sunt preluate din actul naşterii, dar nu în ordinea lor naturală: a zămisli, a avea dureri, a naşte, ci după o altă logică, pe care Sf. Ioan Hrisostom o explică: poftele nebuneşti, repezi, provoacă spasme chinuitoare; nestăpânirea gândului rău zămisleşte durere; răutatea aprinsă în inimă naşte nelegiuire.

[1]Titlul acestui psalm nu acoperă conţinutul, deoarece nicicum nu e vorba de teascuri. Aşadar, el este un simbol profetic asupra Bisericii: aşa cum prin treier grâul se separă de pleavă şi cum prin tescuire se separă vinul de ciorchine, tot astfel în Biserica luptătoare se aleg cei buni de cei ce rămân prea mult legaţi de lume (Fer. Augustin).

[2]Text citat de Iisus asupra copiilor care-L aclamau cu ramuri la intrarea Sa în Ierusalim (Mt 21, 16).

[3]„Omul" semnifică prototipul speciei umane (BJ îl traduce prin „Adam") sau omul ca specie, în timp ce „fiul omului" (denumire ce nu-i poate fi atribuită lui Adam, de vreme ce el nu s'a născut din alt om) semnifică omul individual. Versetul are un ecou în cartea lui Iov (7, 17-18), într'o parafrază din care nu lipseşte ironia.

[4]Ebr.: „Făcutu-l-ai cu puţin mai prejos decât un zeu". Apostolul Pavel va raporta întregul text din versetele 5 şi 6 la Iisus Hristos, citând însă după Septuaginta (vezi Evr 2, 6-8 şi notele), unde sensul temporal „pentru scurtă vreme" (pe durata întrupării „Fiului Omului") e preferat celui spaţial-calitativ din Versiunea Ebraică.

9

PSALMUL 9[1] Pentru sfârşit: un psalm al lui David cu privire la cele ascunse ale Fiului[2].

1 Mărturisi-mă-voi Ţie, Doamne, cu
toată inima mea, spune-voi toate mi-
nunile Tale;
2 mă voi veseli şi mă voi bucura de Tine,
cânta-voi numele Tău, Preaînalte!
3 Când se vor întoarce vrăjmaşii mei,
slăbi-vor şi vor pieri de dinaintea feţei
Tale,
4 că Tu mi-ai făcut mie judecata şi
dreptatea, şezut-ai pe scaun, Tu, Cel
ce judeci după dreptate.
5 Tu i-ai mustrat pe păgâni şi pierit-
au necredincioşii; stins-ai numele lor
în veac şi în veacul veacului;
6 vrăjmaşul a fost pân' la urmă lipsit
de sabie, iar cetăţile lui le-ai surpat;
pierit-a pomenirea lui cu răsunet.
7 Dar Domnul rămâne în veac, întru ju-
decată Şi-a pregătit scaunul
8 şi lumea o va judeca întru dreptate,
după îndreptar va judeca popoarele.
9 Şi S-a făcut Domnul scăpare sărma-
nului, ajutor la vreme de necaz.
10 Să nădăjduiască în Tine cei ce cunosc
numele Tău, că nu i-ai părăsit pe cei ce
Te caută pe Tine, Doamne!
11 Cântaţi-I Domnului Celui ce locu-
ieşte în Sion, faptele Lui vestiţi-le întru
neamuri.
12 Că Cel ce le caută sângele Şi-a adus
aminte de ei, n'a uitat strigarea săra-
cilor.
13 Miluieşte-mă, Doamne, vezi-mi înjo-
sirea din partea duşmanilor mei, Tu,
Cel ce mă înalţi din porţile morţii[3],
14 ca să vestesc toate laudele Tale în
porţile fiicei Sionului;[4] veseli-mă-voi
de mântuirea Ta!
15 Căzut-au păgânii[5] în groapa pe care-
au făcut-o; în cursa aceasta pe care au
ascuns-o s'a prins piciorul lor.
16 Cunoscut e Domnul când face ju-
decată, pe păcătos îl prinde în faptele
mâinilor lui.
17 În iad întoarcă-se păcătoşii, toate
neamurile care-L uită pe Dumnezeu!
18 Că nu până'n sfârşit va fi uitat săr-
manul, răbdarea săracilor în veac nu
va pieri.
19 Scoală-Te, Doamne, să nu se întă-
rească omul,[6] păgânii să fie judecaţi în

[1]Versiunea Ebraică a împărţit acest psalm în două părţi: versetele 1-21 alcătuiesc Psalmul 9, în timp ce versetele 22-38 formează Psalmul 10. De aici, un decalaj între Textul Ebraic, care numără 151 de psalmi, şi între Septuaginta şi Vulgata, care numără în total 150 de psalmi. Fireşte, versiunea de faţă păstrează ordinea Septuagintei şi, prin ea, a tradiţiei româneşti.

[2]Fericitul Ieronim raportează acest titlu enigmatic (şi specific Septuagintei) la taina morţii Fiului lui Dumnezeu, într'un text profetic, pe care traducătorii evrei care ne-au dat Septuaginta l-au intuit prin revelaţie, dar pe care n'au cutezat, la vremea lor, să-l exprime.

[3]Pentru „porţile morţii" vezi nota de la Iov 38, 17.

[4]„porţile fiicei Sionului", în contrast cu „porţile morţii". Prin „Sion" se înţelege Ierusalimul, cetatea care era socotită drept mama locuitorilor ei; aşadar, „fiicele Sionului" = poporul Ierusalimului. De reţinut: nu se spune „la porţile", ci „în porţile", adică în interiorul cetăţii, acolo unde laudele aduse cu glas mare Domnului răscumpără tăcerea din Şeol.

[5]Grecescul éthne (de la éthnos) se traduce fie prin „neamuri", fie prin „păgâni", în funcţie de context. Al doilea înţeles era: „ne-evrei", adică toţi cei de alt neam decât fiii lui Avraam. Pavel a fost numit „apostolul neamurilor", adică al păgânilor.

[6]Omul, fiinţă orgolioasă, mai ales prin necredinţă.

faţa Ta;

20 pune, Doamne, legiuitor peste ei, ca să cunoască păgânii că oameni sunt.[7]

21 De ce, Doamne, stai Tu departe? De ce ne treci cu vederea la vreme de necaz?

22 Când se trufeşte necredinciosul, săracul se aţâţă;[8] ei se prind în sfaturile pe care le ticluiesc.

23 Că se laudă păcătosul cu poftele sufletului său, iar nedreptul pe sine se blagosloveşte.

24 Păcătosul Îl întărâtă pe Domnul; Acesta nu-l va căuta după mulţimea mâniei Sale: în faţa lui nu este Dumnezeu.

25 Spurcate sunt căile lui în toată vremea. De la faţa lui lepădate sunt judecăţile Tale, [el crede] că peste toţi duşmanii lui va stăpâni;

26 că a zis în inima lui: „Nu mă voi clătina, nu-mi va fi mie rău cât va fi lumea."[9]

27 Gura lui e plină de blestem, de amăreală şi vicleşug; sub limba lui, osteneală şi durere.

28 Cu cei bogaţi el stă la pândă într'ascuns ca să-l ucidă pe cel nevinovat, ochii lui stau ţintă spre cel sărac;

29 din ascunziş pândeşte ca leul din culcuşul său, pândeşte ca să-l apuce pe cel sărac, pe sărac îl pândeşte ca să-l tragă la el.

30 În laţul său se va smeri, se va pleca şi va cădea când îl va stăpâni pe cel sărman.

31 Că a zis în inima lui: „Dumnezeu a uitat, Şi-a întors faţa, ca pân' la urmă să nu mă vadă...".

32 Scoală-Te, Doamne, Dumnezeul meu, înalţă-se mâna Ta, nu-i uita pe săracii Tăi până în sfârşit!

33 De ce L-a întărâtat necredinciosul pe Dumnezeu? Pentru că a zis în inima lui: „Nu, El nu va cerceta!...".

34 Vezi, pentru că Tu înţelegi ca osteneala şi mânia să le iei în mâinile Tale; că Ţie Ţi s'a încredinţat sărmanul, orfanului Tu i-ai fost ajutor.

35 Zdrobeşte braţul celui păcătos şi rău; păcatul său va fi căutat şi nu se va afla.

36 Împărăţi-va Domnul în veac şi în veacul veacului, voi, păgânilor, pieriţi din pământul Său!

37 Dorinţa sărmanilor ai auzit-o, Doamne, auzul Tău a luat aminte la râvna inimii lor

38 spre judecarea orfanului şi sărmanului, ca să nu se mai mândrească omul pe pământ.

10

PSALMUL 10 Pentru sfârşit: un psalm al lui David.

1 Spre Domnul am nădăjduit; cum de-i ziceţi sufletului meu: „Mută-te în munţi ca o pasăre!?"[1]

2 Că, iată, păcătoşii şi-au încordat arcul, gătit-au săgeţi în tolbă ca să-i săgeteze la întuneric pe cei drepţi la inimă.

[7] Păgânul, necredinciosul lipsit de evlavie şi bun simţ, pierde măsura şi nu-şi dă seama de limitele lui.

[8] Trufia nelegiuitului îl poate face pe cel năpăstuit să-şi piardă şi el măsura şi să păcătuiască prin mânie.

[9] Literal: „din neam în neam".

[1] Muntele e loc de ascunziş, un loc de care însă psalmistul nu are nevoie, de vreme ce el Îl are ocrotitor pe Domnul.

3 Că ei au stricat ceea ce Tu ai alcătuit; dar dreptul ce-a făcut?[2]

4 Domnul este în locaşul Său cel sfânt,[3] Domnul în cer Îşi are tronul, ochii Lui spre cel sărac se'ndreaptă, genele Lui îi cercetează pe fiii oamenilor[4].

5 Domnul îl cercetează pe cel drept şi pe cel necredincios, dar sufletul Său îl urăşte pe cel ce iubeşte nedreptatea.

6 Cu laţuri va ploua El peste cei păcătoşi, foc, pucioasă şi suflare de vifor e partea paharului lor.

7 Că drept este Domnul, iubeşte dreptatea, iar faţa Lui spre cele drepte priveşte.

11

PSALMUL 11 Pentru sfârşit: un psalm al lui David pentru Octavă.

1 Mântuieşte-mă, Doamne, că a lipsit cel cuvios,[1] că s'au împuţinat adevărurile de la fiii oamenilor.

2 Deşertăciuni[2] a grăit fiecare către aproapele său, buze viclene are în inimă, în inimă grăit-a ce e rău.

3 Domnul va nimici toate buzele viclene şi limba cea plină de trufie,

4 pe cei ce au zis: „Cu limba noastră ne vom slăvi, buzele noastre sunt ale noastre; cine e domn peste noi?"

5 „Pentru necazul săracilor şi pentru suspinul sărmanilor acum mă voi scula, zice Domnul, îi voi aşeza în mântuire, întru aceasta Eu voi vorbi deschis".

6 Cuvintele Domnului, cuvinte curate, argint lămurit în foc, cercat în pământ,[3] de şapte ori trecut prin curăţire.

7 Tu, Doamne, ne vei păzi şi ne vei feri de neamul acesta în veac.

8 Necredincioşii umblă'mprejur; după măsura înălţimii Tale i-ai preţuit pe fiii oamenilor.

12

PSALMUL 12 Pentru sfârşit: un psalm al lui David.

1 Până când, Doamne, mă vei uita cu totul?;[1] până când Îţi vei întoarce faţa de la mine?

2 Până când voi pune îngândurări în sufletul meu, dureri în inima mea ziua şi noaptea? Până când se va ridica vrăjmaşul meu împotriva mea?

3 Cată spre mine, auzi-mă Doamne, Dumnezeul meu, luminează-mi ochii,

---

[2]Ebr.: „Atunci când temeliile sunt nimicite,/ ce poate face dreptul?"

[3]„locaşul Său cel sfânt": în Legea Veche, templul; în Legea Nouă, biserica (pe de-o parte, ca locaş de închinare, dar şi fiinţa fiecărui creştin, pe de alta, ca templu al lui Dumnezeu; vezi 1 Co 3, 17 şi 6, 19).

[4]„fiii oamenilor", aici: cei ce s'au lepădat de „omul cel vechi" şi au devenit, prin primenire duhovnicească, oameni noi.

[1]Înţelesul versetului: De vreme ce în lume nu mai sunt oameni pe care să te poţi rezema, mântuirea (scăparea) nu poate veni decât de la Domnul.

[2]lucruri deşarte, trecătoare, fără conţinut.

[3]Se pare că e vorba de argintul purificat într'un cuptor săpat în pământ sau cu pereţi de cărămidă. Oricum: cuvintele Domnului, odată ajunse la noi, sunt libere de orice impuritate.

[1]Chiar când tristeţea noastră ia chipul deznădejdii, să nu uităm că Dumnezeu ne poate oferi un dar îndoit: El Se poate coborî să ne ilumineze mintea prin cunoaştere şi, pe de altă parte, să retrezească în noi virtutea şi să ne ridice la El prin lucrarea îndreptăţirii (Sf. Maxim Mărturisitorul).

ca nu cumva să adorm întru moarte[2],

4 ca nu cumva să zică vrăjmaşul meu: „Întăritu-m'am împotrivă-i!” Dacă eu mă voi clătina, cei ce mă necăjesc se vor bucura.

5 Dar eu spre mila Ta am nădăjduit, bucura-se-va inima mea de mântuirea Ta; cânta-voi Domnului, binefăcătorului meu, cânta-voi numelui Domnului Celui-Preaînalt.[3]

13

PSALMUL 13 Pentru sfârşit: un psalm al lui David.

1 Zis-a cel nebun întru inima sa: „Nu este Dumnezeu!”[1] Stricaţi au devenit şi urâţi s'au făcut în căile lor[2], nu-i nimeni care să facă binele, nu, nici măcar unul nu este[3].

2 Din cer S'a aplecat Domnul spre fiii oamenilor să vadă dacă este cineva care'nţelege sau care-L urmează pe Dumnezeu.

3 Toţi s'au abătut, împreună netrebnici s'au făcut, nu-i nimeni care să facă binele, nu, nici măcar unul nu este!

4 Oare nici unul din cei ce lucrează fărădelegea nu va ajunge la cunoaştere? Cei ce-l mănâncă pe poporul Meu, aşa cum mănâncă pâine, nu L-au chemat pe Domnul.

5 Cu frică s'au temut acolo unde nu era frică, fiindcă Dumnezeu este în neamul drepţilor.

6 Sfatul săracului l-aţi ruşinat, dar Domnul este nădejdea lui.

7 Cine va da din Sion mântuirea lui Israel? Când Domnul va întoarce robia poporului Său, atunci se va bucura Iacob şi se va veseli Israel.

14

PSALMUL 14 Un psalm al lui David.

1 Doamne, cine va locui în locaşul Tău şi cine se va sălăşlui în muntele Tău cel sfânt?[1]

2 Cel ce umblă fără prihană şi face dreptate, cel ce are adevărul în inima sa,

3 cel ce cu limba lui n'a grăit vicleşuguri, nici nu i-a făcut rău aproapelui său şi ocară n'a rostit împotriva celor de lângă el.

4 Dispreţuit e'n ochii săi cel ce face răul, dar el îi slăveşte pe cei ce se tem de

[2]Când ochiul lăuntric e luminat de Dumnezeu, somnul natural devine el însuşi veghetor şi nu alunecă în moarte.

[3]De reţinut legătura intimă dintre Dumnezeu şi numele Său.

[1]Sf. Ioan Damaschin demonstrează că tăgăduirea existenţei lui Dumnezeu se opune gândirii logice. Ca atare, numai un nebun Îl poate nega pe Dumnezeu.

[2]„căile lor” = modul lor de viaţă, felul lor de a lucra.

[3]Hiperbolă cu trimitere la Fc 6, 5, 12; text pe care Pavel îl va exploata teologic, asociindu-i altele asemănătoare, în Rm 3, 9-20.

[1]„locaşul”: literal, „cortul”, cu trimitere la vechiul „cort al mărturiei”, care era templul ambulant al poporului lui Israel. „Muntele Tău cel sfânt” = Sionul, înălţimea pe care se afla templul de la Ierusalim. Primul e legat de verbul „a locui” (temporar); celui de al doilea îi este asociat verbul „a se sălăşlui” (a locui permanent). În perspectiva creştinului, din prima categorie fac parte cei ce se află în Biserica luptătoare, de pe pământ, în care statornicia e relativă şi pot exista căderi; în cea de a doua se încadrează cei ce ajung în Biserica triumfătoare, din ceruri, unde totul devine permanent şi statornic (Fer. Ieronim).

Domnul, el, cel ce i se jură aproapelui
său şi nu se dezice,
5 el, cel ce nu şi-a dat argintul cu camătă şi mită n'a primit împotriva celor nevinovaţi. Cel ce face acestea nu se va clătina în veac.

15

PSALMUL 15 Inscripţie pe stâlp; a lui David.

1 Păzeşte-mă, Doamne, că în Tine am nădăjduit.

2 Zis-am Domnului: Domnul meu eşti Tu, că bunurile mele nu-Ţi trebuie...

3 Prin sfinţii care sunt pe pământul Său, întru ei făcut-a Domnul minunate toate voile Sale.

4 Înmulţitu-s'au slăbiciunile idolatrilor[1], de aceea s'au umplut de sârg[2]. Cu adunările lor sângeroase[3] nu mă voi aduna, numele lor pe buzele mele nu-l voi pomeni.

5 Domnul este partea moştenirii mele şi a paharului meu; Tu eşti Cel ce-mi pui la loc moştenirea.

6 Partea mea mi-a căzut între cei puternici, căci şi moştenirea mea puternică îmi este.

7 Binecuvânta-voi pe Domnul Cel ce m'a înţelepţit, întru aceasta până şi noaptea mă învaţă inima.

8 Pe Domnul Îl vedeam pururea înaintea mea, căci El îmi stă de-a dreapta, ca eu să nu mă clatin.

[1]Textual: „slăbiciunile lor"; completare după Textul Ebraic.

[2]Cu cât necredinciosul se simte mai slab, cu atât intră în panică şi se grăbeşte spre dezastru.

[3]Originalul sugerează libaţiile de sânge pe care le practicau închinătorii la idoli.

9 De aceea inima mea s'a veselit şi limba mea s'a bucurat; chiar şi trupul meu se va sălăşlui întru nădejde,

10 că nu-mi vei lăsa sufletul în iad, nici îl vei da pe sfântul Tău să vadă stricăciune.[4]

11 Cunoscute mi-ai făcut căile vieţii; cu faţa Ta, de veselie mă vei umple; de-a dreapta Ta, eterne desfătări.

16

PSALMUL 16 O rugăciune a lui David.

1 Ascultă-mi, Doamne, dreptatea, ia aminte la ruga mea, pleacă-Ţi auzul la rugăciunea mea din buze neviclene!

2 De dinaintea feţei Tale să-mi vină mie judecata,[1] ochii mei[2] să vadă ce e drept.

3 Tu mi-ai cercat inima, noaptea ai cercetat-o; cu foc m'ai lămurit, dar nu s'a aflat întru mine nedreptate.

4 Pentru ca gura mea să nu grăiască lucruri omeneşti, de dragul cuvintelor de pe buzele Tale eu am păzit căi aspre.

5 Întăreşte-mi paşii întru cărările Tale pentru ca paşii mei să nu şovăie.

6 Eu am strigat fiindcă Tu m'ai auzit, Dumnezeule; pleacă-Ţi auzul spre mine şi ascultă-mi cuvintele!

7 Minunate fă milele Tale, Tu, Cel ce-i mântuieşti pe cei ce nădăjduiesc întru

[4]Acest text din versetele 9 şi 10 e foarte aproape de ideea învierii şi va duce inevitabil la ea. Dimensiunea lui profetică va fi subliniată de Apostolul Petru în prima sa cuvântare misionară (FA 3, 26-27) şi reluată mai târziu de marele Pavel (FA 13, 35).

[1]În sensul: De la Tine să-mi vină mie judecata (grecescul prósopon = „faţă" înseamnă şi persoană).

[2]Ebr.: „Ochii Tăi".

Tine, îi mântuieşti de cei ce stau împotriva dreptei Tale.

8 Păzeşte-mă ca pe lumina ochiului; cu acoperământul aripilor Tale acoperă-mă

9 de faţa necredincioşilor care mă necăjesc. Duşmanii mi-au împresurat sufletul;

10 în grăsimea lor s'au îngrădit, gura lor a grăit trufie.

11 Izgonitu-m'au acum şi m'au înconjurat, ochii şi i-au pus asupră-mi ca să mă culce la pământ.

12 Apucatu-m'au precum un leu gata de vânătoare, ca un pui de leu ce locuieşte'n ascunzişuri.

13 Scoală-Te, Doamne, ieşi-le înainte şi împiedică-i! Izbăveşte-mi sufletul de cei necredincioşi, cu sabia Ta, de vrăjmaşii mâinii Tale,

14 Doamne, de cei puţini care'n viaţa lor îşi iau partea acestei lumi, cei ce din cămările[3] Tale şi-au umplut pântecele, şi-au săturat fiii, iar rămăşiţele le-au lăsat pe seama pruncilor lor.

15 Iar eu întru dreptate mă voi arăta feţei Tale, sătura-mă-voi când se va arăta slava Ta.

17

PSALMUL 17 Pentru sfârşit: pentru robul lui Dumnezeu David; ce I-a grăit el Domnului prin chiar cuvintele acestei cântări în ziua în care Domnul l-a izbăvit din mâna tuturor vrăjmaşilor săi şi din mâna lui Saul[1]. Şi a zis:

[3]Literal: „din cele ascunse" = din rezerve.

[1]O variantă a acestui psalm se află în 2 Rg 22, 2-51.

1 Iubi-Te-voi, Doamne, vârtutea mea,

2 Domnul este întărirea mea şi scăparea mea şi izbăvitorul meu; Dumnezeul meu e ajutorul meu şi voi nădăjdui spre El, El e apărătorul meu şi puterea[2] mântuirii mele şi ocrotitorul meu.

3 Întru laudă Îl voi chema pe Domnul şi de vrăjmaşii mei mă voi mântui.

4 Cuprinsu-m'au durerile morţii, pâraiele fărădelegii m'au tulburat,

5 durerile iadului m'au înconjurat, laţurile morţii mi-au ieşit în cale.

6 Şi'ntru necazul meu L-am chemat
pe Domnul, către Dumnezeul meu am
strigat. Din locaşul Său cel sfânt auzit-a glasul meu, strigarea mea de dinaintea Lui va intra în auzul Său.

7 Şi pământul s'a clătinat şi s'a cutremurat[3], temeliile munţilor au fremătat şi s'au clătinat, că Dumnezeu S'a mâniat pe ele.

8 Întru mânia Lui fum s'a ridicat, pară de foc din faţa Lui se aprinde, cărbuni se aţâţă din parte-I.

9 El cerurile le-a aplecat şi S'a pogorât, negură sub picioarele Lui.

10 Şi S'a suit pe heruvim şi a zburat, pe aripile vântului zburat-a.

11 El Şi-a pus întunericul să-I ţină perdea, cortul Său împrejurul Său, apă'ntunecoasă în norii văzduhului[4].

12 Mişcatu-s'au norii de strălucirea feţei Sale, grindină şi cărbuni aprinşi.

13 Domnul a tunat din cer, Domnul Cel-Preaînalt Şi-a dat glasul Său;

[2]Literal: „cornul"; simbol al rugăciunii; trâmbiţa biruinţei.

[3]Versetele 9-19 cuprind tabloul măreţelor fenomene teofanice prin care Dumnezeu îi arată psalmistului că e de partea lui.

[4]Imagine asemănătoare în Iov 22, 14.

14 trimis-a săgeţi şi i-a risipit, fulgere înmulţit-a şi i-a răvăşit.

15 Şi s'au arătat izvoarele apelor şi s'au descoperit temeliile lumii de certarea Ta, Doamne, la suflarea vântului mâniei Tale.

16 Trimis-a [mâna Lui] din înălţime şi m'a luat, ridicatu-m'a din ape multe.

17 El mă va izbăvi de vrăjmaşii mei cei tari, şi de cei ce mă urăsc, că s'au întărit mai mult decât mine.

18 Ei m'au luat pe neaşteptate în ziua necazului meu, dar Domnul mi-a fost întărire

19 şi m'a scos la lărgime; izbăvitu-m'a pentru că m'a vrut[5].

20 Domnul mă va răsplăti după dreptatea mea, după curăţia mâinilor mele îmi va răsplăti;

21 că am păzit căile Domnului şi nu I-am fost necredincios Dumnezeului meu;

22 că toate judecăţile Lui sunt înaintea mea şi îndreptările Lui nu s'au depărtat de la mine.

23 Şi voi fi neprihănit cu El şi de fărădelegea mea mă voi păzi.

24 Şi Domnul mă va răsplăti după dreptatea mea, după curăţia mâinilor mele înaintea ochilor Săi.

25 Cu cel drept vei fi drept; cu omul nevinovat, nevinovat vei fi;

26 cu cel ales vei fi ales şi cu cel îndărătnic Te vei îndărătnici.

27 Că Tu vei mântui poporul celor umiliţi şi vei smeri privirea celor mândri.

28 Că Tu vei lumina ceea ce mă luminează[6], Doamne; Tu, Dumnezeul meu, îmi vei lumina mie întunericul.

29 Că întru Tine mă voi izbăvi de'ncercare şi întru Dumnezeul meu voi trece zidul.

30 El, Dumnezeul meu, fără prihană e calea Lui, cuvintele Domnului în foc lămurite; El este scutul tuturor celor ce nădăjduiesc într'Însul.

31 Că cine este Dumnezeu în afară de Domnul? şi cine este Dumnezeu în afară de Dumnezeul nostru?:

32 Dumnezeu, Cel ce mă încinge cu putere şi fără prihană mi-a făcut calea,

33 El, Cel ce-mi face picioarele tari ca ale cerbului şi peste cele înalte mă aşază.

34 Tu eşti Cel ce-mi învaţă mâinile la luptă şi pune'n braţele mele arc de aramă.

35 Tu mi-ai dat mie scutul mântuirii; dreapta Ta m'a sprijinit, certarea Ta m'a îndreptat cu totul, certarea Ta îmi va fi învăţătură.

36 Lărgit-ai paşii mei sub mine, urmele mele n'au slăbit.

37 Pe vrăjmaşii mei îi voi alerga şi-i voi prinde şi nu mă voi întoarce până ce se vor slei;

38 îi voi zdrobi şi nu vor mai putea să se ridice, cădea-vor sub picioarele mele.

39 Tu m'ai încins cu putere pentru război, Tu i-ai împiedicat pe toţi cei de sub mine ce se ridicau împotriva mea,

[5]Dumnezeu ştie întotdeauna ce vrea să facă cu omul pe care îl ajută.

[6]Literal: „îmi vei lumina lampa". Formularea de faţă e determinată de stihul următor, care completează o idee extraordinară: una din cele mai mari înşelări ale omului este aceea de a lua întunericul drept lumină, minciuna drept adevăr, răul drept bine. Iisus Însuşi va spune: „Dacă lumina care este în tine este întuneric, cu cât mai mult întunericul!" Adevărata lumină vine numai de la Dumnezeu.

40 pe vrăjmaşii mei mi i-ai pus pe fugă[7]
şi pe cei ce mă urăsc i-ai nimicit.

41 Ei au strigat, dar nu era Cel ce mân-
tuieşte, [strigat-au] spre Domnul, dar
El nu i-a auzit.

42 Eu îi voi mărunţi cum e praful în faţa
vântului, cum e tina uliţelor îi voi face
clisă.

43 Tu mă vei izbăvi de tăgada[8] poporu-
lui; Tu m'ai pus în fruntea neamurilor;
poporul pe care nu l-am cunoscut mi-a
slujit,

44 cu auzul urechii m'a auzit, fiii străi-
nilor m'au linguşit[9].

45 Fiii străinilor au îmbătrânit şi au
şchiopătat în afara cărărilor lor.

46 Viu este Domnul, binecuvântat este
Dumnezeul meu, Înalţe-Se Dumnezeul
mântuirii mele!

47 Dumnezeule, Cel ce mi-ai dăruit răz-
bunare şi mi-ai supus popoare,

48 Tu, Cel ce m'ai izbăvit de vrăjmaşii
cei furioşi, înalţă-mă dintre cei ce se ri-
dică împotriva mea, de omul nedrept
izbăveşte-mă!

49 Pentru aceasta, Doamne, Te voi lă-
uda întru neamuri şi numelui Tău îi
voi cânta,

50 al Tău, Cel ce sporeşti mântuirea re-
gelui Tău[10] şi-i faci milă unsului Tău,
lui David şi seminţiei lui până'n veac.

[7] Literal: „Tu mi i-ai dat pe vrăjmaşii mei cu dosul spre mine", expresie care nu ascunde o anume jubilaţie a învingătorului.

[8] În text, plural. antilogía înseamnă, în principal, „contradicţie", „contestaţie".

[9] Literal: „m'au minţit". Linguşitorul este cel ce posedă arta de a-şi minţi stăpânul, făcându-l fericit. Ebr.: „fiii străinilor mi-au devenit curtezani".

[10] a regelui ce se află sub stăpânirea Ta; pe care Tu l-ai rânduit şi l-ai aşezat pe tron.

18

PSALMUL 18 Pentru sfârşit: un psalm al lui David.

1 Cerurile povestesc[1] mărirea lui Dum-
nezeu şi facerea mâinilor Lui o vesteşte
tăria[2]!

2 Ziua-i spune zilei cuvânt şi noaptea-i
vesteşte nopţii cunoaştere[3].

3 Nu sunt graiuri şi nici cuvinte ale că-
ror glasuri să nu se-audă.

4 În tot pământul a ieşit vestirea[4] lor
şi la marginile lumii[5] cuvintele lor. În
soare Şi-a pus locaşul Său;

5 şi El, ca un mire ce iese din că-
mara Sa, bucura-Se-va ca un uriaş ce-
Şi aleargă drumul.

[1] Verbul diegéomai înseamnă „a expune în amănunt", „a povesti", „a descrie". Aşadar, cerurile (prin care se înţelege întregul univers, văzut şi nevăzut) nu se mărginesc să dea o mărturie globală, generală, asupra Creatorului lor, ci au capacitatea de a şi demonstra, pe măsură ce omul le descoperă, puterea şi mărirea Acestuia. Biblia lui Şerban (1688) traduce cu „povestesc", în concordanţă cu Textul Ebraic.

[2] Tăria = firmamentul; cerul înstelat. Vezi Fc 1, 6-8.

[3] gnósis = acţiunea de a cunoaşte; cunoaştere (dar şi recunoaştere). Pe măsură ce se succedă, fiecare zi îi comunică celei următoare ce a izbutit să ştie, în timp ce nopţile, întotdeauna propice meditaţiei, consumă stratul profund al cunoaşterii, adică evaluarea semnificaţiilor ce se desprind din ştiinţă.

[4] „Vestirea" e un echivalent aproximativ al cuvântului fthóngos, care înseamnă „zgomot", „sunet", dar un altfel de sunet decât acela al glasului omenesc (foné). Dacă asiro-babilonienii numeau firmamentul „cartea tăcută a cerurilor", psalmistul îl socoteşte drept o carte ce ni se deschide şi al cărei foşnet anunţă „cuvintele" din stihul următor.

[5] „Lume" (oikouméne) nu înseamnă aici universul (kósmos), ci totalitatea oamenilor, a fiinţelor raţionale care pot să ştie, să înţeleagă şi să cunoască.

6 De la marginea cerului îşi are ieşirea,
pân' la marginea cerului îi este alerga-
rea, şi nimic nu se poate ascunde de
căldura lui.

7 Legea Domnului e fără prihană: în-
toarce suflete; mărturia Domnului e de
bună credinţă: înţelepţeşte pruncii;

8 legiuirile Domnului sunt drepte: ve-
selesc inima; porunca Domnului lu-
ceşte de departe: luminează ochii;

9 frica Domnului[6] este curată: rămâne
în veacul veacului; judecăţile Domnu-
lui sunt adevărate: îndreptăţite toate.

10 Dorite-s mai mult decât aurul şi de-
cât nestemata, mai dulci decât mierea
şi fagurele.

11 Căci robul Tău le păzeşte, în paza lor
e multă răsplata.

12 Greşalele, cine le va pricepe[7]?
de [greşalele] mele cele ascunse
curăţeşte-mă

13 şi de ale altora fereşte-l pe robul Tău;
dacă ele nu mă vor stăpâni, atunci fără
prihană voi fi şi de păcat mare mă voi
curăţi[8].

14 Iar cuvintele gurii mele şi cugetul
inimii mele vor fi pururea bineplăcute
înaintea Ta, Doamne, ajutorul meu şi
răscumpărătorul meu!

[6] frica (respectuoasă) pe care Dumnezeu i-o inspiră omului.

[7] În sensul: cine le poate discerne?; cine e în stare să aleagă greşalele reale de cele aparente? (E vorba, desigur, de greşalele psalmistului; vezi stihul următor).

[8] Dacă omul izbuteşte să nu fie stăpânit (sau să se scuture) de vicii, adică de greşalele repetate care ajung să-l domine, atunci el devine capabil să se elibereze şi din robia unui păcat major.

19

PSALMUL 19 Pentru sfârşit: un psalm al lui David.

1 Auză-te Domnul în ziua necazu-
lui, ocrotească-te[1] numele Dumnezeu-
lui lui Iacob.

2 Ajutor să-ţi trimită din locaşul Său
cel sfânt, şi din Sion să te sprijinească.

3 Pomenească toată jertfa ta şi
arderea-de-tot a ta să-I fie bineplă-
cută.

4 Să-ţi dea ţie Domnul după inima ta şi
tot gândul[2] tău să-l plinească.

5 Bucura-ne-vom întru mântuirea Ta şi
întru numele Dumnezeului nostru ne
vom mări. Plinească Domnul toate ce-
rerile tale!

6 Acum am cunoscut că l-a mântuit
Domnul pe unsul Său; din cerul Său
cel sfânt îl va auzi, întru puteri[3] este
mântuirea dreptei Sale.

7 Cei de-acolo în care de luptă, cei de
dincolo în cai, dar noi întru numele
Domnului Dumnezeului nostru ne vom
încrede![4]

8 Ei s'au împiedicat şi au căzut, dar noi
ne-am ridicat şi drepţi am stat.

9 Mântuieşte-l, Doamne, pe regele Tău
şi ne auzi pe noi în orice zi Te vom

[1] hiperaspízo = „a pune scutul ca armă defensivă"; de aici, vechiul cuvânt românesc „a scuti", care însă, cu vremea, şi-a schimbat aria semantică. Aşadar, „a apăra", „a ocroti". De altfel, psalmul este o rugăciune a regelui înainte de a pleca la război – şi o rugăciune a creştinului pândit de primejdii.

[2] Sensul corect: ceea ce ţi-ai pus în gând; scopul; ţinta.

[3] În context: puterile de sus; puterile cereşti.

[4] Forţa spiritului, alimentată de credinţa în Dumnezeu şi de ajutorul Său, prevalează asupra forţelor materiale, oricât ar fi ele de bine orânduite. Cu atât mai mult în aria războiului nevăzut.

chema.

20

PSALMUL 20 Pentru sfârşit: un psalm al lui David.

1 Doamne, întru puterea Ta se va veseli
regele[1] şi de mântuirea Ta se va bucura
foarte.
2 Dorinţa inimii lui i-ai dăruit-o[2] şi de
cererea buzelor lui nu l-ai lipsit.
3 Că l-ai întâmpinat cu binecuvântări
de dreptate, pus-ai pe capul său cu-
nună de piatră scumpă.
4 Viaţă a cerut de la Tine, şi i-ai dat-o:
lungime de zile în veacul veacului.
5 Mare este slava lui întru mântuirea
Ta, slavă şi mare-cuviinţă[3] vei pune
peste el;
6 că-i vei da lui binecuvântare în veacul
veacului, cu faţa Ta întru bucurie îl vei
veseli.
7 Că regele nădăjduieşte în Domnul
şi din mila Celui-Preaînalt nu se va
clinti.
8 Mâna Ta îi va găsi pe toţi vrăjmaşii
Tăi, dreapta Ta să-i afle pe toţi cei ce
Te urăsc.
9 Ca un cuptor de foc îi vei face atunci
când Te arăţi; Domnul întru mânia Sa
îi va răvăşi, focul îi va mistui.
10 Rodul lor de pe pământ îl vei şterge
şi seminţia lor dintre fiii oamenilor.
11 Că lucruri rele au gândit împotriva
Ta, planuri au cugetat care nu vor
dura.
12 Că Tu îi vei pune pe fugă, prin cei
rămaşi ai Tăi le vei găti căderea[4].
13 Înalţă-Te, Doamne, întru tăria Ta;
cânta-vom şi vom lăuda puterile Tale.

[1] Psalmul acesta este frate geamăn cu cel precedent.

[2] În dublu sens: Dumnezeu a înzestrat inima omului cu capacitatea de a-şi formula o dorinţă ca plan de perspectivă; ca dar al lui Dumnezeu, dorinţa inimii poate fi plinită prin rugăciune.

[3] „mare-cuviinţă”: veche şi frumoasă expresie românească. Literal se traduce „măreţie”, „maiestate”, „magnificenţă”.

[4] Dumnezeu poate să-Şi învingă mulţimea vrăjmaşilor prin minoritatea care I-a rămas credincioasă. Ebr.: „cu arcul Tău îi vei ţinti în faţă”.

21

PSALMUL 21 Pentru sfârşit: un psalm al lui David cu privire la ajutorul ce vine dimineaţa.

1 Dumnezeul meu, Dumnezeul meu, ia
aminte la mine; de ce m’ai părăsit?[1]
Departe sunt de mântuirea mea cuvin-
tele greşalelor mele.
2 Dumnezeul meu, striga-voi ziua şi nu
vei auzi, şi noaptea chiar, şi fără să-mi
fiu nebun[2].
3 Dar Tu întru cele sfinte locuieşti, Tu,
lauda lui Israel.
4 În Tine au nădăjduit părinţii noştri,
în Tine au nădăjduit şi Tu i-ai izbăvit;
5 spre Tine au strigat şi s’au mântuit,
în Tine au nădăjduit şi n’au fost ruşi-
naţi.
6 Dar eu sunt vierme şi nu om, ocara
oamenilor şi defăimarea poporului.

[1] Aceste cuvinte ale psalmistului, în esenţa lor, vor fi rostite de Iisus pe cruce (Mt 27, 46; Mc 15, 34). De altfel, toţi Evangheliştii vor menţiona că suferinţele lui Iisus nu sunt altceva decât plinirea spuselor psalmistului (v. 7 în Mc 15, 29; v. 8 în Mt 27, 43; v. 18 în Mt 27, 35; Mc 15, 24; Lc 23, 34; In 19, 23-24).

[2] Stăruinţa în rugăciune, chiar când nu are răspuns, nu cade sub incidenţa absurdului.

7 Toţi cei ce m'au văzut, m'au batjoco-
rit, grăind cu buzele, clătinându-şi ca-
pul:

8 „Nădăjduit-a în Domnul; acum să-l iz-
băvească; să-l mântuiască pentru că îl
vrea"[3].

9 Că Tu eşti Cel ce m'a scos din pân-
tece, nădejdea mea de lângă sânul mai-
cii mele;

10 spre Tine am fost aruncat din pân-
tece[4], din pântecele maicii mele îmi
eşti Tu Dumnezeu.

11 Nu Te'ndepărta de mine, că necazul
e aproape, că nu-i nimeni să mă ajute.

12 Înconjuratu-m'a mulţime de juncani,
de tauri graşi mă văd împresurat;

13 asupra mea şi-au căscat botul ase-
meni unui leu ce sare la pradă răcnind.

14 Ca apa m'am vărsat, oasele toate mi
s'au risipit. Inima mi s'a făcut ca ceara,
în mijlocul măruntaielor mi se topeşte;

15 tăria mi s'a uscat ca un hârb, limba
mi s'a lipit de gâtlej. Tu m'ai pogorât
în ţărâna morţii.

16 Că mulţime de câini m'a înconjurat,
adunarea celor vicleni m'a împresurat,
mâinile şi picioarele mi le-au străpuns.

17 Toate oasele mi le-au numărat, iar ei
priveau şi se holbau la mine.

18 Împărţit-au hainele mele loruşi, iar
pentru cămaşa mea au aruncat sorţi.

19 Dar Tu, Doamne, nu-Ţi îndepărta
ajutorul de la mine, spre trebuinţa mea
de sprijin ia aminte.

20 Izbăveşte-mi sufletul de sabie şi din
gheara câinelui viaţa mea[5];

21 mântuieşte-mă din gura leului şi în-
josirea mea din coarnele inorogilor.

22 Povesti-voi[6] numele Tău fraţilor mei,
în mijlocul adunării Te voi lăuda[7].

23 Cei ce vă temeţi de Domnul, lăudaţi-
L!; toată seminţia lui Iacob, slăviţi-L!
Toată seminţia lui Israel să se teamă
de El,

24 că El n'a dispreţuit şi nici nu S'a scâr-
bit de ruga săracului, nici că Şi-a întors
faţa de la mine şi-atunci când am stri-
gat m'a auzit.

25 De la Tine mi-i lauda în marea adu-
nare, în faţa celor ce se tem de El îmi
voi face rugăciunile.

26 Mânca-vor săracii şi se vor sătura şi
vor lăuda pe Domnul acei ce-L caută pe
Dânsul; vii vor fi inimile lor în veacul
veacului[8].

27 Toate marginile pământului îşi vor
aminti şi se vor întoarce la Domnul,
în faţa Lui se vor închina toate ginţile
neamurilor[9],

28 că a Domnului este împărăţia şi El
stăpâneşte peste neamuri.

29 Mâncat-au şi s'au închinat toţi graşii
pământului, în faţa Lui vor cădea toţi
cei ce se pogoară în ţărână. Iar sufletul
meu trăieşte pentru El,

[3] Vezi nota de la 17, 19.

[4] Analogie cu ritualul adopţiunii relatat în Fc 30, 3; 48, 12.

[5] Literal: „ceea ce e numai al meu".

[6] Pentru „povesti-voi" vezi nota de la 18, 1.

[7] Pavel va cita acest verset ca fiind rostit de Însuşi Iisus prin gura lui David. De vreme ce Hristos este arhetipul, pârga, începătorul mântuirii oamenilor, aceştia devin fraţii Săi printr'o sublimă solidaritate divino-umană.

[8] Ebr.: „trăiască inimile lor în veacul veacului". Urare de încheiere a unei cine rituale. Primele două stihuri sunt o paralelă sinonimică în care e vorba de aceleaşi persoane: săracii sunt aceia care-L caută pe Domnul, mănâncă şi se satură la masa Lui, apoi Îl laudă şi primesc, în schimb, viaţa veşnică în inimile lor. Text foarte transparent asupra Cinei euharistice.

[9] grupele neamurilor care au o descendenţă comună.

30 seminţia mea Lui Îi va sluji. Domnu-
lui I se va vesti neamul ce va să vină,
31 dreptatea Lui i se va vesti poporului
ce se va naşte, că Domnul a făcut-o.

22

PSALMUL 22 Un psalm al lui David.[1]

1 Domnul mă paşte şi nimic nu-mi va
lipsi.
2 La loc de păşune, acolo m'a sălăşluit,
la apa odihnei m'a hrănit,
3 sufletul mi l-a întors la sineşi[2]. El m'a
călăuzit pe cărările dreptăţii de dragul
numelui Său[3].
4 Că chiar de voi umbla prin mijlocul
umbrei morţii, nu mă voi teme de rele,
că Tu cu mine eşti; toiagul Tău şi varga
Ta, acestea m'au mângâiat[4].
5 Masă ai pregătit înainte-mi, de faţă
cu cei ce mă necăjesc; uns-ai cu unt-
delemn capul meu, iar paharul Tău
mă'mbată[5] de parc'ar fi prea tare.
6 Şi mila Ta mă va urma în toate zilele
vieţii mele şi voi locui în casa Domnu-
lui întru lungime de zile.

23

PSALMUL 23 Un psalm al lui David; pentru ziua cea dintâi de după Sâmbătă.

1 Al Domnului e pământul şi plini-
rea lui, lumea şi toţi cei ce locuiesc
într'însa;
2 Acesta pe mări l-a întemeiat şi pe
râuri l-a aşezat.
3 Cine se va sui în muntele Domnului
şi cine va sta în locul Său cel sfânt[1]?:
4 Cel nevinovat cu mâinile şi curat cu
inima, cel ce nu şi-a luat sufletul în de-
şert[2] şi nu s'a jurat cu vicleşug aproa-
pelui său.
5 Acesta va primi binecuvântare de la
Domnul şi milostivire de la Dumnezeu,
Mântuitorul său.
6 Acesta este neamul celor ce-L ca-
ută [pe Domnul], al celor ce caută faţa
Dumnezeului lui Iacob.
7 Deschideţi[3], mai-mari, porţile voas-
tre, şi voi, porţi veşnice, ridicaţi-vă, ca

[1]Psalmul Bunului Păstor.

[2]„a întoarce la sine": ideea este aceea de restaurare, de revenire la ceea ce ai fost, de recâştigare a unui drept. (Verbul epistréfo înseamnă, printre altele, a te întoarce de undeva, spre a găsi drumul pe care l-ai pierdut). Uneori sufletul se poate înstrăina de sine însuşi, de propria lui autenticitate; revenirea la sine se face prin Dumnezeu.

[3]Bunul Păstor (în care se prefigurează Domnul Iisus – vezi In 10, 11-16; 1 Ptr 2, 25; Evr 13, 20) Îşi rămâne întotdeauna credincios Sieşi şi, prin aceasta, păstoriţilor Săi.

[4]După Sf. Maxim Mărturisitorul, „toiagul" este judecata lui Dumnezeu, iar „varga" este providenţa, adică grija Sa faţă de om.

[5]„mă îmbată", în sensul bun, poetic, al cuvântului: mă îmbată mireasma unei livezi înflorite. Aşa îl traduce Biblia lui Şerban şi tot astfel Nichita Stithatul, care tălmăceşte: Celor îmbunătăţiţi duhovniceşte, lectura Sfintelor Scripturi le este vin din potirul dumnezeiesc, care le înveseleşte inimile şi-i scoate din ei înşişi (îi îmbată) prin puterea şi adâncimea înţelesurilor (un fel de extaz al cititorului înduhovnicit). Textul Masoretic e mai simplu: „paharul meu se revarsă".

[1]= Cine e vrednic să intre în biserica Domnului?

[2]= Cel ce nu şi-a bătut joc de sufletul său; cel ce şi-a luat sufletul în serios; cel ce nu şi-a cheltuit sufletul pe nimicuri.

[3]Literal: „Ridicaţi". Porţile cetăţilor antice, ca şi ale templului din Ierusalim, nu se deschideau lateral, ci erau ridicate cu ajutorul unor scripeţi. Somaţia e dublă: către „boieri" (căpetenii, dregători, mai-mari) şi către porţile însele.

să intre Împăratul slavei.

8 Cine este Acesta Împăratul slavei? Domnul Cel tare şi puternic, Domnul Cel tare în război[4].

9 Deschideţi, mai-mari, porţile voastre, şi voi, porţi veşnice, ridicaţi-vă, ca să intre Împăratul slavei.

10 Cine este Acesta Împăratul slavei? Domnul puterilor, Acesta este Împăratul slavei.

[4]Imaginea este aceea a unui împărat biruitor care a ajuns la porţile cetăţii şi-i somează pe mai-marii ei (textual: principii) să i-o predea. „Porţi veşnice”: hiperbolă pentru porţile ce au stat prea multă vreme închise. În dimensiunea profetică, „Împăratul slavei” este Însuşi Iisus Hristos cel înviat, biruitor asupra morţii, Care-i somează pe „portarii iadului” să-I deschidă spre a-i elibera pe cei din veac legaţi înlăuntru (vezi 1 Ptr 3, 19 şi nota). În Cântarea a 6-a din Canonul Învierii, Sf. Atanasie cel Mare comentează textul şi în perspectivă eshatologică: Din pricina păcatului nostru, porţile raiului I-au fost închise şi lui Iisus Hristos ca purtător de trup, în relaţia Sa umană, dar I se vor deschide, tot pentru noi, în relaţia Sa divină, ca „Împărat al slavei”. Ritualul ortodox foloseşte acest text nu numai în slujba Învierii, ci şi la sfinţirea unei biserici noi. (În Textul Masoretic somaţia li se adresează numai porţilor, nu şi căpeteniilor).

24

PSALMUL 24 Un psalm al lui David.

1 Spre Tine, Doamne, mi-am ridicat sufletul, Dumnezeul meu.

2 În Tine mi-am pus nădejdea; în veac să nu fiu dat de ruşine[1], nici să-şi râdă de mine vrăjmaşii mei.

3 Că toţi cei ce pe Tine Te aşteaptă nu vor fi daţi de ruşine, dar ruşine celor ce fără pricină fac fărădelegi!

4 Fă-mi cunoscute, Doamne, căile Tale, învaţă-mă cărările Tale!

5 Călăuzeşte-mă spre adevărul Tău şi mă învaţă, că Tu eşti Dumnezeu, Mântuitorul meu, şi pe Tine Te-am aşteptat ziua'ntreagă.

6 Adu-Ţi aminte de îndurările Tale, Doamne, şi de milele Tale, că din veac sunt.

7 Păcatele tinereţilor mele şi ale neştiinţei mele nu le pomeni; după mila Ta pomeneşte-mă, de dragul bunătăţii Tale, Doamne.

8 Bun şi drept este Domnul; de aceea lege le va pune celor ce păcătuiesc în cale[2].

9 Pe cei blânzi îi va călăuzi la judecată, învăţa-va pe cei blânzi căile Sale[3].

10 Toate căile Domnului sunt milă şi adevăr celor ce-I caută legământul[4] şi mărturiile.

11 Pentru numele Tău, Doamne, uşurează-mi păcatul, că mult este.

12 Cine este omul care se teme de Domnul?: lege-i va pune în calea pe care a ales-o.

13 Sufletul său întru bunătăţi se va sălăşlui şi seminţia lui va moşteni pământul.

14 Domnul este întărirea celor ce se tem de El, lor le va arăta legământul Său.

[1]= să nu fiu umilit (arătat cu degetul) că am sperat în zadar, că m'am rugat fără să fiu auzit.

[2]a pune lege: a stabili norma de îndreptare; a pune la dispoziţie criterii pentru revenirea la calea cea dreaptă.

[3]„Sufletul blând e tronul simplităţii: în sufletul lin va încăpea cuvântul înţelepciunii” (Sf. Ioan Scărarul).

[4]Legământul făcut de Iahvé cu Israel: „Eu voi fi Dumnezeul tău, iar tu vei fi poporul Meu”, în sensul: Eu voi fi Dumnezeul (proniatorul) Tău atâta vreme cât şi tu vei fi poporul Meu (vei asculta de Mine).

15 Ochii mei sunt pururea spre Dom-
nul, că El va scoate din laţ picioarele
mele.
16 Caută spre mine şi mă miluieşte, că
singuratic sunt şi sărman.
17 Necazurile inimii mele s'au înmulţit,
din nevoile mele scoate-mă.
18 Vezi-mi smerenia şi osteneala şi treci
cu vederea toate păcatele mele.
19 Vezi-i pe vrăjmaşii mei, că s'au în-
mulţit şi cu ură nedreaptă m'au urât.
20 Păzeşte-mi sufletul şi mă izbăveşte:
să nu fiu ruşinat că am nădăjduit în
Tine.
21 Cei fără răutate şi cei drepţi s'au lipit
de mine, că eu pe Tine Te-am aşteptat,
Doamne.
22 Izbăveşte-l, Dumnezeule, pe Israel
din toate necazurile lui!

25

PSALMUL 25 Al lui David.

1 Judecă-mă, Doamne[1], că eu întru ne-
răutate am umblat; şi, întru Domnul
nădăjduind, nu voi slăbi.
2 Cearcă-mă, Doamne, pune-mă la
încercare; aprinde-mi rărunchii şi
inima[2].
3 Că mila Ta este'n faţa ochilor mei
şi'ntru adevărul Tău am bineplăcut.
4 În adunarea deşertăciunii n'am şezut
şi cu cei ce calcă legea n'am intrat.

[1]În sensul: „Fă-mi, Doamne, dreptate!”

[2]În sensul: Încearcă-le prin foc. După Sfântul Macarie cel Mare, acesta e focul Duhului Sfânt, Cel ce i-a făcut pe Sfinţii Apostoli să vorbească în limbi, Cel ce l-a insuflat şi iluminat pe Apostolul Pavel, Cel ce i s'a arătat lui Moise în rugul aprins, Cel ce l-a prins pe profetul Ilie în carul de foc, Cel ce l-a inspirat pe David să scrie acest verset.

5 Urât-am adunarea făcătorilor de rău
şi cu cei necredincioşi nu voi şedea.
6 Spăla-voi întru nevinovăţie mâinile
mele[3] şi voi înconjura jertfelnicul Tău,
Doamne,
7 ca să aud glasul laudei Tale şi să po-
vestesc toate minunile Tale.
8 Doamne, iubit-am frumuseţea casei
Tale şi locul unde sălăşluieşte slava Ta.
9 Să nu-mi nimiceşti sufletul împreună
cu cei necredincioşi şi nici viaţa mea cu
vărsătorii de sânge,
10 în ale căror mâini e fărădelege şi-a
căror dreaptă e plină de mită[4].
11 Dar eu întru nerăutatea mea am um-
blat; mântuieşte-mă, Doamne, şi mă
miluieşte.
12 Că piciorul meu a stat întru drep-
tate; în adunări Te voi binecuvânta,
Doamne.

26

PSALMUL 26 Al lui David; înainte de a fi fost uns.

1 Domnul este luminarea mea şi mân-
tuirea mea; de cine mă voi teme? Dom-
nul este ocrotitorul vieţii mele; de cine
mă voi înfricoşa?
2 Când făcătorii de rele se vor apropia
de mine să mă sfâşie[1], ei, cei ce mă ne-
căjesc şi-mi sunt duşmani, ei au slăbit
şi au căzut.

[3]Versetele 6-12 au devenit rugăciunea liturgică pe care preotul o rosteşte în timp ce-şi spală mâinile la începutul Sfintei Liturghii.

[4]Substantivul din text e la plural; el poate însemna şi „camătă” sau orice fel de bunuri obţinute pe cale necinstită.

[1]Literal: „să-mi mănânce carnea”; metaforă probabilă pentru „a calomnia”.

3 Chiar dacă o oaste s'ar rândui
împotrivă-mi, inima mea nu se va în-
fricoşa; chiar dacă război s'ar ridica
împotrivă-mi, eu întru El nădăjduiesc.

4 Un lucru am cerut de la Domnul,
şi pe acesta-l voi căuta: să locuiesc
în casa Domnului în toate zilele vie-
ţii mele, văzul să mi-l desfăt în frumu-
seţea Domnului şi să cercetez locaşul
Său[2].

5 Că El m'a ascuns în cortul Său în ziua
necazurilor mele, în ascunzişul cortu-
lui Său m'a adăpostit, pe stâncă m'a
înălţat,

6 iar acum, iată, capul mi l-a înălţat
deasupra vrăjmaşilor mei; cortul Său
l-am înconjurat şi'n el am jertfit jertfă
de laudă; laude voi glăsui, Domnului Îi
voi cânta.

7 Auzi, Doamne, glasul meu cu care am
strigat; miluieşte-mă şi ascultă-mă.

8 Ţie Ţi-a zis inima mea: Faţa mea ai
căutat-o, faţa Ta, Doamne, o voi că-
uta[3].

9 Faţa Ta să nu Ţi-o întorci de la mine şi
să nu Te abaţi în mânie de la robul Tău.
Fii ajutorul meu; să nu mă lepezi şi să
nu mă laşi, Dumnezeule, Mântuitorul
meu.

10 Că tatăl meu şi mama mea m'au pă-
răsit, dar Domnul m'a adus la Sine.

[2]Sf. Ioan Hrisostom: Dacă cheltuim o avere spre a ne construi o casă trecătoare aici, pe pământ, cu mult mai puţină cheltuială putem dobândi casa cea luminoasă şi netrecătoare sus, în ceruri.

[3]Verbul zetéo are înţelesul special de „a căuta spre a întâlni", „a căuta spre a cunoaşte". Dumnezeu şi omul se caută reciproc, ca doi îndrăgostiţi, şi se întâlnesc în sfânta îmbrăţişare a bucuriilor inefabile. Ebr.: „Caută-I faţa; faţa Ta, Doamne, o voi căuta". Aici, după ediţia Rahlfs. De reţinut şi faptul că „faţă" înseamnă şi „persoană".

11 În calea Ta, Doamne, pune-mi lege,
pe cărarea cea dreaptă călăuzeşte-mă,
din pricina vrăjmaşilor mei.

12 Nu mă da pe mâna celor ce mă necă-
jesc, că împotriva mea s'au ridicat mar-
tori nedrepţi şi nedreptatea şi-a minţit
sieşi.

13 Cred că voi vedea bunătăţile Domnu-
lui în pământul celor vii.

14 Aşteaptă-L pe Domnul,
îmbărbătează-te, inima să ţi
se'ntărească şi aşteaptă-L pe Domnul.

27

PSALMUL 27 Al lui David.

1 Către Tine, Doamne, am strigat;
Dumnezeul meu, să nu taci de dinain-
tea mea, că dacă Tu taci de dinaintea
mea eu mă voi asemăna cu cei ce se po-
goară în groapă.

2 Ascultă glasul rugăciunii mele când
mă rog către Tine, când mâinile mi le
ridic către locaşul Tău cel sfânt.

3 Sufletul să nu mi-l tragi laolaltă cu cei
păcătoşi, să nu mă nimiceşti laolaltă cu
cei ce fac strâmbătate, cu cei ce aproa-
pelui îi vorbesc de pace dar în inimile
lor poartă răutăţi.

4 Acelora dă-le după faptele lor şi după
răutatea purtărilor lor; dă-le după lu-
crarea mâinilor lor, plăteşte-le cu ce-au
plătit şi ei[1].

5 Că n'au înţeles lucrurile Domnului şi
lucrările mâinilor Sale[2]; Tu îi vei dă-
râma, şi la loc nu-i vei zidi.

[1]= plăteşte-le cu propria lor măsură (vezi şi Mt 7, 2).

[2]Ignoranţa se pedepseşte („Rătăciţi neştiind Scripturile" – Mt 22, 29).

6 Binecuvântat este Domnul, că a auzit
glasul rugăciunii mele.

7 Domnul este ajutorul meu şi ocrotitorul meu; în El a nădăjduit inima mea, iar El m'a ajutat şi trupul mi l-a înflorit şi din voia mea cea bună mă voi mărturisi Lui.

8 Domnul este întărirea poporului Său
şi ocrotitor al mântuirii unsului Său[3].

9 Mântuieşte poporul Tău şi binecuvintează moştenirea Ta; păstoreşte-i şi înalţă-i până'n veac.

28

PSALMUL 28 Un psalm al lui David; la ieşirea cu Cortul.

1 Aduceţi-I Domnului, voi, fii ai lui Dumnezeu[1], aduceţi-I Domnului pe fiii berbecilor[2], aduceţi-I Domnului slavă şi cinstire,

2 aduceţi-I Domnului slavă numelui Său, închinaţi-vă Domnului în curtea Lui cea sfântă.

3 Glasul Domnului peste ape; Dumnezeul slavei a tunat, Domnul peste ape multe.

4 Glasul Domnului întru tărie, glasul Domnului întru măreţie,

5 glasul Domnului, cel ce spintecă cedrii, Domnul spintecă cedrii Libanului.

6 El îi va mărunţi ca pe juncul Libanului, iar cel iubit, ca puiul inorogilor[3].

7 Glasul Domnului, cel ce revarsă pară de foc,

8 glasul Domnului, cel ce cutremură pustiul, Domnul va cutremura pustiul Cadeşului.

9 Glasul Domnului, cel ce'ntăreşte cerbii şi face să se arate dumbrăvile şi'n locaşul Său pe tot cel ce zice: Slavă!

10 Domnul sălăşluieşte în potop[4], Domnul va împărăţi în veac.

11 Domnul îi va da tărie poporului Său, Domnul Îşi va binecuvânta poporul cu pace.

29

PSALMUL 29 Pentru sfârşit: un psalm pentru sfinţirea casei; al lui David[1].

1 Înălţa-Te-voi, Doamne, că Tu m'ai ridicat şi n'ai făcut din mine veselia vrăjmaşilor mei.

2 Doamne, Dumnezeul meu, strigat-am către Tine şi Tu m'ai vindecat.

3 Doamne, Tu mi-ai scos sufletul din iad, Tu m'ai smuls[2] dintre cei ce se pogoară în groapă.

4 Cântaţi-I Domnului voi, cei cuvioşi ai Lui, şi mărturisiţi pomenirea sfinţeniei Lui;

5 că urgie este'n mânia Lui, dar viaţă în vrerea Lui: seara-i sălaş de plângere, iar dimineaţa, de bucurie[3].

---

[3] „unsul" = „regele" (David), cf. 17, 50; 19, 6.

[1] „fii ai lui Dumnezeu" = poporul lui Israel, cf. Iş 4, 22; Dt 14, 1. Textul Ebraic permite sensul de „zei" sau „fii ai zeilor".

[2] Mieii de jertfă.

[3] În timp ce puterea lui Dumnezeu stăpâneşte natura, o poate strivi şi distruge într'un spectacol de rară măreţie, „cel iubit" al Său (omul credincios şi neprihănit) este cruţat ca un pui de sălbăticiune puternică. Pentru „inorog" vezi nota de la Iov 39, 9.

[4] = ca manifestare a dreptăţii dumnezeieşti.

[1] Scris şi cântat cu prilejul sfinţirii palatului regal din Ierusalim.

[2] Textual: „Tu m'ai mântuit" (m'ai eliberat).

[3] Sf. Vasile cel Mare: Exemplul cel mai grăitor

6 Zis-am eu întru îmbelşugarea mea:
„În veac nu mă voi clinti!”
7 Întru voia Ta, Doamne, dat-ai frumuseţii mele putere, dar dacă Tu Ţi-ai întors faţa, eu m’am tulburat.
8 Către Tine, Doamne, voi striga şi către Dumnezeul meu mă voi ruga:
9 „Ce folos ai Tu de sângele meu[4], că mă cobor în stricăciune? Oare ţărâna se va mărturisi Ţie? sau ea va vesti adevărul Tău?”
10 Auzit-a Domnul şi m’a miluit, Domnul a fost ajutorul meu.
11 Plânsul mi l-ai întors întru bucurie, sacul[5] mi l-ai rupt şi cu veselie m’ai încins,
12 pentru ca slava mea să-Ţi cânte fără să-mi pară rău; Doamne, Dumnezeul meu, în veac Te voi lăuda!

30

PSALMUL 30 Pentru sfârşit: un psalm al lui David, la vreme de năprasnă[1].

1 Spre Tine, Doamne, am nădăjduit, să nu fiu ruşinat nicicând. Întru dreptatea Ta izbăveşte-mă şi scapă-mă[2].
2 Pleacă-Ţi auzul spre mine, grăbeşte de mă scapă; fii mie Dumnezeu ocrotitor şi casă de scăpare[3] spre mântuirea mea.
3 Că Tu eşti puterea mea şi scăparea mea şi de dragul numelui Tău mă vei călăuzi şi mă vei hrăni.
4 Tu mă vei scoate din cursa aceasta pe care-au ascuns-o pentru mine, că Tu eşti ocrotitorul meu.
5 În mâinile Tale îmi voi pune duhul[4]; Tu m’ai mântuit, Doamne, Dumnezeul adevărului.
6 Urâtu-i-ai pe cei ce ţin la zădărnicii deşarte[5], dar eu în Domnul am nădăjduit.
7 Bucura-mă-voi şi mă voi veseli de mila Ta, că Tu ai căutat spre smerenia mea, mântuit-ai din nevoi sufletul meu
8 şi nu m’ai lăsat în mâinile vrăjmaşului, la loc larg mi-ai aşezat picioarele.
9 Miluieşte-mă, Dumnezeule, că sunt în necaz; ochiul îmi e tulburat de supărare, şi tot astfel sufletul şi inima mea.
10 Că’ntru dureri mi se cheltuie viaţa şi’ntru suspine anii mei; tăria mea s’a slăbit în sărăcie şi oasele mele s’au tulburat.
11 Tuturor vrăjmaşilor mei m’am făcut de ocară, mai mult, şi vecinilor mei şi frică cunoscuţilor mei, iar cei ce mă vedeau pe-afară fugeau de mine.
12 Uitat am fost de la inimă ca un mort, ajuns-am ca un vas netrebnic.
13 Că am auzit cârtirea multora din cei ce locuiesc în preajmă, când se adu-

---

este acela al Sfinţilor Apostoli şi al sfintelor femei, care au plâns seara, văzându-L pe Domnul pe cruce, dar s’au bucurat dimineaţa, văzându-L înviat.

[4]Adică: Ce folos ai Tu de moartea mea? Sângele e viaţă (Fc 9, 4-6).

[5]„Sacul” era o fâşie de pânză aspră cu care cineva, în semn de doliu, îşi încingea coapsele.

[1]ékstasis (extaz) înseamnă o ieşire din sine a minţii, pricinuită fie de o panică, fie de o descoperire dumnezeiască. În cazul de faţă e vorba de năprasna pe care poporul lui Dumnezeu o are asupră-i din pricina prigoanelor sau a necredinţei din lume (Fer. Augustin).

[2]Literal: „scoate-mă” (din necaz, din primejdie, din moarte).

[3]„casă de scăpare” = loc de refugiu; azil.

[4]Iisus va relua aceste cuvinte înainte de a muri pe cruce (Lc 23, 46).

[5]„zădărnicii deşarte” sau „zădărnicii găunoase” = metaforă pentru idoli.

nau laolaltă împotriva mea sfătuindu-se să-mi ia sufletul.

14 Dar eu în Tine am nădăjduit, Doamne; zis-am: „Tu eşti Dumnezeul meu”.

15 Vremile mele sunt în mâinile Tale; izbăveşte-mă de vrăjmaşii mei şi de cei ce mă prigonesc.

16 Arată faţa Ta peste robul Tău, întru mila Ta mântuieşte-mă.

17 Doamne, să nu fiu ruşinat că Te-am chemat pe Tine; necredincioşii să se ruşineze, pogoare-se la iad!

18 Mute să se facă buzele cele viclene, care'mpotriva celui drept grăiesc nelegiuire cu mândrie şi defăimare.

19 Cât e de mare mulţimea bunătăţii Tale, Doamne, pe care ai pus-o deoparte pentru cei ce se tem de Tine, pe care ai vădit-o celor ce nădăjduiesc în Tine înaintea fiilor oamenilor.

20 De tulburarea oamenilor îi vei ascunde întru ascunsul feţei Tale[6], de tăgada limbilor în cortul Tău îi vei acoperi.

21 Binecuvântat este Domnul, că minunată a fost mila Sa în cetatea'mpresurată.

22 Iar eu am zis în tulburarea mea: „Alungat sunt eu de la faţa ochilor Tăi”. Şi, totuşi, Tu ai auzit glasul rugăciunii mele când am strigat către Tine.

23 Iubiţi-L pe Domnul voi, toţi cuvioşii Săi, căci Domnul caută adevăruri, dar celor ce se trufesc[7] le plăteşte cu vârf.

[6]„întru ascunsul feţei Tale” = în taina prezenţei Tale. Această tainică prezenţă poate fi cea sacramentală, în altarul Domnului, sau cea din experienţa mistică, atunci când Dumnezeu e de faţă şi continuă să rămână mister.

[7]Literal: „celor ce lucrează cu prisos de mândrie”.

24 Îmbărbătaţi-vă şi fie-vă inima întărită, a tuturor celor ce nădăjduiţi în Domnul!

31

PSALMUL 31 Un psalm al lui David; privitor la pricepere.

1 Fericiţi cei cărora li s'au trecut cu vederea fărădelegile şi ale căror păcate li s'au acoperit.

2 Fericit e omul căruia Domnul nu-i va socoti păcatul şi'n gura căruia nu este vicleşug.

3 Fiindcă eu am tăcut, oasele mi-au îmbătrânit în strigătul meu de toată ziua[1].

4 Că mâna Ta s'a îngreuiat asupră-mi ziua şi noaptea, întorsu-m'am în suferinţă când ghimpele mă împungea.

5 Păcatul mi l-am cunoscut, farădelegea nu mi-am acoperit-o. Zis-am: „Împotriva mea îmi voi mărturisi Domnului fărădelegea”,[2] iar Tu mi-ai trecut cu vederea nelegiuirea inimii[3].

6 Pentru aceasta se va ruga la Tine tot cuviosul la vreme potrivită, şi chiar în potop de ape multe, ele de el nu se vor apropia.

[1]Fiindcă bolnavul (pe patul de suferinţă) a refuzat să-şi mărturisească păcatele, preferând să tacă, singurul său strigăt a rămas acela al trupului chinuit de durere.

[2]Dacă se întâmplă să cazi în păcat, învinuieşte-te pe tine însuţi, nu da vina pe Adam! (Sf. Simeon Noul Teolog).

[3]Într'o seamă de ediţii ale Septuagintei: „nelegiuirea păcatului meu”; „nelegiuirea inimii mele” se află numai în codicii Vaticanus, Sinaiticus şi Alexandrinus, pe care ediţia Rahlfs îi notează în aparatul critic. Ebr.: „Tu mi-ai iertat vina păcatului”.

7 Tu eşti scăparea mea din necazul
ce mă cuprinde; Tu, bucuria mea,
izbăveşte-mă de cei ce m'au împresurat!

8 – Eu te voi învăţa şi te voi cârmui pe
calea aceasta pe care vei merge, ochii
Mei asupra ta se vor întări:

9 Nu fi ca un cal sau ca un catâr lipsit de pricepere, ale căror fălci tu le vei strânge'n frâu şi'n zăbală, ca ei să nu se apropie de tine.

10 Multe sunt durerile[4] păcătosului,
dar mila îl va înconjura pe cel ce nădăjduieşte în Domnul.

11 Bucuraţi-vă în Domnul şi veseliţi-vă,
drepţilor, lăudaţi-vă, toţi cei drepţi la
inimă!

32

PSALMUL 32 Un psalm al lui David; fără titlu la Evrei.

1 Bucuraţi-vă, drepţilor, întru Domnul!; celor drepţi li se cuvine laudă.

2 Lăudaţi-L pe Domnul în alăută, în
psaltire cu zece strune cântaţi-I[1].

3 Cântaţi-I Lui cântare nouă, frumos
cântaţi-I în strigări de bucurie.

4 Că drept este cuvântul Domnului, şi
toate lucrurile Lui întru credinţă.

5 Domnul iubeşte mila şi judecata, de
mila Domnului este plin pământul.

6 Prin cuvântul Domnului s'au întemeiat cerurile, iar puterea lor, prin duhul
gurii Sale,

7 adunând ca un burduf apele mării[2],
punând adâncurile'n cămări.

8 Tot pământul să se teamă de Domnul,
de El să se cutremure toţi cei ce locuiesc în lume;

9 că El a zis şi ele s'au făcut, El a poruncit şi ele s'au zidit[3].

10 Domnul risipeşte sfaturile neamurilor, aruncă planurile popoarelor şi
dezice sfaturile mai-marilor.

11 Dar sfatul Domnului rămâne în
veac, din neam în neam gândurile inimii Lui.

12 Fericit e neamul căruia Domnul îi
este Dumnezeu, poporul pe care El Şi
l-a ales să-L moştenească.

13 Domnul a privit din cer, pe toţi fiii
oamenilor i-a văzut;

14 din locul pe care Şi l-a gătit i-a văzut
pe toţi cei ce locuiesc pământul,

15 El, Cel ce singur le-a plăsmuit inimile, Cel ce toate lucrurile lor le pricepe.

16 Un rege nu se mântuieşte prin mulţi-

[4]Textual: „loviturile de bici pe care le îndură".

[1]„Alăută" este, oarecum, echivalentul românesc pentru „ţiteră", instrument muzical asemănător cu harpa, a cărui cutie de rezonanţă îşi are puterea jos, la bază, de unde coardele pornesc în sus. Ea este simbolul faptelor pământeşti care-şi află preţul în cer (mila devenită comoară). „Psaltire" este echivalentul grecescului psaltérion = harpă, instrument muzical a cărui cutie de rezonanţă îşi are puterea sus, către vârf, de unde coboară cele zece coarde. Ea simbolizează cele zece porunci ale Decalogului, dar şi cele cinci simţuri ale trupului îmbinate cu cele cinci ale duhului, prin care trebuie să-L lăudăm pe Domnul (Cassiodor).

[2]Aluzie şi la minunea istorisită în Iş 15, 8.

[3]Sensul foarte exact: El a zis, şi ele (lucrurile) au luat fiinţă (au intrat în existenţă), El a poruncit, şi ele s'au organizat (s'au rânduit raţional, după un anume plan). După Sf. Vasile cel Mare, creaţia a început cu desăvârşita ordine care domneşte în toate lucrurile vizibile. Pe de altă parte, prin crearea lumii Dumnezeu nu Şi-a epuizat puterea creatoare; aceasta se poate extinde la infinit, totul atârnând de impulsul voinţei Sale.

mea oştirii[4], şi nici uriaşul se va izbăvi
prin mărimea tăriei lui;
17 fără folos[5] e calul când să scapi, cu
mărimea puterii lui nu te va scăpa.
18 Iată, ochii Domnului[6] spre cei ce se
tem de Dânsul, spre cei ce în mila Lui
nădăjduiesc,
19 să le izbăvească sufletele din moarte
şi să-i hrănească la vreme de foamete.
20 Sufletul nostru Îl va aştepta pe Dom-
nul, că El este ajutorul şi ocrotitorul
nostru;
21 că întru El ni se va veseli inima şi în
numele Său cel sfânt am nădăjduit.
22 Fie, Doamne, mila Ta spre noi pre-
cum am nădăjduit şi noi întru Tine!

33

PSALMUL 33 Un psalm al lui David; când şi-a schimbat el înfăţişarea în faţa lui Ahimelec şi i s'a dat drumul şi a plecat[1].

1 În toată vremea Îl voi binecuvânta
pe Domnul, lauda Lui pururea în gura
mea.
2 Întru Domnul se va lăuda sufletul
meu: audă cei blânzi şi să se vese-
lească.
3 Măriţi-L pe Domnul laolaltă cu mine,
împreună să-I înălţăm numele.
4 Pe Domnul L-am căutat şi El m'a au-
zit şi din toate necazurile m'a izbăvit.
5 Apropiaţi-vă de El şi luminaţi-vă şi
feţele voastre nu se vor ruşina.
6 Sărmanul acesta a strigat, iar Dom-
nul l-a auzit şi din toate necazurile lui
l-a mântuit.
7 Îngerul Domnului îşi va pune tabăra
împrejurul celor ce se tem de El, şi El
îi va izbăvi.
8 Gustaţi şi vedeţi că bun este Dom-
nul[2]; fericit bărbatul care nădăjduieşte
întru El.
9 Temeţi-vă de Domnul, voi, toţi sfinţii
Lui, că nimic nu le lipseşte celor ce se
tem de El[3].
10 Bogaţii au sărăcit şi au flămânzit,
dar cei ce-L caută pe Domnul nu se vor
lipsi de tot binele.
11 Veniţi, fiilor, ascultaţi-mă pe mine;
frica Domnului vă voi învăţa.
12 Cine este omul care doreşte viaţă,
care iubeşte să vadă zile bune?:
13 Opreşte-ţi limba de la rău iar buzele
tale să nu grăiască vicleşug;
14 ocoleşte răul şi fă binele, caută pacea
şi mergi pe urmele ei.

---

[4]Literal: „nu se mântuieşte cu oştire multă".

[5]Literal: „mincinos" (puternic doar în aparenţă).

[6]În întregul său, psalmul are o introducere (vv. 1-3), un final (vv. 20-22) şi corpul propriuzis (vv. 4-19), care cuprinde două teme: lucrarea lui Dumnezeu în creaţie şi lucrarea lui Dumnezeu în istorie. La rândul lor, cele două teme sunt tratate în trei părţi: cuvântul lui Dumnezeu (vv. 4-9), sfatul lui Dumnezeu (vv. 10-12) şi ochiul lui Dumnezeu (vv. 13-19).

[1]Vezi acest episod în 1 Rg 21-22.

[2]Text profetic asupra Sfintei Euharistii. „Dintre toate sfintele rituri, numai Euharistia este aceea care le alimentează pe toate celelalte Taine cu desăvârşire. Atât de desăvârşită este această Taină şi atât de mult le depăşeşte pe celelalte, încât ea conduce spre adevărata culme a lucrurilor celor bune. Aici este şi ţinta finală a strădaniei omeneşti: prin ea Îl dobândim noi pe Însuşi Dumnezeu, iar Dumnezeu Se uneşte cu noi în desăvârşită unire; căci ce legătură poate fi mai completă decât aceea de a deveni un singur duh cu Dumnezeu?" (Nicolae Cabasila).

[3]Sf. Simeon Noul Teolog: Frica de Dumnezeu naşte smerenie, smerenia naşte plânsul cel curăţitor de păcate, plânsul îl îndestulează pe om cu dulceaţa Duhului şi-i aduce belşug de nădejde în propria sa mântuire.

15 Ochii Domnului asupra celor drepţi
şi urechile Lui spre rugăciunea lor.

16 Dar faţa Domnului e împotriva celor
ce fac rău, pentru ca pomenirea lor s'o
şteargă de pe pământ.

17 Strigat-au drepţii, iar Domnul i-a
auzit şi din toate necazurile lor i-a izbăvit.

18 Aproape este Domnul de cei cu inima
zdrobită[4] şi-i va mântui pe cei smeriţi
cu duhul.

19 Multe sunt necazurile drepţilor, dar
din ele toate [Domnul] îi va izbăvi.

20 Domnul le păzeşte oasele toate, nici
unul din ele nu va fi zdrobit[5].

21 Rea e moartea păcătoşilor şi vor
greşi aceia care-l urăsc pe cel drept.

22 Mântui-va Domnul sufletele robilor
Săi şi nimeni nu va greşi din toţi cei ce
nădăjduiesc într'Însul.

34

PSALMUL 34 Al lui David.

1 Judecă-i, Doamne, pe cei ce-mi fac
mie nedreptate, războieşte-Te împotriva celor ce se războiesc cu mine.

2 Ia-Ţi armura şi pavăza şi ridică-Te în
ajutorul meu;

3 sabie scoate şi închide calea celor ce
mă prigonesc; spune-i sufletului meu:
„Eu sunt mântuirea ta!"

4 Ruşinaţi şi înfruntaţi să fie cei ce caută sufletul meu; cei ce-mi gândesc mie
răul întoarcă-se îndărăt şi plini de ruşine.

5 Să fie ei ca praful în faţa vântului şi
îngerul Domnului să-i necăjească;

6 fie-le calea întuneric şi alunecare şi
îngerul Domnului să-i fugărească.

7 Fiindcă fără pricină ei pe ascuns în laţul lor mi-au pregătit pieirea, fără pricină mi-au suduit sufletul.

8 Asupra lor să vină laţul pe care ei nu-l cunosc, pe ei să-i prindă cursa pe care
au ascuns-o şi în acelaşi laţ să cadă.

9 Dar sufletul meu se va bucura întru
Domnul, de mântuirea Lui se va veseli.

10 Toate oasele mele[1] vor zice:
„Doamne, cine este asemenea Ţie,
să-l izbăvească pe sărman din mâna
celor mai tari decât el, da, pe sărac şi
pe sărman de cei ce îi jefuiesc?"

11 Martori mincinoşi[2] s'au ridicat şi de
ceea ce nu ştiam m'au întrebat;

12 prin rele pentru bune m'au răsplătit,
secătuire sufletului meu.

13 Dar eu, când ei mă supărau, cu
haină de sac m'am îmbrăcat, cu postire
mi-am smerit sufletul[3], iar rugăciunea
mea în sânul meu se va întoarce.

14 Ca şi cu un vecin, ca şi cu un frate
de-al nostru, aşa de bine m'am purtat;
ca şi cum aş fi jelit şi m'aş fi întristat,
aşa m'am smerit.

---

[4]„inimă zdrobită": expresie folosită la Is 61, 1 şi citată la Lc 4, 18.

[5]Compară cu v. 18: omul cu inima zdrobită (de căinţă) îşi salvează toată fiinţa de la zdrobire (de la fărâmiţare, de la nimicire). Cel de al doilea stih va fi citat la In 19, 36.

[1]„oasele"]n sensul de „fiinţă" (toată fiinţa mea).

[2]Literal: „martori nedrepţi".

[3]Sf. Isihie al Ierusalimului: Adevărata smerenie se dobândeşte astfel: În fiecare zi adu-ţi în minte virtuţile aproapelui tău, calităţile lui fireşti, şi compară-le cu virtuţile şi calităţile tale. Când mintea îşi vede propria nevrednicie şi constată cât de departe este de desăvârşirea altora, atunci şi tu vezi că nu eşti decât praf şi cenuşă şi, în cel mai bun caz, eşti îndărătul tuturor fiinţelor raţionale de pe pământ.

15 Dar ei împotriva mea s'au veselit
şi s'au adunat; bice s'au adunat împo-
triva mea şi eu nu ştiam. Risipiţi au
fost, dar nu s'au căit.

16 M'au pus la'ncercare, cu batjocură
m'au batjocorit, cu dinţii au scrâşnit
împotrivă-mi.

17 Doamne, când oare vei vedea?
Îndepărtează-mi sufletul de la faţa lor
cea rea, de la lei, viaţa mea.

18 Mărturisi-mă-voi Ţie, Doamne, în
adunare mare, întru popor puternic Te
voi lăuda.

19 Să nu se bucure de mine cei ce mă
duşmănesc pe nedrept, cei ce fără pri-
cină mă urăsc şi-şi fac semne cu ochiul.

20 Că ei de pace îmi vorbeau, dar în mâ-
nie vicleşuguri gândeau

21 şi larg şi-au deschis gura împotriva
mea, zicând: „E bine, e bine, ochii noş-
tri au văzut!"

22 Tu ai văzut-o, Doamne, să nu păs-
trezi tăcere, Doamne, nu Te depărta de
mine!

23 Scoală-Te, Doamne, şi ia aminte la
judecata mea, Dumnezeul meu şi Dom-
nul meu, ia aminte la pricina mea.

24 Judecă-mă, Doamne, după drepta-
tea Ta, Dumnezeul meu, aşa încât ei
să nu se bucure de mine;

25 să nu zică în inimile lor: „E bine,
bine-i este sufletului nostru"!, nici să
zică: „Noi l-am înghiţit!"

26 Să se ruşineze şi să se năruie deo-
dată cei ce se bucură de răul meu, în
ruşine să se îmbrace şi'n ocară cei ce
se laudă împotriva mea.

27 Dar cei ce-mi doresc mie dreptatea,
ei să se bucure şi să se veselească şi să
spună fără'ncetare: „Mărit să fie Dom-
nul, Cel ce doreşte pacea robului Său!"

28 Şi limba mea va grăi dreptatea Ta,
în ziua'ntreagă lauda Ta.

35

PSALMUL 35 Pentru sfârşit: al lui David, robul Domnului.

1 Călcătorul de lege, păcătuind, zice'n
sinea lui că înaintea ochilor săi nu este
frică de Dumnezeu[1].

2 Fiindcă el însuşi se amăgeşte chiar cu
ochii săi, ca nu cumva să-şi afle fărăde-
legea şi s'o urască.

3 Cuvintele gurii sale sunt fărădelege şi
vicleşug, el n'a dorit să înţeleagă cum
e să fii bun.

4 Fărădelege a gândit în aşternutul
său, pe sine s'a pus în orice cale care
nu e bună şi răutatea n'a urât-o.

5 Doamne, mila Ta este în cer iar ade-
vărul Tău se'ntinde pân'la nori;

6 dreptatea Ta e ca munţii lui Dumne-
zeu, adânc nepătruns judecăţile Tale.
Oameni şi dobitoace vei mântui Tu,
Doamne;

7 cât ai înmulţit mila Ta, Dumnezeule,
fiii oamenilor în umbra aripilor Tale
vor nădăjdui,

8 din grăsimea casei Tale îi vei îm-
băta[2] şi din izvorul desfătării Tale îi vei
adăpa.

[1]Este vorba de călcătorul de lege care în chiar sinea lui, în mod deliberat, îşi propune să calce legea lui Dumnezeu şi să păcătuiască. Spunându-şi că frica de Dumnezeu nu există, el elimină eventualitatea consecinţelor ce derivă din păcatul său (Apostolos Makrakis).

[2]Grăsimea era socotită drept partea cea mai bună din animalul jertfit la templu (în casa Domnului) şi-I era rezervată lui Dumnezeu (Lv 7, 25). Plăcuţii lui Dumnezeu iau parte la ospăţul de după jertfă şi se înfruptă din aceleaşi bunătăţi ca şi Domnul, trăind un fel de „beţie sacră", ve-

9 Că la Tine este izvorul vieţii, întru lu-
mina Ta vom vedea lumină[3].
10 Tinde mila Ta celor ce Te cunosc
pe Tine şi dreptatea Ta celor drepţi la
inimă.
11 Să nu vină peste mine piciorul trufiei
şi mâna păcătoşilor să nu mă clatine.
12 Acolo au căzut toţi cei ce lucrează fă-
rădelege; izgoniţi au fost şi nu vor pu-
tea să se ridice[4].

36

PSALMUL 36 Al lui David.

1 Nu-ţi face sânge rău[1] din pricina ce-
lor ce fac rău, nici nu-i pizmui pe cei ce
lucrează fărădelege[2];
2 căci ei ca iarba curând se vor ofili şi
ca verdeaţa ierbii degrab se vor trece.
3 Tu nădăjduieşte în Domnul şi fă bi-
nele şi locuieşte pământul şi hrăneşte-
te din bogăţia lui.
4 Desfătează-te în Domnul şi El va îm-
plini cererile inimii tale.
5 Descoperă-I Domnului calea ta şi nă-
dăjduieşte într'Însul, şi El va lucra
6 şi dreptatea ţi-o va scoate ca lumina
şi judecata ta, precum amiaza.
7 Supune-te Domnului şi roagă-L; nu-
ţi face sânge rău din pricina celui ce
sporeşte'n calea sa, din pricina omului
care face fărădelege.
8 Potoleşte-ţi furia, lasă mânia; nu-ţi
face sânge rău ca şi cum ai face răul;
9 fiindcă cei ce fac răul vor pieri de istov,
dar cei ce-L aşteaptă pe Domnul, ei vor
moşteni pământul.
10 Încă puţin, şi păcătosul nu va mai fi:
îi vei căuta locul şi nu-l vei afla.
11 Dar cei blânzi vor moşteni pămân-
tul[3] şi se vor desfăta întru belşug de
pace.
12 Pândi-va păcătosul pe cel drept şi cu
dinţii va scrâşni asupră-i.
13 Dar Domnul Îşi va râde de el, deoa-
rece El de mai'nainte vede că ziua lui
va veni.
14 Sabie au scos păcătoşii, arcul şi l-au
întins ca să-l doboare pe sărac şi pe săr-
man, ca să-i înjunghie pe cei drepţi la
inimă.
15 Să intre sabia lor în inima lor, arcu-
rile să li se sfărâme!
16 Mai bun e puţinul pentru cel drept
decât multa bogăţie a păcătoşilor.

cină cu extazul. Este şi paharul Domnului care „mă'mbată de parc'ar fi prea tare" (vezi Ps 22, 5 şi nota). Calist patriarhul conchide: „Noi pururea vom avea viitoarele bunătăţi dumnezeieşti şi vom fi în ele, dacă vom gusta din amândouă părţile vinul din potirul de viaţă făcător şi nou, aflat în mâna Domnului, şi vom bea din el în toate zilele".

[3]Sf. Grigorie Palama: Vederea acestei lumini e o unire; căci unirea cu lumina, ce este altceva decât vedere? Lumina se vede în lumină, iar cel ce vede devine el însuşi întreg lumină, făcându-se şi el asemenea cu ceea ce vede; mai bine zis, se uneşte în chip neamestecat, lumină fiind şi lumină văzând prin lumină.

[4]Literal: „nu vor putea să stea'n picioare".

[1]parazelóo (în cazul de faţă, urmat de en cu dativul) = „a fi enervat, agasat, contrariat, iritat, agitat".

[2]Dacă păcatele aproapelui tău te preocupă prea mult şi fără'ncetare, nu numai că vei cădea în păcatul de a-l judeca (Mt 7, 1), dar îţi asumi riscul de a nu-ţi mai vedea păcatele tale proprii (Sf. Dorotei de Gaza).

[3]Sf. Grigorie de Nyssa: Iisus îi va numi pe aceştia „fericiţi" (Mt 5, 5). Când psalmistul spune: „Cred că voi vedea bunătăţile Domnului în pământul celor vii" (Ps 26, 13), el nu are în minte pământul obişnuit, în care totul se naşte şi moare, ci un pământ transfigurat, de care moartea nu se mai apropie, în care nimeni nu mai umblă pe calea păcătoşilor şi unde vicleşugul nu-şi mai află cărare.

17 Că braţele păcătoşilor se vor zdrobi, dar Domnul pe cei drepţi îi întăreşte.

18 Cunoaşte Domnul căile celor fără prihană şi moştenirea lor în veac va fi;

19 în vreme rea nu vor fi ruşinaţi, în zile de foamete se vor sătura.

20 Că păcătoşii vor pieri, iar vrăjmaşii Domnului, de îndată ce au fost slăviţi şi s'au înălţat, s'au stins, precum fumul au pierit.

21 Păcătosul se împrumută şi nu înapoiază, dar dreptul are milă: el dă[4].

22 Că cei ce-L binecuvintează pe El vor moşteni pământul, dar cei ce-L blesteamă vor pieri de istov.

23 De la Domnul îşi îndreaptă omul paşii şi calea Lui o va dori foarte;

24 când va cădea, el nu va fi doborât, că Domnul îl sprijină cu mâna Sa.

25 Tânăr am fost, acum sunt, iată, bătrân şi nu l-am văzut pe cel drept părăsit, şi nici seminţia lui cerşind pâine;

26 cât e ziua de lungă, dreptul miluieşte şi împrumută şi seminţia sa întru binecuvântare va fi.

27 Fereşte-te de rău şi fă binele[5] şi vei sălăşlui în veacul veacului.

28 Că Domnul iubeşte judecata şi nu-i va părăsi pe cuvioşii Săi; ei în veac vor fi păziţi. Dar nelegiuiţii vor fi alungaţi, iar seminţia necredincioşilor va fi stârpită;

29 drepţii însă vor moşteni pământul şi'n veacul veacului îşi vor avea sălaş pe el.

30 Gura dreptului va murmura[6] înţelepciune şi limba lui va rosti judecată;

31 legea Dumnezeului său în inima lui, şi paşii lui nu se vor poticni.

32 Păcătosul îl pândeşte pe cel drept şi caută să-l omoare;

33 dar Domnul pe acesta nu-l va lăsa în mâinile lui şi nicicum nu-l va osândi atunci când îl judecă.

34 Aşteaptă-L pe Domnul şi păzeşte-I calea şi El te va înălţa pentru ca tu să moşteneşti pământul; când vor fi stârpiţi păcătoşii, tu vei vedea.

35 Văzutu-l-am pe cel necredincios ridicat în slăvi[7] şi înălţându-se pe sine ca cedrii Libanului;

36 şi am trecut pe-acolo şi, iată, nu era; şi l-am căutat, dar locul său nu era de găsit.

37 Păzeşte nerăutatea şi caută ce e drept, că omul de pace lasă urmaşi după el;

38 dar nelegiuiţii vor fi nimiciţi deodată şi urmaşii necredincioşilor fi-vor stârpiţi.

39 Dar mântuirea drepţilor e de la Domnul; El e ocrotitorul lor la vreme de necaz;

40 şi Domnul le va ajuta şi El îi va izbăvi şi-i va scoate din mâna păcătoşilor şi-i va mântui, că ei au nădăjduit în El.

37

PSALMUL 37 Un psalm al lui David; spre aducere aminte, asupra

[4]În sensul: el nu dă cu împrumut, ci dăruieşte; sau: dă cu împrumut propunându-şi să nu primească nimic înapoi (Lc 6, 35).

[5]Sf. Maxim Mărturisitorul: Adică războieştel pe vrăjmaş ca să-ţi micşorezi patimile, apoi ţine-te treaz pentru ca ele să nu crească; luptăte ca să dobândeşti virtuţile, apoi ţine-te treaz pentru ca să le păstrezi.

[6]Verbul meletáo înseamnă, de fapt, „a exersa", „a practica", „a declama un text", adică a-l rosti continuu.

[7]hyperypsóo = a înălţa fără măsură, a exalta.

Sâmbetei.[1]

1 Doamne, nu cu mânia Ta să mă mustri, nici cu urgia Ta să mă cerţi.

2 Că săgeţile Tale s'au înfipt în mine[2] şi ai apăsat peste mine mâna Ta.

3 Nu este vindecare în trupul meu de la faţa mâniei Tale, nu este pace în oasele mele de la faţa păcatelor mele.

4 Că fărădelegile mele au covârşit capul meu, ca o sarcină grea mă apasă.

5 Împuţitu-s'au şi au putrezit rănile mele de la faţa nebuniei mele;

6 chinuitu-m'am şi m'am gârbovit peste măsură, toată ziua mâhnindu-mă umblam.

7 Că şalele mele s'au umplut de ocări şi nu este vindecare în trupul meu.

8 Necăjitu-m'am şi m'am smerit foarte, răcnit-am din suspinul inimii mele.

9 Doamne, înaintea Ta este toată dorirea mea şi suspinul meu de la Tine nu s'a ascuns.

10 Inima mi s'a tulburat, tăria m'a părăsit, iar lumina ochilor mei, nici aceasta nu este cu mine.

[1]Fer. Augustin: Dacă psalmistul plângea şi se tânguia într'o zi de Sâmbătă, care este ziua de odihnă, înseamnă că sufletul său era foarte tulburat. În acest sens trebuie citit şi textul: „Fericiţi cei ce plâng, că aceia se vor mângâia” (Mt 5, 4); cei ce-şi plâng păcatele sunt capabili de mântuire.

[2]Pornind de la premisa că „săgeţile Domnului” nu sunt altceva decât cuvintele Sale înfipte în inima omului cu menirea de a o înflăcăra, Fericitul Augustin tâlcuieşte astfel: Cuvintele (săgeţile) Domnului există în inima psalmistului, şi datorită lor îşi aminteşte el de Ziua Sâmbetei; dar pentru că, din pricina stării sale de păcat, Sâmbăta este doar o amintire, iar nu o trăire actuală, cuvintele Domnului nu mai provoacă înflăcărare, ci o suferinţă din cauza căreia „nu este vindecare în trupul meu” (v. urm.)

11 Prietenii mei şi vecinii mei în preajma mea s'au apropiat şi au şezut, apropiaţii mei departe de mine au stat,

12 şi peste măsură se sileau cei ce-mi căutau mie sufletul; cei ce căutau sămi facă rău grăiau deşertăciuni şi vicleşuguri toată ziua cugetau.

13 Eu însă ca un surd nu auzeam şi ca un mut ce nu-şi deschide gura;

14 şi m'am făcut ca un om ce nu aude şi'n gura lui nu are vorbe de mustrare.

15 Că eu în Tine, Doamne, am nădăjduit, Tu mă vei auzi, Doamne, Dumnezeul meu.

16 Că am zis: – „Să nu se bucure cândva de mine vrăjmaşii mei”, şi când mi s'au clătinat picioarele, ei împotriva mea grăiau cu vorbe mari.

17 Că eu sunt gata să cad sub lovituri şi durerea îmi este pururea'nainte.

18 Că fărădelegea mea eu o voi vesti şi treaz voi sta asupra păcatului meu.

19 Dar vrăjmaşii mei trăiesc şi s'au făcut mai tari decât mine şi s'au înmulţit cei ce mă urăsc pe nedrept;

20 cei ce-mi răsplătesc cu rău pentru bine mă defăimau pentru că urmam binele.

21 Nu mă părăsi, Doamne, Dumnezeul meu, nu Te'ndepărta de mine;

22 ia aminte spre ajutorul meu, Doamne al mântuirii mele!

38

PSALMUL 38 Pentru sfârşit: o cântare a lui David pentru Iditun[1].

[1]Unii comentatori cred că Iditun denotă modul de a cânta un anume psalm (tonul, tonalita-

1 Zis-am: „Păzi-voi căile mele, ca să nu păcătuiesc eu cu limba mea”; pusu-i-am gurii mele pază când păcătosul mi-a stat împotrivă,

2 amuţit-am şi m’am smerit, şi chiar despre cele bune am tăcut[2] şi durerea mea s’a înnoit.

3 Inima mea s’a înfierbântat în lăuntrul meu şi în cugetul meu foc se va aprinde. Cu limba mea grăit-am: „Doamne, fă-mă să-mi cunosc sfârşitul

4 şi care este numărul zilelor mele, ca să ştiu ce-mi lipseşte”[3].

5 Iată, Tu mi-ai făcut zilele ca pasul de-o palmă şi fiinţa[4] mea ca o nimica înaintea Ta. Da, toate sunt deşarte, fiece om care trăieşte;

6 da, omul trece ca un chip în oglindă[5], vai, în zadar se tulbură; adună comori şi nu ştie pentru cine le strânge.

7 Şi acum, cine este tăria mea de a’ndura? Oare nu Domnul? Da, fiinţa mea e de la Tine.

8 Izbăveşte-mă de toate fărădelegile mele; Tu m’ai făcut ocară celui fără minte.

tea, inflexiunea vocii) şi că rudenia acestui cuvânt cu Iditun, cântăreţul levit rânduit de David (1 Par 25, 1; 2 Par 5, 12) este incertă sau foarte]ndepărtată.

[2]„Cel ce în vremea năvălirii ispitelor se abţine de la contemplaţia naturală şi stăruie numai în rugăciune, adunându-şi mintea din toate şi concentrând-o în ea însăşi şi în Dumnezeu, omoară puterea deprinderii naturale a sufletului de a lucra răul prin simţuri” (Sf. Maxim Mărturisitorul).

[3]= ca să ştiu cât sunt eu de plăpând şi trecător.

[4]hypóstasis = „fiinţă”, fiinţare, substanţă.

[5]Substantivul eikón înseamnă „chip”, „figură”, „imagine”, „portret”, „tablou”, dar şi „fantomă”, „nălucă”, „imagine a spiritului”, „imagine reflectată în oglindă”. Echivalenţa e impusă de context.

9 Amuţit-am şi nu mi-am deschis gura, Că Tu eşti Cel ce m’ai făcut.

10 Îndepărtează de mine biciuirile Tale; sfârşitu-m’am de puternicia mâinii Tale.

11 Cu mustrări pentru nelegiuiri Tu l-ai certat pe om şi viaţa i-ai subţiat-o ca pe o pânză de păianjen; da, în zadar se tulbură tot omul.

12 Ascultă-mi, Doamne, rugăciunea şi ia aminte la cererea mea, lacrimile mele nu le trece sub tăcere, că străin sunt eu la Tine, străin ca toţi părinţii mei.

13 Cruţă-mă, ca să răsuflu înainte de a mă duce şi de a nu mai fi.

39

PSALMUL 39 Pentru sfârşit: un psalm al lui David.

1 L-am aşteptat, pe Domnul L-am aşteptat, şi El a luat aminte la mine şi mi-a auzit rugăciunea

2 şi m’a scos din groapa ticăloşiei şi din tina noroiului; şi pe piatră mi-a pus picioarele şi paşii mi i-a îndreptat;

3 şi’n gura mea a pus cântare nouă, cântare Dumnezeului nostru; mulţi vor vedea şi se vor teme şi vor nădăjdui în Domnul.

4 Fericit bărbatul a cărui nădejde este numele Domnului şi n’a privit la deşertăciuni şi la bâiguieli mincinoase[1].

[1]Sau: „frenezii mincinoase”; „deliruri mincinoase”, „pseudoinspiraţii”. E vorba de acele stări de spirit şi manifestări pe care în antichitate le aveau cei ce se credeau posedaţi de duhul oracular al unor zei şi, mai nou, cei ce pretind că sunt posedaţi de Duhul Sfânt şi, simulând glosolalia (vorbirea în limbi), îngaimă vorbe fără înţeles.

5 Doamne, Dumnezeul meu, multe
sunt minunile pe care le-ai făcut şi'n
gândurile Tale nu-i nimeni asemenea
Ţie. Vestit-am şi am grăit: ele fără de
număr s'au înmulţit.

6 Jertfă şi prinos n'ai voit, dar mi-ai întocmit un trup[2]; arderi-de-tot şi jertfă pentru păcat n'ai cerut;

7 atunci am zis: „Iată, vin!, – scris este despre mine în sulul cărţii –

8 ca să fac voia Ta, Dumnezeul meu; dar şi legea Ta am vrut-o în lăuntrul inimii mele[3]".

9 Dreptate am binevestit în adunare mare; iată, buzele mele nu le voi opri; Doamne, Tu o ştii.

10 Dreptatea Ta n'am ascuns-o în inima mea, adevărul Tău şi mărturia Ta le-am grăit; mila Ta şi adevărul Tău nu le-am ascuns de adunarea mare.

11 Dar Tu, Doamne, să nu-Ţi îndepărtezi îndurările Tale de la mine, mila Ta şi adevărul Tău pururea să mă sprijinească.

12 Fiindcă rele nenumărate m'au împresurat; fărădelegile mele m'au ajuns şi n'am fost în stare să văd; înmulţitu-s'au mai mult decât perii capului meu, şi inima m'a părăsit.

13 Binevoieşte, Doamne, să mă izbăveşti, Doamne, spre ajutorul meu ia aminte.

14 Ruşinaţi şi înfruntaţi deodată să fie cei ce sufletul meu îl caută ca să-l piardă. Întoarcă-se înapoi şi să se ruşineze cei ce-mi doresc mie răul;

15 să-şi poarte de'ndată ruşinarea cei ce-mi zic: „Bine-ţi fac!, bine-ţi fac!"

[2]Profeţie mesianică (aici şi în următoarele două versete), pe care Pavel o foloseşte în Evr 10, 5-9.

[3]Literal: „în mijlocul măruntaielor mele".

16 Toţi cei ce Te caută pe Tine, Doamne, să se bucure şi să se veselească, iar cei ce iubesc mântuirea Ta să zică de-a pururi: „Mărit să fie Domnul!"

17 Iar eu sărac sunt şi sărman; Domnul se va îngriji de mine. Tu eşti ajutorul meu şi apărătorul meu; Dumnezeul meu, nu Te lăsa aşteptat!

40

PSALMUL 40 Pentru sfârşit: un psalm al lui David[1].

1 Fericit cel ce se gândeşte la sărac şi la sărman; în ziua cea rea, Domnul îl va izbăvi[2].

2 Domnul să-l păzească şi să-l ţină în viaţă şi să-l fericească pe pământ şi să nu-l dea în mâinile vrăjmaşilor lui.

3 Domnul să-l ajute în patul durerii sale; în aşternutul bolii lui, Tu i-ai întors lâncezeala spre bine.

4 Eu am zis: „Doamne, miluieşte-mă, vindecă sufletul meu, că Ţi-am greşit Ţie".

5 Vrăjmaşii mei m'au vorbit de rău: „Când va muri el? iar numele lui când va pieri?"

6 Venea cineva să mă vadă, grăia deşertăciuni, inima lui îşi aduna sieşi fărădelege, ieşea afară şi tuna împotriva mea.

7 Toţi vrăjmaşii mei laolaltă şopteau împotrivă-mi, împotriva mea puneau la cale rele;

[1]Rugăciune personală, mai ales pe patul de suferinţă.

[2]Nu se poate ca iubirea faţă de sărman să rămână nerăsplătită. Aşadar, dacă cineva îşi dăruieşte toate bunurile, sau numai o parte din ele, cel ce are de câştigat e sufletul său (Sf. Chiril al Alexandriei).

8 cuvânt nelegiuit au pus împotrivă-mi: „Cel ce doarme, oare se va mai scula?”

9 Fiindcă chiar omul păcii mele, cel în care îmi puneam nădejdea, cel ce a mâncat din pâinea mea, chiar el şi-a ridicat călcâiul împotrivă-mi[3].

10 Dar Tu, Doamne, miluieşte-mă şi ridică-mă, iar eu le voi răsplăti.

11 Prin aceasta am cunoscut că Tu m’ai vrut, că nu se va bucura de mine vrăjmaşul meu.

12 De dragul nerăutăţii mele m’ai ajutat şi pentru totdeauna m’ai aşezat înaintea feţei Tale.

13 Binecuvântat este Domnul, Dumnezeul lui Israel, din veac şi până’n veac. Amin! Amin!

41

PSALMUL 41 Pentru sfârşit: fiilor lui Core, spre învăţătură[1].

1 În ce chip tânjeşte[2] cerbul după izvoarele apelor, aşa tânjeşte sufletul meu după Tine, Dumnezeule.

2 Însetat-a sufletul meu de Dumnezeu cel tare[3], cel viu; când oare voi veni şi mă voi înfăţişa înaintea lui Dumnezeu?

3 Pâine mi-au fost lacrimile, ziua şi noaptea, în timp ce zilnic mi se spunea: „Unde este Dumnezeul tău?”

[3]Fericitul Augustin vede în acest verset o prefigurare a trădării lui Iuda.

[1]Vezi istoria lui Core în Nm 16; fiii săi n’au murit odată cu el: Nm 26, 11. Sub regele David, urmaşii lui Core deveniseră cântăreţi.

[2]epipothéo înseamnă mai mult decât, simplu, „a dori”: „a dori peste măsură”, „a suspina după”, „a tânji”.

[3]Expresia „cel tare” se află numai în Codex Alexandrinus; este motivul pentru care ea nu poate fi citită în toate ediţiile.

4 De acestea mi-am adus aminte, şi sufletul mi l-am revărsat pe mine[4], căci voi merge la locul cortului celui minunat, chiar la casa lui Dumnezeu, în glas de bucurie şi laudă, al sunetului de sărbătoare.

5 De ce eşti mâhnit, suflete al meu, şi de ce’n adâncul meu mă tulburi? Nădăjduieşte în Dumnezeu, căci Lui mă voi mărturisi; mântuirea feţei[5] mele e Dumnezeul meu.

6 Sufletul mi s’a tulburat înlăuntrul meu; pentru aceasta îmi voi aduce aminte de Tine din ţinutul Iordanului şi al Ermonului, de la muntele cel mic.

7 Adânc pe adânc se cheamă în vuietul cascadelor Tale; toate talazele şi valurile Tale au trecut peste mine[6].

8 Ziua porunci-va Domnul mila Sa; noaptea, cântarea Lui va fi cu mine, rugăciune către Dumnezeul vieţii mele.

9 Îi voi zice lui Dumnezeu: „Tu eşti ocrotitorul meu: de ce m’ai uitat? De ce umblu eu mâhnit când mă necăjeşte vrăjmaşul?

10 Când oasele mi se zdrobeau, duşmanii mei rosteau ocări asupră-mi, da, când zilnic îmi spuneau: „Unde-i Dumnezeul tău?”

11 De ce eşti mâhnit, suflete al meu, şi de ce’n adâncul meu mă tulburi? Pune-

[4]În sensul: mi-am descărcat inima; m’am uşurat.

[5]„faţă” = persoană.

[6]Grandioasă, superbă imagine-simbol a tuturor relelor ce s’au abătut asupra psalmistului. Încercările la care Dumnezeu îl supune pe om îl ajută pe acesta să-şi cunoască propriile profunzimi. Mai mult, aşa cum într’o cascadă apa de deasupra pragului se prăvăleşte în străfundul celei de jos, sfredelind-o şi răscolind-o, tot astfel, prin suferinţă, adâncurile lui Dumnezeu se năpustesc în acelea ale omului, ajutându-l să I le cunoască şi să şi le cunoască.

ţi nădejdea în Dumnezeu, că Lui mă voi mărturisi; Dumnezeul meu e mântuirea feţei mele.

42

PSALMUL 42 Un psalm al lui David; fără titlu la Evrei.

1 Judecă-mă, Dumnezeule, şi fă-i pricinii mele judecată împotriva neamului lipsit de sfinţenie, izbăveşte-mă de omul nedrept şi viclean.

2 Că Tu eşti, Dumnezeule, tăria mea; de ce Te-ai lepădat de mine? de ce umblu eu mâhnit când mă necăjeşte vrăjmaşul meu?

3 Trimite-Ţi Tu lumina şi adevărul; acestea m'au călăuzit şi m'au adus la muntele Tău cel sfânt şi la locaşurile Tale.

4 Şi voi intra la jertfelnicul lui Dumnezeu, la Dumnezeu, Care-i dă tinereţii mele veselie. Întru alăută Te voi lăuda, Dumnezeule, Dumnezeul meu.

5 De ce eşti mâhnit, suflete al meu, şi de ce'n adâncul meu mă tulburi? Pune-ţi nădejdea în Dumnezeu, că Lui mă voi mărturisi; Dumnezeul meu e mântuirea feţei mele.

43

PSALMUL 43 Pentru sfârşit: fiilor lui Core, spre învăţătură.

1 Dumnezeule, cu urechile noastre am auzit, părinţii noştri ne-au povestit lucrul pe care Tu l-ai făcut în zilele lor, în zilele cele de demult.

2 Mâna Ta a nimicit neamuri şi'n locul lor pe ei i-ai răsădit; Tu ai hărţuit[1] popoare, iar pe ei i-ai adus la liman[2].

3 Că nu cu sabia lor au moştenit ei ţara şi nu braţul lor i-a izbăvit, ci dreapta Ta şi braţul Tău şi luminarea feţei Tale, căci Tu ai binevoit întru ei.

4 Tu Însuţi eşti Împăratul meu şi Dumnezeul meu, Cel ce porunceşti mântuirea lui Iacob:

5 Prin Tine-i vom străpunge pe vrăjmaşii noştri şi prin numele Tău îi vom nimici pe cei ce se ridică împotriva noastră.

6 Pentru că nu în arcul meu îmi voi pune nădejdea şi nu sabia mea mă va mântui;

7 că Tu ne-ai izbăvit de cei ce ne supără şi pe cei ce ne urăsc i-ai ruşinat[3].

8 Întru Dumnezeu ne vom lăuda noi toată ziua şi întru numele Tău ne vom mărturisi în veac.

9 Acum însă Te-ai lepădat de noi şi neai ruşinat şi nu vei ieşi, Dumnezeule[4], cu oştirile noastre;

10 făcutu-ne-ai să dăm înapoi din faţa duşmanilor noştri şi cei ce ne urăsc neau prădat în folosul lor.

---

[1]kakóo = „a maltrata", „a pune în pericol", „a hărţui".

[2]Sensul exact al verbului ekbaíno = „a ieşi" (dintr'o corabie), „a debarca".

[3]Sf. Maxim Mărturisitorul: Din suflet să iubim pe orice om, dar să nu ne punem nădejdea în nici unul dintre oameni. Căci câtă vreme ne susţine Domnul, toţi prietenii ne înconjoară, iar vrăjmaşii noştri sunt fără putere. Când însă ne părăseşte Domnul, atunci ne părăsesc şi prietenii cu toţii; şi împreună cu toţi vrăjmaşii dobândesc putere împotriva noastră. Dar şi cel ce îndrăzneşte bizuindu-se pe sine, va cădea în cădere jalnică.

[4]Cuvântul „Dumnezeule" se află numai în Codex Alexandrinus. Lipseşte din Versiunea Ebraică.

11 Datu-ne-ai ca pe o turmă la tăiere şi
printre neamuri ne-ai risipit;

12 Tu Ţi-ai vândut poporul pe preţ de
nimic şi nici un câştig n'a ieşit din vin-
derea noastră.

13 Ocară ne-ai făcut vecinilor noştri, ba-
tjocură şi râs celor dimprejurul nostru;

14 de pomină ne-ai făcut între neamuri,
clătinare din cap între popoare.

15 Ocara mea îmi stă înainte cât e ziua
de lungă şi ruşinea obrazului meu m'a
acoperit,

16 dinspre glasul celui ce ocărăşte şi cle-
veteşte, dinspre faţa duşmanului şi a
prigonitorului.

17 Acestea toate au venit peste noi, dar
noi nu Te-am uitat şi nici n'am făcut
nedreptate în legământul Tău,

18 inima noastră nu s'a dat înapoi, paşii
noştri nu s'au abătut de la calea Ta.

19 Că ne-ai umilit la loc de durere şi
umbra morţii ne-a acoperit.

20 Dac'am fi uitat noi numele Dumne-
zeului nostru şi ne-am fi întins mâinile
spre dumnezeu străin,

21 oare nu Dumnezeu va cerceta aces-
tea?: Căci El e Cel ce ştie ascunzişurile
inimii.

22 De dragul Tău suntem noi ucişi
toată ziua, socotiţi suntem ca nişte oi
de'njunghiere.

23 Deşteaptă-Te, Doamne, de ce dormi?
Scoală-Te şi nu Te lepăda de noi pân' la
sfârşit.

24 De ce-Ţi întorci faţa? Uiţi Tu oare de
sărăcia şi de necazul nostru?

25 Că sufletul ni s'a plecat în ţărână,
pântecele ni s'a lipit de pământ.

26 Scoală-Te, Doamne, ajută-ne nouă,
şi de dragul numelui Tău izbăveşte-ne!

44

PSALMUL 44 Pentru sfârşit: un psalm al lui David; privitor la [stihurile] ce se cântă cu schimbul[1], spre învăţătură fiilor lui Core; cântare pentru Cel-Iubit.[2]

1 Cuvânt bun revărsat-a[3] dintr'însa
inima mea, stihurile[4] mele i le spun eu
Împăratului, limba mea e pană de scri-
itor ce scrie'n grabă.

2 Plăcut eşti Tu în frumuseţe mai mult
decât fiii oamenilor, har se revarsă pe
buzele Tale, de aceea Dumnezeu Te-a
binecuvântat în veac.

3 Încinge-Te cu sabia peste coapsă, Pu-
ternice, în strălucirea şi frumuseţea
Ta.

4 Încordează-Ţi arcul, propăşeşte şi
domneşte de dragul adevărului, blân-
deţii şi dreptăţii, şi dreapta Ta călăuză
minunată Îţi va fi.

5 Ascuţite sunt săgeţile Tale, Puter-
nice, – popoare sub Tine vor cădea –,
ascuţite în inimile celor ce-L duşmă-
nesc pe Împărat.

[1] E vorba de cântarea alternativă (antifonică) a versurilor. Prin comparaţie cu Textul Ebraic (eliptic), s'a emis şi ipoteza că e vorba de iudeii care-şi schimbă atitudinea faţă de Lege, devenind apostaţi. Contextul însă obligă la prima interpretare.

[2] Prin „Cel-Iubit" trebuie să-L înţelegem pe Iisus Hristos, Fiul Cel Iubit al Tatălui (Mt 3, 17) (Cassiodor). De altfel, atât Sfinţii Părinţi cât şi Părinţii filocalici i-au atribuit întregului psalm o dimensiune mesianică, fapt pentru care textul impune şi majusculările de rigoare. Liturghia bizantină şi cea romană l-au inclus de timpuriu în cult, versetele lui fiind citate în marile sărbători ale Mântuitorului Hristos şi ale Maicii Domnului.

[3] Poemul e pus în gura unei prinţese străine care devine soţia regelui şi ale cărei cuvinte se revarsă din preaplinul inimii.

[4] Literal: „operele".

6 Scaunul Tău, Dumnezeule, este în ve-
acul veacului, toiag de dreptate e toia-
gul împărăţiei Tale[5].

7 Iubit-ai dreptatea şi-ai urât fărădele-
gea; de aceea Te-a uns pe Tine Dum-
nezeu, Dumnezeul Tău, cu untdelem-
nul bucuriei mai mult decât pe fârtaţii
Tăi[6].

8 Smirnă şi balsam şi aloe mireasma şi-
o răspândesc din veşmintele Tale; din
palate de fildeş Te înveselesc ele, fiice
de împăraţi, întru cinstea Ta.

9 Stătut-a împărăteasa de-a dreapta
Ta, în haină ţesută cu aur şi'n ape lu-
cioase învârstată[7].

10 Ascultă, fiică, şi vezi şi pleacă-ţi ure-
chea şi uită poporul tău şi casa părin-
telui tău,

11 că Împăratul îţi va dori frumuseţea,
că El este Domnul tău.

12 Lui I se vor închina cu daruri fiicele
Tirului, feţei Tale i se vor ruga bogaţii
poporului.

13 Slava fiicei Împăratului e toată înlă-
untru, îmbrăcată'n ţesături de aur şi'n
ape lucioase învârstată.

14 Fecioarele ce-i urmează vor fi aduse
Împăratului, Ţie îţi vor fi aduse cele ce-
i sunt aproape;

15 în veselie şi bucurie vor fi aduse,
aduse vor fi la templul Împăratului.

16 Copii ţi se nasc în locul părinţilor tăi;
pe ei îi vei pune mai-mari peste'ntregul
pământ.

[5]Text pe care Pavel îl va raporta la Iisus Hristos (Evr 1, 8). „toiag" = sceptru.

[6]„Hristos nu a fost uns de semeni cu untdelemn sau cu ungere materială; Însuşi Dumnezeu, făcând din El mântuitor al lumii întregi, L-a uns cu Duhul Sfânt, aşa cum ne spune Sf. Petru" (în Faptele Apostolilor 10, 38) (Sf. Chiril al Ierusalimului).

[7]Mai exact: înfrumuseţată cu diferite culori.

17 Ei îţi vor pomeni numele întru tot
neamul şi neamul, de aceea te vor lă-
uda popoarele în veac şi în veacul vea-
cului.

45

PSALMUL 45 Pentru sfârşit: fiilor lui Core, asupra celor ascunse[1]; Psalm.

1 Dumnezeul nostru este scăpare şi pu-
tere, ajutor în necazurile cele ce cu pu-
tere se abat asupra noastră.

2 De aceea nu ne vom teme când
pământul se va cutremura, nici când
munţii se vor muta în inima mărilor.

3 Apele lor au vuit şi s'au tulburat, de
tăria Lui munţii s'au cutremurat.

4 Avânturile[2] râului înveselesc cetatea
lui Dumnezeu; Cel-Preaînalt Şi-a sfin-
ţit locaşul.

5 Dumnezeu e'n mijlocul ei, ea nu se va
clătina, Dumnezeu o va ajuta dis-de-
dimineaţă.

6 Neamuri s'au tulburat, împărăţii
s'au încovoiat, Cel-Preaînalt Şi-a ridi-
cat glasul, pământul s'a cutremurat.

7 Domnul puterilor e cu noi, El e ocro-
titorul nostru, Dumnezeul lui Iacob.

8 Veniţi şi vedeţi faptele Domnului[3],
minunile pe care le-a pus El pe pământ

9 punând capăt războaielor pân'la mar-
ginile pământului; El va sfărâma arcul

[1]Cassiodor interpretează „cele ascunse" ca referindu-se la „taina cea din veac ascunsă" a venirii lui Hristos în lume.

[2]„Avânturile": asalturile, elanurile, năpustirile. Ed. Şerban: „pornirile".

[3]În Codex Alexandrinus: „faptele lui Dumnezeu".

şi va frânge arma, iar scuturile în foc le va arde.

10 Luaţi-vă răgaz şi cunoaşteţi că Eu sunt Dumnezeu[4]; întru neamuri Mă voi slăvi, slăvit voi fi pe pământ.

11 Domnul puterilor e cu noi, El e ocrotitorul nostru, Dumnezeul lui Iacob.

46

PSALMUL 46 Pentru sfârşit: un psalm pentru fiii lui Core.

1 Bateţi din palme[1], voi, toate neamurile, strigaţi[2] lui Dumnezeu cu glas de bucurie,

2 că Domnul Cel-Preaînalt e înfricoşător, Împărat mare peste tot pământul.

3 El ne-a supus nouă popoare şi neamuri sub picioarele noastre.

4 El ne-a ales pe noi pentru moştenirea Sa[3], frumuseţea lui Iacob pe care l-a iubit.

5 Suitu-S'a Dumnezeu întru strigare, Domnul în glas de trâmbiţă.

6 Cântaţi Dumnezeului nostru, cântaţi-I, cântaţi Împăratului nostru, cântaţi-I,

7 că Împărat a tot pământul e Dumnezeu, cântaţi cu înţelegere[4].

8 Dumnezeu S'a împărăţit[5] peste neamuri, Dumnezeu şade pe tronul Său cel sfânt.

9 Mai-marii popoarelor s'au adunat laolaltă cu Dumnezeul lui Avraam, că foarte s'au înălţat puternicii lui Dumnezeu pe pământ.

47

PSALMUL 47 Psalm, cântare pentru fiii lui Core; pentru cea de a doua zi a săptămânii[1].

1 Mare este Domnul şi lăudat foarte în cetatea Dumnezeului nostru, în muntele Său cel sfânt,

2 întru bucuria bine înrădăcinată a întregului pământ. Munţii Sionului pe clinurile de miazănoapte, cetatea Împăratului celui mare.

3 Dumnezeu în turnurile ei Se cunoaşte, atunci când o apără.

4 Iată, regii pământului[2] s'au adunat, venit-au toţi împreună.

5 Dac'au văzut-o astfel, s'au mirat, s'au tulburat, s'au zdruncinat,

6 cutremur i-a cuprins; erau în chinuri, ca acelea ale femeii care naşte.

7 Prin vânt năprasnic vei sfărâma Tu corăbiile Tarsului.

[4] Adică: Faceţi o pauză în lucrul vostru obişnuit, în preocupările voastre curente; cunoaşterea lui Dumnezeu nu se dobândeşte în grabă, între alte două treburi; ea cere o anumită aşezare a minţii.

[1] Bătaia din palme, ritmică, făcea parte din ritualul iudaic al marilor celebrări religioase.

[2] alalázo = a scoate strigăte de luptă în faţa inamicului; a scoate strigăte de bucurie în caz de victorie. În ceremoniile religioase iudaice strigătele de bucurie însoţeau bătaia din palme.

[3] Literal: „El ne-a ales nouă moştenirea Sa".

[4] Slăvirea lui Dumnezeu nu trebuie să fie sau să rămână un simplu act ritual; ea trebuie să aibă un conţinut, un înţeles la care să participe atât inima cât şi mintea.

[5] „S'a împărăţit" = a devenit Împărat; Şi-a aşezat tron de domnie.

[1] În ziua a doua a săptămânii (a creaţiei) – notează Fericitul Augustin – Dumnezeu a făcut tăria pe care a numit-o cer şi care avea să fie populată de mulţimea astrelor (firmamentul). Noi ne gândim la cerul duhovnicesc populat cu sfinţii şi drepţii care alcătuiesc Biserica triumfătoare a lui Iisus Hristos.

[2] „pământului", în Codex Alexandrinus.

8 Precum am auzit, aşa am şi văzut
în cetatea Domnului puterilor, în ceta-
tea Dumnezeului nostru; Dumnezeu a
întemeiat-o pentru vecie.

9 Gândit-am, Dumnezeule, la mila Ta
în mijlocul locaşului[3] Tău.

10 După numele Tău, Dumnezeule, aşa
e şi lauda Ta peste marginile pămân-
tului; dreapta Ta e plină de dreptate.

11 Să se veselească muntele Sionului,
fiicele Iudeii să se bucure de dragul ju-
decăţilor Tale, Doamne.

12 Înconjuraţi Sionul şi-l cuprindeţi,
spuneţi-i povestea în turnurile lui.

13 Puneţi-vă inimile în puterea lui şi
socotiţi-i turnurile, ca să puteţi povesti
neamului de după voi.

14 Că Acesta este Dumnezeu, Dumne-
zeul nostru, în veac şi în veacul veacu-
lui[4]; El ne va păstori pe noi în veci.

[3]În unele manuscrise greceşti s'a strecurat o eroare de lecţiune sau de transcriere: în loc de naós = „templu", „locaş divin" s'a citit laós = „popor". E motivul pentru care în vechile ediţii româneşti (1688-1914) întâlnim: „în mijlocul norodului (poporului) Tău". Corect e textul din Ediţia Rahlfs.

[4]Sf. Grigorie de Nyssa: Veşnicia este una singură, atât cea de dinainte de facerea lumii, cât şi cea de după sfârşitul acesteia. Veşnicul Dumnezeu este şi El unul singur. Noi, însă, vorbind despre veşnicie şi Dumnezeu, deseori riscăm să greşim; aceasta, nu din cauză că Dumnezeu, în propria Sa existenţă, lasă în urmă-I vreun interval sau trece din nou către ceva ce I-ar sta înainte, ci din pricină că intelectul nostru nu e în stare să perceapă lucrurile decât în limitele propriei noastre naturi; aşa se face că gândim – şi exprimăm – eternitatea prin categoriile trecutului şi viitorului. Dar psalmistul mai spune: „Dumnezeu este Împăratul nostru de dinainte de veac" (Ps 73, 12).

48

PSALMUL 48 Pentru sfârşit: un psalm pentru fiii lui Core.

1 Auziţi acestea, voi, toate neamurile,
ascultaţi, voi, toţi cei ce locuiţi în lume,
2 voi, deopotrivă, pământenii şi fiii oa-
menilor, bogaţi şi săraci laolaltă[1].
3 Gura mea va grăi înţelepciune şi cu-
getul inimii mele, pricepere;
4 urechea mi-o voi pleca spre parabolă[2],
ghicitoarea[3] mi-o voi dezvălui în cânt
de psaltire[4].
5 De ce să mă tem în ziua cea rea? Ne-
legiuirea călcâiului meu îmi va da târ-
coale.
6 Sunt unii care se încred în puterea lor
şi cu mulţimea bogăţiei lor se laudă.
7 Un frate nu poate mântui; va putea
oare un om să mântuiască[5]? el nu-i va

[1]În dimensiunea lui profetică, acest psalm este glasul Fiului lui Dumnezeu; El i se adresează creaturii întregi, ca unul ce nu părtineşte pe cineva într'un sens sau altul (Cassiodor).

[2]Dumnezeu ne vorbeşte în limitele putinţei noastre de a înţelege. E motivul pentru care Iisus va vorbi în parabole. Iar Pavel va spune: „Acum (în acest stadiu al existenţei, n.n.) vedem prin oglindă, ca'n ghicitură; dar atunci (în stadiul absolut al existenţei, n.n.), faţă către faţă. Acum cunosc în parte; atunci însă deplin voi cunoaşte" (1 Co 13, 12).

[3]„ghicitoarea" traduce termenul próblema = „enigmă", „ghicitoare", „problemă", cuvânt foarte apropiat ca sens de aínigma (citeşte énigma), folosit de Pavel în 1 Co 13, 12 şi tradus prin „ghicitură" (vezi nota precedentă).

[4]Rostirile profetice erau la evrei însoţite, cel mai adesea, de muzică (vezi 1 Rg 10, 5; 4 Rg 3, 15). Nu astfel se întâmpla cu rostirile menite să înveţe.

[5]Sf. Atanasie cel Mare: Dacă Hristos ar fi fost o simplă creatură şi s'ar fi făcut om, omul ar fi rămas ceea ce este, iar nu împreunat cu Dumnezeu; ca atare, El n'ar mai fi avut puterea de a ierta păcatele şi de a mântui; un simplu om nu are capacitatea de a mântui un alt om.

da lui Dumnezeu preţ de răscumpărare pentru sine

8 şi nici preţul mântuirii sufletului său,

9 cu toate că s'a ostenit în veac şi viu va fi până'ntru sfârşit. Căci El nu va vedea stricăciune atunci când îi va vedea pe cei înţelepţi murind.

10 Cel nebun şi cel nepriceput vor sfârşi împreună şi bogăţia lor o vor lăsa pentru alţii;

11 mormintele lor vor fi casele lor dea pururi, locuinţele lor din neam în neam, cu toate că ei cu numele lor şiau numit pământurile.

12 Şi omul, în cinste fiind, n'a înţeles: li s'a alăturat dobitoacelor celor fără minte, şi asemenea lor s'a făcut[6].

13 Această cale a lor le este piatră de poticnire[7], dar după aceea vor fi mulţumiţi cu spusele lor.

14 Ca nişte oi sunt aşezaţi în iad, pe ei moartea îi va păstori; şi drepţii vor avea stăpânire peste ei dimineaţa, iar ajutorul lor în iad se va învechi; izgoniţi din slava lor au fost.

15 Dar sufletul meu îl va mântui Dumnezeu din mâna iadului atunci când mă va lua.

16 Nu te teme când omul se îmbogăţeşte, nici când sporeşte slava casei lui.

17 Că atunci când moare nu ia cu sine nimic, şi nici slava lui se va coborî după el.

18 Că sufletul său, binecuvântat în timpul vieţii lui, – care te va lăuda când îi faci bine –

19 intra-va în şirul părinţilor săi care'n veac nu vor vedea lumină.

20 Omul, în cinste fiind, n'a înţeles: li s'a alăturat dobitoacelor celor fără minte, şi asemenea lor s'a făcut.

49

PSALMUL 49 Un psalm al lui Asaf[1].

1 Dumnezeul dumnezeilor, Domnul a vorbit şi a chemat pământul de la răsăritul soarelui până la apus.

2 Din Sion e bunăcuviinţa frumuseţii Sale. Dumnezeu întru arătare va veni[2],

3 Dumnezeul nostru, şi nu va păstra tăcere. Foc înaintea Lui va arde şi vifor mare fi-va împrejuru-I.

4 Chema-va cerul de sus şi pământul ca să-l judece pe poporul Său.

5 Adunaţi la El pe cuvioşii Săi, pe cei ce I-au întărit legământul deasupra jertfelor.

[6]Sf. Maxim Mărturisitorul: Prin păcat, omul s'a îmbolnăvit de necunoştinţa cauzei sale, agonisindu-şi cunoştinţa compusă şi pierzătoare, născătoare de patimă. Pierzând cunoaşterea celor inteligibile, el a rămas cu aceea a celor sensibile, lucrând, căutând şi voind aceleaşi lucruri ca şi dobitoacele, în tot chipul; ba le-a şi întrecut în iraţionalitate, mutând raţiunea cea după fire în ceea ce e împotriva firii. (Despre aceasta vezi în Rm 1, 22-32).

[7]Paradoxul: drumul devine piedică.

[1]Asaf a fost unul dintre cei patru mai-mari ai cântăreţilor, rânduiţi de David să-I psalmodieze Domnului prin instrumente muzicale (1 Par 6, 39). Cassiodor notează că el nu trebuie privit ca autor al psalmului, ci doar ca un muzicant de seamă şi ca un exponent al credincioşilor faţă de casa lui Dumnezeu. Lui i-au fost atribuiţi psalmii 72-82. În general se admite că David a folosit procedeul literar de a pune în gura altuia un anume gând (ex.: Eminescu, „Rugăciunea unui dac”).

[2]Vestire limpede a întrupării lui Dumnezeu prin Iisus Hristos. Altă traducere: „Dumnezeu va deveni vizibil”. Textul Masoretic: „Dumnezeul nostru va veni”; „Dumnezeul nostru vine”; „Să vină El, Dumnezeul nostru”.

6 Şi cerurile vor vesti dreptatea Lui, că
judecător este Dumnezeu.

7 „Ascultă, popor al Meu, şi-ţi voi grăi
ţie, Israele, şi voi aduce mărturie îm-
potriva ta[3]; Eu sunt Dumnezeu, Dum-
nezeul tău.

8 Nu pentru jertfele tale te voi mustra,
nu: arderile-tale-de-tot sunt pururea
înaintea Mea.

9 Nu voi primi viţei din casa ta şi nici
ţapi din turmele tale,

10 că ale Mele sunt toate fiarele câmpu-
lui, dobitoacele din munţi şi boii;

11 Eu cunosc toate păsările cerului, iar
frumuseţea ţarinii cu Mine este.

12 Dacă flămânzesc, nu ţie îţi voi spune,
că a Mea este lumea şi plinirea ei.

13 Oare carne de taur voi mânca, sau
voi bea Eu sânge de ţapi?

14 Jertfeşte-I lui Dumnezeu jertfă de
laudă şi plineşte-I Celui-Preaînalt fă-
găduinţele tale.

15 Şi'n ziua necazului tău cheamă-Mă
pe Mine şi Eu te voi izbăvi, iar tu Mă
vei preamări".

16 Dar păcătosului i-a zis Dumnezeu:
„De ce povesteşti tu dreptăţile Mele şi
legământul Meu îl iei în gura ta?

17 Tu ai urât învăţătura, iar cuvintele
Mele le-ai aruncat înapoia ta.

18 Dacă vedeai un hoţ, alergai împre-
ună cu el, iar cu cel desfrânat îţi puneai
şi tu partea ta.

19 Gura ta prisosea în răutate şi limba
ta vicleşuguri împletea.

20 Şezând, tu cleveteai împotriva fra-
telui tău şi împotriva fiului maicii tale
puneai piatră de poticnire. Pe acestea
le-ai făcut, iar Eu am tăcut;

[3]diamartyréo (diamartýromai) = „a fi martor împotriva cuiva", „a învinui", „a acuza".

21 tu ai gândit fărădelege, că adică Eu
voi fi asemenea ţie. Dar Eu te voi mus-
tra, şi păcatele tale ţi le voi pune'n faţă.

22 Înţelegeţi dar aceste lucruri, voi, cei
ce-L uitaţi pe Dumnezeu, ca nu cumva
El să vă răpească şi să nu fie nimeni să
vă scape.

23 O jertfă de laudă Mă va preamări şi
acolo e calea în care-i voi arăta mântu-
irea lui Dumnezeu".

50

PSALMUL 50 Pentru sfârşit: un psalm al lui David; când a venit la el profetul Natan ca să-l mustre pentru vremea când el intrase la Batşeba, femeia lui Urie[1].

1 Miluieşte-mă, Dumnezeule, după
mare mila Ta şi după mulţimea îndu-
rărilor Tale şterge fărădelegea mea.

2 Spală-mă'ntru totul[2] de fărădelegea

[1]Săvârşind adulter cu femeia oşteanului Urie şi apoi uneltind moartea acestuia în război, regele David şi-a încărcat sufletul cu două păcate foarte grele, pentru care Dumnezeu l-a mustrat prin profetul Natan (vezi toată istoria în 2 Rg 11, 2-17). Fructul literar al acestei nefericite întâmplări a fost Psalmul 50, ca expresie a pocăinţei pentru o vină recunoscută. Fericitul Augustin notează că nu David cel din păcat trebuie să fie modelul creştinului, ci David cel ce se căieşte de păcat. De căzut, poate cădea oricine; important e să se ridice. Psalmul 50, ca rugăciune personală de căinţă şi umilinţă, este cel mai cunoscut, mai popular şi mai practicat din cei 150, nu numai în mânăstiri, ci şi în rândul credincioşilor obişnuiţi; cei mai mulţi îl ştiu pe-de-rost. Textul a cunoscut atâtea şlefuiri de-a lungul secolelor, încât diortosirea sa nu poate fi decât minimă.

[2]Sintagma epi pléion înseamnă „mult peste număr", „mult peste măsură"; în ultimă instanţă: întru totul, exhaustiv. Vechea limbă română l-a tradus prin „mai vârtos", expresie care nu acoperă sensul şi care astăzi este uzată. Textul grecesc realizează şi efectul sonor al unei ali-

mea şi de păcatul meu mă curăţeşte.

3 Că fărădelegea mea eu o cunosc şi păcatul meu înaintea mea este pururea.

4 Ţie unuia am greşit şi răul în faţa Ta l-am făcut,[3] aşa ca Tu să Te îndreptăţeşti întru cuvintele Tale şi Tu să biruieşti atunci când vei face judecata[4].

5 Că, iată, întru fărădelegi m'am zămislit şi în păcate m'a născut maica mea[5].

6 Că, iată, adevărul l-ai iubit: cele nearătate şi cele ascunse ale înţelepciunii Tale mi le-ai arătat mie.

7 Stropi-mă-vei cu isop şi mă voi curăţi, spăla-mă-vei şi mai alb decât zăpada mă voi albi.

8 Auzului meu vei da bucurie şi veselie, bucura-se-vor oasele cele smerite.

9 Întoarce faţa Ta de către păcatele mele şi toate fărădelegile mele şterge-le.

10 Inimă curată zideşte întru mine, Dumnezeule, şi duh drept înnoieşte întru cele dinlăuntru ale mele[6].

11 Nu mă lepăda de la faţa Ta şi Duhul Tău cel Sfânt nu-L lua de la mine.

12 Dă-mi iarăşi[7] bucuria mântuirii Tale şi cu duh stăpânitor mă întăreşte.

13 Învăţa-voi pe cei fără de lege căile Tale şi cei necredincioşi la Tine se vor întoarce.

14 Izbăveşte-mă de vina sângelui, Dumnezeule, Dumnezeul mântuirii mele; bucura-se-va limba mea de dreptatea Ta.

15 Doamne, buzele mele vei deschide şi gura mea va vesti lauda Ta.

16 Că de-ai fi voit jertfă, Ţi-aş fi dat; arderile-de-tot nu le vei binevoi.

17 Jertfă lui Dumnezeu: duh umilit; inima zdrobită şi smerită Dumnezeu nu o va urgisi[8].

18 Fă-i bine, Doamne, întru bunăvoirea Ta, Sionului, şi să se zidească zidurile Ierusalimului.

19 Atunci vei binevoi jertfa de dreptate

teraţii: epi pléion plynón me = „spală-mă'ntru totul"...

[3] Răul săvârşit cu răutate şi obrăznicie, fără ca făptaşul să mai fi încercat, ca de obicei, să se ascundă; păcatul conştient de sine, cu asumarea consecinţelor.

[4] Construcţie gramaticală menită să sugereze că acţiunile din propoziţiile secundare se vor produce în condiţiile prevăzute de propoziţiile principale, dar nu sunt cauzate de acestea. Aşadar, nu se poate spune că psalmistul a păcătuit cu scopul de a demonstra că Dumnezeu e drept şi biruitor, ci că dreptatea şi biruinţa lui Dumnezeu devin evidente atunci când omul păcătuieşte şi când păcatul său se cere cumpănit în judecata divină. În cazul de faţă, judecata se cere a fi iertare. Iertând, Dumnezeu nu-Şi dezminte dreptatea spuselor şi, totodată, Îşi manifestă biruinţa asupra păcatului. Partea a doua a versetului va fi citată de Pavel în Rm 3, 4.

[5] Deşi psalmistul pare a invoca impuritatea funciară a omului (vezi şi Iov 14, 4) drept motivaţie sau scuză pentru ceea ce a făcut, textul poate fi şi o străfulgerare a conştiinţei păcatului originar, o doctrină care va căpăta contur doar prin Apostolul Pavel în Rm 5, 12-21.

[6] Sf. Maxim Mărturisitorul: „Cel ce s'a luptat vitejeşte cu patimile trupului şi a răzbit cu tărie duhurile necurate şi a alungat din ţinutul sufletului său gândurile lor, să se roage să i se dea inimă curată şi să i se înnoiască duh drept în propriul său interior, adică să fie cu desăvârşire golit de gândurile întinate şi să fie umplut prin har de gândurile dumnezeieşti, ca să devină astfel în chip spiritual o lume a lui Dumnezeu strălucită şi mare".

[7] apodídomi = „a da din nou", „a restitui", „a restaura", „a recompune". Psalmistul se roagă să i se dea bucuria pe care o avusese, dar pe care a pierdut-o prin păcat.

[8] „Smerenia nu se dobândeşte prin încovoierea grumazului, prin râncezeala coamei sau prin haina neîngrijită, aspră şi soioasă, în care mulţi socotesc că stă toată viturtea; ea vine din inima zdrobită şi sălăşluieşte în duhul smereniei" (Nichita Stithatul).

– prinosul şi arderile-de-tot –, atunci vor pune pe altarul Tău viţei.

51

PSALMUL 51 Pentru sfârşit: Învăţăturile lui David când a venit Doeg Idumeul şi i-a vestit lui Saul şi i-a zis: David a venit în casa lui Ahimelec[1].

1 Ce te făleşti întru răutate, puternice, şi toată ziua întru fărădelege?

2 Limba ta a uneltit nedreptate, ca un brici ascuţit a făcut vicleşug.

3 Iubit-ai răul mai mult decât binele, nedreptatea mai mult decât a grăi dreptatea.

4 Iubit-ai toate cuvintele pierzării, limbă vicleană!

5 Pentru aceasta Dumnezeu te va nimici până la urmă, te va smulge şi te va muta din locaşul tău şi rădăcina ta din pământul celor vii.

6 Vedea-vor drepţii şi se vor teme şi vor râde de el şi vor zice:

7 „Iată omul care nu şi L-a făcut pe Dumnezeu ajutor, ci s'a încrezut în mulţimea bogăţiei sale şi s'a întărit întru deşertăciunea sa".

8 Dar eu sunt ca un măslin roditor în casa lui Dumnezeu; eu în mila lui Dumnezeu am nădăjduit[2] în veac şi în veacul veacului.

[1]Vezi istoria în 1 Rg 22, 7-13.

[2]Vecinătatea fonetică dintre cuvintele greceşti eláia (citeşte eléia) = „măslin" şi éleos = „milă" îl face pe Sf. Nicodim Aghioritul să noteze că omul care oferă mila şi fapta bună experiază o bucurie mai mare decât acela care beneficiază de ele. El îl citează, în acest sens, pe Sf. Grigorie Teologul: „În nimic altceva nu este omul mai asemenea lui Dumnezeu decât în a face binele".

9 Slăvi-Te-voi în veac pentru ceea ce ai făcut şi voi aştepta numele Tău, că bun este el înaintea cuvioşilor Tăi.

52

PSALMUL 52 Pentru sfârşit: o învăţătură a lui David asupra lui Maelet[1].

1 Zis-a cel nebun întru inima sa: „Nu este Dumnezeu!" Stricaţi au devenit şi urâţi s'au făcut în fărădelegi; nu-i nimeni care să facă binele!

2 Din cer Şi-a aplecat Dumnezeu privirea spre fiii oamenilor să vadă dacă este cineva care'nţelege sau care-L caută pe Dumnezeu.

3 Toţi s'au abătut, împreună netrebnici s'au făcut, nu-i nimeni care să facă binele, nu, nici măcar unul nu este[2]!

4 Oare nici unul din cei ce lucrează fărădelegea nu va ajunge la cunoaştere? Cei ce-l mănâncă pe poporul Meu, aşa cum mănâncă pâine, nu L-au chemat pe Dumnezeu.

5 Cu frică s'au temut acolo unde nu era frică, fiindcă Dumnezeu a risipit oasele celor ce plac oamenilor; ruşinaţi au fost, căci Dumnezeu i-a făcut de nimic.

[1]Fer. Augustin: „Maelet" e un nume ebraic care înseamnă „Cineva care se află în durerile naşterii" sau, în general, „Cineva care este în chinuri". Pe de-o parte, Iisus Hristos este Cel care a zis: „Saule, Saule, de ce Mă prigoneşti?" (FA 9, 4). Pe de alta (şi în continuare), Pavel (fostul Saul) va exclama către Galateni: „O, copiii mei, pentru care sufăr iarăşi durerile naşterii până ce Hristos va lua chip în voi!" (Ga 4, 19). De altfel, acest psalm este o variantă (cu foarte mici deosebiri) a Psalmului 13.

[2]Exclamaţie amară pentru vremurile în care lumea e stăpânită de răul extrem.

6 Cine va da din Sion mântuirea lui Israel? Când Domnul va întoarce robia poporului Său, atunci se va bucura Iacob şi se va veseli Israel.

53

PSALMUL 53 Pentru sfârşit: printre cântările de învăţătură ale lui David; când au venit Zifiţii şi i-au zis lui Saul: „Iată, nu cumva s'a ascuns David la noi?”[1]

1 Dumnezeule, întru numele Tău mântuieşte-mă şi întru puterea Ta mă judecă.

2 Dumnezeule, auzi rugăciunea mea, ia aminte la cuvintele gurii mele.

3 Că s-au ridicat străinii împotriva mea şi oameni tari au căutat după sufletul meu; ei nu L-au pus pe Dumnezeu înaintea lor.

4 Iată, Dumnezeu îmi ajută mie şi Domnul este ocrotitorul sufletului meu.

5 Pe cele rele le va întoarce asupra vrăjmaşilor mei; cu adevărul Tău îi vei nimici.

6 De bunăvoie Îţi voi jertfi Ţie, mărturisi-mă-voi numelui Tău, Doamne, că este bun;

7 că din tot necazul m'ai izbăvit şi ochiul meu i-a privit de sus[2] pe vrăjmaşii mei.

[1] „Zifiţii” (sau „Zifinii”) pare numele simbolic al unui popor necunoscut. Fericitul Augustin îl tâlcuieşte „stropirea feţei”, ritual prin care preotul israelit stropea împrejur cu sângele animalului de jertfă. Oricum, psalmul exprimă suferinţa lui David.

[2] eforáo = „a privi peste”; „a privi de sus” sau „a privi în jos”; cătătura biruitorului la sfârşitul luptei.

54

PSALMUL 54 Pentru sfârşit: printre cântările de învăţătură ale lui David.

1 Auzi, Dumnezeule, rugăciunea mea, ruga mea n'o trece cu vederea;

2 ia aminte la mine şi mă ascultă. Mâhnitu-m'am întru tânguirea mea

3 şi m'am tulburat de glasul vrăjmaşului şi de apăsarea păcătosului, căci ei au abătut fărădelege asupra mea şi cu mânie m'au duşmănit.

4 Inima mea s'a tulburat întru mine şi frica morţii a căzut asupra mea,

5 teamă şi tremur au venit peste mine şi întuneric m'a acoperit[1].

6 Şi am zis: „Cine-mi va da aripi ca de porumbel ca să zbor şi să mă odihnesc?”

7 Iată, am fugit departe şi m'am sălăşluit în pustie.

8 L-am aşteptat pe Cel ce mă mântuieşte de nevolnicie şi vifor.

9 Aruncă-i, Doamne, în adâncul mării şi împarte limbile lor, că am văzut fărădelege şi dezbinare în cetate.

10 Ziua şi noaptea se rotesc pe zidurile ei; în mijlocul ei: fărădelege şi trudă şi nedreptate;

11 din uliţele ei n'au plecat camăta şi vicleşugul.

[1] Sf. Atanasie cel Mare tâlcuieşte: Înainte de Întruparea Domnului, moartea era înspăimântătoare chiar pentru sfinţi, care-şi plângeau moartea ca pe o nimicire. Acum însă, de vreme ce Domnul a înviat cu trupul, moartea nu mai înspăimântă; toţi cei ce cred în Hristos o tratează ca pe o nimica-toată şi preferă să moară decât să-şi tăgăduiască credinţa în El. (La noi, poetul Daniel Turcea exclamă: „Ştiu, vom muri; dar câtă splendoare!”).

12 Că, dacă vrăjmaşul m'ar fi ocărât, aş fi răbdat; şi dacă cel ce mă urăşte s'ar fi năpustit asupra mea cu gură mare, m'aş fi ascuns de el.

13 Dar tu, omule cu sufletul întocmai ca al meu, tu, povaţa mea şi apropiatul meu,

14 tu, cel ce împreună cu mine te-ai îndulcit din bucatele mele, cu tine în acelaşi gând am umblat eu în casa lui Dumnezeu;

15 moarte să vină peste unii ca aceştia şi de vii să se pogoare ei în iad, că vicleşug se află în sălaşele lor, în mijlocul lor.

16 Dar eu către Dumnezeu am strigat şi Domnul m'a auzit.

17 Seara şi dimineaţa şi'n amiazăzi voi povesti, voi vesti şi El va asculta glasul meu.

18 Cu pace îmi va mântui El sufletul de cei ce se apropie de mine, că în multe lucruri erau cu mine[2].

19 Dumnezeu îi va auzi şi îi va smeri, El, Cel ce este mai înainte de veci. Că'n ei nu se află îndreptare, fiindcă nu s'au temut de Dumnezeu.

20 El Şi-a întins mâna să plătească, ei I-au pângărit făgăduinţa;

21 risipiţi au fost de mânia feţei Sale şi inimile lor mi s'au apropiat[3]; buzele li s'au făcut mai moi decât untdelemnul, dar ele sunt lănci.

22 Aruncă-ţi grija spre Domnul, şi El te va hrăni[4]; El în veac nu va îngădui ca dreptul să se clatine.

[2]E vorba de vechii prieteni ai psalmistului, care l-au trădat.

[3]Adică: După ce şi-au dat seama că au greşit (în urma pedepsei lui Dumnezeu), prietenii mei de ieri şi duşmanii de acum încearcă să mi se înfăţişeze din nou ca prieteni.

[4]Sf. Ioan Damaschin ilustrează acest vers cu exemplul Mariei, sora Martei, care asculta cuvintele lui Iisus (Lc 10, 41-42).

23 Dar Tu, Dumnezeule, îi vei pogorî în groapa stricăciunii; oamenii sângeroşi şi vicleni nu vor ajunge la jumătatea zilelor lor, dar eu, Doamne, voi nădăjdui în Tine.

55

PSALMUL 55 Pentru sfârşit: despre poporul care se îndepărtase de la cele sfinte. [Psalm] al lui David, pentru o inscripţie pe stâlp, când cei de alt neam l-au prins la Gat[1].

1 Miluieşte-mă, Doamne, că omul m'a călcat în picioare[2]; toată ziua, războindu-se, m'a necăjit.

2 Toată ziua m'au călcat duşmanii în picioare, că mulţi sunt cei ce de pe înălţimi[3] se luptă cu mine.

3 Ziua'ntreagă nu mă voi teme, că'ntru Tine voi nădăjdui.

4 Întru Dumnezeu îmi voi lăuda cuvintele[4] de-a lungul zilei, în Dumnezeu mi-am pus nădejdea, nu mă voi teme: Ce-mi va face mie insul materialnic?[5]

[1]Istoria regelui David la Gat: vezi 1 Rg 21, 10-15. Cât despre „cei de alt neam": cuvântul grecesc este allófyloi, nume prin care, în Septuaginta şi Vulgata, sunt desemnaţi Filistenii.

[2]„a călca în picioare" îl traduce exact pe katapatéo. Poate avea şi înţelesul de „a presa", „a oprima".

[3]„de pe înălţimi" (literal: „din înălţime") se poate referi la dealurile înalte din preajma Ierusalimului. În sens figurat: semeţia duşmanului care te priveşte de sus.

[4]Poetul e conştient că psalmii săi (cuvintele sale) merită laudă, dar nu pentru că ar fi opera lui, ci pentru că sunt inspiraţi de Duhul Sfânt: de aceea lauda sa este „întru Dumnezeu".

[5]Literal: „Ce-mi va face mie carnea?" La fel în Versiunea Ebraică. Ideea e constituită pe opoziţia spirit-materie: omul care se încrede în pute-

5 Ei toată ziua mi-au urât cuvintele, toate gândurile lor sunt spre rău împotriva mea.

6 Locui-vor aproape şi se vor ascunde, ei îmi vor urmări călcâiul aşa cum miau aşteptat şi sufletul.

7 Cu nici un chip îi vei mântui, întru mânia Ta popoare vei surpa, Dumnezeule.

8 Viaţa mea Ţi-am povestit-o Ţie, lacrimile mele pune-Ţi-le înainte.

9 Precum în făgăduinţa Ta, întoarce-i îndărăt pe vrăjmaşii mei în orice zi Te voi chema[6]; iată, am cunoscut că Tu eşti Dumnezeul meu.

10 Întru Dumnezeu voi lăuda graiul, întru Domnul voi lăuda cuvântul;

11 în Dumnezeu mi-am pus nădejdea, nu mă voi teme: Ce-mi va face mie materia?

12 În mine, Dumnezeule, sunt făgăduinţele pe care le voi aduce'ntru lauda Ta,

13 că Tu mi-ai izbăvit sufletul din moarte, picioarele din alunecare, aşa ca eu să-I fiu bineplăcut lui Dumnezeu în lumina celor vii.

56

PSALMUL 56 Pentru sfârşit: Nu nimici! [Un psalm] al lui David, când a fugit el în peşteră din faţa lui Saul[1].

1 Miluieşte-mă, Dumnezeule, miluieşte-mă, că în Tine s'a încrezut[2] sufletul meu şi în umbra aripilor Tale voi nădăjdui până va trece fărădelegea.

2 Striga-voi către Dumnezeul Cel-Preaînalt, către Dumnezeul Care mi-a făcut bine.

3 Trimis-a din cer şi m'a mântuit, spre ocară i-a dat pe cei ce mă călcau în picioare. Trimis-a Dumnezeu mila Sa şi adevărul Său

4 şi mi-a izbăvit sufletul din mijlocul puilor de lei; m'am culcat să dorm ca un ins tulburat. Cât despre fiii oamenilor, dinţii lor sunt arme şi săgeţi, iar limba lor e sabie ascuţită.

5 Înalţă-Te peste ceruri, Dumnezeule, şi peste tot pământul slava Ta!

6 Cursă au gătit pentru picioarele mele şi sufletul mi l-au împilat; groapă au săpat înaintea feţei mele şi au căzut în ea.

7 Gata este inima mea, Dumnezeule, gata-mi este inima;

8 întru slava mea[3] cânta-voi şi-Ţi voi aduce laudă. Deşteaptă-te, tu, slava mea, treziţi-vă, voi, psaltire şi alăută!; în zori mă voi trezi.

9 Pe Tine Te voi mărturisi între popoare, Doamne, Ţie Îţi voi cânta între neamuri,

10 că pân'la cer s'a mărit mila Ta şi pân'la nori adevărul Tău.

11 Înalţă-Te peste ceruri, Dumnezeule, peste tot pământul slava Ta!

---

rea (eminamente spirituală) a lui Dumnezeu nu are a se teme de cei ce se încred în materialitatea puterii lor (arme, armate, cetăţi, bani etc.). Vezi aceeaşi idee în Ps 19, 7-8.

[6]Punctuaţia versetelor 8-9 e corectată după ed. Bagster / Hendrickson.

[1]Vezi istoria în 1 Rg 22.

[2]peítho (printre altele) = „a se încrede", „a crede în cuvântul dat".

[3]Sintagma „Ţie ... întru slava mea" este preluată din Codex Sinaiticus (cf. ed. Rahlfs, nota infrapaginală).

57

PSALMUL 57 Pentru sfârşit: Nu nimici! [Un psalm] al lui David pentru o inscripţie pe stâlp.

1 Grăiţi voi, într'adevăr, dreptate? judecaţi voi oare drept, fii ai oamenilor?[1]

2 Fiindcă'n inimă fărădelege lucraţi voi pe pământ, strâmbătate mâinile voastre împletesc.

3 Încă din zămislire s'au înstrăinat păcătoşii, încă din pântece s'au rătăcit, grăit-au minciuni.

4 Mânia lor este ca aceea a şarpelui, ca a unei aspide[2] surde, care-şi astupă urechile,

5 care nu va auzi glasul celor ce o descântă, nici nu e vrăjită de vrăjile celui ce farmecă.

6 Dumnezeu le va zdrobi dinţii din gură, măselele leilor le-a sfărâmat Domnul.

7 Ca o nimica pieri-vor, ca apa ce trece; El Îşi va întinde arcul până ce ei vor slăbi.

8 Precum ceara ce se topeşte vor fi nimiciţi; căzut-a foc peste ei şi n'au văzut soarele.

9 Înainte ca spinii voştri să-şi cunoască ghimpii[3], încă de vii îi va înghiţi El întru mânie.

10 Veseli-se-va dreptul când va vedea răzbunarea împotriva necredincioşilor, mâinile şi le va spăla în sângele păcătosului.

11 Şi va zice omul: „Dacă într'adevăr este o roadă pentru cel drept, da, este un Dumnezeu Care-i judecă pe pământ".

[1]În T. M. întrebarea se adresează unor „zei", „dumnezei" sau „fiinţe divine", dacă ei îi judecă după dreptate pe „fiii omului" sau „fiii lui Adam", ceea ce face ca traducerile să fie foarte nesigure. Potrivit Septuagintei, întrebarea psalmistului, amară, se referă la incapacitatea omului de a judeca drept; o judecată dreaptă se face în cunoştinţă de cauză; or, numai Dumnezeu este Acela Care cunoaşte şi lăuntrul omului, nu doar aparenţele. În acest sens este construit finalul psalmului.

[2]„aspidă": specie de şarpe veninos.

[3]Adică: încă în stare crudă, înainte de a atinge maturitatea.

58

PSALMUL 58 Pentru sfârşit: Nu nimici! [Un psalm] al lui David pentru o inscripţie pe stâlp, când Saul a trimis şi i-a urmărit casa, ca să-l ucidă[1].

1 Scoate-mă de la vrăjmaşii mei, Dumnezeule, şi de cei ce se scoală împotriva mea mântuieşte-mă;

2 izbăveşte-mă de cei ce lucrează fărădelege şi de oamenii vărsărilor de sânge mântuieşte-mă!

3 Că, iată, ei mi-au vânat sufletul, cei tari mi-au stat împotrivă. Nu-i nici fărădelegea mea, Doamne, şi nici păcatul meu;

4 eu în afara nelegiuirii mi-am îndreptat alergarea; scoală-Te întru întâmpinarea mea şi vezi.

5 Şi Tu, Doamne, Dumnezeul puterilor, Dumnezeul lui Israel, ia aminte să cercetezi toate neamurile; să nu ai milă de nimeni din cei ce lucrează fărădelege.

6 Ei se vor întoarce seara şi vor flămânzi ca nişte câini şi vor umbla'mprejurul cetăţii;

7 iată, din gura lor urlete vor scoate şi sabie le este pe buze; căci [zic ei] cine

[1]Vezi istoria în 1 Rg 19, 11-12.

i-a auzit[2]?

8 Iar Tu, Doamne, vei râde de ei, Tu de nimic vei face toate neamurile.

9 O, Tu, Puterea mea, spre Tine voi veghea, că Tu, Dumnezeule, Tu eşti ocrotitorul meu.

10 O, Dumnezeul meu, mila Ta mă va cuprinde; Dumnezeu mi-o va arăta în mijlocul vrăjmaşilor mei.

11 Să nu-i omori, ca nu cumva să uite ei vreodată legea Ta; risipeşte-i cu puterea Ta şi doboară-i, Doamne, Tu, apărătorul meu.

12 Păcat al gurii lor e cuvântul buzelor lor; fie ei prinşi în trufia lor!; din blestem şi din minciună se va vesti nimicirea lor,

13 întru mânie le va fi nimicirea, şi ei nu vor mai fi; şi vor cunoaşte că Dumnezeu este Stăpânul lui Iacob, al marginilor pământului.

14 Ei se vor întoarce seara şi vor flămânzi ca nişte câini şi vor umbla'mprejurul cetăţii;

15 se vor împrăştia ca să mănânce, iar dacă nu se vor sătura, vor murmura.

16 Iar eu îi voi cânta puterii Tale şi mă voi bucura dimineaţa de mila Ta, că Te-ai făcut ocrotitorul meu şi scăparea mea în ziua necazului meu.

17 Tu eşti ajutorul meu, Ţie Îţi voi cânta, că Tu, Dumnezeule, Tu eşti ajutorul meu, Tu, Dumnezeul meu, Tu eşti mila mea.

[2]Unii exegeţi cred că aceasta poate fi întrebarea psalmistului. În realitate, ea este o întrebare-blasfemie a oamenilor păcătoşi.

59

PSALMUL 59 Pentru sfârşit: cu privire la [stihurile] ce se cântă cu schimbul; mai departe, pentru o inscripţie pe stâlp a lui David, când el a ars Mesopotamia Siriei şi Ţoba Siriană şi s'a întors Ioab şi l-a bătut pe Edom, douăsprezece mii, în Valea Sărată[1].

1 Dumnezeule, Tu ne-ai lepădat şi neai doborât, Tu Te-ai mâniat şi Tu ai avut milă de noi.

2 Tu ai cutremurat pământul şi l-ai răvăşit[2].

3 Lucruri aspre ai arătat poporului Tău, cu vinul umilinţei ne-ai adăpat.

4 Celor ce se tem de Tine datu-le-ai un semn, ca să poată fugi din faţa arcului,

5 pentru ca cei iubiţi ai Tăi să fie izbăviţi; mântuieşte Tu cu dreapta Ta şi auzi-mă!

6 Dumnezeu a grăit în locul Său cel sfânt: „Bucura-Mă-voi şi voi împărţi Sichemul, iar valea Sucot o voi măsura;

7 al Meu este Galaadul, al Meu este Manase, iar Efraim este coiful Meu[3]; Iuda e regele Meu,

8 Moab, iezerul nădejdilor Mele![4]; spre Idumeea Îmi voi întinde sandala, străinii Mie Mi s'au supus".

[1]Vezi istoria în 2 Rg 8.

[2]syntarásso = „a tulbura în adâncime", „a răsturna cu susu'n jos", „a agita", „a răscoli", „a răvăşi". Nuanţele se traduc în funcţie de context. Vindecă-i dărâmăturile, că de cutremur a fost cuprins.

[3]Literal: „este tăria capului Meu". Textul Ebraic e mai direct.

[4]Literal: „scăldătoarea nădejdii Mele". Lébes = „cazan", „căldare", „vas pentru spălarea picioarelor" (sau a mâinilor). Ebr.: „scăldătoarea în care Eu Mă spăl".

9 Cine mă va duce la cetatea'ntărită?
cine mă va călăuzi până la Idumeea?

10 Oare nu Tu, Dumnezeule, Cel ce Te-
ai lepădat de noi? oare nu Tu vei ieşi,
Dumnezeule, cu oştile noastre?

11 Dă-ne ajutor să ieşim din necaz, că
deşertăciune este mântuirea de la om.

12 Întru Dumnezeu vom face noi fapte
viteze, El îi va nimici pe cei ce ne su-
pără.

60

PSALMUL 60 Pentru sfârşit: printre cântările lui David.

1 Ascultă, Dumnezeule, la ruga mea, la
rugăciunea mea ia aminte.

2 De la marginile pământului către
Tine am strigat întru mâhnirea inimii
mele; Tu pe piatră m'ai înălţat,

3 Tu m'ai călăuzit, că Tu Te-ai făcut nă-
dejdea mea, turn de tărie în faţa vrăj-
maşului[1].

4 În locaşul Tău voi locui pe veci, cu aco-
perământul aripilor Tale mă voi aco-
peri.

5 Că Tu, Dumnezeule, mi-ai auzit ru-
găciunile; celor ce se tem de numele
Tău le-ai dat o moştenire.

6 Zile vei adăuga la zilele regelui[2], anii
lui până'n zile din neam în neam;

7 în veac va rămâne el în faţa lui Dum-
nezeu. Cât despre mila şi adevărul
Său, cine le va pretinde[3]?

8 Aşa voi cânta numelui Tău în veacul
veacului, pentru ca zi de zi să-mi pli-
nesc făgăduinţele.

61

PSALMUL 61 Pentru sfârşit: un psalm al lui David despre Iditun[1].

1 Oare nu lui Dumnezeu I se va su-
pune sufletul meu?[2] că de la El îmi este
mântuirea;

2 fiindcă El este Dumnezeul meu, Mân-
tuitorul meu şi ocrotitorul meu, şi mai
mult nu mă voi clătina.

3 Până când vă năpustiţi asupra unui
om? Voi toţi ucideţi, ca şi cum v'aţi nă-
pusti asupra unui zid povârnit, asupra
unui gard surpat.

4 Dar ei s'au sfătuit să-mi alunge cin-
stea, alergat-au întru minciună: cu
gura mă binecuvintează, dar cu inima
mă blesteamă.

5 Dar tu, suflete al meu, lui Dumnezeu
supune-te, că de la El îmi vine puterea
de a îndura[3],

[1]„Smerita cugetare e acoperământ dumnezeiesc, pentru ca propriile noastre izbândiri să nu fie văzute. Smerita cugetare e adâncul fără fund al puţinătăţii noastre, care nu poate fi jefuit de nici un tâlhar. Smerita cugetare este «turn tare dinspre faţa vrăjmaşului»" (Sf. Ioan Scărarul).

[2]Regele: însuşi psalmistul.

[3]Aici ekzetéo înseamnă „a reclama", „a pretinde". Sensul textului: mila şi adevărul lui Dumnezeu sunt daruri, ele nu pot fi pretinse ca fiind un drept al cuiva.

[1]Despre Iditun vezi nota de la Ps 38.

[2]Sf. Simeon Noul Teolog: Cel ce s'a rupt cu totul de lume se socoteşte pe sine ca fiind într-un pustiu neumblat şi plin de fiare sălbatice; atunci când se simte ameninţat, întrebarea devine strigăt către Dumnezeu, aşa cum altădată au strigat Daniel, cei trei tineri sau Manase.

[3]„Precum marea tulburată se linişteşte când se varsă în ea untdelemn, furtuna ei fiind biruită de calitatea aceluia, aşa şi sufletul nostru se umple de o linişte fericită când se toarnă în el dulceaţa Duhului Sfânt" (Diadoh al Foticeii).

6 că El e Dumnezeul meu şi Mântuito-
rul meu, Ocrotitorul meu, şi de aici nu
mă voi strămuta[4].

7 În Dumnezeu e mântuirea mea şi
slava mea; El este Dumnezeul ajutoru-
lui meu, în Dumnezeu e nădejdea mea.

8 Nădăjduiţi în El, voi, toată adunarea
poporului; în faţa Lui revărsaţi-vă ini-
mile, Dumnezeu este ajutorul nostru.

9 Dar fiii oamenilor sunt deşerţi, fiii oa-
menilor sunt mincinoşi în cumpenele
de a le fi altora nedrepţi[5]; din deşertă-
ciune sunt toţi laolaltă.

10 Nu vă puneţi nădejdea în nedreptate
şi nu tânjiţi după jaf; de-ar curge'n va-
luri bogăţia, inima să nu v'o apropiaţi.

11 Dumnezeu a vorbit o dată, eu două
lucruri am auzit: că puterea e a lui
Dumnezeu, şi a Ta, Doamne, este mila;

12 că Tu vei răsplăti fiecăruia după fap-
tele lui.

62

PSALMUL 62 Un psalm al lui David, când se afla el în pustia Iudeii.

1 Dumnezeule, Dumnezeul meu, spre
Tine caut dis-de-dimineaţă[1]; însetat-a
de Tine sufletul meu; de câte ori i-a fost
trupului meu dor de tine în pământ
pustiu şi neumblat şi fără apă[2]!

2 Aşa m'am arătat eu Ţie în locaşul Tău
cel sfânt, ca să-Ţi văd puterea şi slava.

3 Că mila Ta e mai bună decât viaţa;
buzele mele Te vor lăuda.

4 Aşa Te voi binecuvânta în viaţa mea
şi întru numele Tău voi ridica mâinile
mele[3].

5 Ca de seu şi de grăsime să se sature
sufletul meu, şi cu buze de bucurie Te
va lăuda gura mea.

6 De mi-am adus aminte de Tine în aş-
ternutul meu, în aurori am cugetat la
Tine,

7 că Tu ai fost ajutorul meu şi întru um-
bra aripilor Tale mă voi bucura.

8 Lipitu-s'a sufletul meu de Tine,
dreapta Ta m'a ocrotit.

9 Iar ei în zadar au umblat după sufle-
tul meu, intra-vor în cele mai de jos ale
pământului,

10 da-se-vor în ascuţişul[4] săbiei, fi-vor
ei porţii pentru vulpi.

11 Dar regele se va veseli în Dumnezeu;
lăudat va fi tot cel ce se jură întru El,
că s'a astupat gura celor ce grăiesc ne-
dreptăţi.

---

[4]Adevărata răbdare şi adevărata linişte nu pot fi dobândite fără o condiţie esenţială: smerenia inimii (Sf. Ioan Gură de Aur).

[5]Text dificil, tradus în diferite feluri. Formularea de faţă urmează punctuaţia din ediţia Rahlfs. „Fiii oamenilor" sunt fii ai deşertăciunilor, cei ce iubesc vanitatea, trufia şi minciuna; ei se înşală unii pe alţii, ca într'un fel de deprindere, prin balanţe şi greutăţi duble, prin bani falşi, prin acte contrafăcute. Deprinderea lor fiind un viciu, ei refuză să se lase convinşi de contrariu, refuzând astfel apropierea de Dumnezeu. T. M. e mult simplificat: „(fiii oamenilor) dacă se urcă în balanţă, toţi împreună sunt mai puţin decât o suflare".

[1]Versetul consună cu Ps 118, 148. Dis-de-dimineaţă (în revărsatul zorilor, când se iveşte aurora) este timpul când omul din parabola lui Iisus a ieşit să tocmească lucrători pentru via sa; de aici, slujba utreniei, când monahii sunt adunaţi la rugăciune (Sf. Ioan Casian).

[2]Atât sufletul cât şi trupul, întreaga fiinţă umană tânjeşte după Dumnezeu atunci când simte că împrejuru-i e doar uscăciune.

[3]Ridicarea mâinilor către Domnul, ca act cultic, este atestată şi în Iş 17, 11 şi urm; Ps 142, 6; 1 Tim 2, 8. Gestul, însoţit de rugăciune, se practică şi astăzi în anumite momente liturgice.

[4]Literal: „mâinile"; ebraism.

63

PSALMUL 63 Pentru sfârşit: un psalm al lui David.

1 Auzi, Dumnezeule, glasul meu când
mă rog eu Ţie, scoate-mi sufletul din
frica vrăjmaşului[1]!

2 Acoperă-mă de năvala celor ce fac
rău, de mulţimea celor ce lucrează fă-
rădelege,

3 de cei ce şi-au ascuţit limbile ca sabia,
de cei ce şi-au întins arcul – amarnică
lucrare –

4 pentru ca'ntru ascuns să-l săgeteze
pe cel neprihănit.

5 Năprasnic îl vor săgeta şi nu se vor
teme, întăritu-s'au în plănuirea lor cea
rea, s'au vorbit să ascundă laţurile; zis-
au: „Cine ne va vedea?"[2]

6 Iscodit-au după fărădelege şi s'au
sleit iscodind iscodiri.

7 Un om se va apropia, şi inima e
adâncă şi Dumnezeu Se va înălţa:[3]

8 Ca dintr'o săgeată de copii le sunt lo-
viturile, fără putere li s'au făcut lim-
bile împotrivă. Toţi cei ce i-au văzut
s'au tulburat şi fiece om s'a înfricoşat[4].

9 Şi au vestit lucrurile lui Dumnezeu şi
faptele Lui le-au înţeles.

10 Veseli-se-va cel drept întru Domnul
şi în El va nădăjdui, întru El se vor lă-
uda toţi cei drepţi la inimă.

[1]Fer. Augustin: Când mucenicii, mergând la moarte, se rugau astfel, ei nu-I cereau lui Dumnezeu să-i scape de moarte, ci de frica în faţa morţii.

[2]Textual, vorbire indirectă: „Cine îi va vedea?" Corectat după Versiunea Ebraică (OSTY).

[3]„Un om" e duşmanul ce se apropie; dar inima celui pândit e adâncă prin aceea că-L are pe Dumnezeu în ea; din aceste adâncuri lăuntrice Se va ridica El să-l facă pe duşman neputincios. Sf. Ciprian de Cartagina a folosit acest verset pentru a-i încuraja pe cei ce mergeau spre moarte martirică.

[4]Versetele 8-9; efectele lucrării lui Dumnezeu.

64

PSALMUL 64 Pentru sfârşit: un psalm-cântare al lui David, odă cântată de Ieremia şi Iezechiel şi de poporul robit, când erau ei gata de plecare[1].

1 Ţie, Dumnezeule, Ţi se cuvine cân-
tare în Sion şi Ţie Ţi se va plini făgă-
duinţă în Ierusalim.

2 Ascultă-mi ruga, spre Tine tot trupul
va veni[2].

3 Cuvintele nelegiuiţilor ne-au încovo-
iat, dar necredinţele[3] noastre Tu le vei
uşura.

4 Fericit este cel pe care Tu l-ai ales şi
l-ai luat la Tine; el în curţile Tale va
locui. Sătura-ne-vom de bunătăţile ca-
sei Tale; sfânt e locaşul Tău, minunat
întru dreptate.

5 Auzi-ne pe noi, Dumnezeule, Mântu-
itorul nostru, nădejdea tuturor margi-
nilor pământului şi a celor ce sunt pe
mare, departe,

[1]În anul 587 Evreii au fost duşi în captivitatea babilonică, dar profetul Ieremia a prezis că după 70 de ani se vor întoarce. Printre profeţii captivi se afla şi Iezechiel. După întoarcerea captivilor s'a făcut şi restaurarea templului din Ierusalim.

[2]Intuind prefigurarea Ierusalimului ceresc, Fer. Augustin vede plinirea făgăduinţelor atunci, la învierea cea de obşte, când drepţii vor sta în faţa lui Dumnezeu nu numai cu sufletele, ci şi cu trupurile, acestea din urmă nefiind supuse stricăciunii, ca unele ce au ieşit din Babilon.

[3]„necredinţele" (aici): păcatul (repetat) de a nu-ţi pune viaţa în acord cu credinţa ta, de a nu-I rămâne totdeauna credincios lui Dumnezeu.

6 Tu, Cel ce munţii îi pregăteşti întru tăria Ta, Tu, Cel încins cu putere,

7 Tu, Cel ce răscoleşti adâncul mării şi vuietul valurilor ei.

8 De semnele Tale se vor tulbura neamurile şi se vor înspăimânta cei ce locuiesc mărginimile; porţile[4] dimineţii şi ale serii Tu le vei face frumoase.

9 Tu ai cercetat pământul şi din belşug l-ai adăpat, bogăţiile lui le-ai făcut să sporească; râul lui Dumnezeu[5] s'a umplut de apă; Tu le-ai pregătit hrana, căci aşa e pregătirea Ta.

10 Adapă-i brazdele pân' la beţie[6], înmulţeşte-i roadele!; vesel va fi în stropii lui de ploaie când totul odrăsleşte.

11 Tu cu bunătatea Ta vei binecuvânta cununa anului şi câmpurile Tale se vor umple de grăsime;

12 munţii pustiei[7] se vor îngrăşa şi dealurile în bucurie se vor încinge;

13 turmele[8] s'au îmbrăcat în lână, văile se vor îmbelşuga de grâu; şi strigăte vor scoate, căci în cântări Te vor cânta.

[4]Literal: „Ieşirile", deschiderile prin care soarele răsare şi apune. Sensul: extremităţile pământului.

[5]„râul lui Dumnezeu": metaforă pentru rezervele de apă pe care anticii le presupuneau deasupra bolţii cereşti şi din care Dumnezeu face să cadă ploile. Urmează un amplu tablou al pământului udat de ploi în urma unei secete prelungite (robia).

[6]Textual: „îmbată-i brazdele". E vorba de beţia euforică a belşugului, a bucuriei şi veseliei. Verbul e acelaşi ca în Ps 22, 5 (vezi nota).

[7]Textual (ed. Rahlfs şi altele): „frumuseţile", „păşunile" sau „roadele de anotimp" ale pustiei. În Codicii Vaticanus şi Sinaiticus: „munţii". Opţiunea de faţă e impusă de paralelismul sinonimic al versetului (munţii – dealurile).

[8]Literal: „berbecii turmelor".

65

PSALMUL 65 Pentru sfârşit: o cântare psalmodică a învierii[1].

1 Cu bucurie strigaţi-I[2] lui Dumnezeu tot pământul,

2 numelui Său cântaţi-i, daţi mărire laudei Lui!

3 Spuneţi-I lui Dumnezeu: Cât de înfricoşătoare sunt lucrurile Tale! Întru mulţimea puterii Tale Te vor linguşi vrăjmaşii Tăi.

4 Tot pământul să Ţi se închine şi să-Ţi cânte, numelui Tău să-i cânte.

5 Veniţi şi vedeţi faptele lui Dumnezeu, cât e El de înfricoşător în sfaturi, mai mult decât fiii oamenilor,

6 El, Cel ce întoarce marea în uscat; prin râu vor trece cu piciorul. Acolo ne vom veseli de El,

7 de Cel ce întru puterea Sa stăpâneşte veacul; ochii Săi se uită spre neamuri: cei ce-L amărăsc să nu se înalţe întru ei!

8 Voi, neamuri, binecuvântaţi-L pe Dumnezeul nostru şi faceţi să se audă glasul laudei Lui.

9 El, Cel ce sufletul mi l-a temeinicit în viaţă[3], nu mi-a lăsat picioarele să se clatine.

10 Că ne-ai încercat pe noi, Dumnezeule, cu foc ne-ai lămurit, aşa cum în foc

[1]Fer. Augustin: „Pentru sfârşit": „sfârşitul" e Hristos (cf. Rm 10, 4). Hristos este Cel ce a înviat. El însă este Capul, iar Biserica este Trupul; dacă El, Capul, a înviat, Biserica Îl va urma. Evreii credeau că numai ei, deţinătorii Legii, vor învia. Psalmul însă începe prin cuvintele: „Cu bucurie strigaţi-I lui Dumnezeu tot pământul", de unde caracterul universal al învierii.

[2]Despre alalázo vezi nota de la Ps 46, 1.

[3]„mi l-a temeinicit": mi l-a aşezat pe temelie tare.

se lămureşte argintul;
11 ne-ai prins în laţ, necazuri ne-ai pus pe grumaz,
12 oameni ai ridicat deasupra capetelor noastre, prin foc trecut-am şi prin apă şi Tu ne-ai scos la odihnă[4].
13 În casa Ta intra-voi cu arderi-de-tot, Ţie voi plini făgăduinţele mele
14 pe care buzele mele le-au rostit şi gura mea le-a grăit întru necazul meu;
15 arderi-de-tot cu măduvă[5] Îţi voi aduce, cu tămâie şi berbeci, boi şi ţapi Îţi voi aduce.
16 Veniţi şi auziţi, şi eu vă voi povesti vouă, celor ce vă temeţi de Dumnezeu, câte i-a făcut El sufletului meu.
17 Către El cu gura mea am strigat, pe El cu limba mea L-am preamărit.
18 Dacă'n inima mea am zărit strâmbătate, atunci Domnul să nu mă audă!
19 De aceea m'a auzit Dumnezeu, luat-a aminte la glasul rugăciunii mele.
20 Binecuvântat este Dumnezeu, Cel ce nu mi-a îndepărtat rugăciunea, şi nici mila Lui de la mine!

66

PSALMUL 66 Pentru sfârşit: printre cântări, un psalm-cântare al lui David[1].

1 Dumnezeule, milostiveşte-Te spre noi şi ne binecuvintează, luminează-Ţi faţa Ta peste noi şi ne miluieşte,
2 ca să cunoaştem pe pământ calea Ta, în toate neamurile mântuirea Ta.[2]
3 Pe Tine Te vor lăuda popoarele, Dumnezeule, toate popoarele Te vor lăuda.
4 Veselească-se neamurile şi să se bucure, că Tu cu dreptate vei judeca popoarele şi neamurile de pe pământ le vei călăuzi.
5 Pe Tine Te vor lăuda popoarele, Dumnezeule, toate popoarele Te vor lăuda.
6 Pământul şi-a dat rodul său:[3] Binecuvintează-ne, Dumnezeule, Dumnezeul nostru!
7 Binecuvintează-ne pe noi, Dumnezeule, şi de Tine să se teamă toate marginile pământului.

67

PSALMUL 67 Pentru sfârşit: un psalm-cântare al lui David.

1 Să învie[1] Dumnezeu şi să se risipească vrăjmaşii Lui şi să fugă de la

[4]În războiul nostru duhovnicesc, Dumnezeu îi îngăduie diavolului să ne treacă prin tot felul de încercări, prin focul şi furtuna patimilor noastre, prin dulceaţa poftelor iraţionale, pentru ca, după aceea, biruitori, să ajungem la bucuria Binelui (Nichita Stithatul).

[5]„măduva": partea cea mai grasă şi mai fină a animalului de jertfă; metaforic: ce e mai bun; chintesenţa.

[1]„al lui David": menţiune în Codex Vaticanus.

[2]Deşi psalmul a fost alcătuit de un rege al Evreilor, el nu poartă mesajul acestora, că adică numai ei se vor mântui, ci pe acela, profetic, al universalităţii creştinismului.

[3]Fer. Ieronim: În viziunea profetică, „rodul" este Sfânta Fecioară Maria, fruct al acestui pământ, al acestei seminţe, al acestui lut, al lui Adam. Ceea ce s'a pierdut în Eden a fost dobândit în Fiul ei. Notă: Propoziţia: „Pământul şi-a dat rodul său" este începutul acestui verset, iar nu sfârşitul celui precedent, aşa cum o găsim în unele ediţii româneşti. Ceea ce urmează e consecinţa acestui „rod".

[1]Grecescul anístemi înseamnă „a face (pe cineva) să se scoale", „a se scula" (din pat), de unde, prin analogie, „a învia". În acest ultim sens a fost folosit, cu mult înainte de ivirea creştinismului, de Eschil în „Agamemnon" şi de Sofocle în „Electra". Versiunea de faţă îl traduce în semnificaţia

faţa Lui cei ce-L urăsc pe El;[2]

2 precum se stinge fumul, aşa să se
stingă; precum se topeşte ceara de faţa
focului, aşa să piară păcătoşii de la faţa
lui Dumnezeu,

3 iar drepţii să se veselească, să se bu-
cure în faţa lui Dumnezeu, întru vese-
lie să se desfete.

4 Cântaţi-I lui Dumnezeu, cântaţi nu-
melui Său, pregătiţi-I cale Celui ce plu-
teşte pe asfinţituri – Domnul Îi este nu-
mele –, înaintea Lui bucuraţi-vă! Să se
tulbure ei de faţa Lui,

5 a Celui ce e Părinte al orfanilor şi Ju-
decător al văduvelor.

6 Dumnezeu este în locul Său cel sfânt,
Dumnezeu îi aşază'n casă pe cei singu-
ratici, cu vitejie îi scoate pe cei legaţi
în obezi, şi tot aşa pe cei ce-L amărăsc,
pe cei ce locuiesc în morminte.

7 Dumnezeule, când mergeai Tu îna-
intea poporului Tău, când treceai Tu
prin pustie,

8 pământul s'a cutremurat – căci şi ce-
rurile rouraseră – în faţa Dumnezeu-
lui Sinaiului, în faţa Dumnezeului lui
Israel.

9 Ploaie binevoitoare i-ai pus Tu de-
oparte, Dumnezeule, moştenirii Tale;
ea a slăbit, Tu o vei întări;

10 vietăţile Tale locuiesc într'însa, cu
bunătatea Ta ai pregătit-o, Dumneze-
ule, pentru cel sărac.

11 Domnul va da cuvânt cu putere
multă celor ce binevestesc.

12 El, Cel ce este Împăratul Puterilor,
El îi va împărţi celui iubit al Său pră-
zile menite să înfrumuseţeze casa.

13 Dacă dormiţi între bunurile moşte-
nirii, aripi de porumbiţă veţi avea, su-
flate cu argint, al cărei grumaz e'n ape
de aur verzui.[3]

14 Când Cel-ce-este'n-ceruri hotărăşte
regi peste ea, ei vor deveni albi ca ză-
pada pe Salmon.[4]

15 Muntele lui Dumnezeu e munte
gras, munte închegat, munte gras.

16 De ce gândiţi voi, munţi închegaţi,
că acesta e muntele unde I-a plăcut lui
Dumnezeu să locuiască? Pentru că şi
Domnul va locui în el până'ntru sfârşit.

17 Carul de luptă al lui Dumnezeu e în-
mulţit în mii de mii, mii din cele fără
număr; Domnul e'n mijlocul lor pe Si-
nai, în locul Său cel sfânt.

18 Întru cele înalte Te-ai înălţat, robia
ai dus-o în robie,[5] daruri ai primit în-
tre oameni (da, fiindcă erau nesupuşi),
pentru ca Tu să poţi locui acolo.

19 Binecuvântat este Domnul Dumne-
zeu, binecuvântat e Domnul în fiecare
zi, belşug ne fie nouă Dumnezeul mân-
tuirii noastre.

20 Dumnezeul nostru e un Dumnezeu
al mântuirii şi ale Domnului Domn
sunt căile ieşirii[6] din moarte.

---

lui profetică, cu atât mai mult cu cât primele trei versete ale acestui psalm au intrat în cultul creştin: cu ele se deschide slujba Învierii Domnului.

[2]Singur în pustie, Sf. Antonie cel Mare obişnuia să cânte acest verset, însoţit de semnul crucii, pentru alungarea demonilor.

[3]„Cele văzute de suflet spre a se preface în faptă sunt argintii ca aripile porumbelului; iar cele cugetate, adică cele de dincolo de raţiune, menite contemplaţiei, sunt aurii. Dacă sufletul nu este înfrumuseţat în acest chip, atunci el nu poate zbura şi nu se poate odihni acolo unde este sălaşul tuturor celor ce se veselesc" (Ilie Ecdicul).

[4]„Salmon" (sau „Ţalmon"): munte în apropiere de Sichem.

[5]„Hristos a înviat din morţi, cu moartea pe moarte călcând..." (Troparul Învierii).

[6]În sens propriu, cuvântul diéxodos înseamnă

21 Dar Dumnezeu va sfărâma capetele
vrăjmaşilor Săi, coama celor ce stăru-
iesc în greşalele lor.

22 Zis-a Domnul: „Din Vasan îi voi în-
toarce, în adâncurile mării îi voi în-
toarce,

23 pentru ca să se afunde piciorul tău
în sânge, limba câinilor tăi în acela al
vrăjmaşilor tăi".

24 Văzută a fost, Dumnezeule, intrarea
Ta,[7]

25 Înainte mergeau căpeteniile, după
ele cântăreţii din strune, la mijloc co-
pilele bătând din timpane:

26 „În adunări binecuvântaţi pe Dum-
nezeu, pe Domnul din izvoarele lui
Israel!"

27 Acolo era Veniamin, cel mai tânăr, cu
sufletu'n răpire,[8] căpeteniile lui Iuda,
dregătorii lor, căpeteniile Zabulonului,
căpeteniile Neftalimului.

28 Porunceşte, Dumnezeule, puterilor
Tale, întăreşte, Dumnezeule, ceea ce
Tu ai făcut pentru noi.

29 De la templul Tău de deasupra Ieru-
salimului Îţi vor aduce regii daruri.

30 Mustră fiarele din trestii,[9] acea adu-
nare de tauri printre junincile popoa-
relor, ca nu cumva ei să-i alunge pe cei
ce-au fost încercaţi ca argintul. Risi-
peşte neamurile care voiesc războaie;

31 veni-vor soli din Egipt, Etiopia se va
grăbi să-şi întindă mâna spre Dumne-
zeu.

„canal de ieşire"; de aici, tunel sau cale de a ieşi (scăpa) de undeva.

[7] În ceea ce urmează: tabloul unei măreţe procesiuni religioase. intrarea Dumnezeului meu, a Împăratului meu, în sfântul locaş.

[8] Adică în stare euforică, de extaz.

[9] Se pare că e o aluzie (defăimătoare) la Egipteni.

32 Voi, împărăţii ale pământului, cân-
taţi lui Dumnezeu, cântaţi-I Domnu-
lui!

33 Cântaţi lui Dumnezeu Cel ce mână
cerul cerului spre revărsatul zorilor;
iată, cu glasul Său rosteşte glas de pu-
tere.

34 Daţi slavă lui Dumnezeu! Peste
Israel Îi este măreţia, în nori Îi este pu-
terea.

35 Minunat este Dumnezeu întru sfin-
ţii Săi; Dumnezeul lui Israel, El îi va
da poporului Său putere şi tărie. Bine-
cuvântat este Dumnezeu!

68

PSALMUL 68 Pentru sfârşit: privitor la [stihurile] ce se cântă cu schimbul; un psalm al lui David.[1]

1 Mântuieşte-mă, Dumnezeule, că
pân'la suflet[2] m'au năpădit[3] apele.

2 În noroiul adâncului m'am afundat,
şi nimic de care să mă ţin.[4] Intrat-am
în adâncurile mării, şi furtuna m'a co-
pleşit.

3 Ostenit-am strigând, gâtlejul mi-a
amorţit, de la nădejdea mea spre Dum-
nezeul meu, ochii mei au ajuns să slă-
bească.

4 Cei ce mă urăsc fără pricină s'au
înmulţit mai mult decât perii capului
meu. Întăritu-s'au vrăjmaşii mei, cei
ce mă prigonesc pe nedrept: ceea ce
n'am jefuit, aceea am plătit.

[1] Psalm mesianic; atât Evangheliştii cât şi Sfinţii Părinţi au văzut, într'o seamă din versetele lui, prefigurarea patimilor Mântuitorului.

[2] Ebr.: „până la gât".

[3] Literal: „au intrat"; „au venit".

[4] Sf. Grigorie de Nyssa: Noroiul păcatelor creează întotdeauna senzaţia de nesiguranţă.

5 Dumnezeule, Tu mi-ai cunoscut nebunia şi greşalele mele nu s'au ascuns de Tine.

6 Cei ce Te aşteaptă pe Tine să nu fie ruşinaţi din pricina mea, Doamne, Doamne al puterilor, şi nici din pricina mea să fie înfruntaţi cei ce Te caută pe Tine, Dumnezeul lui Israel.

7 Că de dragul Tău am suferit ocară, ruşinea mi-a acoperit obrazul.

8 Înstrăinat le-am devenit fraţilor mei, străin de fiii maicii mele,

9 că râvna casei Tale m'a mâncat şi ocările celor ce pe Tine Te ocărăsc au căzut asupra mea.

10 Sufletul mi l-am smerit cu post, şi aceasta mi-a fost spre ocară;

11 cu haină de sac m'am îmbrăcat, şi lor le-am ajuns de poveste.

12 Cei ce şedeau pe la porţi şuşoteau[5] împotrivă-mi şi despre mine cântau băutorii de vin.

13 Dar eu prin rugăciunea mea strig către Tine, Doamne; vremea e pentru bună-plăcerea Ta; Dumnezeule, întru mulţimea milei Tale auzi-mă întru adevărul mântuirii Tale.

14 Mântuieşte-mă din noroi, ca să nu mă scufund; izbăveşte-mă de cei ce mă urăsc, şi din adâncul apelor,

15 să nu mă înece vâltoarea apei, nici să mă înghită adâncul şi nici gura fântânii deasupra mea să se închidă.

16 Auzi-mă, Doamne, că bună este mila Ta; după mulţimea îndurărilor Tale caută spre mine.

17 Să nu-Ţi întorci faţa Ta de la robul Tău, că necăjit sunt eu; auzi-mă degrab!

[5]Literal: „pălăvrăgeau".

18 Ia aminte la sufletul meu şi mântuieşte-l; din pricina duşmanilor mei, izbăveşte-mă!

19 Că Tu îmi cunoşti ocara şi ruşinea şi umilirea; în faţa Ta sunt toţi cei ce mă necăjesc;

20 ocară a aşteptat sufletul meu, şi suferinţă. Şi am aşteptat pe cineva care să îndure împreună cu mine, dar nimeni nu era; şi pe cei ce m'ar fi mângâiat, dar n'am aflat pe nimeni.[6]

21 Şi ca hrană mi-au dat fiere şi întru setea mea mi-au dat să beau oţet.

22 Facă-li-se masa capcană înaintea lor, şi răsplată şi piatră de poticnire;

23 ochii să li se întunece ca să nu poată vedea, şi spinarea lor fă-o pe'ntotdeauna gârbovă;

24 varsă-Ţi urgia Ta peste ei şi mânia urgiei Tale să-i cuprindă;

25 facă-se curtea lor pustie şi'n sălaşele lor nimeni să locuiască;

26 fiindcă ei l-au prigonit pe cel bătut de Tine şi'n durerea rănilor mele[7] au mai pus pe deasupra.

27 Adaugă-le fărădelege la fărădelege şi'ntru dreptatea Ta să nu intre;

28 şterşi să fie ei din cartea celor vii şi să nu fie scrişi alături de cei drepţi.

29 Sărac sunt eu şi'ndurerat; mântuirea Ta, Dumnezeule, să mă ocrotească.

30 Cu o cântare voi lăuda numele lui Dumnezeu şi'ntru laudă Îl voi preamări;

[6]Ecou profetic: singur şi neajutorat în suferinţă, Iisus Şi-a asumat durerea asemenea unui om, prin natura Sa omenească (Sf. Irineu de Lugdunum).

[7]În ediţiile româneşti curente: „rănilor lui". În concordanţă cu o seamă de manuscrise: „rănilor mele".

31 şi-I va plăcea lui Dumnezeu mai mult decât un viţel tânăr, căruia îi cresc coarne şi unghii.[8]

32 Să vadă săracii şi să se bucure; căutaţi-L pe Dumnezeu, şi viu va fi sufletul vostru.

33 Că Domnul i-a auzit pe cei săraci şi nu i-a dispreţuit pe cei încătuşaţi de dragul Lui.

34 Pe El să-L laude cerurile şi pământul, marea şi toate cele ce se târăsc în ea.

35 Că Dumnezeu va mântui Sionul şi se vor zidi cetăţile lui Iuda şi ei vor locui acolo şi-l vor moşteni;[9]

36 şi seminţia robilor Tăi îl va stăpâni şi cei ce iubesc numele Tău[10] vor locui în el.

69

PSALMUL 69 Pentru sfârşit: al lui David; spre aducere aminte, ca Domnul să mă mântuiască.[1]

1 Dumnezeule, spre ajutorul meu ia aminte; Doamne, grăbeşte-Te să-mi ajuţi![2]

2 Să se ruşineze şi să se înfrunte cei ce-mi caută sufletul; să se întoarcă înapoi şi să se ruşineze cei ce-mi doresc mie răul;

3 întoarcă-se de'ndată ruşinaţi cei ce-mi grăiesc mie: „Bine-ţi fac! bine-ţi fac!”

4 Să se bucure şi să se veselească toţi cei ce Te caută pe Tine; cei ce iubesc mântuirea Ta, Dumnezeule, pururea să zică: „Mărit să fie Domnul!” Iar eu sărac sunt şi sărman; Dumnezeule, vino întru ajutorul meu!

5 Tu eşti ajutorul meu şi izbăvitorul meu; Doamne, nu Te lăsa aşteptat!

[8]Suita: cântare-laudă-preamărire se constituie în jertfa duhovnicească, singura adevărată şi bineplăcută lui Dumnezeu.

[9]Sionul.

[10]În ediţiile româneşti curente: „robilor Lui”, „numele Lui”; după Codex Sinaiticus: „robilor Tăi”, „numele Tău”.

[1]Textul reia, în variantă, o seamă de versete ale Psalmului 39.

[2]După Sf. Ioan Scărarul, aceasta e prima treaptă, elementară, în lupta cu gândurile (care te înstrăinează de la rugăciune): te rogi împotriva lor. A doua treaptă, superioară: grăieşti împotriva lor; iar a treia, desăvârşită: le dispreţuieşti şi te ridici deasupra lor.

70

PSALMUL 70 Al lui David. Un psalm al fiilor lui Ionadab şi al celor dintâi care au fost duşi în robie. (Fără titlu la Evrei).[1]

1 Întru Tine, Doamne, am nădăjduit, să nu fiu ruşinat în veac.

2 Întru dreptatea Ta izbăveşte-mă şi scapă-mă, pleacă-Ţi auzul către mine şi mă mântuieşte.

3 Fii-mi Dumnezeu apărător şi loc întărit ca să mă mântuieşti, că Tu eşti temelia mea şi scăparea mea.

4 Dumnezeul meu, izbăveşte-mă din mâna păcătosului, din mâna călcătorului de lege şi a omului nedrept.

5 Că Tu eşti, Doamne, puterea mea de a'ndura; din tinereţile mele, Domnul e nădejdea mea.

6 Încă fiind în pântece, de Tine-am fost legat; încă din pântecele maicii mele, Tu eşti apărătorul meu; întru Tine de-a pururi e cântul meu de laudă.

[1]Vezi istoria lui Ionadab şi a fiilor săi]n Ir 35.

7 Ca de minune m'am făcut multora, dar Tu eşti ajutorul meu cel tare.

8 Să se umple gura mea de laudă, ca în cântări să laud slava Ta, toată ziua mare-cuviinţa Ta.

9 Nu mă lepăda la vremea bătrâneţelor; când mie îmi va lipsi tăria, Tu să nu mă laşi.

10 Că vrăjmaşii mei au vorbit împotriva mea şi cei ce-mi urmăresc sufletul s'au sfătuit împreună,

11 zicând: „Dumnezeu l-a părăsit; urmăriţi-l şi-l prindeţi, că nu-i nimeni să-l scape!"

12 Dumnezeule, nu te'ndepărta de mine, Dumnezeul meu, spre ajutorul meu ia aminte!

13 Să se ruşineze şi să piară cei ce-mi defaimă sufletul; în ruşine să se'mbrace şi în înfruntare cei ce caută să-mi facă rău.

14 Dar eu pururea voi nădăjdui în Tine şi laudei Tale întregi voi pune adaos.[2]

15 Gura mea va vesti dreptatea Ta, toată ziua mântuirea Ta, altceva nu ştiu.[3]

16 Intra-voi în puterea Domnului; Doamne, îmi voi aminti de dreptatea care este numai a Ta.

17 Dumnezeule, Tu din tinereţile mele mi-ai dat învăţătură, şi eu de-acum voi vesti minunile Tale.

18 Pân' la bătrâneţe şi pân' la cinstirea anilor, Dumnezeule, nu mă părăsi, pân' ce braţul Ţi-l voi vesti la tot neamul ce va să vină, puterea Ta şi dreptatea Ta, Dumnezeule,

[2]Chiar când cântarea de laudă pare deplină, râvna psalmistului încă mai cântă.

[3]În traducere literală: „că nu ştiu să fac socoteli (calcule)"; „nu ştiu să număr totul pe degete". Echivalenţă liberă.

19 pân' la cele înalte voi vesti lucrurile cele mari. Dumnezeule, cine este asemenea Ţie?

20 Cât sunt de mari necazurile cele multe şi rele pe care mi le-ai arătat!; dar, întorcându-Te, Tu m'ai chemat din nou la viaţă şi din genunile pământului m'ai scos.

21 Peste mine ai înmulţit mărirea Ta şi, întorcându-Te, m'ai mângâiat şi din genunile pământului din nou m'ai scos.

22 Căci pe Tine Te voi mărturisi; adevărul Tău în unelte de cântare, Dumnezeule; Ţie Îţi voi cânta, Ţie, Sfântul lui Israel.

23 Bucura-se-vor buzele mele când Îţi voi cânta, şi sufletul meu, pe care l-ai mântuit.

24 Chiar şi limba mea toată ziua va cugeta la dreptatea Ta, când vor fi ruşinaţi şi înfruntaţi cei ce caută să-mi facă rău.

71

PSALMUL 71 Pentru Solomon[1].

1 Dumnezeule, judecata Ta dă-o regelui şi dreptatea Ta fiului regelui[2],

[1]Pornind de la etimologia numelui „Solomon" = „Făcătorul de pace", Cassiodor îi atribuie acestui titlu o valenţă profetică, raportându-l la Iisus Hristos, Cel ce a spus: „Pace vă las vouă, pacea Mea v'o dau" (In 14, 27). Solomon a preluat demnitatea regală de la David, părintele său (3 Rg 1), dar şi Iisus Hristos a fost numit „fiul lui David" (Mt 9, 27), iar David „părintele Său" (după trup) (Lc 1, 32). De altfel, întregul psalm a fost recunoscut drept mesianic, atât de tradiţia ebraică, tradiţie care a văzut în el prefigurarea regelui ideal, cât şi de cea creştină, care a identificat o parte din atributele lui Iisus Hristos. Aşadar, şi psalmul acesta se cere citit „pe dinlăuntru".

[2]Paralelismul sinonimic al acestui verset

2 ca să-l judece pe poporul Tău întru dreptate şi pe săracii Tăi întru judecată.

3 Primească munţii pace pentru popor şi dealurile dreptate.

4 El îi va judeca pe săracii poporului şi-i va milui pe fiii săracilor, iar pe clevetitor îl va umili.

5 Şi astfel va face[3] cât va fi soarele şi cât va fi luna, din neam în neam.

6 Ca ploaia pe lână Se va pogorî[4] şi ca picăturile ce cad pe pământ.

7 În zilele Lui va răsări dreptatea şi belşug de pace cât va sta luna pe cer[5].

8 Şi stăpânirea Lui va fi de la o mare pân' la alta şi de la râu pân' la marginile lumii[6].

9 În faţa Lui vor cădea la pământ Etiopienii şi vrăjmaşii Lui vor linge ţărâna.

10 Regii Tarsisului şi insulele vor aduce daruri, daruri vor aduce regii Arabilor şi cei din Saba; şi Lui I se vor închina toţi regii pământului,

poate sugera ideea că, în perspectivă mesianică, nu e vorba de două persoane diferite, ci numai de una (aşa cum, de altfel, rezultă din conţinutul întregului psalm): Iisus Hristos este, în acelaşi timp, Dumnezeu adevărat şi Fiul lui Dumnezeu. Pe de altă parte, Sf. Atanasie cel Mare observă că, în timp ce la crearea lumii a fost folosit verbul „a fi" = „să fie"!, pentru „plinirea vremii" (Ga 4, 4) e utilizat verbul „a da" = „dă-o", frecvent în Noul Testament, în sensul că Dumnezeu-Tatăl „I-a dat" Fiului Său toată puterea (inclusiv pe cea judecătorească – In 5, 22) în cer şi pe pământ.

[3]symparaméno = „a persista", „a stărui", „a continua o lucrare".

[4]Cassiodor tâlcuieşte: Precum ploaia cade lin pe lâna mieluşelei, fără s'o vatăme şi fără ca aceasta s'o simtă, aşa S'a pogorât şi S'a sălăşluit Fiul lui Dumnezeu în pântecele Fecioarei; puterea supremă devenită gingăşie umană.

[5]Literal: „atâta timp cât luna nu va pieri".

[6]Aici nu e vorba de lume ca univers (kósmos), ci de lume ca omenire (oikouméne), ceea ce denotă un teritoriu spiritual.

11 neamurile toate Lui Îi vor sluji.

12 Că El l-a izbăvit pe sărac din mâna asupritorului şi pe sărmanul fără de ajutor;

13 pe sărac îl va cruţa şi pe sărman şi sufletele săracilor le va mântui;

14 sufletele lor vor scăpa de camătă şi nedreptate şi scump va fi numele Lui în faţa lor[7].

15 Şi El viu va fi şi I se va da Lui din aurul Arabiei, iar ei de-a pururi se vor ruga pentru El, toată ziua Îl vor binecuvânta.

16 Fi-va El pe pământ reazem în crestele munţilor, roada Lui se va înălţa mai sus decât Libanul, iar cei din cetate vor înflori ca iarba pământului.

17 Fi-va numele Lui binecuvântat în veci, numele Lui va dăinui cât soarele[8]. Şi în El se vor binecuvânta toate neamurile pământului, toate neamurile Îl vor ferici.

18 Binecuvântat este Domnul, Dumnezeul lui Israel, singurul Care face minuni, şi binecuvântat e numele slavei Sale în veac şi în veacul veacului; de slava Lui va fi plin întreg pământul! Amin! Amin!

72

PSALMUL 72 Un psalm al lui Asaf.[1]

[7]În ediţiile româneşti curente: „scump va fi numele lor înaintea lui", eroare datorată nu numai unei transcrieri greşite în Codex Sinaiticus, dar şi Textului Masoretic: „scump va fi sângele lor în ochii lui" (vezi şi ed. Galaction, 1938). Eroarea a fost preluată şi de ed. Rahlfs.

[8]E vorba de dăinuirea (pomenirea) numelui Său pe toată durata istoriei.

[1]Pentru „Asaf" vezi nota de la Ps 49 (titlu).

1 Cât de bun îi este Dumnezeu lui
Israel, celor ce sunt drepţi cu inima!

2 Mie însă puţin mi-a fost de nu mi-au
alunecat picioarele, puţin mi-a fost că
paşii nu mi s'au poticnit.

3 Că i-am pizmuit pe cei fără de lege în
timp ce vedeam pacea păcătoşilor,

4 că anume la moartea lor nu sunt
semne de durere şi că ei nu şovăie
atunci când sunt loviţi;

5 ei nu au parte de trudă aşa cum au
alţi oameni şi nici cu alţi oameni fi-vor
biciuiţi[2].

6 Iată de ce i-a stăpânit trufia şi de ce
se înfăşoară în nedreptatea şi'n necre-
dinţa lor.

7 Nedreptatea li se scurge din grăsime,
trecut-au spre poftele inimii.

8 În răutate au gândit şi au vorbit,
nedreptatea şi-au rostit-o cu înfumu-
rare[3].

9 Gura şi-au pus-o împotriva cerului şi
limba lor cutreieră pământul.

10 Drept aceea, poporul meu se va în-
toarce aici şi zile pline fi-vor aflate în-
tru ei[4].

11 Ei zic: „Cum de ştie Dumnezeu? este
oare cunoaştere întru Cel-Preaînalt?

12 Iată, aceştia sunt păcătoşii şi sunt
înfloritori; încă în veacul acesta au do-
bândit averi!"

[2]Asemenea lui Iov, psalmistul observă că principiul ideal în virtutea căruia oamenii răi ar trebui să aibă destinul faptelor lor e contrazis de realitate. Constatarea îi provoacă o depresie psihică vecină cu prăbuşirea (v. 2), dar, iluminat de înţelepciunea divină, el găseşte suficiente resurse spre a ancora în speranţă.

[3]Literal: „şi-au rostit-o de sus".

[4]„Zilele pline" nu sunt altceva decât prefigurarea „plinirii vremii", când Fiul lui Dumnezeu S'a întrupat (Fer. Augustin).

13 Iar eu am zis: „Vai, în zadar am păs-
trat în inima mea dreptatea şi întru ne-
vinovăţie mi-am spălat mâinile;

14 lovit am fost de-a lungul întregii zile
şi mie mi-a fost mustrarea în fiecare di-
mineaţă!...".

15 Şi am zis: „Astfel voi grăi: – Iată, ar
fi trebuit să rup legământul cu neamul
fiilor Tăi!...".

16 Şi mă sileam să înţeleg, dar era prea
obositor pentru mine,

17 până ce am intrat în locaşul cel sfânt
al lui Dumnezeu şi le-am priceput sfâr-
şitul.

18 Într'adevăr, pentru faptele lor vi-
clene Tu i-ai lovit cu rău: când ei se
înălţau, Tu i-ai doborât.

19 Cât de repede li s'a făcut pustiul!;
de'ndată s'au stins, pierit-au din pri-
cina nelegiuirii lor.

20 Ca un vis al celui ce se trezeşte,
Doamne, în cetatea Ta chipul lor de ni-
mic îl vei face.

21 Că inima'n mine s'a aprins şi rărun-
chii mi s'au schimbat,

22 că eu o nimica toată eram şi n'o
ştiam, ca o vită şedeam înaintea Ta.

23 Dar eu cu Tine sunt de-a pururi, Tu
m'ai ţinut de mâna mea cea dreaptă,

24 cu sfatul Tău m'ai călăuzit şi cu slavă
m'ai primit la Tine.

25 Căci oare ce-mi este mie în cer?[5] şi,
în afară de Tine, ce mi-am dorit eu pe
pământ?...

26 Inima şi trupul mi-au slăbit, Dum-
nezeule al inimii mele, şi Dumnezeu
îmi este partea pe veci.

[5]„Nimic altceva – răspunde Sf. Ioan Scărarul – decât să mă lipesc de Tine cu mintea neîmprăştiată în timpul rugăciunii".

27 Că iată, cei ce se îndepărtează de Tine vor pieri; Tu i-ai nimicit pe toţi cei ce prin desfrâu se duc de la Tine[6].

28 Iar mie bine îmi este să mă lipesc de Dumnezeu şi să-mi pun în Domnul nădejdea, ca să vestesc eu toate laudele Tale în porţile fiicei Sionului.

73

PSALMUL 73 Un psalm al lui Asaf; spre pricepere.[1]

1 De ce, Dumnezeule, până în cele din urmă Te-ai lepădat de noi? de ce s'a aprins mânia Ta peste oile păşunii Tale?

2 Adu-Ţi aminte de adunarea Ta pe care dintru început ai agonisit-o. Izbăvit-ai toiagul moştenirii Tale, acest munte al Sionului, cel în care Tu ai locuit.

[6] În limbajul profetic, „desfrâu" (sau „adulter") înseamnă infidelitatea faţă de Dumnezeu. În primul stih e vorba de cei ce, pur şi simplu, se îndepărtează de Dumnezeu prin lucrarea diavolului şi care sunt sortiţi pieirii prin însăşi fapta lor. Cei din al doilea stih fac parte din categoria duplicitarilor, care gustă din plăcerile vieţii sau ale altor credinţe fără să-L renege pe Dumnezeu, ca un bărbat infidel care, totuşi, nu divorţează; aceştia ajung în situaţia de „a sluji la doi domni" (Mt 6, 24), fapt pentru care nu vor pieri prin ei înşişi, ci vor fi nimiciţi de Dumnezeu (Makrakis).

[1] Potrivit tradiţiei teologice răsăritene, acest psalm este o anticipare profetică a dărâmării Ierusalimului (inclusiv a Templului de pe muntele Sion) în anul 70 d. H., când armatele romane au pătruns în cetatea sfântă. În sens mai larg, el poate fi şi o profeţie asupra încercărilor prin care va trece Biserica în vremuri de mare restrişte. În orice caz, critica textelor biblice, inclusiv cea protestantă, nu a putut stabili o relaţie suficientă între conţinutul acestui psalm şi asalturile asupra Ierusalimului de dinainte de anul 70.

3 Pân'la urmă ridică-Ţi Tu mâinile Tale împotriva trufiilor lor, împotriva relelor pe care vrăjmaşul le-a făcut în locul Tău cel sfânt.

4 Cei ce Te urăsc s'au fălit în mijlocul sărbătorii Tale, semnele lor le-au pus drept semne, fără ca ei s'o ştie,

5 ca şi cum ar fi fost o plecare spre înălţimi[2].

6 Ca într'o pădure de copaci, cu topoarele i-au tăiat uşile laolaltă, cu secure şi ciocan l-au dărâmat.

7 Cu foc au ars locaşul Tău cel sfânt, pân'la pământ spurcat-au locuinţa numelui Tău.

8 Zis-au în inima lor, şi'mpreună cu ei rudeniile lor: „Veniţi! să nimicim toate serbările lui Dumnezeu de pe pământ!"

9 Semnele noastre nu le-am văzut; nici un profet nu mai este, El pe noi nu ne va mai cunoaşte[3].

10 Până când, Dumnezeule, Te va ocărî vrăjmaşul? oare pân'la urmă va defăima potrivnicul numele Tău?

11 Oare pe totdeauna Îţi întorci Tu mâna şi dreapta Ta din mijlocul sânului Tău?[4]

[2] „Semne" pot fi insignele militare (uniforme, steaguri, trofee). În limbajul biblic, însă, prin „semne" se înţeleg minunile (miracolele, faptele neobişnuite) care se fac, pe de o parte, prin puterea lui Dumnezeu sau, pe de alta, prin puterea diavolului (vezi „semnele" asemănătoare făcute de Aaron şi de vrăjitorii Egiptului – Iş 7, 9-12). În cazul de faţă, duşmanii, în ignoranţa lor („popor fără-de-minte" – v. 18), îşi iau victoria ca pe o suită de „semne" menite să-i ducă spre înălţimi, fără să ştie că „semnele" virtuale ale lui Dumnezeu se pot manifesta oricând.

[3] Absenţa minunilor şi a profeţiilor: sentimentul părăsirii totale.

[4] În v. 3 I se cerea lui Dumnezeu să-Şi ridice mâinile împotriva vrăjmaşilor; acum I se reproşează că „stă cu mâinile în sân".

12 Dar Dumnezeu este Împăratul nos-
tru de dinainte de veac, El a făcut mân-
tuire în mijlocul pământului.

13 Tu, cu puterea Ta, ai întemeiat ma-
rea; Tu ai zdrobit capetele balaurilor
din apă,

14 capul balaurului[5] Tu l-ai sfărâmat,
Tu l-ai dat ca hrană popoarelor etiopi-
ene[6].

15 Tu ai făcut să irumpă izvoare şi
pâraie, Tu ai făcut să sece râurile Eta-
mului[7].

16 A Ta este ziua şi a Ta este noaptea,
Tu ai întemeiat lumina şi soarele.

17 Tu ai făcut toate marginile pămân-
tului; vara şi primăvara Tu le-ai plăs-
muit.

18 Adu-Ţi aminte de aceasta: Vrăjma-
şul L-a ocărât pe Domnul şi poporul cel
fără-de-minte Ţi-a defăimat numele.

19 Sufletul ce Te mărturiseşte pe Tine
să nu-l dai la fiare[8]; de sufletele săra-
cilor Tăi să nu uiţi pân'la sfârşit.

20 Caută spre legământul Tău, că în-
tunecimile pământului s'au umplut de
casele fărădelegilor.

21 Cel umilit, cel ruşinat să nu fie întors
înapoi; săracul şi sărmanul vor lăuda
numele Tău.

22 Scoală-Te, Dumnezeule, judecă-Ţi
propria Ta pricină; adu-Ţi aminte de
ocara pe care cel fără-de-minte o face
toată ziua împotriva Ta.

23 Nu uita glasul celor ce Ţi se ro-
agă Ţie; trufia celor ce Te urăsc urcă
fără'ncetare.

74

PSALMUL 74 Pentru sfârşit: Nu nimici![1] Un psalm-cântare al lui Asaf.

1 Ţie ne vom mărturisi, Dumnezeule,
Ţie ne vom mărturisi, şi numele Tău îl
vom chema[2],

2 povesti-voi despre toate minunile
Tale. „Atunci când Îmi voi lua timp, cu
dreptate voi judeca[3].

3 Topitu-s'a pământul şi toţi cei ce lo-
cuiesc pe el; Eu sunt Cel ce stâlpii lui
i-a întărit."[4]

[5] Ebr.: „capetele Leviatanului". „Leviatanul" (în mitologia semitică): monstru marin uriaş, oarecum asemănător cu un balaur sinuos. În sensul creştin: „Balaurul cel mare, şarpele cel de demult, care se cheamă diavol şi Satana" (Ap 12, 9).

[6] Prin „popoarele etiopiene" se înţelegeau triburile sălbatice care trăiau ca fiarele (acestora li s'a dat mai întâi numele de „troglodiţi" = cei ce locuiesc în caverne).

[7] Etam: Localitate pomenită în Ios 15, 59, situată în zona Betleemului. Istoricul Iosif Flaviu menţionează că Etamul era aşezarea rurală favorită a regelui Solomon, loc de retragere, situat la opt mile distanţă de Ierusalim; era un drum pe care el îl făcea dis-de-dimineaţă, mânându-şi caii de la caretă.

[8] „fiarele" = „duşmanii".

[1] Fer. Ieronim: Sensul verbului „a nimici" are multe nuanţe. David îl foloseşte (în ebraică) vorbindu-i cuiva despre Saul: „Să nu-l omori!" (1 Rg 26, 9). Din alte locuri (1 Rg 26, 11, 23; 25, 32-34; 24, 11-13) înţelegem că David L-a binecuvântat pe Dumnezeu pentru aceea că mâinile sale fuseseră oprite de la a-l ucide pe Saul. La fel poate fi şi pentru noi: dacă nu ucidem, e pentru că mâinile noastre sunt ţinute în frâu.

[2] Potrivit Fericitului Ieronim, aici verbul „a se mărturisi" nu semnifică pocăinţă, ci mai degrabă laudă sau mulţumire.

[3] Cei mai vechi exegeţi ai Psalmilor, chiar înainte de Ieronim, au fost de acord că aceste trei stihuri sunt cuvintele Domnului (grafica ebraică şi greacă nu cunoşteau semnele citării). Domnul nu judecă acum, ci mai târziu, la sfârşitul veacurilor.

[4] Înainte de întruparea Domnului, pământul

4 Le-am zis nelegiuiţilor: „Nu faceţi fă-
rădelege!”, şi celor păcătoşi: „Nu vă ri-
dicaţi fruntea!;

5 fruntea nu v'o ridicaţi la înălţime
şi nu grăiţi ce e strâmb împotriva lui
Dumnezeu!”

6 Că judecata nu vine nici de la răsări-
turi, nici de la apusuri şi nici din mun-
ţii pustii,

7 fiindcă Dumnezeu e Judecător; pe
unul îl smereşte, pe altul îl înalţă.

8 Că'n mâna Domnului e un pahar cu
vin curat şi plin de cuviinţă[5], şi El l-a
înclinat de la unul la altul, dar drojdiile
lui nu s'au golit cu totul; din ele vor bea
toţi păcătoşii pământului[6].

9 Iar eu mă voi bucura în veac, cânta-
voi Dumnezeului lui Iacob.

10 Şi toate frunţile păcătoşilor le voi
zdrobi, iar fruntea celui drept înălţată
va fi.

cuprindea o omenire dizolvată din soliditatea adevărului într'o mâzgă a păcatului. El însă i-a venit în ajutor, întărindu-i „stâlpii”, adică pe apostoli (care, şi ei, se clătinaseră în vremea patimilor lui Iisus). De notat şi contrastul dintre verbele „a se topi” – „a întări” (Cassiodor).

[5]„plin de cuviinţă” încearcă să echivaleze sintagma: pleres kerásmatos. Literal s'ar traduce: „plin de amestec”, expresie lipsită de sens. Cuvântul kérasma înseamnă, într'adevăr, „amestec”, dar cu nuanţa că e un amestec menit să tempereze tăria lichidului (a vinului), să-l îmblânzească, să-l facă decent, cuviincios.

[6]Cassiodor tâlcuieşte: Prin „drojdii” nu trebuie să înţelegem obişnuitele reziduuri de pe fundul vasului, ci ultima porţiune, cea de jos, a vinului care, curat cum este, li se oferă tuturor credincioşilor fără să se împuţineze. Din această ultimă rămăşiţă vor bea, către sfârşitul lumii, atât iudeii convertiţi la Evanghelie cât şi păcătoşii care se vor pocăi. Sf. Ciprian de Cartagina vede în acest „pahar” prefigurarea potirului euharistic, menit să-i întărească pe creştinii ce se pregătesc de martiriu.

75

PSALMUL 75 Pentru sfârşit: Printre cântări. Un psalm al lui Asaf, cântare Asirienilor[1].

1 Cunoscut este Dumnezeu în Iudeea,
mare este numele Lui în Israel.

2 Locul Său s'a făcut întru Pace[2] şi lo-
cuinţa Lui în Sion;

3 acolo a zdrobit tăria arcurilor, arma
şi sabia şi războiul.

4 Tu luminezi minunat din munţii cei
veşnici;

5 tulburatu-s'au toţi cei nepricepuţi cu
inima, somnul şi l-au dormit, iar oame-
nii bogăţiei n'au mai găsit, nici unul,
nimic în mâinile lor.

6 De certarea Ta, Dumnezeule al lui Ia-
cob, de certarea Ta au aţipit călăreţii
pe cai.

7 Tu eşti de temut, şi cine-Ţi va sta
Ţie'mpotrivă? De atunci Îţi este mâ-
nia.

8 Tu ai făcut să se audă din cer jude-
cată; pământul s'a temut şi s'a alinat

9 când Dumnezeu S'a ridicat la jude-
cată să-i mântuiască pe toţi blânzii
pământului.

10 Că gândul lăuntric[3] al omului Îţi va

[1]Fer. Ieronim: Cuvântul „Asirieni” se traduce: „Cei ce înaintează de-a dreptul”, adică cei ce cunosc regulile credinţei şi se grăbesc să meargă pe urmele ei cele adevărate; acestora li se adresează Asaf, lăudându-L pe Dumnezeu în minunate chipuri.

[2]„Pace” în limba ebraică se spune „Salem”; aşadar, „Pace” e o traducere literală a cuvântului „Ierusalim”, care s-a numit mai întâi „Salem” (în vremea preotului Melchisedec – Fc 14, 18-20), apoi Iebus (vezi Jd 19, 10) şi mai apoi Ieru-Salem (Fer. Ieronim).

[3]„gândul lăuntric” încearcă să-l traducă pe enthýmios = „ceea ce pui la inimă”, rudă cu ver-

aduce laudă şi rămăşiţa gândului lăuntric Te va prăznui.

11 Domnului, Dumnezeului vostru faceţi-I făgăduinţe şi pliniţi-le, toţi cei dimprejurul Său daruri Îi vor aduce,

12 Lui, Celui de temut, Celui ce prinţilor le taie răsuflarea, Celui de temut între regii pământului.

76

PSALMUL 76 Pentru sfârşit: un psalm al lui Asaf, cu privire la Iditun.

1 Cu glasul meu către Domnul am strigat, cu glasul meu către Dumnezeu, şi El a luat aminte la mine.

2 În ziua necazului meu pe Dumnezeu L-am căutat, cu mâinile mele ridicate noaptea'n faţa Lui, şi nu m'am înşelat; sufletul meu n'a vrut să se mângâie.[1]

3 Adusu-mi-am aminte de Dumnezeu şi m'am veselit; în mine am cugetat şi duhul mi-a slăbit[2].

4 Ochii mi-au fost veghetori mai'naintea vegherilor[3]; tulburat am fost şi n'am grăit.

5 Gândit-am la zilele cele de demult, anii veacurilor duse i-am chemat în minte şi am cugetat;

6 cugetat-am noaptea întru inima mea şi duhul mi se'nfrigura căutând[4].

7 Oare'n veci Se va lepăda Domnul de mine şi nu va mai avea nici o bunăvoinţă?

8 oare pân'la sfârşit şi din neam în neam mă va lipsi de mila Lui?

9 oare uita-va Dumnezeu să fie milostiv, sau întru mânia Sa Îşi va opri îndurările?

10 Şi am zis: Acum am pus un început; această schimbare e a dreptei Celui-Preaînalt[5].

11 Adusu-mi-am aminte de lucrurile Domnului, că-mi voi aduce aminte de minunile Tale cele dintru început

12 şi la toate lucrurile Tale voi cugeta şi la faptele Tale voi gândi[6].

13 Dumnezeule, calea Ta e'n locul cel

bul enthyméomai = „a reflecta", „a întreţine un gând", ambele fiind contrase din enthymós = „în suflet", „în inimă", „în inteligenţă". Dumnezeu poate fi lăudat şi fără cuvinte sau gesturi, numai în forul interior al omului, în stricta sa intimitate (de pildă ca la Arghezi: „Rugăciunea mea e gândul"; „ruga mea e fără cuvinte").

[1]Adică: sufletul meu n'a acceptat consolare de la oameni.

[2]Introspecţia e o lucrare a intelectului; încercarea de a te rezolva pe tine însuţi doar prin lucrarea minţii duce la slăbirea duhului; („sufletul meu n'a vrut să se mângâie").

[3]Prin „veghere" se înţelegea, în antichitate, perioada de câte trei ore (din cele douăsprezece ale zilei) în care un sutaş sau paznic stătea de strajă (veghetor, cu ochii deschişi). Ochii psalmistului stau de veghe chiar şi atunci când străjile, înainte de a le veni rândul, încă dorm. Într'un sens mai adânc, râvna rugăciunii veghetoare îl face pe om să fie treaz chiar înainte de ceasul privegherii, după spusa: Cine se roagă numai când trebuie să se roage, acela nu se roagă.

[4]Acesta este singurul loc din Vechiul Testament în care e folosit verbul skállo = „a căuta cu grijă, cu hărnicie", „a scormoni", „a scotoci", a căuta prin buzunare. Acest verset trebuie pus în relaţie cu stihul al doilea din versetul 3.

[5]În limbajul duhovnicesc există expresia: „a pune un început bun", ceea ce înseamnă hotărârea cuiva de „a o rupe" cu starea de păcat şi de a se angaja din nou pe calea cea bună. Psalmistul consideră că o astfel de „schimbare" nu e opera omului, ci vine din mâna cea dreaptă a lui Dumnezeu.

[6]De notat, în versetele 11-12, timpurile verbelor: o acţiune trecută a fost cauzată de o întreită acţiune viitoare. În fond, acesta e semnalul profetic: profetul s'a rostit asupra unui eveniment pentru simplul motiv că acesta urmează să se producă.

sfânt; cine este Dumnezeu mare ca Dumnezeul nostru?:

14 Tu eşti Dumnezeu Carele faci minuni. Cunoscută Ţi-ai făcut puterea între popoare;

15 cu braţul Tău Ţi-ai izbăvit poporul, pe fiii lui Iacob şi ai lui Iosif.

16 Văzutu-Te-au apele, Dumnezeule, văzutu-Te-au apele şi s'au înfricoşat şi adâncurile s'au tulburat de clocotul răsunetului apelor.

17 Glas au slobozit norii, căci săgeţile Tale cutreieră;

18 în vârtejul lor e glasul tunetului Tău, fulgerele Tale luminat-au lumea[7], clătinatu-s'a pământul şi s'a cutremurat.

19 În mare sunt căile Tale, în ape multe cărările Tale, şi urmele Tale nu se vor cunoaşte.

20 Ca pe o turmă Ţi-ai călăuzit poporul prin mâna lui Moise şi a lui Aaron.

77

PSALMUL 77 Al lui Asaf, spre înţelegere.[1]

1 Luaţi aminte, poporul meu, la legea mea,[2] plecaţi-vă auzul la graiurile gurii mele!

[7]oikouméne: lumea ca omenire; pământul locuit de oameni.

[1]Adică un psalm de învăţătură: cel ce cântă psalmul (Asaf) trebuie să şi înţeleagă ceea ce rosteşte. În fapt, e un îndemn către oricare cititor al Scripturii şi, îndeosebi, către tot cel ce cântă sau rosteşte psalmi.

[2]Aici, „legea": istoria sfântă a poporului evreu, din care psalmistul evocă o parte. Psalmul e mai mult istoric şi numai în parte profetic.

2 În parabole[3] îmi voi deschide gura, lucruri umbrite[4] rosti-voi din cele ce-au fost de la'nceput,

3 câte-am auzit şi-am cunoscut şi câte părinţii noştri ne-au povestit.

4 Ele nu le erau ascunse copiilor lor din alte generaţii; ele vesteau laudele Domnului şi puterile Lui şi minunile pe care El le-a făcut.

5 El a ridicat mărturie în Iacob şi lege a pus în Israel, acele lucruri pe care El le poruncise părinţilor noştri, pentru ca ei să le facă cunoscute fiilor lor,

6 aşa ca şi o altă generaţie să le poată cunoaşte, adică fiii ce se vor naşte şi se vor ridica şi le vor vesti fiilor lor,

7 pentru ca ei în Dumnezeu să-şi pună nădejdea şi lucrurile lui Dumnezeu să nu le uite şi poruncile Lui să le cerceteze,

8 pentru ca ei să nu fie ca părinţii lor: neam nestatornic[5] şi înăcrit, neam care nu şi-a îndreptat inima şi duhul nu şi l-a deprins să stea cu Dumnezeu.

9 Fiii lui Efraim, cei ce-şi încordează arcurile şi trag, dat-au dosul în zi de război.

10 Ei n'au păzit legământul lui Dumnezeu şi în legea Lui n'au vrut să umble.

11 Uitat-au facerile Lui de bine şi minunile Lui, cele pe care El le-a arătat lor,

[3]Aici, parabolé = „parabolă" traduce ebraicul maşal: procedeul poetic de a rosti ritmic o frază în două versuri paralele.

[4]„lucru umbrit" (probléma): lucru neclar, enigmatic, subiect de discuţie şi controversă, eveniment încă obscur, neelucidat, rămas parţial în umbră. E vorba de evenimentele expuse în acest psalm, de la ieşirea din Egipt, sub Moise, până la începutul domniei lui David.

[5]Literal: „întortocheat", „sinuos", „şerpuitor", „onctuos"; cel ce veşnic îşi schimbă direcţia; cel pe care nu se poate conta.

12 minunile pe care El le făcuse în faţa părinţilor lor, în ţara Egiptului, în câmpia Tanis[6].

13 El a despicat marea şi i-a trecut prin ea, El a făcut apele să stea ca într'un burduf;

14 cu nor i-a călăuzit în timpul zilei, şi toată noaptea cu lumină de foc;

15 El a despicat stânca în pustie şi le-a dat să bea ca într'un afund adânc;

16 din stâncă a scos apă şi apele le-a revărsat ca pe nişte râuri.

17 Dar ei din nou au păcătuit faţă de El, în loc lipsit de apă L-au amărât pe Cel-Preaînalt.

18 Şi'n inimile lor L-au pus pe Dumnezeu la'ncercare cerând mâncare pentru sufletele lor.

19 Grăit-au ei împotriva lui Dumnezeu şi au zis: „Oare nu va putea Dumnezeu să pregătească o masă în pustie?

20 – pentru că El lovise stânca şi apele au ţâşnit şi pâraiele s'au revărsat –, oare nu va fi El în stare să dea şi pâine sau să pregătească o masă pentru poporul Său?"

21 Iată deci că Domnul a auzit şi S'a mâniat şi foc s'a aprins în Iacob şi mânie s'a ridicat împotriva lui Israel,

22 fiindcă ei n'au crezut în Dumnezeu şi nici n'au nădăjduit în mântuirea Lui.

23 Şi El poruncă le-a dat norilor de deasupra şi porţile cerului le-a deschis

24 şi peste ei a plouat mană să mănânce, şi pâine cerească le-a dat.

25 Pâine îngerească a mâncat omul, hrană le-a trimis din destul.

[6]Tanis (care la început s'a numit Zoan): oraş în Egipt (devenit capitala lui Ramses al II-lea).

26 Şi vântul austru l-a strămutat din cer şi cu puterea Lui a adus vântul de miazăzi

27 şi cărnuri a plouat peste ei ca şi cum ar fi fost pulbere, şi ca nisipul mării păsări zburătoare,

28 care au căzut în mijlocul taberei lor, împrejurul corturilor lor.

29 Şi au mâncat şi s'au săturat foarte şi El le-a împlinit pofta;

30 nimic nu le lipsea din cele ce pofteau. Dar pe când mâncarea încă era în gura lor,

31 mânia lui Dumnezeu s'a ridicat asupră-le şi i-a ucis pe îmbuibaţii lor şi aleşilor lui Israel le-a'mpleticit picioarele.

32 Întru toate acestea ei n'au contenit să păcătuiască şi n'au crezut în minunile Lui.

33 Şi zilele lor s'au stins în zadar şi anii lor cu de-a fuga.

34 Când El îi ucidea, ei Îl căutau şi se întorceau şi dis-de-dimineaţă se uitau după Dumnezeu.

35 Şi şi-au adus aminte că Dumnezeu e ajutorul lor şi că Dumnezeul Cel-Preaînalt e Mântuitorul lor.

36 Ei însă Îl iubeau din gură, dar cu limba Îl minţeau,

37 căci inima lor nu-L avea cu adevărat, nici că ei credeau în legământul Său.

38 El însă este'ndurător şi le va uşura păcatele şi nu-i va nimici; şi de multe ori Îşi va întoarce mânia şi urgia nu Şi-o va aprinde.

39 Adusu-Şi-a aminte că ei sunt doar trup, suflare ce se duce şi nu se mai întoarce.

40 De câte ori L-au amărât ei în pustie şi L-au mâniat în pământ fără de apă?

41 Şi s'au întors şi L-au pus pe Dumne-
zeu la'ncercare şi pe Sfântul lui Israel
L-au întărâtat.

42 Nu şi-au adus aminte de mâna Lui,
de ziua'n care i-a mântuit din mâna
asupritorului,

43 cum a făcut El în Egipt semnele Lui
şi minunile Lui în câmpia Tanis:

44 în sânge le-a prefăcut[7] râurile şi plo-
ile, ca ei să nu poată bea;

45 tăuni a trimis asupră-le şi i-au mân-
cat, şi broaşte şi i-au prăpădit;

46 şi roadele lor le-a dat omizilor şi os-
tenelile lor le-a dat lăcustelor;

47 şi viile lor le-a nimicit cu grindină şi
duzii lor, cu brumă;

48 vitele lor le-a dat pe seama grindinei,
pe seama focului averile lor;

49 împotriva lor a trimis urgia mâniei
Lui; mânie, urgie şi necaz prin îngeri
răi anume trimişi;

50 o cale-i făcuse mâniei Sale şi sufle-
tele lor nu le-a cruţat de la moarte şi
cirezile lor în moarte le-a închis.

51 Şi a lovit pe fiecare întâi-născut în
Egipt, pârga sârguinţelor lor în cortu-
rile lui Ham.

52 Ca pe o turmă Şi-a ridicat poporul,
ca pe o turmă i-a dus în pustie

53 şi'ntru nădejde i-a călăuzit, iar ei nu
s'au temut şi pe vrăjmaşii lor marea i-a
acoperit.

54 Şi i-a dus în muntele sfinţeniei Sale,
muntele acesta pe care dreapta Lui îl
dobândise.

55 Neamuri a izgonit de dinaintea lor
şi lor le-a împărţit prin sorţi pământ
de moştenire şi'n corturile lor a aşezat
seminţiile lui Israel.

[7]Subînţeles: lor, Egiptenilor.

56 Dar ei L-au pus la'ncercare şi L-au
amărât pe Dumnezeu Cel-Preaînalt şi
mărturiile Lui nu le-au păzit.

57 Şi s'au întors şi au trădat ca şi pă-
rinţii lor şi s'au făcut ca într'un arc vi-
clean[8]

58 şi L-au mâniat între înălţimile dea-
lurilor lor şi prin idolii lor L-au făcut
gelos[9].

59 Dumnezeu a auzit şi nu S'a mai ui-
tat la ei şi ca pe o nimica l-a socotit pe
Israel

60 şi nu i-a mai vrut locaşul din Şilo,
locaşul Său în care locuise printre oa-
meni.

61 Tăria lor a dat-o robiei şi'n mâinile
vrăjmaşului frumuseţea lor.

62 Cu sabie Şi-a îngrădit poporul şi spre
moştenirea Lui n'a mai privit.

63 Focul i-a înghiţit pe tinerii lor şi fe-
cioarele lor nu s'au jelit.

64 Preoţii lor de sabie au căzut şi pentru
văduvele lor nimeni nu va plânge.

65 Şi Domnul Se trezi ca unul ce-a
dormit, ca un bărbat puternic prea-
săturat de vin,

66 şi pe vrăjmaşii Săi i-a lovit din spate,
ocară veşnică le-a dat.

67 De sălaşul lui Iosif S'a lepădat şi se-
minţia lui Efraim n'a ales-o;

68 ci a ales seminţia lui Iuda[10], muntele
Sion pe care l-a iubit,

[8]Grecescul streblós înseamnă „răsucit", „strâmb", „încovoiat"; are însă şi un sens figurat: „pervers", „viclean", „vicios". În Ps 17, 26 e tradus: „îndărătnic" (în funcţie de context).

[9]Căderile în idolatrie ale fiilor lui Israel erau socotite adulter şi erau de natură să stârnească gelozia lui Iahvé, singurul îndreptăţit la credincioşie. Vezi şi Nm 25, 11; Dt 29, 20.

[10]Cassiodor tâlcuieşte: Judecăţile lui Dumnezeu sunt limpezi prin însăşi armonia numelor. Să avem în vedere faptul că Sfânta Scriptură,

69 şi Şi-a zidit locaşul Său cel sfânt ca
pe al unui inorog, în veac l-a întemeiat
pe pământ.

70 Şi l-a ales pe David, robul Său, şi l-a
luat de la turmele de oi,

71 de lângă oile fătătoare l-a luat, ca să-
l păstorească pe Iacob, poporul Său, şi
pe Israel, moştenirea Sa.

72 Şi i-a păstorit întru nerăutatea ini-
mii lui şi prin iscusinţa mâinilor sale
i-a călăuzit.

78

PSALMUL 78 Un psalm al lui Asaf.

1 Dumnezeule, intrat-au păgânii[1] în
moştenirea Ta, locaşul Tău cel sfânt Ţi
l-au pângărit, făcut-au Ierusalimul co-
libă prădată[2].

2 Leşurile robilor Tăi le-au făcut mân-
care păsărilor cerului, trupurile celor
cuvioşi ai Tăi, fiarelor pământului.

3 Vărsat-au sângele lor ca apa împre-
jurul Ierusalimului, şi nu era cine să-i
îngroape.

4 Făcutu-ne-am ocară vecinilor noştri,
batjocură şi râs celor dimprejurul nos-
tru.

5 Până când, Doamne, Te vei mânia?:
oare până la sfârşit? până când ca focul
Ţi se va aprinde mânia[3]?

6 Varsă-Ţi mânia[4] peste neamurile
care nu Te cunosc şi peste regatele care
n'au chemat numele Tău;

7 că l-au mâncat pe Iacob şi locul lui l-
au pustiit.

8 Nu-Ţi aminti de fărădelegile noastre
cele de demult; degrab să ne întâmpine
îndurările Tale, că am sărăcit foarte.

9 Ajută-ne, Dumnezeule, Mântuitorul
nostru, pentru slava numelui Tău; de
dragul numelui Tău ne izbăveşte şi
uşurează-ne păcatele,

10 ca nu cumva să zică păgânii: „Unde-i
Dumnezeul lor?" Acum, în faţa ochilor
noştri, fă-Ţi cunoscută între neamuri
răzbunarea sângelui robilor Tăi, care
s'a vărsat.

11 În faţa ochilor Tăi să ajungă suspi-
nul celor ferecaţi, după măreţia braţu-
lui Tău păzeşte-i pe fiii celor ucişi.

12 Vecinilor noştri dă-le'n sân de şapte
ori ocara cu care ei Te-au ocărât pe
Tine, Doamne.

13 Iar noi, poporul Tău şi oile păşunii
Tale, Ţie Îţi vom mulţumi[5] în veac, din
neam în neam vom vesti lauda Ta.

---

prin semnificaţia numelor ebraice, foarte adesea ne descoperă taine obscure. Nu e nici o îndoială că un astfel de limbaj îi este propriu numai literaturii sacre, căci scrierile profane nu-l au. „Iosif" înseamnă „creştere", în ambele sensuri, bun sau rău. Cu toate că Iosif a fost un om drept, urmaşii săi sunt cunoscuţi ca poftitori de bunăstare lumească. „Efraim" înseamnă „roditor" sau „belşug"; urmaşii săi au devenit înfumuraţi prin belşugul recoltelor lor. Iuda înseamnă „mărturisind" sau „preamărind". Acum e de la sine înţeles de ce Dumnezeu a ales seminţia lui Iuda.

[1]În context, éthne înseamnă „păgâni", neevrei.

[2]Literal: „făcut-au Ierusalimul ca şi cum ar fi fost o colibă a paznicului livezii" (sau viei). În coliba paznicului se depozita, temporar, recolta de fructe, după care era desfăcută. Ideea este aceea de umilire: Ierusalimul nu fusese dărâmat ca o cetate şi prefăcut în ruină, ci, pur şi simplu, jefuit şi dărâmat ca o cocioabă.

[3]Literal: „gelozia" (zelós); ceea ce denotă că poporul lui Israel era pedepsit pentru idolatrie (vezi nota de la 77, 58), păcat pe care psalmistul îl pune pe seama trecutului (v. 8).

[4]Aici, „mânia" la propriu (orgén).

[5]anthomologéomai = „a-ţi mărturisi public recunoştinţa"; de unde: „a mulţumi" (ca la Lc 2, 38; în V. T. e folosit numai aici).

79

PSALMUL 79 Pentru sfârşit: în legătură cu cei ce se schimbă; o mărturie a lui Asaf; un psalm despre Asirieni.

1 Tu, Cel ce eşti Păstorul lui Israel, ia
aminte, Tu, Cel ce pe Iosif îl călăuzeşti
ca pe o turmă de oi, Tu, Cel ce şezi pe
heruvimi, arată-Te!

2 În faţa lui Efraim şi-a lui Veniamin şi-
a lui Manase ridică-Ţi puterea şi vino
să ne mântuieşti![1]

3 Dumnezeule, întoarce-ne, arată-Ţi
faţa şi ne vom mântui.

4 Doamne, Dumnezeul puterilor, până
când Te vei mânia pe ruga robilor Tăi?

5 Oare cu pâine de lacrimi ne vei hrăni
şi cu lacrimi după măsură[2] ne vei
adăpa?

6 Pusu-ne-ai în răspăr cu vecinii noştri
şi vrăjmaşii noştri ne-au batjocorit.

7 Doamne, Dumnezeul puterilor,
întoarce-ne şi arată-Ţi faţa şi ne vom
mântui.

8 O vie din Egipt ai adus, păgâni ai
alungat şi ai răsădit-o[3].

9 Cale ai făcut înainte-i[4], i-ai răsădit
rădăcinile şi s'a umplut pământul.

10 Umbra ei acoperit-a munţii, iar mlă-
diţele ei, cedrii lui Dumnezeu;[5]

11 viţele şi le-a întins până la mare, şi
lăstarii până la râu[6].

12 De ce i-ai dărâmat gardul şi de ce o
culeg toţi cei ce trec pe cale?

13 Mistreţul pădurii a stricat-o, fiara
sălbatică s'a cuibărit într'însa.

14 Dumnezeul puterilor, întoarce-Te ia-
răşi, caută din cer şi vezi şi cercetează
via aceasta

15 pe care a făcut-o dreapta Ta, şi o de-
săvârşeşte[7], şi caută spre fiul omului
pe care Ţi l-ai făcut puternic!

16 Arsă e cu foc şi scormonită; ei de
mustrarea feţei Tale vor pieri.

17 Fie mâna Ta peste bărbatul dreptei
Tale şi peste fiul omului pe care Ţi l-ai
întărit!

18 Şi nu ne vom îndepărta de Tine; Tu
ne vei via, iar noi numele Tău îl vom
chema.

19 Doamne, Dumnezeul puterilor,
întoarce-ne, arată-Ţi faţa şi ne vom
mântui!

---

[1]Redactarea versetelor 1-2 s'a făcut aici după ortografia ed. Rahlfs.

[2]Literal: „în măsură”, cuvântul având aici înţelesul: „unitate de măsură”. S'ar traduce: „în măsură plină-ochi”, umplută până la refuz; dar expresia, în relaţie cu stihul precedent, poate avea şi sensul: apă pe măsura mâncării.

[3]„Via”: simbol al poporului evreu pe care Dumnezeu l-a scos din Egipt şi, alungând „neamurile” Canaanului, l-a răsădit aici. Imaginea va avea ecou în profeţia lui Isaia (5, 1-7) şi în parabola lucrătorilor celor răi (Mt 21, 33-43). Sfinţii Părinţi au văzut în ea şi un simbol al Bisericii, care a rodit şi rodeşte sfinţi.

[4]În drum spre Canaan, Dumnezeu l-a călăuzit pe Israel printr'un nor ziua şi printr'un stâlp de foc noaptea.

[5]Origen: Pe cei ce i-a scos din valea Nilului, Dumnezeu nu vrea să-i răsădească în alte văi, adică în alte locuri joase, ci pe înălţimi, pentru ca astfel ei să-şi poată dobândi un alt mod de viaţă şi să dea alt fel de roade. În „cedrii lui Dumnezeu” îi putem vedea pe profeţi şi pe apostoli.

[6]Geografic: de la Marea Mediterană până la râul Eufrat, adică în lumea (toată) cunoscută în acea vreme.

[7]Aceste ultime patru stihuri au intrat în actul liturgic şi sunt rostite de arhiereu în timpul cântării „Sfinte Dumnezeule”. Evident, e vorba de Biserica sădită de Hristos.

80

PSALMUL 80 Pentru sfârşit: un psalm al lui Asaf despre teascurile de vin.[1]

1 Bucuraţi-vă întru Dumnezeu, ajutorul nostru, cu bucurie strigaţi-I Dumnezeului lui Iacob.

2 Alegeţi un psalm şi aduceţi timpanul[2], dulcea psaltire cu alăută[3].

3 Sunaţi din trâmbiţă la lună nouă, în ziua cea vestită a sărbătorii noastre![4]

4 Fiindcă aceasta e poruncă pentru Israel şi judecată a Dumnezeului lui Iacob;

5 El a poruncit-o drept mărturie în Iosif când a ieşit din ţara Egiptului; acesta a auzit o limbă pe care n'o înţelegea.[5]

6 El i-a luat povara din spinare; mâinile lui robiseră la coşuri:

7 „Întru necaz M'ai chemat şi team izbăvit; auzitu-te-am din taina furtunii[6], te-am pus la'ncercare la Apa'Ncercării[7].

8 Ascultă, poporul Meu, şi-ţi voi grăi[8], cu tine, Israele, voi vrea să stau de vorbă[9], de Mă vei auzi:

9 Nu va fi un dumnezeu nou în mijlocul tău, nici te vei închina la dumnezeu străin[10];

10 căci Eu sunt Domnul, Dumnezeul tău, Cel ce te-am scos din ţara Egiptului. Deschide-ţi mare gura, şi Eu o voi umple.[11]

11 Dar poporul Meu nu Mi-a auzit glasul şi Israel n'a căutat spre Mine.

12 Şi i-am lăsat să umble după calea inimii lor, şi au mers în căile lor.

13 Dacă poporul Meu M'ar fi ascultat, dacă Israel ar fi umblat în căile Mele,

14 degrab i-aş fi umilit pe vrăjmaşii lor şi mâna Mi-aş fi pus-o pe cei care-i asupreau".

15 Vrăjmaşii Domnului L-au minţit[12], dar va veni cândva şi vremea lor.

---

[1]Pentru „teascurile de vin" vezi nota de la Ps 8, titlu.

[2]Literal: „luaţi un psalm" (adică la alegere, din Psaltire, un psalm potrivit momentului) „şi aduceţi timpanul", adică instrumentul care însoţeşte, de obicei, strigarea de bucurie.

[3]Despre „psaltire" şi „alăută" vezi nota de la 32, 2.

[4]E vorba de sărbătorirea primei zile a lunii a şaptea (Evreii aveau calendar lunar) (vezi Lv 23, 24; Nm 29, 1), care preceda sărbătoarea Corturilor (Dt 31, 10).

[5]Prin Iosif s'a strămutat Iacob în Egipt, cu numai şaptezeci şi cinci de suflete, pentru ca acolo să devină un popor numeros; el păstra mărturia asupra adevărurilor dumnezeieşti. Când a venit vremea ieşirii din Egipt, Dumnezeu vorbea prin „semne şi minuni", un limbaj pe care urmaşii lui Iosif nu-l mai înţelegeau.

[6]Referire la cadrul teofanic de pe muntele Sinai.

[7]= Apa Meriba

[8]„şi-ţi voi grăi": în Codicii Vaticanus şi Sinaiticus.

[9]„a vrea să stea de vorbă" încearcă un echivalent pentru diamartýromai = „a protesta cu scopul de a împiedica ceva". Vezi versetele următoare.

[10]Sf. Ambrozie: Pe lângă sensul său istoric (zeităţile popoarelor Canaanului), acest verset poate avea şi o conotaţie hristologică: Dacă Fiul nu ar fi co-etern cu Tatăl, ci ar fi fost creat de Acesta în timp, El ar fi un dumnezeu „nou"; dacă Fiul n'ar fi co-substanţial cu Tatăl, ci ar avea o natură diferită, atunci El ar fi un dumnezeu „străin". Aşadar, dacă poporului lui Israel i se porunceşte să nu aibă nici „dumnezeu nou" şi nici „dumnezeu străin", aceasta înseamnă că va trebui să aibă un Dumnezeu co-etern şi cosubstanţial cu Iahvé.

[11]Gura va fi plină de cuvintele Domnului (vezi şi Ir 1, 9).

[12]„Vrăjmaşii Domnului" nu sunt păgânii, căci ei nu-I făcuseră lui Dumnezeu nici o făgăduinţă pe care ar fi călcat-o; aşadar, e vorba tot de poporul lui Israel (Cassiodor).

16 Şi i-a hrănit din frunte de grâu şi cu miere din stâncă i-a săturat.

81

PSALMUL 81 Un psalm al lui Asaf.

1 Dumnezeu a stat în adunare de dumnezei şi în mijloc pe dumnezei îi va osebi[1].

2 Până când veţi judeca voi cu nedreptate şi-i veţi acoperi pe păcătoşi[2]?

3 Cumpăniţi asupra orfanului şi săracului[3], faceţi dreptate celui smerit, celui sărman.

4 Scăpaţi-l pe cel sărman şi pe cel nevoiaş, din mâna păcătosului scăpaţi-l!

5 Ei[4] n'au ştiut şi nici n'au priceput, ei umblă'n întuneric: toată aşezarea[5] pământului se clatină.

6 Eu am zis: „Dumnezei sunteţi voi, şi toţi sunteţi fii ai Celui-Preaînalt;"[6]

7 dar voi ca nişte oameni muriţi şi ca unul din dregători cădeţi.[7]

8 Scoală-Te, Dumnezeule, judecă pământul, că'n stăpânirea Ta sunt toate neamurile!

82

PSALMUL 82 Un psalm-cântare al lui Asaf.

1 Dumnezeule, cine va fi asemenea Ţie?[1] Să nu taci şi nici să Te domoleşti, Dumnezeule![2]

2 Că, iată, vrăjmaşii Tăi au fremătat[3] şi cei ce Te urăsc şi-au ridicat capul.

3 Împotriva poporului Tău au uneltit şi împotriva sfinţilor Tăi s'au sfătuit.[4]

1

2 Literal: „veţi lua asupra voastră (lambánete) persoanele (prósopa) păcătoşilor?" Dacă primul stih se referă la injustiţia comisivă (a condamna pe cineva pe nedrept), acesta vizează injustiţia omisivă (a nu condamna pe cineva care merită să fie pedepsit).

3 Aici kríno, în sensul de „a estima", „a aprecia"; altfel spus: Nu-l judecaţi în grabă pe cel sărman, ca pe unul ce nu se poate apăra.

4 „Ei": judecătorii, dregătorii nedrepţi.

5 Literal: „toate temeliile".

6 Dumnezeu S'a făcut om pentru ca omul să devină dumnezeu (Sf. Atanasie cel Mare). Mistica răsăriteană vorbeşte frecvent de îndumnezeirea omului, dar nu prin natură, ci prin participare la lumina cea necreată, prin energiile divine, ca un corolar al vieţii lui duhovniceşti. „Precum fierul aprins se face şi el foc, dar nu se preface în foc (nu-şi schimbă natura), ci prin transmitere şi părtăşie (atâta vreme cât se află împreună cu focul), şi precum fierul devine şi scaun al focului, întrucât focul se aşază şi se odihneşte în fier, aşa şi mintea se face duh şi tron al Duhului prin naştere din Duhul sau prin unire cu El şi părtăşie de la El, Dumnezeu învăluind în chip vădit mintea şi unindu-Se cu ea şi odihnindu-Se în ea ca într'un scaun" (Patriarhul Calist).

7 Aici „ca nişte" şi „ca unul" nu sunt sintagme comparative, ci întăritoare: voi muriţi omeneşte, datorită naturii voastre muritoare. Fiecare om botezat poartă în sine o îndumnezeire virtuală, dar depinde numai de conlucrarea dintre el şi Dumnezeu (synergía) ca ea să devină reală; ea însă se realizează în om fără ca omul să-şi schimbe natura (muritoare, supusă căderii).

1 Folosind acest citat, Sf. Atanasie cel Mare demonstrează că el se referă la oameni, iar nu la Fiul lui Dumnezeu (cum susţinea erezia ariană); creatura, schimbătoare, nu poate fi asemenea Creatorului, care e neschimbător. Fiul nu era „asemenea" Tatălui, ci de-o-fiinţă (identic) cu El, fiind El Însuşi necreat: „Eu şi Tatăl Meu una suntem" (In 10, 30).

2 Fer. Ieronim: Această rugă-îndemn vine din partea unui om care e liniştit şi tace, adică a unui om drept, împăcat cu propriul său duh.

3 Adică au început să facă zgomot, să creeze tumult, să foşgăie într'o mare de glasuri indistincte; imagine auditivă, precedând-o pe cea următoare, vizuală.

4 Duşmanii fiilor lui Israel sunt duşmanii lui Dumnezeu.

4 Zis-au: „Veniţi!, să-i nimicim de tot ca
neam, şi numele lui Israel nicicum să
mai fie pomenit!”
5 Că ei într’un gând s’au sfătuit împo-
triva lui; împotriva Ta legământ au fă-
cut
6 corturile[5] Idumeilor şi ale Ismaeliţi-
lor, ale Moabului şi Agarienilor,
7 ale lui Ghebal şi Amon şi Amalec şi
ale străinilor de pe lângă locuitorii Ti-
rului.
8 Că până şi Asur a venit împreună cu
ei, ajutor li s’au făcut fiilor lui Lot.
9 Fă-le lor ca lui Madian şi lui Sisera şi
ca lui Iabin la pârâul Chişon;
10 nimiciţi au fost în Endor, ca nişte gu-
noaie[6] i-au devenit pământului.
11 Fă din mai-marii lor ce-ai făcut din
Oreb şi din Zeeb şi din Zebah şi din Ţal-
muna, da, pe toţi mai-marii lor
12 care ziceau: „Să luăm pentru noi ca
moştenire jertfelnicul lui Dumnezeu!”
13 Dumnezeul meu, fă-i ca pe o roată,
ca pe o trestie în faţa vântului,
14 ca pe un foc ce va arde pădurea, ca
pe o văpaie ce va mistui munţii;
15 aşa îi vei alunga Tu cu viforul Tău
şi’ntru urgia Ta îi vei umple de groază.
16 Umple feţele lor cu ocară şi vor căuta
la numele Tău, Doamne.
17 Să se ruşineze şi să se’ngrozească în
veacul veacului, înfruntaţi să fie şi ni-
miciţi.
18 Şi să cunoască ei că numele Tău este
Domnul; numai Tu eşti Cel-Preaînalt
peste tot pământul.

[5]Idumeii (Edomiţii) şi alte popoare nomade sau seminomade locuiau în corturi; aici cuvântul corturi are conotaţie de „trib” sau „tabără”. Cele enumerate mai jos făceau parte dintre duşmanii tradiţionali ai lui Israel.

[6]Expresia originală e mai tare: „ca o balegă”.

83

PSALMUL 83 Pentru sfârşit: fiilor lui Core, cu privire la teascurile de vin.

1 Cât sunt de iubite locaşurile Tale,
Doamne al puterilor!
2 Tânjeşte şi se sfârşeşte sufletul meu
după curţile Domnului;[1] inima mea şi
trupul meu s’au bucurat în Dumnezeu
Cel-viu.
3 Că până şi vrabia şi-a aflat o casă şi
turtureaua cuib unde-şi va pune puii:
în chiar altarele Tale, Doamne al pu-
terilor, Împăratul meu şi Dumnezeul
meu!
4 Fericiţi sunt cei ce locuiesc în casa Ta,
în vecii vecilor Te vor lăuda.
5 Fericit e omul al cărui ajutor e de la
Tine, Doamne; suişuri în inima sa şi-a
făcut,[2]
6 în valea plângerii, în locul ce i s’a rân-
duit; că binecuvântare va da dătătorul
de lege.
7 Merge-vor din putere în putere, Dum-
nezeul dumnezeilor va fi văzut în Sion.
8 Doamne, Dumnezeul puterilor,
ascultă-mi rugăciunea, pleacă-Ţi
auzul, Dumnezeule al lui Iacob!

[1]Dacă veţi merge la curţile regilor, acolo nu veţi auzi vorbindu-se decât despre bogăţie, putere sau glorie; nimic despre cele duhovniceşti. Doar aici, în casa lui Dumnezeu, auziţi vorbindu-se numai despre suflet, viaţă, de ce anume ne-am născut, de ce trăim un anume timp pe pământ, cum părăsim această viaţă şi cum intrăm în cealaltă (Sf. Ioan Hrisostom).

[2]Sf. Grigorie de Nazianz: „După ce ne-am păzit cu grijă sufletul, după ce ne-am făcut suişuri în inimă, după ce am desfundat ogorul înţelenit (cf. Ir 4, 4) şi după ce am semănat întru dreptate (cf. Pr 11, 18), să ne luminăm cu lumina cunoştinţei şi apoi să vorbim despre înţelepciunea lui Dumnezeu cea ascunsă în taină (1 Co 2, 7) şi să-i luminăm şi pe alţii”.

9 Tu, ocrotitorul nostru, vezi, Dumnezeule, şi caută la faţa unsului Tău!

10 Că mai bună e o zi în curţile Tale decât mii pe oareunde;[3] am ales: mai degrabă să fiu lepădat în casa Dumnezeului meu[4] decât să locuiesc în sălaşele păcătoşilor.

11 Fiindcă milă şi adevăr iubeşte Domnul, har şi slavă va dărui Dumnezeu; Domnul nu-i va lipsi de bunătăţi pe cei ce umblă întru nerăutate.

12 Doamne al puterilor, fericit e omul cel ce nădăjduieşte'n Tine!

84

PSALMUL 84 Pentru sfârşit: un psalm fiilor lui Core.

1 Binevoit-ai, Doamne, ţării Tale, întors-ai robimea lui Iacob.

2 Fărădelegile poporului Tău le-ai trecut cu vederea, păcatele lor le-ai acoperit.[1]

3 Mânia Ţi-ai potolit-o, de la iuţimea mâniei Tale Te-ai întors.

4 Întoarce-ne şi pe noi, Dumnezeul mântuirii noastre, mânia Ta întoarce-Ţi-o dinspre noi.

5 Oare în veci Te vei mânia pe noi, sau din neam în neam Îţi vei întinde mânia?

6 Întorcându-Te Tu, Dumnezeule, pe noi ne vei via[2] şi poporul Tău se va veseli întru Tine.

7 Doamne, arată-ne mila Ta şi dă-ne mântuirea Ta!

8 Auzi-voi ce va grăi întru mine Domnul Dumnezeu, că pace va grăi El peste poporul Său şi peste cei cuvioşi ai Săi şi peste cei ce-şi întorc inima spre El.

9 Da, aproape-i mântuirea Lui de cei ce se tem de El, pentru ca'n ţara noastră să-şi facă slava sălaş.

10 Mila şi adevărul s'au întâmpinat, dreptatea şi pacea s'au sărutat;

11 adevărul din pământ a răsărit şi dreptatea din cer a privit.[3]

12 Că Domnul va da bunătate, iar pământul nostru îşi va da rodul;

[3]„pe oareunde": completare cerută de logica gramaticală.

[4]„meu", în Codicii Vaticanus şi Sinaiticus.

[1]Fericitul Augustin insistă asupra caracterului profetic al Psalmilor. Vechiul Testament nu e altceva decât prefigurarea celui Nou. Psalmistul vorbeşte de fapte viitoare folosind verbele la timpul trecut, pentru că în faţa lui Dumnezeu evenimentele ce se vor petrece sunt ca şi cum ele s'ar fi petrecut. Istoriceşte, fiii lui Iacob (ai lui Israel) au fost de mai multe ori duşi în robie şi eliberaţi; eliberaţi însă pentru că Dumnezeu le-a trecut cu vederea fărădelegile şi le-a acoperit păcatele. Aceasta înseamnă că adevărata robie a omului este de ordin spiritual: înrobirea la care-l supune păcatul. De îndată ce se căieşte şi păcatele îi sunt iertate, el redevine liber.

[2]„a via": vechi şi frumos cuvânt românesc, aproape ieşit din folosinţă (nu însă şi din dicţionare); el traduce grecescul záo, dar în forma zoo = „a menţine în viaţă", „a menţine viaţa", „a dăinui", folosit în V. T. numai aici şi la 79, 18.

[3]Aceste două versete reprezintă unul dintre cele mai frumoase pasaje ale Psaltirii. Cassiodor tâlcuieşte: E vorba de întâlnirea celor două Testamente: cel Nou, prin care mila (graţia, harul) lui Dumnezeu ne-a făcut liberi, şi cel Vechi, în care sălăşluieşte adevărul rostit prin lege şi profeţi. Ele se întâlnesc nu pentru a-şi menţine opoziţia, ci pentru a deveni una. Adevărul a răsărit din pământ atunci când Cuvântul S'a făcut trup din Fecioara Maria, iar dreptatea a privit din cer atunci când Fiul lui Dumnezeu va fi venit (pe norii cerului) să judece lumea. Ultimele două stihuri pot avea şi un înţeles duhovnicesc: adevărul răsare din pământ atunci când păcătosul, cu părere de rău, îşi mărturiseşte păcatele; dreptatea priveşte din cer în clipa când Dumnezeu, prin duhovnic, i le iartă.

13 dreptatea va merge înaintea Lui şi-I
va pune paşii pe cale.

85

PSALMUL 85 O rugăciune a lui David.

1 Pleacă-Ţi, Doamne, auzul şi ascultă-
mă, că sărac şi lipsit sunt eu;
2 păzeşte-mi sufletul, că sfânt[1] sunt eu;
Dumnezeul meu, mântuieşte-l pe robul
Tău, pe cel ce nădăjduieşte'n Tine.
3 Miluieşte-mă, Doamne, că spre Tine
voi striga toată ziua;
4 veseleşte sufletul robului Tău, că spre
Tine, Doamne, mi-am ridicat sufletul.
5 Că Tu, Doamne, eşti bun şi blând
şi mult-milostiv tuturor celor ce Te
cheamă.
6 Ascultă-mi, Doamne, rugăciunea şi ia
aminte la glasul rugii mele.[2]
7 Spre Tine am strigat eu în ziua neca-
zului, fiindcă Tu m'ai auzit.
8 Nimeni nu-i asemenea Ţie între dum-
nezei,[3] Doamne, şi nici oricare alte
fapte nu sunt ca faptele Tale.
9 Toate neamurile pe care le-ai făcut
vor veni şi se vor închina înaintea Ta,
Doamne, şi vor preamări numele Tău,
10 că mare eşti Tu, Cel ce faci minuni,
numai Tu singur eşti Dumnezeu.
11 Călăuzeşte-mă, Doamne, pe calea
Ta şi voi umbla întru adevărul Tău;
veselească-se inima mea, ca să se
teamă de numele Tău.
12 Mărturisi-mă-voi Ţie, Doamne,
Dumnezeul meu, cu toată inima mea
şi'n veac voi preamări numele Tău.
13 Că mare este mila Ta spre mine, su-
fletul mi l-ai izbăvit din iadul cel mai
de jos.
14 Dumnezeule, călcătorii de lege s'au
ridicat împotrivă-mi şi adunarea celor
tari a căutat după sufletul meu; şi nu
pe Tine Te-au pus înaintea lor.

---

[1] Asupra cuvântului hósios vezi nota de la 4, 3. Aici însă e mult mai important, fiindcă traducerea lui prin „sfânt" e de natură să nedumerească şi să intrige. Tălmăcirile din ebraică oscilează între „dumnezeiesc" (RSV), „credincios" (în sensul de „fidel") (TOB, OSTY), „prietenul Tău" (BJ), „credincios înaintea Ta" (ed. rom. 1936), „cucernic" (GALA), „cuvios" (ediţiile româneşti curente). Totuşi: „sfânt" (VULGATA – „quia sanctus sum" – şi KJV – „for I am holy"). Fericitul Augustin interpretează stihul întemeindu-se pe sensul de „sfânt", în care vede lumina profetică: Nu văd cine ar putea să afirme: „eu sunt sfânt", în afară de Acela care a fost fără păcat în lume. Acela prin Care păcatele toate au fost nu săvârşite, ci iertate. El rosteşte aceste cuvinte din poziţia de rob pe care Şi-a asumat-o (Flp 2, 7). Iisus Hristos era în acelaşi timp: ca Dumnezeu, egal cu Tatăl; ca rob, cap al Bisericii. Aşadar, când aud: „că sfânt sunt eu", Îi recunosc vocea. Dar nici pe a mea nu o exclud, de vreme ce Biserica e Trupul Său, inseparabilă de Cap, şi de vreme ce eu sunt mădular al Bisericii, de asemenea inseparabil de Capul ei. Dacă s'a spus: „Fiţi sfinţi, că sfânt sunt Eu, Domnul, Dumnezeul vostru" (Lv 19, 2), atunci Trupul lui Hristos poate să-şi ia îndrăzneală, iar Omul care „de la marginile pământului către Tine a strigat" (Ps 60, 2) poate îndrăzni împreună cu Capul său – şi sub Capul său – să strige: „că sfânt sunt eu", deoarece el a primit harul sfinţeniei, harul Botezului şi iertarea păcatelor.

[2] În aceste două stihuri sunt folosite două cuvinte cu înţeles foarte apropiat, dar deosebite ca nuanţă: în primul, prosevhé = rugăciunea pe care cineva o face pentru sine şi,]n al doilea, déisis = rugăciunea pe care cineva o face pentru altul sau pentru alţii, rugăciune de mijlocire. Pe linia interpretării Fericitului Augustin se poate nota că prima e rugăciunea „robului", iar cea de a doua e rugăciunea mijlocitorului. (Limbile moderne nu au echivalenţe pentru aceste nuanţe).

[3] Sf. Antonie cel Mare: „Prin dumnezei se înţeleg aceia care, deşi creaţi, au devenit părtaşi ai Cuvântului, aşa cum El Însuşi spune: Scriptura (deci, Dumnezeu) „i-a numit dumnezei pe aceia către care a fost cuvântul lui Dumnezeu" (In 10, 35).

15 Dar Tu, Doamne, Dumnezeule, Tu eşti îndurat şi milostiv, îndelung-răbdător, mult-milostiv şi adevărat.

16 Caută spre mine şi mă miluieşte, tăria Ta dă-i-o slugii Tale şi mântuieşte-l pe fiul slujnicei Tale.

17 Fă cu mine semn spre bine, ca să vadă cei ce mă urăsc şi să se ruşineze, că Tu, Doamne, m'ai ajutat şi m'ai mângâiat.

86

PSALMUL 86 Un psalm-cântare, fiilor lui Core.

1 Temeliile Lui sunt în munţii cei sfinţi;

2 Domnul iubeşte porţile Sionului mai mult decât toate sălaşele lui Iacob.

3 Lucruri slăvite s'au grăit despre tine, cetate a lui Dumnezeu.

4 Celor ce mă cunosc le voi pomeni de Raab[1] şi de Babilon; şi, iată, străinii şi Tirul şi poporul Etiopienilor, aceştia acolo s'au născut.

5 Un om va spune: „Mamă Sion" şi: „Omul acesta s'a născut în el" şi: „Însuşi Cel-Preaînalt l-a întemeiat".

6 Domnul o va povesti în scriptura[2] popoarelor şi a căpeteniilor lor, a celor ce s'au născut în ea.

7 Cât de mult se veselesc toţi cei ce-şi au sălaşul în Tine!

[1]„Raab" = „Rahab"; vezi istoria acestei păcătoase mântuite în Ios 2.

[2]grafe = „scriere", „scriptură". Sf. Iustin Martirul şi Filosoful vede în acest verset o profeţie referitoare la traducerea Vechiului Testament în limba greacă, Septuaginta, versiune menită să facă Scriptura cunoscută nu numai Evreilor, ci tuturor popoarelor.

87

PSALMUL 87 Un psalm-cântare, fiilor lui Core; pentru sfârşit, privitor la răspunsul lui Maelet[1], în legătură cu înţeleptele învăţături către Eman Israelitul.

1 Doamne, Dumnezeul mântuirii mele, ziua am strigat şi noaptea înaintea Ta;

2 să ajungă rugăciunea mea înaintea Ta, pleacă-Ţi, Doamne[2], auzul spre ruga mea[3]!

3 Că sufletul mi s'a umplut de rele[4] şi viaţa mea de iad s'a apropiat.

4 Socotit am fost cu cei ce se coboară în groapă, ajuns-am ca un neajutorat, liber printre cei morţie,

5 ca nişte răniţi ce zac aruncaţi[5] în mormânt, de care Tu nu-Ţi mai aduci aminte, lepădaţi de la mâna Ta.

6 Pusu-m'au în groapa cea mai de jos, întru cele întunecate şi în umbra morţii.

[1]Despre „Maelet" vezi nota de la Ps 52, titlu. Fer. Augustin vede în Ps 87 o prefigurare a patimilor Domnului. „Răspunsul" este „urmarea" („imitarea") lui Hristos de către orice creştin care îşi asumă pătimiri asemănătoare (cf. 1 Ptr 2, 21; 1 In 3, 16).

[2]Cuvântul „Doamne" e omis în Codex Sinaiticus; de aci, absenţa lui în numeroase versiuni şi ediţii.

[3]Asupra relaţiei „rugăciune" – „rugă" vezi nota de la Ps 85, 6.

[4]Nu în sensul că s'a umplut de păcate personale, ci de acelea ale oamenilor; cu privire la Hristos, vezi Is 53, 4: „păcatele noastre le poartă şi pentru noi rabdă durere"; în grădina Ghetsimani „a prins a Se întrista şi a Se mâhni", spunând-o chiar El: „Întristat de moarte Îmi este sufletul". În gura creştinului obişnuit, psalmul nu poate fi decât o rezonanţă a patimilor Domnului, pe care el şi le asumă.

[5]Ajuns în mormânt, robul e liber faţă de stăpânul său (vezi Iov 3, 19), dar şi de suferinţa vieţii. „aruncaţi": omis în Codex Alexandrinus.

7 Asupra mea s'a întărit mânia Ta
şi toate valurile Tale le-ai adus peste
mine.

8 Depărtat-ai pe cunoscuţii mei de la
mine, urâciune m'au făcut loruşi,

9 predat am fost şi n'am putut să scap,
ochii mei au slăbit de întristare[6];

10 strigat-am către Tine, Doamne,
toată ziua, spre Tine mi-am întins eu
mâinile mele:

11 Oare morţilor le vei face minuni? sau
doctorii îi vor scula pe ei din morţi pentru ca aceia să-Ţi aducă laudă?[7]

12 Oare'n mormânt va povesti cineva
despre mila Ta şi'ntru pierzanie despre
adevărul Tău?

13 Oare în întuneric vor fi cunoscute minunile Tale şi dreptatea Ta, în pământ
uitat?

14 Dar eu către Tine, Doamne, am strigat şi dimineaţa rugăciunea mea Te va
întâmpina.

15 De ce, Doamne, lepezi Tu sufletul
meu şi-Ţi întorci faţa de la mine?

16 Sărac sunt eu şi'n suferinţe din tinereţile mele, înălţat am fost, dar şi umilit şi mâhnit.

17 Furiile Tale au trecut peste mine, înfricoşările Tale m'au tulburat, ca nişte
ape m'au împresurat, toată ziua laolaltă m'au cuprins.

18 Depărtat-ai de la mine pe prieten şi
pe vecin şi pe cunoscuţii mei de la suferinţă.

[6]Literal: „de sărăcie"; metaforă pentru absenţa bucuriilor, adevărata bogăţie a sufletului.

[7]Doctorii nu au puterea de a învia morţi (desigur, nu e vorba de tehnica medicală a reanimării); numai Dumnezeu o poate face, dar fără să contrazică principiul dreptăţii. Aici, însă, „doctorii" pot fi şi o aluzie la medicii egipteni care îmbălsămau cadavrele prefăcându-le în mumii; ei puteau astfel să-i asigure cadavrului longevitate, ferindu-l de descompunere, dar nu şi înviere.

88

PSALMUL 88 Spre învăţătură, lui Etan Israelitul.[1]

1 Milele Tale, Doamne, în veac le voi
cânta, cu gura mea din neam în neam
voi vesti adevărul Tău.

2 Că ai zis: „Mila pe veci se va zidi, în
ceruri se va întări adevărul Tău.

3 Făcut-am legământ cu aleşii Mei,
juratu-M'am lui David, robul Meu:

4 – Până'n veac îţi voi întări seminţia şi
din neam în neam îţi voi zidi tronul".

5 Cerurile vor mărturisi minunile Tale,
Doamne, şi adevărul Tău în adunarea
sfinţilor.

6 Că cine fi-va în nori asemenea Domnului? şi cine se va asemăna cu Domnul între fiii lui Dumnezeu?

7 Dumnezeu, Cel preamărit în sfatul
sfinţilor, mare este şi de temut peste
toţi cei dimprejurul Său.

8 Doamne, Dumnezeul puterilor, cine
este asemenea Ţie? Tare eşti, Doamne,
şi adevărul Tău e împrejurul Tău.

9 Tu stăpâneşti puterea mării, pornirea valurilor ei Tu o potoleşti.

[1]Etan; posibil strămoş al lui Asaf (1 Par 6, 27) sau, mai degrabă, Etan Ezrahiteanul (pe care LXX îl transcrie „Israeliteanul"), menţionat în 3 Rg 5, 11, ca termen de comparaţie pentru înţelepciunea lui Solomon. Semnificaţia numelui: „îndelung înzilit"; ca adjectiv: „necontenit", „pururea curgător" (L. Hicks). Potrivit acestei semnificaţii, Cassiodor îl propune drept etalon de statornicie şi rezistenţă duhovnicească.

10 Tu l-ai smerit pe cel mândru ca pe un
rănit, cu braţul puterii Tale Ţi-ai risi-
pit vrăjmaşii.
11 Ale Tale sunt cerurile, al Tău este
pământul; lumea[2] şi plinirea ei Tu le-
ai întemeiat,
12 miazănoaptea şi marea Tu le-ai fă-
cut, Taborul şi Ermonul în numele Tău
se vor bucura.
13 Al Tău este braţul care are putere;
întărească-se mâna Ta, dreapta Ta să
se înalţe!
14 Dreptatea şi judecata sunt teme-
lia tronului Tău, mila şi adevărul vor
merge înaintea feţei Tale.
15 Fericit e poporul care cunoaşte stri-
găt de bucurie; Doamne, în lumina fe-
ţei Tale vor merge
16 şi întru numele Tău ziua'ntreagă se
vor bucura şi întru dreptatea Ta se vor
înălţa.
17 Că Tu eşti lauda puterii lor şi în-
tru bunăvoinţa Ta ni se va înălţa nouă
fruntea.
18 Că de la Domnul ne este apărarea, de
la Sfântul lui Israel, Împăratul nostru.
19 Pe-atunci le-ai grăit în vedenii sfin-
ţilor Tăi[3] şi ai zis: „Celui puternic i-am
dat ajutor, pe cel ales din poporul Meu
l-am înălţat;
20 pe robul Meu David l-am aflat, cu
untdelemnul Meu cel sfânt l-am uns;

[2]„Lumea” ca oikouméne: omenirea, totalitatea oamenilor care locuiesc pământul.

[3]Cuvântul de aici e acelaşi hósios ca la 85, 2. În câteva manuscrise (minuscule) se află varianta „fiilor Tăi”, aşa cum o vedem şi în ediţiile româneşti 1688-1914. Traducerile după T. M. oscilează între „prietenii Tăi” (BJ), „credincioşii Tăi” (TOB), „credinciosului Tău” (OSTY), „celui credincios al Tău” (RSV); în schimb, Vulgata optează pentru „sfinţilor Tăi” (sanctis tuis), dar KJV traduce „sfântului Tău”. Ed. Rahlfs notează varianta în nota infrapaginală.

21 pentru că mâna Mea îi va veni
într'ajutor şi braţul Meu îl va întări;
22 duşmanul nu va avea nici un spor
împotrivă-i şi nici fiul nelegiuirii nu-i
va mai face rău;
23 pe vrăjmaşii lui îi voi despica înain-
tea feţei sale şi pe cei ce-l urăsc îi voi
pune pe fugă.
24 Şi adevărul Meu şi mila Mea cu el
vor fi şi fruntea lui în numele Meu se
va înălţa;
25 şi mâna lui o voi pune'n mare şi
dreapta lui o voi pune'n râuri.
26 El mă va chema[4]: – Tatăl meu
eşti Tu, Dumnezeul meu şi ocrotitorul
mântuirii mele!
27 Pe el Mi-l voi face întâi-născut, mai
înalt decât regii pământului;
28 în veac îi voi păstra mila Mea şi le-
gământul Meu credincios îi va fi;
29 seminţia lui o voi aşeza în veacul ve-
acului şi tronul său ca zilele cerului.
30 Dacă fiii lui vor părăsi legea Mea şi
nu vor umbla după judecăţile Mele,
31 de vor necinsti dreptăţile Mele şi po-
runcile Mele nu le vor păzi,
32 atunci cu toiag le voi cerceta fărăde-
legile şi cu biciuiri păcatele;
33 dar mila Mea nu o voi risipi de la
ei, nici nu voi fi nedrept întru adevărul
Meu,
34 nici legământul nu Mi-l voi necinsti,
iar cele ce ies din buzele Mele nu le voi
desfiinţa.

[4]David poate fi o referire profetică la Iisus Hristos, Cel ce Îl va numi pe Dumnezeu „Tatăl Meu”; Acesta îi va avea ca fii duhovniceşti pe membrii Bisericii; în timpul vieţuirii Sale pe pământ, Se va bucura de asistenţa Tatălui, dar tot El, ca om, va avea sentimentul că a fost părăsit. Textul următor trebuie citit pe ambiguitatea voită David-Hristos (hristos însemnând „uns”, atribut pe care îl are şi David; vezi vv. 20 şi 38).

35 Juratu-M'am odată întru sfinţenia
Mea că lui David nu îi voi minţi;

36 seminţia lui în veac va dura şi tronul
său va fi ca soarele înaintea Mea

37 şi ca luna pe'ntotdeauna aşezată şi
martor credincios în cer".

38 Dar Tu Te-ai lepădat de unsul Tău
şi l-ai înjosit şi Te-ai aruncat asupră-i;

39 legământul robului Tău l-ai rupt şi
sfântul său locaş pe pământ l-ai batjo-
corit.

40 Toate gardurile i le-ai doborât, întă-
riturile lui i le-ai făcut spaimă.

41 Toţi cei ce treceau pe drum l-au je-
fuit, ocară li s'a făcut el vecinilor săi.

42 Dreapta celor ce-l necăjesc ai înălţat-
o, pe toţi vrăjmaşii lui i-ai veselit;

43 ajutorarea săbiei lui ai luat-o de la el
şi-n război nu l-ai ajutat.

44 Stării lui de curăţie i-ai pus capăt,
tronul i l-ai doborât la pământ;

45 zilele vieţii i le-ai micşorat, ruşine ai
revărsat asupră-i.

46 Până când, Doamne, Te'ndepărtezi
întru totul? până când mânia Ta ca fo-
cul se va aprinde?

47 Aminteşte-Ţi ce anume e fiinţa[5]
mea; oare'n zadar i-ai făcut Tu pe toţi
fiii oamenilor?

48 Cine este omul care va trăi şi nu va
vedea moartea şi sufletul şi-l va izbăvi
din mâna iadului[6]?

49 Unde sunt, Doamne, milele Tale de
odinioară pe care'ntru adevărul Tău i
le-ai jurat lui David?

50 Adu-Ţi aminte, Doamne, de ocara ro-
bilor Tăi pe care eu de la multe nea-
muri o port în sân,

[5]hypóstasis = „fiinţa"; „substanţa".

[6]„iad": Şeol; Hades; locuinţa morţilor.

51 de ocara cu care vrăjmaşii Tăi m'au
ocărât, cu care au ocărât reîmpăcarea[7]
unsului Tău.

52 Binecuvântat este Domnul în veci!
Amin! Amin!

89

PSALMUL 89 O rugăciune a lui Moise, omul lui Dumnezeu.[1]

1 Doamne, scăpare Te-ai făcut nouă în
neam şi în neam.

2 Mai înainte de a se fi făcut munţii şi
de a se fi plăsmuit pământul şi lumea
lui[2], din veşnicie până'n veşnicie[3] Tu
eşti[4].

3 Să nu-l întorci îndărăt pe om în umi-
linţă, Tu, Cel ce ai zis: „Întoarceţi-vă,
fii ai oamenilor!"

[7]Primul sens al cuvântului antállagma = „schimb" (aşa cum e folosit la Mt 16, 26 şi Mc 8, 37); al doilea sens = „reconciliere". Teologia vorbeşte frecvent despre împăcarea survenită între Dumnezeu şi om prin Iisus Hristos.

[1]Singurul psalm atribuit lui Moise, probabil din cauza asemănării cu principala operă a acestuia. Cartea Facerii prezintă crearea universului, a omului, a omenirii; psalmul 89 înfăţişează natura omului, condiţia sa fragilă şi efemeră în raport cu eternitatea lui Dumnezeu.

[2]Munţii erau socotiţi partea cea mai solidă şi mai stabilă a pământului, un fel de schelet al lui. „A plăsmui" (plásso) = a fasona, a modela, a da o formă; „lumea lui" = (oikouméne) = omenirea. Aşadar, suita: pământul ca osatură, pământul ca formă deplină, pământul cu oameni.

[3]Literal: „din veac până'n veac", ceea ce ar însemna că trebuie citit: „din secol până'n secol". Grecescul aión (citeşte eón) are înţelesul de timp ca durată nedeterminată şi, mai mult, de eternitate (în limbajul filosofiei: „ceea ce există din eternitate", „entitate divină"). În limbajul nostru biblic şi liturgic expresiile „în veacul veacului", „în veacul vecilor" sau „în vecii vecilor" înseamnă „în veşnicie".

[4]T. M.: „Tu eşti Dumnezeu".

4 Că o mie de ani în ochii Tăi, Doamne[5], sunt ca ziua de ieri care a trecut şi cât o strajă în noapte[6].

5 Anii lor vor fi ca o nimica; el se va trece ca iarba dimineaţa,

6 dimineaţa va înflori şi se va trece, în seară va cădea, se va ofili şi se va usca.

7 Că'ntru urgia Ta ne-am istovit şi'ntru mânia Ta ne-am tulburat.

8 Pus-ai fărădelegile noastre înaintea Ta, veleatul nostru în lumina feţei Tale.[7]

9 Că zilele noastre toate s'au istovit, întru mânia Ta ne-am istovit, anii noştri ca un păianjen şi-au depănat povestea[8].

10 Zilele anilor noştri, în durata lor, sunt şaptezeci de ani, iar de vor fi'n putere, optzeci de ani; iar ce e mai mult decât aceştia, trudă şi durere. Că liniştire[9] s'a aşternut peste noi şi ne vom domoli[10].

11 Cine cunoaşte puterea urgiei Tale, şi'n afara fricii de Tine cine-Ţi va măsura mânia?

12 Aşa că fă-mi mie cunoscută dreapta Ta, şi celor ce'n inima lor şi-au cercat înţelepciunea.

13 Întoarce-Te, Doamne; până când?... şi mângâie-i pe robii Tăi!

14 Umplutu-ne-am dimineaţa de mila Ta şi ne-am bucurat şi ne-am veselit în toate zilele noastre;

15 să ne veselim pentru zilele în care ne-ai smerit, pentru anii în care-am văzut rele.

16 Caută spre robii Tăi şi spre lucrurile Tale şi călăuzeşte-i pe fiii lor;

17 şi fie peste noi strălucirea Domnului Dumnezeului nostru şi lucrurile mâinilor noastre le îndreptează.

[5]„Doamne", în Codex Alexandrinus.

[6]O „strajă" era, în vechime, durata de 3 ore a unei santinele.

[7]Termeni de comparaţie: păcatul cu lipsa de păcat, vremelnicia cu veşnicia.

[8]Verbul meletáo înseamnă „a recita" sau „a declama fluent", în curgere continuă, o bucată literară sau oratorică. Păianjenul îşi deapănă firul cu mişcări curgătoare, dar pânza lui e plăpândă, fragilă.

[9]práutes (o altă formă a lui praótes) = „dulceaţă", „bunătate", „blândeţe" (ca în Ps 44, 4; Ga 5, 23), dar aici are nuanţa de „resemnare", „liniştire".

[10]Sensul exact al lui „a se domoli": copilul năzdrăvan care s'a domolit după ce a fost certat şi pedepsit (comparaţie pedagogică).

90

PSALMUL 90 O cântare-laudă a lui David.[1]

1 Cel ce locuieşte întru ajutorul[2] Celui-Preaînalt întru acoperământul Dumnezeului cerului se va sălăşlui.

[1]O simplă „cântare" sau o simplă „laudă" pot fi creaţii laice, dar o „cântare-laudă" nu poate fi decât dumnezeiască. Acest psalm, cu o mare putere duhovnicească împotriva demonilor şi a spaimelor pe care ei le pricinuiesc, trebuie citit la sfârşitul activităţilor zilei, spre căderea nopţii, pentru ca diavolul să ştie cui anume îi aparţinem noi: lui Iisus Hristos şi Bisericii Sale (Cassiodor). Psalmul e menit să inspire încredere.

[2]Fer. Ieronim interpretează: „Ajutor" este traducerea numelui lui Ezdra (Esra, Esdra), eroul-profet care a stat în fruntea poporului lui Israel la eliberarea sa din robia babilonică şi întoarcerea în Ţara Făgăduinţei (538 î. H.). Aplicând metoda tropologică (interpretarea alegorică a figurilor de stil), numele lui Ezdra se traduce „Hristos", Cel ce a operat eliberarea din robia păcatului şi ne călăuzeşte spre noua Ţară a Făgăduinţei, Împărăţia Cerurilor. Aşadar, cel ce locuieşte în Iisus Hristos, Fiul Celui-Prea]nalt, se va sălăşlui întru (nu „sub", ci în interior) acoperământul Tatălui Însuşi, care, prin pana Sfântului Pavel, ne făgăduieşte „casă nefăcută de mână, veşnică în ceruri" (2 Co 5, 1).

2 El Îi va zice Domnului: „Tu eşti ocrotitorul meu şi scăparea mea”; El este Dumnezeul meu şi într’Însul voi nădăjdui.

3 Că El te va izbăvi de laţul vânătorilor şi de cuvântul tulburător.[3]

4 Cu spatele te va umbri[4] şi sub aripile Lui vei nădăjdui, adevărul Său ca o pavăză te va înconjura.

5 Nu te vei teme de frica de noapte, de săgeata ce zboară ziua,

6 de lucrul ce umblă în întuneric, de reaua întâmplare[5] şi de demonul cel de amiazăzi.[6]

7 Cădea-vor dinspre latura ta o mie şi zece mii de-a dreapta ta, dar de tine nu se vor apropia.

8 Cu numai ochii tăi vei privi şi răsplătirea păcătoşilor o vei vedea.

9 Căci Tu, Doamne, Tu eşti nădejdea mea; pe Cel-Preaînalt ţi L-ai făcut scăpare.[7]

10 Lucruri rele nu se vor apropia de tine şi bici nu se va apropia de sălaşul tău.

11 Că îngerilor Săi le va porunci pentru tine ca să te păzească în toate căile tale;

12 pe mâini te vor înălţa, ca nu cumva piciorul tău să ţi-l izbeşti de piatră;[8]

13 peste aspidă[9] şi vasilisc[10] vei merge şi vei călca peste leu şi peste balaur.[11]

14 „Că el în Mine şi-a pus nădejdea, iar Eu îl voi izbăvi; îl voi adăposti, fiindcă a cunoscut numele Meu.

---

[3]Se ştie că diavolul este vânătorul (în ebr. „păsărarul”) care le întinde oamenilor laţuri-capcană (vezi şi Ps 123, 7). Cât despre „cuvântul tulburător”: „Atâta vreme cât ne păstrăm în har, sufletul nostru e liniştit; de îndată ce prindem însă a cocheta cu păcatul, sufletul se tulbură, limbajul lui devine un fel de bolboroseală, ca trosniturile unei corăbii izbite de valuri” (Fer. Ieronim).

[4]Verbul „a umbri” (episkiázo) are în Sfânta Scriptură o conotaţie specială: acţiunea prin care Dumnezeu Îşi exercită puterea sau Îşi revarsă harul asupra uneia sau mai multor persoane. Moise era „umbrit” de un nor (Iş 40, 32-35); puterea Celui-Prea]nalt a „umbrit-o” pe Sfânta Fecioară în momentul zămislirii (Lc 1, 35); la schimbarea la faţă a Domnului un nor luminos i-a „umbrit” pe cei trei apostoli prezenţi (Mt 17, 5; Mc 9, 7; Lc 9, 34); bolnavii din Ierusalim, pe margini de uliţe, aşteptau să treacă Petru şi măcar „umbra lui să-i umbrească” spre a se vindeca (FA 5, 15). Aici „spatele” (lui Dumnezeu), în sensul primar al cuvântului metáfrenon, ar fi „omoplaţii”, adică aria din care pornesc aripile. Vezi stihul următor.

[5]sýmptoma = „eveniment nefericit”.

[6]„demonul cel de amiazăzi”: demonismul lucid, cel ce determină păcatul nu ca pe un accident al simţurilor, ci la nivelul intelectului, în mod elaborat, deliberat, cu o motivaţie aparent logică şi atrăgătoare, asemenea ispitei pe care diavolul, în plină zi, a pus-o în faţa protopărinţilor Adam şi Eva. Asemenea „demoni de amiazăzi” populează opera lui Dostoievski, ca precursori ai ateismului „ştiinţific”. T. M.: „de molima ce bântuie în plină amiază”, cu explicaţia lui Osty că psalmul ar fi fost inspirat de o epidemie devastatoare, al cărei punct critic e determinat de zăpuşeala amiezii. . .

[7]Acest verset n’ar avea nici un sens dacă nu i s’ar acorda dimensiunea profetică om – Hristos – Dumnezeu.

[8]Recunoscând valenţa profetică a versetelor 11 şi 12, diavolul însuşi I le va cita lui Iisus în pustie. Fericitul Ieronim observă însă că citatul e incomplet: ispititorul omite stihul 2 al primului verset: „ca să te păzească în toate căile tale”, ştiind bine că el i se rosteşte împotrivă: dacă Dumnezeu Îl păzeşte pe Fiul Său în „toate” căile Lui, atunci Îl va păzi şi în împrejurarea de faţă. (De altfel, diavolul nici nu duce citatul până la capăt: el omite şi versetul 13, parte inseparabilă de corpul textului). De aici: citatul trunchiat, cu intenţia de a induce în eroare, e operă demonică.

[9]„aspidă”: specie de şarpe veninos (vezi şi 57, 4).

[10]„vasilisc”: viperă.

[11]Sf. Ioan Scărarul: Dacă porneşti la luptă împotriva vreunei patimi, să ai smerenia ca aliată. Aici e vorba despre păcat, despre deznădejde şi despre diavol (leul şi balaurul, n. n.), balaurul trupului.

15 Striga-va spre Mine şi-l voi auzi; îm-
preună cu el sunt Eu în necaz şi-l voi
scăpa şi-l voi preamări;
16 cu lungime de zile îl voi umple şi-i voi
arăta mântuirea Mea”.

91

PSALMUL 91 Un psalm-cântare, pentru Ziua Sâmbetei.

1 Bine este a ne mărturisi[1] Domnului
şi a-i cânta numelui Tău, Preaînalte,
2 a vesti dimineaţa mila Ta şi adevărul
Tău în toată noaptea
3 pe psaltire cu zece strune, prin cântec
de alăută.
4 Că m’ai veselit, Doamne, întru făptu-
rile Tale şi întru lucrul mâinilor Tale
mă voi bucura.
5 Cât de mari sunt lucrurile Tale,
Doamne, cât de adânci sunt gândurile
Tale!:
6 Omul fără minte n’o va cunoaşte şi cel
nepriceput n’o va pricepe.
7 Când păcătoşii răsar ca iarba şi toţi
cei ce lucrează fărădelege iscodesc pe
sub gene[2],
8 o fac spre nimicirea lor în veacul ve-
acului; dar Tu, Doamne, Preaînalt eşti
în veac.
9 Că, iată, vrăjmaşii Tăi, Doamne, vor
pieri şi toţi cei ce lucrează fărădelege
se vor risipi,
10 iar fruntea mea se va înălţa ca aceea
a inorogului şi bătrâneţile mele se vor
întări cu untdelemn bogat[3].
11 Şi ochiul meu s’a uitat peste vrăjma-
şii mei, iar urechea mea îi va auzi pe
viclenii ce se ridică împotrivă-mi.
12 Dreptul ca finicul va înflori şi ca un
cedru din Liban se va înmulţi.
13 Cei ce sunt răsădiţi în casa Domnu-
lui în curţile Dumnezeului nostru vor
înflori,
14 la adâncă bătrâneţe[4] ei încă se vor
înmulţi şi fericiţi vor fi să dea de veste
15 că drept este Domnul, Dumne-
zeul meu, şi că nedreptate nu se află
într’Însul.

92

PSALMUL 92 O cântare-laudă a lui David; pentru ziua de dinaintea Sâmbetei, când pământul a fost locuit pentru întâia oară.[1]

1 Domnul S’a împărăţit[2], întru po-
doabă S’a îmbrăcat, îmbrăcatu-S’a

[1]Verbul exomologéo înseamnă „a se mărturisi” şi numai în anumite contexte înseamnă „a lăuda”, „a aduce laudă” (construit cu dativul). În cazul de faţă, Fer. Ieronim îi conferă sensul primar şi, notând ordinea în care se desfăşoară mişcările, tâlcuieşte: întâi I te mărturiseşti Domnului, ca să-ţi ierte păcatele; odată despovărat, vei avea şi starea sufletească de a-I cânta.

[2]Înţelesul nuanţat al verbului diakýpto = „a se apleca (printr’o deschizătură sau peste un gard) spre a vedea ce se petrece dincolo”.

[3]Literal: „untdelemn gras”.

[4]Literal: „la bătrâneţe grasă”: înaintată, hrănită cu untdelemn bogat (v. 10).

[1]Deşi, la creaţie, pământul a fost populat cu tot felul de vieţuitoare, psalmistul socoteşte că a fost cu adevărat locuit doar din ziua a şasea (de dinaintea Sabatului, adică a zilei de odihnă), când Dumnezeu l-a făcut pe om, singura fiinţă pe care El a creat-o „după chipul” Său şi singura devenită „]ntru suflet viu” (Fc 2, 7).

[2]Forma reflexivă traduce cel de al doilea sens al verbului basilévo = „a deveni împărat”; nu e vorba, aşadar, de o acţiune încheiată, ci de una începută şi care continuă.

Domnul întru putere şi S'a încins, pentru că a întărit lumea care nu se va clinti.

2 De-atunci tronul Tău s'a pregătit, Tu din veşnicie eşti.[3]

3 Ridicat-au râurile, Doamne, ridicat-au râurile glasurile lor;

4 râurile-şi vor ridica valurile la glas de ape multe; minunate sunt talazele mării, minunat e Domnul întru cele înalte.

5 Mărturiile Tale s'au adeverit foarte, casei Tale i se cuvine sfinţenie, Doamne, întru lungime de zile.

93

PSALMUL 93 Un psalm al lui David; pentru cea de a patra zi a săptămânii.[1]

1 Domnul este Dumnezeul răzbunărilor; Dumnezeul răzbunărilor a vorbit deschis.

2 Înalţă-Te, Tu, Cel ce judeci pământul, dă-le celor mândri ce li se cuvine.

3 Până când păcătoşii, Doamne, până când păcătoşii se vor făli?

4 Până când vor rosti şi vor grăi nedreptate, până când vor grăi ei, toţi cei ce lucrează fărădelegea?

[3]Pentru „veşnicie" vezi nota de la 89, 2.

[1]Fer. Augustin explică: Întregul psalm e un îndemn la răbdare faţă de succesele şi propăşirea păcătosului. Pe de altă parte, el este dedicat celei de a patra zi a săptămânii; e vorba de cea de a patra zi a creaţiei, când Dumnezeu a făcut luminătorii cerului (Fc 1, 14-19). Cheia înţelesului ne-o dă Sf. Pavel în Epistola către Filipeni: „Pe toate să le faceţi fără murmur şi fără socoteli, ca să fiţi fără prihană şi curaţi, fii ai lui Dumnezeu, neîntinaţi în mijlocul unui neam sucit şi stricat, în care voi străluciţi ca nişte luminători în lume" (2, 14-15).

5 Pe poporul Tău, Doamne, l-au asuprit şi moştenirii Tale i-au adus dureri.

6 Pe văduvă şi pe străin[2] i-au ucis şi pe orfani i-au omorât.

7 Şi au zis: „Domnul nu va vedea, nici că va pricepe Dumnezeul lui Iacob"...

8 Înţelegeţi dar voi, cei nemintoşi de prin popor, iar voi, nebunilor, fiţi şi voi o dată înţelepţi!

9 Cel ce-a sădit urechea, El oare nu aude? Cel ce-a plăsmuit ochiul, El oare nu'nţelege?

10 Cel care-i ceartă pe păgâni, oare nu-i va dojeni, El, Cel care-l învaţă pe om să cunoască?

11 Domnul cunoaşte gândurile oamenilor, anume că sunt deşarte.

12 Fericit e omul pe care-l vei certa[3], Doamne, şi din legea Ta îl vei învăţa,

13 ca să-i dai odihnă'n zile rele până ce o groapă i se va săpa păcătosului.

14 Căci Domnul nu Se va lepăda de poporul Său şi moştenirea nu-Şi va părăsi-o

15 până ce dreptatea se va întoarce la judecată şi toţi cei drepţi cu inima Îi vor fi aproape.

16 Cine se va ridica pentru mine împotriva răufăcătorilor, sau cine va sta'mpreună cu mine împotriva celor ce lucrează fărădelegea?

17 Că dacă Domnul nu m'ar fi ajutat, puţin i-ar fi lipsit sufletului meu să-şi afle sălaş în iad.

[2]„străin" în sensul de imigrant, rezident, prozelit.

[3]Aici, ca şi în cele mai multe locuri din Sfânta Scriptură, verbul „a certa" (paidévo) are un sens pedagogic: certarea (sau chiar pedeapsa) pe care părintele sau învăţătorul i-o aplică fiului sau şcolarului, cu scopul de a-l îndrepta.

18 De câte ori am zis: – Piciorul mi-
a alunecat…, mila Ta, Doamne, mi-a
stat într'ajutor.

19 Doamne,[4] după mulţimea durerilor
din inima mea, aşa au adus mângâie-
rile Tale veselie'n sufletul meu.[5]

20 Scaunul fărădelegii să nu aibă părtă-
şie cu Tine, cel ce pe temeiul poruncii
plăsmuieşte muncă silnică[6];

21 ei vor prinde'n vânătoare sufletul ce-
lui drept şi sânge nevinovat vor osândi.

22 Dar mie Domnul mi s'a făcut scăpare
şi Dumnezeul meu, ajutorul nădejdii
mele.

23 Iar lor le va plăti Domnul după a
lor nelegiuire şi după răutatea lor îi va
face Domnul Dumnezeul nostru să pi-
ară vederii.

94

PSALMUL 94 O cântare-laudă a lui David (fără titlu la Evrei).

1 Veniţi să ne bucurăm întru Domnul,
întru bucurie să-I strigăm lui Dumne-
zeu, Mântuitorul nostru.

2 Întru laudă să-I întâmpinăm faţa, cu
psalmi de bucurie să-I strigăm.[1]

3 Că mare Dumnezeu este Domnul, şi
mare Împărat peste tot pământul.

4 Că'n mâna Lui sunt marginile
pământului, înălţimile munţilor ale
Sale sunt;

5 că a Lui este marea, El a făcut-o, şi
mâinile Lui au plăsmuit uscatul.

6 Veniţi să ne închinăm şi să-I cădem
înainte şi să plângem în faţa Domnului
Care ne-a făcut!

7 Că El e Dumnezeul nostru, iar noi
suntem poporul păşunii Sale şi turma
mâinilor Lui. O, dacă I-aţi auzi voi as-
tăzi glasul:

8 „Nu vă învârtoşaţi inimile ca atunci,
la Răzvrătire[2], în ziua ispitirii în pus-
tie,

9 unde părinţii voştri M'au ispitit, M'au
pus la'ncercare şi au văzut lucrurile
Mele.

[4]„Doamne” se află numai în Codex Alexandrinus, motiv pentru care lipseşte dintr'o seamă de versiuni (inclusiv cele româneşti dintre 1688 şi 1914).

[5]Sf. Isaac Sirul: Vrei să te veseleşti de mângâierile lui Dumnezeu? Nu fi răzbunător, ci eliberator; nu căuta cusururi, ci oferă alinare; nu fi trădător, ci martir; nu acuza, ci apără. În numele păcătoşilor roagă-L pe Dumnezeu să-i miluiască, pentru cei drepţi roagă-L să-i păzească întru dreptate. Pe omul rău cucereşte-l prin bunătate şi blândeţe, pe cel zelos fă-l să se minuneze de bunătatea ta. Fă dreptatea să roşească în faţa milostivirii tale. Alături de cel mâhnit să ai şi tu inima mâhnită. Iubeşte-i pe toţi oamenii, dar ţine-te departe de toţi oamenii. Adu-ţi aminte de moarte, pregăteşte-te să ajungi acolo şi înfrumuseţează-ţi alergarea.

[6]Înţelesul corect al cuvântului kópos: suferinţă cauzată de o muncă istovitoare; tradus prin „muncă silnică” în contextul juridic al versetului.

[1]„Faţa” înseamnă aici persoana Mântuitorului, ivirea şi prezenţa Sa printre noi. Să nu aşteptăm acasă până ce El va veni, ci să-I ieşim în întâmpinare cu mulţumiri şi imne de laudă, să-I dăm Fiului cinstirea pe care o dăm Tatălui (Sf. Nicolae Cabasila).

[2]Aluzie la întâmplarea şi cuvintele lui Moise din Iş 17, 2. Versetele 8-12 vor fi citate de Pavel în Evr 3, 7-11 şi comentate de Sf. Ioan Hrisostom. Momentele sau locurile de odihnă sunt trei: Ziua a Şaptea, când Dumnezeu, după creaţie, S'a odihnit de toate lucrurile Lui; Ţara Făgăduinţei, unde poporul lui Israel s'a odihnit după lunga sa călătorie prin pustie; Împărăţia cerurilor, unde noi năzuim să ne odihnim după toate ostenelile noastre. Primele două s'au consumat în istorie, aşa că aici nu mai poate fi vorba de ele; rămâne ultima, odihna pe care răzvrătiţii (păcătoşii) n'o vor avea, dar spre care noi ne străduim şi în care nădăjduim.

10 Patruzeci de ani M'am mâniat pe
neamul acesta şi am zis: – Ei pururea
rătăcesc cu inima
11 şi căile Mele nu le-au cunoscut, aşa
că juratu-M'am întru mânia Mea: Întru odihna Mea nu vor intra!"

95

PSALMUL 95 O cântare-laudă; a lui David; când a fost Casa zidită după întoarcerea din robie. Fără titlu la Evrei.

1 Cântaţi-I Domnului cântare nouă,
cântaţi-I Domnului tot pământul!
2 Cântaţi-I Domnului, binecuvântaţi-I
numele, din zi în zi binevestiţi mântuirea Lui.
3 Vestiţi-I între neamuri slava, între
toate popoarele minunile Lui.
4 Că mare e Domnul şi lăudat foarte, de
temut este mai presus decât toţi dumnezeii;
5 că toţi dumnezeii păgânilor sunt demoni,[1] dar Domnul a făcut cerurile;
6 laudă şi frumuseţe sunt înaintea Lui,
sfinţenie şi măreţie în locaşul Său cel sfânt.
7 Voi, urmaşi ai neamurilor, aduceţi-I
Domnului, Domnului aduceţi-I slavă şi cinste; aduceţi-I Domnului slava datorată numelui Său,
8 aduceţi jertfe şi intraţi în curţile Lui,
în curtea Lui cea sfântă închinaţi-vă Domnului.
9 De faţa Lui să tresalte[2] tot pământul;
spuneţi între neamuri că Domnul S'a împărăţit
10 pentru că a întărit lumea care nu se
va clinti; El întru dreptate va judeca popoarele.
11 Veselească-se cerurile şi să se bucure
pământul, marea să tresalte cu toată plinătatea ei,[3] să se bucure câmpurile cu tot ce e pe ele.
12 Atunci toţi copacii pădurii se vor bucura de faţa Domnului, că vine, vine să judece pământul;
13 lumea o va judeca întru dreptate şi
popoarele întru adevărul Său.[4]

[1]daimónion (în limbajul biblic) = „duh rău", „demon", „diavol" (ca în Dt 32, 17).

[2]Sensul generic al verbului salévo este „a (se) agita", dar nuanţele se traduc în funcţie de context (vezi şi v. 11).

[3]= cu toate vieţuitoarele care sunt în ea.

[4]Omul cu conştiinţa curată nu aşteaptă judecata lui Dumnezeu cu spaimă, ci cu încredere şi bucurie.

96

PSALMUL 96 Al lui David; când pământul i-a fost înapoiat[1]. Fără titlu la Evrei.

1 Domnul S'a împărăţit, să se bucure
pământul, insule multe[2] să se veselească.

[1]Nu cunoaştem un fapt istoric la care s'ar putea referi această menţiune. Fer. Augustin crede că, în perspectivă profetică, „pământul înapoiat" (restituit) nu e altceva decât Învierea lui Hristos, prin care trupul (făcut din pământ) a fost restaurat în puritatea, dumnezeirea şi nemurirea de la început.

[2]„insule multe" poate fi o aluzie la textul din Fc 10, 32: (din triburile fiilor lui Noe) „s'au răspândit insulele neamurilor pe pământ după potop". Termenul e acelaşi: nesos = insulă. Aşadar, insule multe: popoare multe, concept de universalitate a împărăţiei lui Dumnezeu. De altfel, Sf. Atanasie cel Mare, într'o predică de Paşti, notează că, dacă acest psalm este un imn de bucurie al poporului lui Israel în urma unei victorii oarecare, el este şi o prefigurare a bucuriei noastre pascale, dobândită prin victoria lui Hristos asupra morţii.

2 Nor şi negură împrejuru-I, dreptatea şi judecata sunt temeiul tronului Său.

3 Foc va merge înainte-I şi de jurîmprejur îi va arde pe vrăjmaşii Săi.

4 Strălucire arătară lumii fulgerele Lui, pământul a văzut şi a tremurat.

5 Munţii precum ceara s'au topit la faţa Domnului, la faţa Domnului a tot pământul.

6 Cerurile I-au vestit dreptatea, popoarele toate I-au văzut mărirea.

7 Să se ruşineze toţi cei ce se închină la chipuri cioplite şi se laudă cu idolii lor. Închinaţi-vă Lui toţi îngerii Lui!

8 Sionul a auzit şi s'a veselit şi fiicele Iudeii s'au bucurat de dragul judecăţilor Tale, Doamne.

9 Că Tu eşti Domnul Cel-Preaînalt peste tot pământul, înălţatu-Te-ai foarte, mai presus decât toţi dumnezeii.

10 Voi, cei ce-L iubiţi pe Domnul, urâţi răul! Domnul păzeşte sufletele sfinţilor Săi, din mâna păcătoşilor îi va izbăvi.

11 Celui drept i-a răsărit lumină, veselie celor drepţi la inimă.

12 Voi, cei drepţi, veseliţi-vă întru Domnul şi lăudaţi pomenirea sfinţeniei Lui!

97

PSALMUL 97 Un psalm al lui David.[1]

1 Cântaţi-I Domnului cântare nouă, că lucruri minunate a făcut Domnul; mântuire I-au făcut Lui dreapta Sa şi braţul Său cel sfânt.

[1]Text cu viziune eshatologică; parţial, variantă a Psalmului 95.

2 Cunoscută Şi-a făcut Domnul mântuirea, înaintea neamurilor Şi-a descoperit dreptatea.

3 Lui Iacob i-a amintit de mila Sa şi casei lui Israel de adevărul Său; toate marginile pământului au văzut mântuirea Dumnezeului nostru.

4 Strigaţi-I lui Dumnezeu cu bucurie tot pământul, cântaţi şi bucuraţi-vă şi cântaţi,

5 cântaţi-I Domnului cu alăută, cu alăută şi în sunet de psaltire,

6 cu trâmbiţe ferecate şi'n glasul trâmbiţei de corn strigaţi cu bucurie'n faţa Domnului, Împăratul nostru.

7 Să tresalte marea cu toată plinătatea ei, lumea şi toţi ce locuiesc într'însa;

8 râurile'mpreună vor bate din palme, munţii se vor bucura, că vine să judece pământul;

9 lumea o va judeca întru dreptate şi popoarele în ceea ce e drept[2].

[2]„în ceea ce e drept" (en euthýteti) poate însemna şi: de-a dreptul; pe faţă; la lumina zilei; fără ocolişuri sau artificii de procedură (spre deosebire de instanţele omeneşti).

98

PSALMUL 98 Un psalm al lui David.

1 Domnul S'a împărăţit: să se mânie popoarele[1]; El şade pe heruvimi: să

[1]Fer. Augustin observă că trei sunt psalmii care încep cu cuvintele: „Domnul S'a împărăţit": 92, 96 şi 98, dar ceea ce urmează imediat e diferit, şi nu fără o anumită noimă. În primul caz: Domnul „întru podoabă S'a îmbrăcat", ceea ce exprimă măreţia Sa de creator al întregii lumi; în al doilea: „să se bucure pământul", ceea ce înseamnă bucuria celor ce cred în El şi-I urmează căile; în cazul de faţă: „să se mânie popoarele"

tremure pământul[2].

2 Mare este Domnul în Sion şi înalt
peste toate popoarele;

3 ele să-Ţi mărturisească numele Tău
cel mare, că de temut e şi sfânt; şi cin-
stea[3] Împăratului iubeşte judecata.

4 Tu ai pregătit îndreptar[4], Tu ai făcut
judecată şi dreptate în Iacob.

5 Înălţaţi-L pe Domnul, Dumnezeul
nostru, şi vă închinaţi aşternutului pi-
cioarelor Lui, că sfânt este![5]

6 Moise şi Aaron printre preoţii Săi şi
Samuel printre cei ce cheamă numele
Lui. Ei L-au chemat pe Domnul, iar El
i-a auzit,

7 în stâlp de nor le grăia, fiindcă ei
păzeau mărturiile Lui şi poruncile pe
care El le dăduse lor.

8 Doamne, Dumnezeul nostru, Tu i-ai
ascultat; Dumnezeule, bun şi iertător
Te-ai făcut lor şi pentru toate faptele
lor i-ai răsplătit.

9 Înălţaţi-L pe Domnul, Dumnezeul
nostru, şi vă închinaţi în muntele Său
cel sfânt, că sfânt este Domnul, Dum-
nezeul nostru!

exprimă starea de spirit a celor ce, la sfârşitul veacurilor, îşi vor vedea necredinţa şi tăgada contrazise de evidenţa lui Iisus Hristos şi a judecăţii pe care El urmează s'o facă.

[2]Nu e vorba de un cutremur de pământ, ci de o tremurare a lui, adică de tot ceea ce e pământesc în noi şi care nu poate fi vindecat dacă nu tremură. De îndată ce e tulburat şi scuturat, îşi redobândeşte sănătatea (Fer. Ieronim). Tremurul înainte de vindecare ar fi ca efectele imediate şi deseori neplăcute, tulburătoare, ale unui vaccin.

[3]„cinstea” = „onoarea”, „demnitatea”.

[4]„îndreptar”: totalitatea normelor după care se face o judecată şi se împarte dreptatea; fiind pregătit de Dumnezeu, el are caracter absolut, perfect, negreşelnic.

[5]Evident, Dumnezeu nu are nevoie de ajutorul omului spre „a Se înălţa”. De altfel, expresia „a-L înălţa pe Dumnezeu” înseamnă a-I înălţa imne de laudă şi preamărire; astfel „înălţându-L” pe Dumnezeu, omul îşi acordă sieşi şansa de a se înălţa.

99

PSALMUL 99 Psalm de laudă.

1 Cu bucurie strigaţi-I Domnului tot
pământul,

2 Domnului slujiţi-I întru veselie, cu
bucurie veniţi-I înainte!

3 Cunoaşteţi că Însuşi Domnul este
Dumnezeu, că El ne-a făcut pe noi, iar
nu noi înşine, că noi suntem poporul
Său şi turma păşunii Sale.

4 Cu laude intraţi pe porţile Lui, cu
cântări în curţile Sale!

5 Lui să-I aduceţi laudă, numele Lui
lăudaţi-L, că bun este Domnul, că în
veac este mila Lui şi din neam în neam
adevărul Său.

100

PSALMUL 100 Un psalm al lui David.

1 Mila şi judecata le voi cânta pentru
Tine, Doamne;[1]

[1]Dacă, în perspectivă profetică, Iisus este Cel ce-I cântă Părintelui Său, e de reţinut observaţia că mila precedă judecata. Între cele două veniri ale lui Hristos, omenirea se află sub semnul Mielului vestit de Ioan Botezătorul (In 1, 29) şi sub mila lui Dumnezeu, „Cel ce face să răsară soarele Său peste cei răi şi peste cei buni şi să plouă peste cei drepţi şi peste cei nedrepţi” (Mt 5, 45); la a doua Sa venire, omenirea va sta sub semnul judecăţii; de abia atunci va lucra „securea” vestită tot de Ioan Botezătorul (Mt 3, 10), cumplitul deznodământ al judecăţii, la care se referă ultimul verset al acestui psalm.

2 în cale neprihănită voi cânta şi voi în-
ţelege; când vei veni la mine? Întru ne-
răutatea inimii mele umblat-am eu în
casa mea.
3 Lucruri nelegiuite n'am pus în faţa
ochilor mei, pe cei ce calcă legea i-am
urât.
4 Inimă îndărătnică nu s'a lipit de
mine, pe omul rău ce fugea de mine nu
l-am cunoscut.
5 Pe cel ce într'ascuns îşi clevetea veci-
nul, pe acela l-am alungat; cu cel mân-
dru'n cătătură şi nesăţios la inimă, cu
acela n'am mâncat.
6 Ochii mei erau peste credincioşii
pământului, ca ei să şadă cu mine; cel
ce umbla pe cale neprihănită, acela îmi
slujea.
7 În mijlocul casei mele meşterul tru-
fiei nu va locui; cel ce lucruri nedrepte
grăieşte, drept nu va sta în faţa ochilor
mei.
8 În dimineţi i-am ucis pe toţi păcăto-
şii pământului, pentru ca din cetatea
Domnului să-i nimicesc pe cei ce lu-
crează fărădelegea.

101

PSALMUL 101 Rugăciunea unui sărac mâhnit care-şi revarsă rugăciunea înaintea Domnului.[1]

1 Auzi-mi, Doamne, rugăciunea, stri-
garea mea la Tine să vină!
2 Faţa Ta de la mine să nu Ţi-o întorci;
în ziua necazului meu pleacă-Ţi auzul
spre mine, auzi-mă degrab în orice zi
Te voi chema.
3 Că zilele mele s'au stins ca fumul, iar
oasele mele ca nişte uscături s'au mis-
tuit.
4 Sunt bătucit ca iarba şi inima mi s'a
ofilit, că am uitat să-mi mănânc pâi-
nea.
5 De glasul suspinului meu mi s'a lipit
osul de carne.
6 Devenit-am asemenea pelicanului
pustiei, ajuns-am ca o bufniţă într'o
casă dărăpănată,
7 în priveghiul meu sunt ca o vrăbiuţă
singuratică pe acoperiş.
8 Cât e ziua de lungă m'au ocărât vră-
jmaşii, iar cei ce mă lăudau se jurau
împotrivă-mi.
9 Că'n faţa urgiei şi a mâniei Tale ce-
nuşă mâncam în loc de pâine
10 şi băutura cu plângere mi-o ameste-
cam;[2] că după ce m'ai ridicat, m'ai pră-
buşit[3].
11 Zilele mele ca umbra s'au plecat, eu
ca iarba m'am veştejit.
12 Dar Tu, Doamne, pururea dăinuieşti
şi pomenirea Ta din neam în neam.
13 Tu Te vei ridica şi vei avea milă de
Sion, că vremea e să Te milostiveşti de
El; da, acum e vremea.
14 Că robii Tăi bine s'au simţit în pie-
trele lui şi milă le va fi de ţărâna lui.
15 De numele Domnului se vor teme
neamurile şi toţi regii pământului de
slava Ta,

[1] O rugăciune care nu e doar rostită cu buzele, ci se revarsă pe dinlăuntru, din preaplinul inimii.

[2] Sf. Ioan Hrisostom: Medicina pocăinţei: să-ţi osândeşti păcatele proprii; să-ţi pui mintea în stare de smerenie; să ai inima zdrobită de păreri de rău; să te rogi cu stăruinţă şi cu lacrimi; să faci fapte de milostenie.

[3] Textul original al versetelor 9-10 a fost supus aici unei redistribuiri gramaticale, pentru ca înţelesul să capete mai multă limpezime.

16 că Domnul va zidi Sionul şi Se va arăta întru slava Sa.

17 El a căutat spre rugăciunea celor smeriţi şi cererea lor n'a dispreţuit-o.

18 Să se scrie aceasta pentru neamul ce va să vină şi poporul ce se zideşte va lăuda pe Domnul,

19 că a privit din înălţimea Lui cea sfântă. Domnul din cer pe pământ a privit

20 ca să audă suspinul celor ferecaţi, să-i dezlege pe fiii celor omorâţi,

21 să vestească în Sion numele Domnului şi lauda Lui în Ierusalim,

22 când se vor aduna popoarele laolaltă şi regii, să-I slujească Domnului.

23 Răspunsu-I-am în felul tăriei Lui: Vesteşte-mi puţinătatea zilelor mele;

24 nu mă lua la jumătatea zilelor mele; anii Tăi sunt din neam în neam.

25 Întru'nceput Tu, Doamne, pământul l-ai întemeiat, şi cerurile sunt lucrul mâinilor Tale;

26 ele vor pieri, dar Tu rămâi şi toate ca o haină se vor învechi;

27 ca pe o velinţă le vei împătura şi se vor schimba, dar Tu acelaşi eşti şi anii Tăi nu se vor sfârşi[4]

28 Fiii robilor Tăi vor avea sălaşe şi seminţia lor în veac va merge pe calea cea dreaptă.

102

PSALMUL 102 Al lui David.

[4]Textul din versetele 25-27 va fi citat de Sf. Apostol Pavel în Evr 1, 10-12 şi comentat de Sf. Grigorie de Nyssa în sprijinul dogmei despre dumnezeirea Fiului (devenit Iisus Hristos).

1 Binecuvintează, suflete al meu, pe Domnul, şi toate cele dinlăuntrul meu[1] [să binecuvinteze] numele cel sfânt al Lui.

2 Binecuvintează, suflete al meu, pe Domnul, şi nu uita toate răsplătirile Lui[2];

3 pe Cel ce Se milostiveşte[3] de toate fărădelegile tale, pe Cel ce vindecă toate bolile tale[4],

4 pe Cel ce izbăveşte din stricăciune viaţa ta, pe Cel ce te încununează cu milă şi cu îndurări[5],

[1]„toate cele dinlăuntrul meu" = adâncurile cele mai intime ale fiinţei mele; străfundul inimii. Aceasta înseamnă participarea totală a insului la actul rugăciunii.

[2]Prin „răsplătirile Lui" nu trebuie înţeleasă aici o răsplată pe care Dumnezeu i-o dă omului pentru faptele lui bune (fiindcă ele niciodată nu vor fi îndeajuns de bune), ci „tot ceea ce Dumnezeu a făcut pentru tine". Că nu e vorba de o răsplată în sensul obişnuit al cuvântului se vede din v. 10.

[3]„Se milostiveşte" încearcă o echivalenţă a verbului evilatévo = „a fi întru totul binevoitor faţă de"; ca în Dt 29, 20.

[4]Sufletul are tot atâtea boli câte păcate. Femeia „care de optsprezece ani avea un duh de neputinţă şi era gârbovă şi nu putea nicidecum să se ridice" (Lc 13, 11) e imaginea unei boli sufleteşti; când cineva are o boală pricinuită de o stare a sufletului, el devine gârbov, se uită numai în jos şi zăreşte doar ţărâna, în neputinţa sa de a privi spre cer (Fer. Ieronim).

[5]Sf. Ioan Hrisostom: Prin har noi am devenit iubiţii lui Dumnezeu, dar nu ca slugi, aşa cum eram înainte, ci în calitate de fii şi prieteni. Slugi eram sub Legea Veche, dar fii am devenit prin Iisus Hristos: „din plinătatea Lui noi toţi am primit, şi har pentru har; căci Legea prin Moise s'a dat, dar harul şi adevărul prin Iisus Hristos au venit" (In 1, 16-17). Băgaţi de seamă cum harul i se opune legii şi cum verbul „au venit" i se opune lui „s'a dat"; acesta din urmă aparţine unei succesiuni de mişcări, când cineva a primit ceva de la altcineva, iar pe acel ceva l-a transmis mai departe către cel căruia i se poruncise să-l transmită, în timp ce „harul şi adevărul au venit" din partea unui Împărat Care are autoritatea de a

5 pe Cel ce umple de bunătăţi dorirea
ta; înnoi-se-vor ca ale vulturului tine-
reţile tale.

6 Cel ce face milostenie, Domnul, şi ju-
decată tuturor celor ce li se face strâm-
bătate.

7 Cunoscute i-a făcut căile Sale lui Mo-
ise, fiilor lui Israel voile Sale.

8 Îndurat şi milostiv este Domnul,
îndelung-răbdător şi mult-milostiv.

9 Nu până în sfârşit Se va iuţi, nici în
veac Se va mânia.

10 Nu după păcatele noastre S'a purtat
cu noi, nici după fărădelegile noastre
ne-a răsplătit,

11 ci după cât e cerul de'nalt de la
pământ, într'atât Şi-a întărit Domnul
mila spre cei ce se tem de El;

12 pe cât de departe sunt răsăriturile
de apusuri, într'atât a'ndepărtat El de
la noi fărădelegile noastre;

13 în ce chip îi miluieşte tatăl pe fii, aşa
i-a miluit Domnul pe cei ce se tem de
El;

14 că El ne-a cunoscut alcătuirea[6],
adusu-Şi-a aminte că ţărână suntem.

15 Omul: ca iarba sunt zilele lui; ca
floarea câmpului, aşa va înflori;

16 că adiere a trecut prin el, şi el nu va
mai fi, şi nici locul nu i se va mai cu-
noaşte[7].

17 Dar mila Domnului e din veac în veac
spre cei ce se tem de El,

18 şi dreptatea Lui peste fiii fiilor, spre
cei care-I păzesc legământul şi-şi aduc
aminte să-I plinească poruncile[8].

19 Domnul în cer Şi-a pregătit tronul,
iar împărăţia Lui pe toţi îi stăpâneşte.

20 Binecuvântaţi pe Domnul, voi, toţi
îngerii Lui, cei puternici în tărie, care-
I pliniţi cuvântul şi auziţi glasul cuvin-
telor Lui;

21 binecuvântaţi pe Domnul, voi, toate
puterile Lui, slujitorii Lui care faceţi
voia Lui[9];

22 binecuvântaţi pe Domnul, voi, toate
lucrurile Lui, în tot locul stăpânirii
Lui; binecuvintează, suflete al meu, pe
Domnul!

103

PSALMUL 103 Al lui David.

1 Binecuvintează, suflete al meu, pe
Domnul! Doamne, Dumnezeul meu,

---

ierta păcatele şi de a-i încununa pe beneficiarii acestei iertări.

[6] plásma = „alcătuirea"; „substanţa care dă o formă". Bătrânii din 1688 au tradus „ziditura" (substanţa a ceea ce e zidit).

[7] Sf. Grigorie de Nazianz: Omul vine din neființă în fiinţă şi după ce fiinţează se topeşte, aşa cum se spune şi în cartea lui Iov: „Ca pe un vis ce zboară, nu-i chip să-l mai găseşti, / ca o nălucă-a nopţii în beznă s'a topit". Aceasta e condiţia fragilă a omului, pe care şi Ecclesiastul o deplânge: „Deşertăciunea deşertăciunilor, toate sunt deşertăciune" (Ecc 1, 2), pentru ca tot el, ceva mai la vale, să conchidă: „Teme-te de Dumnezeu şi păzeşte-I poruncile" (12, 13). Acesta din urmă e singurul câştig al omului de pe urma existenţei sale efemere; cu alte cuvinte, de la cele ce se văd, trecătoare, să meargă spre cele ce nu se văd, netrecătoare (2 Co 4, 18), şi dintr'o existenţă a celor ce se schimbă prin zdruncinare să intre şi să rămână în cele ce sunt de nezdruncinat (Evr 12, 27).

[8] Literal: „şi-şi aduc aminte de poruncile Lui, ca să le plinească" (să prefacă în faptă ceea ce li s'a poruncit).

[9] Îngerii lui Dumnezeu fac voia lui Dumnezeu. În „Tatăl nostru", noi spunem: „Facă-se voia Ta precum în cer aşa şi pe pământ!" Aşadar, precum voia Ta, Doamne, este făcută în îngeri, acolo sus, tot astfel să se facă aici pe pământ în mine, Doamne! (Sf. Chiril al Ierusalimului).

măritu-Te-ai foarte! În mărturisire[1]
şi'n mare podoabă Te-ai îmbrăcat, Tu,

2 Cel ce Te îmbraci cu lumina precum
cu o mantie, Cel ce întinzi cerul ca pe
un cort

3 şi-i acoperi cu ape înălţimile[2] şi norii
îi pui să-i facă urcuşul. Cel ce umblă[3]
pe aripile vânturilor;

4 Cel ce-i face pe îngerii Săi duhuri[4] şi
pară de foc pe slujitorii Săi;

5 Cel ce a întemeiat pământul pe teme-
inicia lui[5], că'n veacul veacului el nu se
va abate[6].

6 Adâncul ca o mantie Îi
este'mbrăcămintea, peste munţi
vor sta ape;

7 de certarea Ta vor fugi, de glasul tu-
netului Tău se vor înfricoşa.

8 Munţi se urcă şi văi se coboară acolo'n
locul unde le-ai întemeiat;

9 hotar ai pus pe care nu-l vor trece şi
nici se vor întoarce să acopere pămân-
tul.

10 El în văi trimite izvoare, ape vor
trece prin mijlocul munţilor;

11 din ele se vor adăpa toate fiarele
câmpului, asinii sălbatici setea îşi vor
potoli;

12 păsările cerului se vor sălăşlui
deasupră-le, din mijlocul stâncilor vor
da glas.

13 Cel ce munţii îi adapă din înălţimile
Sale[7], din roada lucrurilor Tale se va
sătura pământul.

14 Cel ce face să răsară iarbă pentru
vite şi verdeaţă spre slujirea[8] oameni-
lor,

15 şi vinul ce veseleşte inima omului;

[1]Psalmul 103 este un amplu tablou asupra creaţiei. Dacă lumea, odată aşezată, Îl mărturiseşte pe Creator („Cerurile povestesc mărirea lui Dumnezeu şi facerea mâinilor Lui o vesteşte tăria!", Ps 18, 1), Creatorul Însuşi Se mărturiseşte pe Sine prin propria Sa creaţie. Aşa se face că, din această perspectivă, lumina (slava) lui Dumnezeu nu e văzută ca fiind lăuntrică (slava de care Fiul S'a golit pe Sine prin întrupare smerită – Flp 2, 6-8), ci ca un veşmânt de mărturisire (exomológesis), podoabă şi lumină. (Cu Psalmul 103 se deschide vecernia, slujba care marchează începutul zilei liturgice ca început al lumii).

[2]„înălţimile": de la hiperóos = ceea ce e situat la etajul superior, deasupra, la înălţime.

[3]Registrul gramatical alternează între „Tu" şi „El". „Umblă pe aripile vânturilor": metaforă pentru omniprezenţa lui Dumnezeu.

[4]Cum oare îi face Dumnezeu pe îngerii Săi duhuri, de vreme ce ei sunt duhuri prin însăşi natura lor? Ideea este că îngerul, ca duh, este născut din Duhul Sfânt, aşa cum va preciza mai târziu Evanghelistul: „cel ce este născut din Duh, duh este" (In 3, 6). Omul însuşi îşi are duhul născut din acelaşi Duh, ceea ce îi conferă putinţa de a deveni om duhovnicesc. Şi aşa cum îngerii, ca duhuri din Duh, stau pururea cu faţa spre Dumnezeu, de aceeaşi părtăşie a luminii dumnezeieşti (necreate) se învrednicesc, prin Duhul Sfânt, şi oamenii duhovniceşti (Calist Catafygiotul).

[5]„temeinicia" (de la asfáleia): stabilitate, siguranţă, asigurare, certitudine.

[6]klíno = „a înclina" talerul unei balanţe ce se află în echilibru stabil; „a se abate de la drumul stabilit"; „a se îndepărta"; „a rătăci". Prezenţa acestui verb, în asociere cu „temeinicia" din stihul precedent, arată că versetul e construit pe câteva abstracţii matematice şi aruncă o lumină extraordinară asupra unei viziuni cosmogonice deloc străine de ceea ce ştim noi astăzi. În termeni contemporani, textul s'ar traduce astfel: Dumnezeu a creat universul pe baza legilor fixe pe care i le-a stabilit o dată pentru totdeauna. Ca parte din univers, pământul se conduce după aceleaşi legi, rotindu-se în jurul axei sale şi, în acelaşi timp, în jurul soarelui pe o anume orbită fixă, adică pe o traiectorie de la care nu există deviere. (De altfel, zborurile cosmice ar fi de neconceput fără existenţa legilor stabile ale universului).

[7]Vezi v. 3.

[8]„Slujirea" (douleía): ideea că natura nu a fost creată pentru ea însăşi, ci pentru a fi în serviciul omului, el fiind scopul şi încununarea creaţiei.

ca să scoată pâine din pământ,

să-i facă faţa veselă cu untdelemn şi cu pâinea care'ntăreşte inima omului.

16 Sătura-se-vor copacii câmpului, cedrii Libanului pe care Tu i-ai sădit;

17 în ei îşi vor face păsările[9] cuib, locaşul cocostârcului fiind deasupra lor[10].

18 Munţii cei înalţi scăpare pentru cerbi, iar pentru iepuri, stâncile.

19 El a făcut luna spre măsurarea vremilor; soarele şi-a cunoscut apusul său,

20 pus-ai întuneric şi s'a făcut noapte când toate fiarele pădurii vor ieşi[11];

21 pui de lei răcnind să-şi prindă prada şi de la Dumnezeu să-şi ceară demâncarea.

22 Dar soarele a răsărit şi ei s'au adunat şi în culcuşurile lor s'or odihni[12];

23 iar omul va ieşi la lucrul său şi la lucrarea sa până seara.

24 Cât de mărite sunt lucrurile Tale, Doamne, pe toate'ntru înţelepciune leai făcut; umplutu-s'a pământul de zidirea[13] Ta.

25 Marea aceasta este mare şi largă; acolo'n ea se află târâtoare nenumărate, vietăţi mici de-a valma cu cele mari;

26 acolo pe ea străbat corăbii; acolo-i balaurul acesta pe care l-ai zidit să-Ţi faci din el o joacă[14].

27 Toate de la Tine aşteaptă să le dai hrană la vreme potrivită;

28 dacă le-o vei da, o vor aduna; dacă mâna Tu Ţi-o vei deschide, toate se vor umple de bunătate;

29 dacă Tu Îţi vei întoarce faţa, ele se vor tulbura; dacă Tu le vei lua duhul, ele se vor sfârşi şi în ţărâna lor se vor întoarce;

---

9 Literal: „vrăbiuţele". Sf. Maxim Mărturisitorul le acordă înţelesul alegoric de „suflete" sau „virtuţi".

10 Cocostârcul e simbolul neprihănirii. Dacă păsările obişnuite îşi fac cuiburile în copacii obişnuiţi, şi chiar în cedrii cei înalţi ai Munţilor Liban, dar, oricum, la adăpost, cocostârcul şi-l face în punctul cel mai de sus al copacului înalt, sau în vârful unui stâlp, fără umbră, scăldat în aerul pur. Neprihana stă deasupra tuturor virtuţilor (Sf. Maxim Mărturisitorul).

11 Sf. Grigorie Sinaitul tâlcuieşte alegoric: Noaptea patimilor este întunericul ignoranţei; sau, altfel spus, noaptea este împărăţia în care se nasc patimile. În ea împărăţeşte stăpânul întunericului, diavolul, şi prin ea umblă duhurile necurate care iau chip ca fiarele codrului, căutând cu urletele să ne răpească şi să ne devore.

12 Sf. Ioan Scărarul: Dacă, printr'o iconomie pedagogică, Soarele a răsărit în noi, iar după aceea Şi-a cunoscut întâiul Său apus, atunci peste locul culcuşului Său a pus întuneric şi s'a făcut noapte. În ea, în noapte, vor veni spre noi puii sălbatici şi toate fiarele colţoase ca să răpească nădejdea din noi, cerând de la Dumnezeu drept mâncare patimile noastre, hrănite fie prin gânduri, fie prin făptuire. După aceea, însă, din întunecoasa smerenie ne-a răsărit iarăşi Soarele, iar fiarele s'au adunat din nou în culcuşurile lor; de acum ele vor zăcea doar în inimile iubitoare de plăceri, dar nu în noi.

13 „zidirea" în sensul: agoniseala, strânsura, totalitatea rodurilor muncii (în speţă, ale creaţiei): ierburi, copaci, vietăţi, oameni. Cei vechi ai noştri au preferat să-l traducă pe ktesis prin „zidire" în ideea că întreaga creaţie a lui Dumnezeu e o lucrare elaborată, „zidită" după un anume plan, în trepte.

14 „Balaurul": în Versiunea Ebraică, „Leviatanul": monstru mitic marin, oarecum asemănător cu un balaur onctuos. Imagine apropiată de aceea din Iov 40, 19: „El (monstrul) de la Domnul este zidirea cea dintâi / făcută ca să-şi râdă de ea îngerii Săi"; simbol al forţei brutale pe care omul n'o poate stăpâni, dar care pentru Dumnezeu – şi chiar pentru îngerii Săi – e o jucărie cu care se amuză. Imaginea se apropie şi de întrebarea pusă de Dumnezeu lui Iov (a cărui neputinţă stă în opoziţie cu atotputinţa Creatorului): „Te vei juca cu dânsul cum joci o păsăruică. . . ?" (40, 29). Verbul din Iov (paízo) e înrudit cu cel de faţă (empaízo) şi identic cu cel din Iş 10, 2 (vezi textul şi nota), cu aceleaşi sensuri de joacă, amuzament, derâdere, luare în bătaie de joc.

30 iar dacă Duhul Tău Îl vei trimite, ele
se vor zidi[15] şi faţa pământului o vei în-
noi[16].

31 Fie slava Domnului în veci; veseli-
Se-va Domnul de lucrurile Sale;

32 Cel ce caută spre pământ şi-l face să
tremure, Cel ce munţii îi atinge şi ei
fumegă.

33 Cânta-voi Domnului de-a lungul vie-
ţii mele, cânta-voi Dumnezeului meu
până ce voi fi[17].

34 Dulci să-I fie Lui cuvintele mele, iar
eu mă voi veseli'ntru Domnul.

35 Să piară păcătoşii de pe pământ şi
cei fără de lege, ca nicicum să mai
fie! Binecuvintează, suflete al meu, pe
Domnul!

104

PSALMUL 104 Aliluia[1].

1 Mărturisiţi-vă Domnului şi chemaţi-I
numele, vestiţi între neamuri lucrurile
Lui.

2 Cântaţi-I şi lăudaţi-L, povestiţi toate
minunile Sale!

3 Lăudaţi-vă întru numele Său cel
sfânt, veselească-se inima celor ce-L
caută pe Domnul;

4 căutaţi-L pe Domnul şi vă întăriţi,
pururea căutaţi-I faţa.

5 Aduceţi-vă aminte de minunile Lui,
pe care El le-a făcut, de semnele Lui şi
de judecăţile gurii Sale.

6 Voi sunteţi seminţia lui Avraam, robii
Săi, voi, fiii lui Iacob, aleşii Săi.

7 El este Domnul, Dumnezeul nostru,
judecăţile Lui sunt în tot pământul.

8 El pururea Şi-a amintit de legămân-
tul Său, de cuvântul pe care l-a porun-
cit într'o mie de generaţii,

9 pe care l-a încheiat cu Avraam, şi de
jurământul Său către Isaac.

10 El i l-a pus lui Iacob spre poruncă şi
lui Israel spre legătură veşnică,

11 zicând: „Ţie îţi voi da pământul Ca-
naanului, partea moştenirii tale".

12 Când ei erau puţini la număr, foarte
puţini şi străini într'însul[2]

13 şi au trecut de la un neam la altul şi
de la un regat la un alt popor,

14 El nimănui nu i-a îngăduit să le facă
nedreptate şi de dragul lor a certat
regi:

[15] „se vor zidi" = vor fi create (vezi v. 24). Sf. Vasile cel Mare: Învierea din morţi se face prin lucrarea Duhului Sfânt. Dacă, aici, prin creaţie (zidire) se înţelege schimbarea într'o condiţie mai bună a celor ce în viaţă au căzut prin păcate (întru Hristos, omul e „făptură nouă", 2 Co 5, 17), înnoirea ce se petrece acum şi strămutarea noastră din viaţa pământeană, senzorială, în condiţia cerească ce se instaurează în noi prin lucrarea Duhului, atunci sufletele noastre se ridică pe cele mai înalte culmi ale existenţei. Prin Sfântul Duh ne vine întoarcerea în rai, înălţarea noastră în Împărăţia cerurilor.

[16] Duhul Sfânt este autorul regenerării duhovniceşti. În împărăţia lui Dumnezeu nu se intră decât printr'o nouă naştere, din apă şi din Duh (In 3, 5) (Sf. Grigorie de Nazianz).

[17] Pentru expresia „până ce voi fi" vezi nota de la Mt 1, 25.

[1] Acesta este primul din seria psalmilor în al căror titlu se află Aliluia (Allelouia în transcriere grecească), cuvânt ebraic care înseamnă „Lăudaţi pe Domnul". Ca şi Psalmii 77 şi 105, acesta rememorează, în linii mari, evenimentele petrecute în istoria fiilor lui Israel de la Avraam până la intrarea în Canaan; dar, spre deosebire de aceia, textul său evită să menţioneze şi abaterile poporului de la poruncile Domnului, limitându-se la binefacerile revărsate de Acesta asupra aleşilor Săi.

[2] E vorba de Canaan, în care Evreii trăiau ca „rezidenţi", adică străini aşezaţi printre neamurile băştinaşe.

15 „Nu vă atingeţi de unşii Mei şi pro-
feţilor Mei să nu le faceţi rău!”

16 Şi a chemat foamete pe pământ, pa-
iul pâinii[3] l-a fărâmat;

17 înaintea lor a trimis un om: Iosif a
fost vândut ca sclav.

18 Picioarele i le-au umilit în obezi,
viaţa lui a trecut prin cătuşe[4]

19 până ce cuvântul său a răzbătut în
afară. Rostirea Domnului l-a trecut
prin lamură[5],

20 regele a trimis şi l-a dezlegat – el,
mai-marele poporului – şi liber l-a lă-
sat;

21 stăpân al casei sale l-a pus şi căpete-
nie peste toată strânsura lui,

22 ca să-i înveţe pe mai-marii săi ca şi
pe sine şi pe bătrânii lui să-i deprindă
cu înţelepciunea.

23 Şi a intrat Israel în Egipt şi Iacob a
locuit ca străin în ţara lui Ham.

24 Şi El l-a înmulţit foarte pe poporul
Său şi l-a făcut mai puternic decât vră-
jmaşii lui;

25 inima acestora le-a întors-o ca să-I
urască poporul, să se poarte cu vicle-
şug împotriva robilor Săi.

26 El l-a trimis pe Moise, robul Său, şi
pe Aaron, pe care Şi l-a ales;

27 pus-a'ntru ei cuvintele semnelor Lui
şi pe ale minunilor Lui în ţara lui Ham.

28 Întuneric a trimis şi'ntunecare s'a fă-
cut, căci ei amarnici erau împotriva cu-
vintelor Lui;

29 apele lor în sânge le-a prefăcut şi le-a
omorât peştii;

30 pământul lor a puit broaşte în chiar
cămările de taină ale regilor lor;

31 El a grăit, şi tăuni au năvălit şi puz-
derie de muşte'n toate hotarele lor;

32 şi grindină le-a pus în ploaie şi pară
de foc în pământ;

33 şi le-a bătut viile şi smochinii şi le-a
rupt copacii toţi ai hotarelor lor.

34 El a grăit, şi lăcustă a năvălit şi
omidă, toate fără număr,

35 şi au mâncat toată iarba'n ţara lor şi
tot rodul l-au mâncat de pe pământul
lor.

36 Şi El i-a lovit pe toţi întâi-născuţii
din ţara lor, pârga tuturor sârguinţelor
lor.

37 Iar pe ei i-a scos afară cu argint şi
aur şi'n neamurile lor nu era nimeni
bolnav.

38 De ieşirea lor s'a veselit Egiptul, căci
frica de ei căzuse asupră-le.

39 Un nor a întins deasupra lor să-i
acopere şi foc le-a dăruit să-i lumineze
noaptea.

40 Ei au cerut, şi prepeliţe au venit, şi
El cu pâine din cer i-a săturat;

41 a despicat o stâncă şi au curs ape, în
pământ fără de apă râuri au alergat.

42 Că Şi-a adus aminte de cuvântul Său
cel sfânt pe care i-l spusese lui Avraam,
robul Său,

43 şi întru bucurie Şi-a scos poporul şi
întru veselie pe cei aleşi ai Săi.

44 Şi le-a dat lor ţările păgânilor, iar ei
ostenelile popoarelor le-au moştenit,

45 ca să-I păzească dreptăţile şi legea
să I-o urmeze.

[3] „paiul pâinii” = paiul spicului, paiele pe care se sprijină holda; şi limba română foloseşte până astăzi „a culege pâinea” pentru „a secera grâul”.

[4] Literal: „prin fier” sau „în fier”.

[5] „l-a trecut prin lamură” = l-a trecut prin proba de foc, l-a purificat prin încercări extreme (asemenea aurului lămurit în foc).

105

PSALMUL 105 Aliluia.

1 Mărturisiţi-vă Domnului, că e bun, că
în veac este mila Lui![1]

2 Cine va spune puternicele fapte ale
Domnului, cine va face ca toate laudele
Lui să fie auzite?

3 Fericiţi cei ce păzesc judecata şi fac
dreptate fără'ncetare.

4 Adu-Ţi aminte de noi, Doamne, în-
tru bunăvoinţa Ta faţă de poporul Tău;
cercetează-ne cu mântuirea Ta[2],

5 pentru ca s'o vedem în bunătăţile ale-
şilor Tăi, să ne veselim întru veselia
neamului Tău, să ne lăudăm cu moş-
tenirea Ta.

6 Păcătuit-am împreună cu părinţii
noştri[3], nelegiuire şi nedreptate am fă-
cut.

7 Părinţii noştri în Egipt n'au înţeles
minunile Tale, nu şi-au adus aminte de
mulţimea milei Tale şi Te-au amărât
când s'au suit la Marea Roşie.

8 Iar El i-a mântuit de dragul numelui
Său, să-Şi facă El cunoscută slăvita Sa
putere.

9 Şi a certat Marea Roşie şi a secat-o şi
prin adâncuri i-a călăuzit ca prin pus-
tie;

10 El i-a scăpat din mâna celor ce-i urau
şi din mâna vrăjmaşului i-a izbăvit;

11 asupritorii au fost acoperiţi de ape,
că n'a rămas nici unul.

12 Iar ei au dat crezare cuvintelor Lui
şi I-au cântat lauda.

13 S'au pripit, au uitat de lucrurile Lui,
sfatul nu I l-au aşteptat;

14 cu poftă au poftit în pustie şi'n loc
fără de apă L-au pus pe Dumnezeu
la'ncercare.

15 El le-a plinit cererea şi saţ a pus în
sufletele lor.

16 Iar ei l-au mâniat pe Moise'n tabără
şi pe Aaron, sfântul Domnului;

17 deschisu-s'a pământul şi l-a înghi-
ţit pe Datan şi a acoperit adunarea lui
Abiron[4];

18 şi foc s'a aprins în adunarea lor, vă-
paie i-a ars pe păcătoşi.

19 Iar în Horeb au făcut un viţel şi s'au
închinat la chip cioplit;

20 şi slava Lui au schimbat-o în asemă-
narea unui viţel ce mănâncă iarbă.

21 Şi L-au uitat pe Dumnezeu Care-i
scăpase, Cel ce lucruri mari făcuse în
Egipt,

22 minunate lucruri în ţara lui Ham, în-
fricoşătoare la Marea Roşie.

23 Iar El a zis, şi i-ar fi dat pierzării,
dacă Moise, alesul Său, nu I-ar fi stat
cu zdrobire'nainte, ca să-I întoarcă mâ-
nia şi să nu-i nimicească.

24 La ţara cea dorită ei se gândeau
cu dispreţ, cuvântului Său nu i-au dat
crezare

[1] Spre deosebire de psalmul precedent, acesta scoate în relief repetatele şi gravele abateri prin care fiii lui Israel L-au mâniat pe Domnul, ceea ce îndreptăţeşte, o dată mai mult, îndemnul la mărturisire, urmat de atestarea bunătăţii lui Dumnezeu.

[2] În sensul: cu mântuirea care vine de la Tine.

[3] Text important. Psalmistul Îi mărturiseşte Domnului că el şi contemporanii săi sunt şi ei răspunzători pentru păcatele înaintaşilor lor, ceea ce atestă principiul solidarităţii morale a generaţiilor. Părintele Stăniloae spune că, la Judecata de Apoi, fiecare va răspunde nu numai pentru propriile sale fapte, ci şi pentru ale celor care l-au precedat şi care i-au urmat.

[4] Referire la răzvrătirea unor căpetenii israelite, istorisită în Nm 16.

25 şi cârteau în corturile lor şi de glasul Domnului n'au ascultat.

26 El mâna Şi-a ridicat-o împotriva lor, ca să-i doboare'n pustie,

27 seminţia să le-o doboare printre neamuri şi prin ţinuturi să-i risipească.

28 Ei s'au închinat lui Baal-Peor şi au mâncat jertfele morţilor;

29 iar pe El L-au întărâtat cu scornirile lor şi nimicirea între ei a sporit.

30 Atunci a stătut înainte Finees şi a făcut ispăşire şi plaga a încetat;

31 şi i s'a socotit lui ca dreptate din neam în neam, până'n veac.

32 Apoi L-au mâniat la Apa Certării şi Moise a'ndurat necaz de dragul lor,

33 că ei îi amărâseră duhul, iar el a rostit judecăţi cu buzele sale.

34 Ei nu i-au nimicit pe păgânii despre care le vorbise Domnul,

35 ci s'au amestecat cu păgânii şi s'au deprins cu lucrurile lor

36 şi au slujit chipurilor lor celor cioplite şi piatră de poticnire li s'a făcut aceasta;

37 pe fiii lor şi pe fiicele lor le-au jertfit demonilor

38 şi sânge nevinovat au vărsat, sângele fiilor şi fiicelor lor pe care i-au jertfit chipurilor cioplite ale Canaanului; şi s'a înecat pământul în sânge de omor

39 şi pângărit a fost în faptele lor, iar ei s'au desfrânat întru scornirile lor[5].

[5]Părăsirea (trădarea lui Dumnezeu) şi închinarea la idoli erau echivalente cu adulterul. Tragicul situaţiei consta în aceea că mobilul adulterului nu era o zeitate reală, ci rodul imaginaţiei păgâne, care devenea astfel şi rodul imaginaţiei celui care îl adoptase. Să-L fi trădat pe Dumnezeu pentru nimic, iată penibila tristeţe a unui sfârşit de viaţă!

40 Şi S'a aprins Domnul cu mânie împotriva poporului Său şi iată că Şi-a urât moştenirea.

41 Şi i-a dat pe ei în mâinile păgânilor şi cei care-i urau le-au devenit stăpâni;

42 vrăjmaşii lor i-au asuprit şi umiliţi erau sub mâinile acestora.

43 De multe ori i-a izbăvit, dar ei L-au amărât cu sfatul lor şi umiliţi au fost în fărădelegile lor

44 Dar i-a văzut când erau în necaz, le-a auzit rugăciunea

45 şi Şi-a adus aminte de legământul Său şi I-a părut rău, după mulţimea milei Sale,

46 şi a făcut ca ei să afle milă în ochii tuturor celor ce-i robiseră.

47 Mântuieşte-ne, Doamne, Dumnezeul nostru, şi ne adună de printre neamuri, ca să putem mărturisi numele Tău cel sfânt şi să ne fălim întru lauda Ta!

48 Binecuvântat este Domnul, Dumnezeul lui Israel, din veac şi până'n veac!; şi tot poporul să zică: Amin! Amin!

106

PSALMUL 106 Aliluia.

1 Mărturisiţi-vă Domnului, că este bun, că în veac este mila Lui!

2 S'o spună cei ce-au fost izbăviţi de Domnul, cei pe care El i-a izbăvit din mâna vrăjmaşului.

3 Din ţări i-a adunat, de la răsărit şi de la apus, de la miazănoapte şi de la mare[1].

[1]„de la mare" = de la miazăzi. Fer. Augustin subliniază caracterul universalist al acestui text, universalitate ce va fi adusă'n lume de creştinism.

4 Ei au rătăcit prin pustie, în pământ
fără de apă, fără să afle vreo cale spre
cetate de locuit.

5 Flămânzind şi însetând, sufletul în ei
li se sfârşea.

6 Şi în necazul lor au strigat către Dom-
nul, iar El i-a scăpat din nevoile lor

7 şi i-a călăuzit pe calea cea dreaptă,
aşa ca ei să poată merge spre o cetate
de locuit.

8 Să-I dăm Domnului mulţumire pen-
tru milele Sale[2] şi pentru minunile
Sale spre fiii oamenilor,

9 că suflet însetat[3] a săturat şi suflet
flămând a umplut de bunătăţi.

10 Cei ce şedeau în întuneric şi în um-
bra morţii[4], ferecaţi în sărăcie şi fier,

11 – fiindcă amarnici se făcuseră împo-
triva spuselor lui Dumnezeu şi mânia-
seră sfatul Celui-Preaînalt,

12 da, în muncă grea li se înjosise
inima, slăbeau şi nu era cine să-i ajute
–

13 în necazul lor au strigat către Dom-
nul şi El i-a mântuit din nevoile lor

14 şi i-a scos din întuneric şi din umbra
morţii şi legăturile lor le-a rupt în bu-
căţi.

15 Să-I dea ei Domnului mulţumire
pentru milele Sale şi pentru minunile
Sale spre fiii oamenilor,

16 că porţi de aramă a sfărâmat şi ză-
voare de fier a rupt.

17 El i-a ajutat să iasă din calea fărăde-
legii lor, că pentru fărădelegile lor fu-
seseră umiliţi;

18 sufletul lor a urât orice fel de mân-
care şi s'au apropiat pân'la porţile mor-
ţii;

19 şi'n necazul lor au strigat către Dom-
nul şi El i-a mântuit din nevoile lor;

20 L-a trimis pe Cuvântul Său şi El i-a
vindecat şi i-a izbăvit din stricăciunile
lor.

21 Să-I dea ei Domnului mulţumire
pentru milele Sale şi pentru minunile
Sale spre fiii oamenilor

22 şi jertfă de laudă să-I jertfească
şi'ntru bucurie să vestească lucrurile
Sale.

23 Cei ce se coboară la mare în corăbii
făcându-şi lucrarea lor în ape multe,

24 aceia au văzut lucrurile Domnului şi
minunile Lui întru adânc;

25 El a zis, şi vânt de furtună s'a stârnit
şi valurile mării s'au înălţat;

26 pân'la ceruri se urcă şi până'n adân-
curi se coboară, iar sufletul lor în tot ce
e mai rău li se topea;

27 tulburaţi erau şi se clătinau ca omul
când e beat şi toată înţelepciunea le-a
fost înghiţită.

28 Şi'n necazul lor au strigat către Dom-
nul şi El i-a scos din necazurile lor;

29 El i-a poruncit furtunii, şi ea s'a fă-
cut adiere şi valurile ei au tăcut;

30 şi ei s'au veselit că se alinaseră, iar
El i-a călăuzit la limanul vrerii Sale.

31 Să-I dea ei Domnului mulţumire
pentru milele Sale, pentru minunile
Sale spre fiii oamenilor;

---

[2]Îndemnul de a I se aduce mulţumire (sau laudă) lui Dumnezeu e repetat în acest psalm de patru ori, din partea a patru categorii de beneficiari ai bunătăţii divine: v. 8: cei ce rătăciseră prin pământ pustiu; v. 15: cei ce fuseseră robi; v. 21: bolnavii pe care Domnul i-a vindecat; v. 31: călătorii pe mare. Versetele 33-43 se constituie într'un imn de laudă pentru Cel ce stăpâneşte natura şi fenomenele ei.

[3]Literal: „deşert"; gol pe dinlăuntru.

[4]= condamnaţii pentru crime grele, de natură să-i aducă nu numai în întunericul temniţei, ci şi în pragul morţii.

32 să-L înalţe în adunarea poporului, în scaunul bătrânilor să-L laude.

33 El a prefăcut râuri în albii pustii, curgeri de ape, în pământ însetat,

34 pământ roditor, în sărătură, din pricina răutăţii celor ce locuiesc pe el.

35 El a prefăcut un pustiu în iezere de apă, şi pământ scorojit, în curgeri de ape,

36 şi i-a aşezat acolo pe cei flămânzi; iar ei au întemeiat cetăţi de locuit

37 şi au semănat ţarine şi au sădit vii şi au făcut roadă de sămânţă.

38 Iar El i-a binecuvântat, şi ei s'au înmulţit foarte şi numărul vitelor lor nu l-a micşorat.

39 Şi ei din nou au fost împuţinaţi şi încovoiaţi de necazuri, rele şi dureri.

40 Dispreţ au revărsat asupra maimarilor lor, iar El i-a făcut să rătăcească în pământ neumblat, unde nu-i nici o cărare.

41 Dar pe cel sărac l-a ajutat să iasă din sărăcie şi familia i-a făcut-o cât o turmă.

42 Vedea-vor drepţii şi se vor veseli şi toată fărădelegea îşi va astupa gura.

43 Cine este oare înţelept şi va păzi aceste lucruri şi va pricepe milele Domnului?

107

PSALMUL 107 O cântare psalmică a lui David.

1 Gata este inima mea, Dumnezeule, gata-mi este inima; întru slava mea cânta-voi şi-Ţi voi aduce laudă.

2 Deşteptaţi-vă, voi, psaltire şi alăută!; în zori mă voi trezi.

3 Pe Tine Te voi mărturisi între popoare, Doamne, Ţie Îţi voi cânta între neamuri[1],

4 că mare e mila Ta, deasupra cerurilor, şi pân'la nori e adevărul Tău.

5 Înalţă-Te peste ceruri, Dumnezeule, şi peste tot pământul slava Ta.

6 Pentru ca ei, cei iubiţi ai Tăi, să se izbăvească, mântuieşte-mă cu dreapta Ta şi mă auzi!

7 Grăit-a Dumnezeu în locul Său cel sfânt: „Mă voi înălţa şi voi împărţi Sichemul şi Valea Corturilor o voi măsura;

8 al Meu este Galaadul, al Meu este Manase, Efraim e ocrotitorul capului Meu, Iuda e regele Meu; Moab, vas al nădejdii Mele,

9 peste Idumeea Îmi voi întinde sandala, Mie Mi s'au supus triburile străine."

10 Cine mă va aduce în cetatea întărită? Cine mă va călăuzi până la Idumeea?

11 Oare nu Tu, Dumnezeule, Cel ce ne-ai lepădat? Oare nu Tu vei ieşi, Dumnezeule, cu oştirile noastre?

12 Dă-ne ajutor ca să ieşim din necaz, că deşartă e mântuirea ce vine de la om.

13 Întru Dumnezeu vom face fapte puternice şi El îi va nimici pe vrăjmaşii noştri.

108

PSALMUL 108 Pentru sfârşit[1]; un psalm al lui David.

[1]Fer. Ieronim: Text profetic: Evanghelia va fi vestită (prin mărturisire) mai întâi seminţiilor lui Israel („popoarelor") şi apoi păgânilor („neamurilor").

[1]Deşi psalmul e o plângere a celui oropsit şi prigonit, cu toate obidele lui, Fericitul Ieronim îi

1 Dumnezeule, lauda mea să n'o ţii sub tăcere,

2 că gura păcătosului şi gura vicleanului s'au deschis împotrivă-mi; cu limbă vicleană au grăit împotrivă-mi

3 şi cu vorbe de ură m'au împresurat şi fără pricină s'au războit cu mine;

4 în loc să mă iubească mă cleveteau, iar eu mă rugam;

5 în locul binelui m'au răsplătit cu rău şi cu ură, în locul iubirii mele.

6 Pune peste el un păcătos deasupră-i, şi diavolul să stea de-a dreapta lui;

7 când e judecat, să iasă osândit, iar rugăciunea lui prefacă-se'n păcat.

8 Puţine să-i fie zilele, iar dregătoria[2] lui s'o ia altul;

9 copiii să-i ajungă orfani şi femeia lui, văduvă;

10 copiii lui să rătăcească fără nici un adăpost şi să cerşească, alungaţi din vatra caselor lor.

11 Cămătarul să-i scotocească prin tot ce are, străinii să-i jefuiască ostenelile;

12 să nu aibă cine să-l ocrotească şi nici să-i miluiască pe copiii lui rămaşi fără tată;

13 copiii lui să fie daţi pierzării, iar numele său într'un singur neam[3] să se stingă;

14 fie fărădelegea părinţilor lui pomenită'n faţa Domnului, iar păcatul maicii lui să nu se stingă.

15 Fie ei de-a pururi înaintea Domnului şi piară-le amintirea de pe pământ,

16 că nu şi-au amintit să facă milă şi l-au asuprit pe cel sărac şi pe cel sărman şi pe cel cu inima umilă, ca să-l poată ucide.

17 Că a iubit blestemul, şi va veni asupră-i; şi n'a vrut binecuvântarea, şi va fugi de la el.

18 Cu blestemul s'a îmbrăcat precum cu o haină, ca apa i-a intrat în măruntaie şi ca uleiul, în oase;

19 fie-i ca o haină cu care se îmbracă şi ca un brâu cu care pururea se încinge.

20 Aceasta-i ceea ce face Domnul cu cei ce mă defaimă şi cu cei ce vorbesc de rău împotriva sufletului meu.

21 Dar Tu, Doamne, Doamne, de dragul numelui Tău fă milă cu mine, că bună e mila Ta.

22 Izbăveşte-mă, că sărac şi sărman sunt eu şi inima în lăuntrul meu s'a tulburat.

23 Ca o umbră când se'nclină mă petrec, ca lăcustele mă scutur;

24 genunchii mei au slăbit de post, carnea mi s'a ponosit de dorul uleiului.

25 Iar eu le-am devenit lor ocară, m'au văzut, şi capetele şi le-au clătinat.

26 Ajută-mă, Doamne, Dumnezeul meu, mântuieşte-mă după mila Ta

27 şi să cunoască ei că aceasta-i mâna Ta şi că Tu, Doamne, ai făcut-o.

28 Ei vor blestema, Tu vei binecuvânta; să se ruşineze cei ce se ridică împotrivă-mi, iar robul Tău să se veselească.

29 Cei ce mă clevetesc îmbrace-se cu ocară şi'n ruşinarea lor ca într'un ţol să se'nvelească.

---

atribuie şi evidente iluminări profetice la adresa lui Iisus Hristos.

[2]Literal: „episcopia", adică funcţia unui demnitar de a supraveghea ceea ce se petrece sub jurisdicţia sa. Cuvântul grecesc episkopé a avut, încă din vechime, şi o conotaţie religioasă, aşa cum s'a impus apoi în creştinism (vezi 1 Tim 3, 2).

[3]Adică într'o singură generaţie.

30 Cu gura mea Îl voi mărturisi foarte
pe Domnul şi'n mijlocul multora Îl voi
lăuda,
31 că El a stat de-a dreapta săracului ca
să-mi mântuiască sufletul de cei ce mă
prigonesc.

109

PSALMUL 109 Un psalm al lui David[1].

1 Zis-a Domnul către Domnul meu:
„Şezi de-a dreapta Mea până ce-i voi
pune pe vrăjmaşii Tăi aşternut picioarelor Tale".[2]
2 Toiagul puterii[3] Ţi-l va trimite Domnul din Sion: „Stăpâneşte în mijlocul
vrăjmaşilor Tăi!
3 Cu Tine este înstăpânirea[4] în ziua
puterii Tale, întru strălucirea sfinţilor
Tăi; din pântece mai înainte de luceafăr Te-am născut".
4 Juratu-S'a Domnul şi nu-I va părea
rău: „Tu eşti preot în veac, după rânduiala lui Melchisedec"[5]!
5 Domnul de-a dreapta Ta va sfărâma
regi în ziua mâniei Sale;
6 El va judeca între popoare, El le va
umple de leşuri, El va zdrobi capetele
multora pe pământ[6].
7 El din pârâu pe cale va bea[7]; de-aceea
El capul Şi-l va înălţa.

110

PSALMUL 110 Aliluia.

1 Mărturisi-mă-voi Ţie, Doamne, cu
toată inima mea, în sfatul celor drepţi
şi'n adunare.
2 Mari sunt lucrurile Domnului, dovedite în toate vrerile Sale;

---

[1]Psalm mesianic de mare transparenţă, pe care Sf. Pavel îl va folosi cu]mbelşugare în Epistola către Evrei.

[2]După ce Dumnezeu (şi nu omul) L-a uns pe Fiul Său cu untdelemnul bucuriei (Ps 44, 7), El Îi conferă locul cel mai de cinste, de-a dreapta Sa, pe toată durata victoriei Lui asupra vrăjmaşilor (care îl au în frunte pe Satana). De observat că adverbul héos = „până ce" semnifică un prezent continuu, deoarece nu e de presupus că Fiul n'ar mai sta de-a dreapta Tatălui şi după victorie; vezi şi nota de la Mt 1, 25.

[3]„Toiag", în limbajul biblic, semnifică, de fapt, „sceptru", Însemn al regalităţii. Asemenea ungerii, Fiul Îşi primeşte demnitatea împărătească nu de la oameni (deşi, după trup, este „fiul lui David"), ci de la Tatăl, Cel ce stăpâneşte în Sion („Sion", simbol al locuirii lui Dumnezeu printre oameni).

[4]Autorul foloseşte aici cuvântul arhé, ale cărui prime sensuri sunt „început", „principiu", „origine", dar al cărui ultim înţeles este acela de „ceea ce este supus unei autorităţi", „imperiu", „regat", „ţară", „dominion". Versiunea de faţă preferă echivalentul „înstăpânire", cu nuanţa că e vorba de o autoritate pe care Fiul o are de la început, de când Se născuse din Tatăl „mai înainte de luceafăr", adică mai înainte de aşezarea lumii (vezi stihul al treilea din acest verset).

[5]Asupra lui Melchisedec vezi episodul din Fc 14, 18-20. Acesta era „preot al lui Dumnezeu Cel-Preaînalt", ceea ce înseamnă că nu-şi avea preoţia prin Aaron şi leviţi (care pe atunci nici nu existau). Pavel va folosi acest citat spre a demonstra că Iisus Hristos, ca „preot în veac, după rânduiala lui Melchisedec", nu-şi are nici El preoţia de la oameni. Aşadar, Hristos-Profetul (Ps 44, 7), Hristos-Împăratul (Ps 109, 2) şi Hristos-Arhiereul (textul de faţă) Îşi are lucrările, pe toate trei, direct de la Dumnezeu, Tatăl Său.

[6]Hristos, Cel ce stă de-a dreapta Tatălui, va avea biruinţa finală în lungul Său război cu diavolul.

[7]Prin „cale" se înţelege drumul omenirii de-a lungul istoriei. Un călător poate muri de sete dacă nu găseşte apă; creştinătatea însă, condusă de Capul ei cel nevăzut, Iisus Hristos, va avea întotdeauna păraiele Duhului Sfânt din care să se adape şi să trăiască în lunga ei călătorie către Eshaton.

3 mărturisire şi măreţie este lucrarea
Lui şi dreptatea Lui rămâne în veacul
veacului.

4 Pomenire a făcut de minunile Lui; mi-
lostiv şi îndurat este Domnul,

5 hrană le-a dat celor ce se tem de El[1].
El pururea va avea grijă de legământul
Său.

6 Tăria lucrurilor Sale i-a vestit-o po-
porului Său, aşa ca El să le poată da
moştenirea neamurilor.

7 Lucrurile mâinilor Sale sunt adevăr
şi judecată; vrednice de crezare sunt
toate poruncile Lui,

8 întărite în veacul veacului, făcute în-
tru adevăr şi dreptate.

9 El i-a trimis mântuire poporului Său,
în veac Şi-a pus legământul sub po-
runcă; sfânt şi de temut e numele Său.

10 Frica de Domnul[2] este începutul
înţelepciunii, toţi cei ce o plinesc au
asupră-i o bună înţelegere. Lauda Lui
rămâne în veacul veacului.

[1]Fer. Ieronim: În tâlcuire literală: Dumnezeu l-a hrănit pe Ilie când era flămând, i-a hrănit pe Israeliţi cu mană în pustie şi, plinind Scripturile, le-a dat hrană tuturor celor ce se tem de El. În tâlcuire alegorică (profetică): Adevărata, duhovniceasca hrană pe care ne-a dat-o Dumnezeu este „Pâinea cea vie, Care S'a pogorât din cer" (In 6, 51), adică Iisus, Care va deveni Hristosul Euharistic.

[2]Literal: „Frica Domnului". Ca şi în multe alte expresii („credinţa lui Dumnezeu", „omul lui Dumnezeu", „muntele lui Dumnezeu"), acest genitiv posesiv exprimă superlativul, absolutul. Aşadar, (în mentalitatea iudaică) „frica lui Dumnezeu" ar fi singura pe care trebuie s'o iei cu adevărat în seamă, celelalte fiind neglijabile. Cu toate acestea, „frica" nu trebuie înţeleasă, sub nici o formă, ca fiind o însuşire a lui Dumnezeu, ceea ce impune, pentru mentalitatea modernă, o traducere prin genitivul instrumental: „frica de Domnul".

111

PSALMUL 111 Aliluia.

1 Fericit bărbatul care se teme de Dom-
nul, întru poruncile Lui se va dori
foarte[1].

2 Puternică va fi pe pământ semin-
ţia lui; neamul drepţilor se va binecu-
vânta.

3 Slavă şi bogăţie vor fi în casa lui şi
dreptatea lui rămâne în veacul veacu-
lui.

4 Celor drepţi în întuneric le-a răsărit
lumină: milostiv este El[2] şi îndurat şi
drept.

5 Bun este omul care se îndură şi îm-
prumută; cu judecată îşi va rândui cu-
vintele, că în veac nu se va clinti;

6 întru pomenire veşnică va fi dreptul,
de vorbire de rău nu se va teme.

7 Gata este inima lui să nădăjduiască
în Domnul; inima îi este întărită, el nu
se va teme până ce se va uita de sus la
vrăjmaşii săi.

8 A risipit, a dat săracilor, dreptatea lui
rămâne în veacul veacului,

9 fruntea lui se va înălţa întru slavă.

10 Păcătosul va vedea şi se va mânia,
va scrâşni din dinţi şi se va topi; pofta

[1]Verbul ethélo (thélo) înseamnă, în profunzime, „a binevoi", „a se ataşa cu convingere", „a dori", „a umbla după", „a iubi". Aşadar, „teama de Dumnezeu" nu trebuie văzută ca un fel de teroare exercitată de Acesta asupra omului, ci mai degrabă teama ca nu cumva, călcându-I poruncile, omul să se lipsească pe sine de confortul său lăuntric. Stihul se poate traduce şi: „întru poruncile Lui se va simţi bine".

[2],Majuscularea acestui pronume se întemeiază şi pe faptul că în Codex Alexandrinus există adaosul: „Domnul Dumnezeu". Aşadar, drepţilor le răsare lumină nu, pur şi simplu, în virtutea îndreptăţirii lor, ci pentru că Dumnezeu, prin mila Sa, le-o recunoaşte şi o întregeşte.

păcătoşilor va pieri.

112

PSALMUL 112 Aliluia.

1 Lăudaţi-L, copii[1], pe Domnul, numele Domnului lăudaţi-l.

2 Fie numele Domnului binecuvântat de acum şi până'n veac.

3 Din răsărituri pân'la apusuri de soare[2] lăudat fie numele Domnului.

4 Înalt este Domnul peste toate neamurile, sus, peste ceruri, Îi este slava.

5 Cine este oare ca Domnul, Dumnezeul nostru, Cel ce locuieşte întru cele înalte

6 şi spre cele smerite priveşte în cer şi pe pământ?

7 El, Cel ce de la pământ îl ridică pe sărac şi din gunoi îl urcă pe sărman

8 ca să-l aşeze laolaltă cu mai-marii, cu mai-marii poporului Său;

9 El, Cel ce o face pe cea stearpă să locuiască în casă, mamă să fie, veselindu-se asupra copiilor.

113

PSALMUL 113 Aliluia.

1 Când a ieşit Israel din Egipt şi casa lui Iacob din mijlocul unui popor barbar,

2 Iudeea a devenit locaşul Său cel sfânt, Israel, stăpânirea Lui.

3 Marea a văzut şi a fugit, Iordanul s'a întors înapoi;

4 munţii au săltat ca berbecii, şi dealurile ca mioarele[1].

5 Ce ţi-a venit, mare, de ai fugit? dar ţie, Iordane, de te-ai întors înapoi?

6 dar vouă, munţilor, de aţi săltat ca berbecii? dar vouă, dealurilor, ca mioarele?

7 De faţa Domnului[2] a tremurat pământul, de faţa Dumnezeului lui Iacob,

8 Cel ce a prefăcut stânca în iezer de răcoare şi piatra în izvoare de apă.

9 Nu nouă, Doamne, nu nouă, ci numelui Tău să-i dai mărire, pentru mila Ta şi adevărul Tău,

10 ca nu cumva să zică păgânii: „Unde este Dumnezeul lor?"

11 Dar Dumnezeul nostru este în cer; în ceruri şi pe pământ pe toate câte lea vrut le-a făcut.

---

[1]Sensul primar al cuvântului paîs (paidós) este acela de „copil", „copilaş" şi numai în al doilea rând acela de „rob tânăr", „serv". Versiunea de faţă (ca şi ed. 1688) îl preferă pe primul. Fer. Augustin tâlcuieşte: Nu e vorba de vârsta biologică, ci de cea duhovnicească, aceea de care vorbeşte Domnul: „De nu veţi fi precum copiii, nu veţi intra în împărăţia cerurilor" (Mt 18, 3); dar şi Apostolul Pavel: „Fraţilor, nu fiţi copii în gândire; în răutate, da, fiţi prunci, dar în gândire fiţi desăvârşiţi" (1 Co 14, 20).

[2]Sensul poate fi temporal sau geografic (sau amândouă).

[1]Tocmai neconcordanţa textului davidic cu faptele istorice pledează pentru faptul că psalmul are o dimensiune profetică, ştiut fiind, de exemplu, că Iordanul nu s'a întors înapoi, ci s'a oprit în amonte şi s'a scurs în aval spre a-i lăsa pe fiii lui Israel să treacă în Ţara Făgăduinţei (Ios 3, 15-17); de asemenea, nu cunoaştem că munţii şi dealurile ar fi săltat. De aici concluzia că noi, creştinii, suntem casa lui Israel şi casa lui Iacob, de vreme ce, fiind fii ai lui Hristos, suntem şi sămânţa lui Avraam (Ga 3, 29) (Fer. Augustin). Pe de altă parte, tot alegoric vorbind, munţii şi dealurile care „saltă" nu sunt altceva decât cei desăvârşiţi şi cei începători în viaţa duhovnicească (Sf. Grigorie Sinaitul).

[2]„faţa Domnului" = prezenţa Domnului.

12 Idolii neamurilor sunt argint şi aur, lucruri de mâini omeneşti:

13 gură au şi nu vor grăi, ochi au şi nu vor vedea,

14 urechi au şi nu vor auzi, nări au şi nu vor mirosi,

15 mâini au şi nu vor pipăi, picioare au şi nu vor umbla,

16 Cum sunt ei să fie cei care-i făuresc şi toţi cei ce se încred în ei!

17 Casa lui Israel a nădăjduit în Domnul: El este ajutorul şi apărătorul lor;

18 casa lui Aaron a nădăjduit în Domnul: El este ajutorul şi apărătorul lor;

19 cei ce se tem de Domnul au nădăjduit în Domnul: El este ajutorul şi apărătorul lor.

20 Domnul Şi-a amintit de noi şi ne-a binecuvântat: a binecuvântat casa lui Israel, a binecuvântat casa lui Aaron,

21 i-a binecuvântat pe cei ce se tem de Domnul, pe cei mici împreună cu cei mari.

22 Domnul să vă dea mai mult decât aveţi, vouă şi copiilor voştri!

23 Voi sunteţi binecuvântaţii Domnului, Cel ce a făcut cerul şi pământul.

24 Cerul cerului este al Domnului, dar pământul l-a dat fiilor oamenilor.

25 Nu morţii Te vor lăuda pe Tine, Doamne, nici careva din cei ce se pogoară în iad,

26 ci noi, cei vii, noi Îl vom binecuvânta pe Domnul de acum şi până'n veac[3].

114

PSALMUL 114 Aliluia.

1 Plin am fost de iubire, că auzit-a Domnul glasul rugii mele,

2 că auzul Şi l-a plecat spre mine şi'n zilele mele Îl voi chema.

3 Durerile morţii m'au cuprins, primejdiile iadului m'au găsit; necaz şi durere am aflat.

4 Şi am chemat numele Domnului: „O, Doamne, scapă-mi sufletul!"

5 Milostiv şi drept este Domnul şi miluieşte Dumnezeul nostru.

6 Domnul este Cel ce păzeşte pruncii[1]; umilit am fost, şi El m'a mântuit.

7 Întoarce-te, suflete al meu, la odihna ta, că Domnul ţi-a făcut bine[2];

8 că El mi-a scos sufletul din moarte,

[3]Sf. Macarie cel Mare: Când un om a părăsit lumea şi toate dulceţile ei de dragul lui Hristos, dar nu a fost în stare s'o înlocuiască cu lumea duhovnicească şi cu nepieritoarele ei dulceţi, atunci el devine ca o sare fără gust, cea mai mizerabilă dintre fiinţele omeneşti, pentru că, pe de o parte, a pierdut, şi, pe de alta, nu a câştigat. Dacă el nu a izbutit ca, prin Duhul Sfânt, să intre într'o nouă vârstă, atunci devine un om mort; fiindcă în afară de moartea văzută există şi alta, nevăzută, după cum în afara vieţii care se vede există şi o alta, care nu se vede, a celor cu adevărat vii, a celor ce pururea Îl laudă pe Domnul.

[1]Sf. Isaac Sirul tâlcuieşte: Aici nu e vorba doar de pruncii ale căror trupuri sunt firave prin însăşi natura lor, ci şi, alegoric, de oamenii care, înţelepţi fiind în lume, îşi leapădă înţelepciunea prin aceea că se dedică în întregime unei alte înţelepciuni, întru totul îndestulătoare; în felul acesta, devenind ca nişte prunci ai propriei lor libere voinţe, învaţă cealaltă înţelepciune care nu poate fi învăţată din obişnuitele studii. De aceea şi Marele Pavel spune: „Dacă i se pare cuiva că-i înţelept în veacul acesta, să se facă nebun, ca să devină înţelept" (1 Co 3, 18).

[2]Sf. Ioan Hrisostom: Versetul acesta se cântă la slujba înmormântării. Mai adu-ţi aminte şi de altele: „Nu mă voi teme de rele, că Tu cu mine eşti" (Ps 22, 4); sau: „Tu eşti scăparea mea din necazul ce mă cuprinde" (Ps 31, 7). Toate acestea au o rezonanţă aparte în sufletul fiecărui om. Tu ia aminte la funeraliile altora, pentru ca să afli leac pentru propriile tale nelinişti. Când ştii că Dumnezeu îţi face bine, mai poţi să plângi?

ochii din lacrimi şi picioarele din lunecare.

9 Bineplăcut voi fi eu înaintea Domnului în pământul celor vii.

115

PSALMUL 115 Aliluia.

1 Crezut-am, de aceea am grăit, dar eu foarte m'am smerit[1].

2 Zis-am eu întru uimirea mea: „Tot omul este mincinos".

3 Ce oare Îi voi da eu Domnului pentru toate câte El mi-a dat?:

4 Paharul mântuirii voi lua şi numele Domnului voi chema[2].

5 Făgăduinţele mele Domnului I le voi plini în faţa întregului Său popor.

6 Scumpă este înaintea Domnului moartea cuvioşilor Lui.

7 O, Doamne, eu sunt robul Tău, eu sunt robul Tău şi fiul slujnicei Tale; Tu ai rupt legăturile mele,

[1]În Versiunea Ebraică psalmii 114 şi 115 alcătuiesc unul singur, aşa încât începutul acestuia se cere legat, ca sens, de sfârşitul celui precedent. În ce anume a crezut psalmistul?: În aceea că el va fi bineplăcut înaintea Domnului, că va locui în cerul Său cel sfânt, că va fi asemenea îngerilor. Cu toate acestea, el nu a căzut în păcatul mândriei, ci şi-a păstrat întreagă conştiinţa imensei distanţe dintre bunătatea lui Dumnezeu care-l înalţă şi condiţia sa de făptură mărginită, joasă, smerită, singura care cu adevărat îl mântuieşte. Pavel va cita primul stih al acestui verset (2 Co 4, 13) în sprijinul credinţei ca suport al mărturisirii şi curajului.

[2]„paharul mântuirii" este potirul euharistic. Euharistie înseamnă mulţumire. Aşadar, singurul răspuns pe care noi I-l putem da lui Dumnezeu pentru toate binefacerile Lui este acela de a-I mulţumi împărtăşindu-ne cu Sfintele Taine după ce ne-am pregătit prin post, rugăciune şi spovedanie.

8 Ţie-Ţi voi aduce jertfă de laudă şi numele Domnului voi chema.

9 Făgăduinţele mele Domnului I le voi plini în faţa întregului Său popor,

10 în curţile casei Domnului, în mijlocul tău, Ierusalime.

116

PSALMUL 116 Aliluia.

1 Lăudaţi-L pe Domnul, voi, toate neamurile, pe El lăudaţi-L voi, toate popoarele;

2 că s'a întărit mila Lui peste noi şi adevărul Domnului rămâne în veac.

117

PSALMUL 117 Aliluia.

1 Mărturisiţi-vă Domnului, că e bun, că în veac este mila Lui[1].

2 Să spună dar casa lui Israel că e bun, că în veac este mila Lui.

3 Să spună dar casa lui Aaron că e bun, că în veac este mila Lui.

4 Să spună dar toţi cei ce se tem de Domnul că e bun, că în veac este mila Lui[2].

[1]Îndemnul de a ne mărturisi Domnului, urmat de asigurarea că El este bun şi milostiv, nu trebuie să-l ducă pe creştin la certitudinea mântuirii prin absoluta bunătate a lui Dumnezeu, căci o asemenea certitudine nu există, ci la sentimentul încrederii că Domnul îi ascultă mărturisirea cu bunătate şi milă.

[2]Ce anume semnifică cele două „case" (familii spirituale), – a lui Israel şi a lui Aaron – ştim mai limpede din versetul 21 al Psalmului 113: „cei ce se tem de Domnul, cei mici împreună cu cei mari".

5 Eu din necaz L-am chemat pe Domnul şi El m'a auzit întru lărgimea auzului.

6 Domnul este ajutorul meu, nu mă voi teme de ce-mi va face mie omul.

7 Domnul este ajutorul meu şi eu de sus mă voi uita la vrăjmaşii mei.

8 Mai bine e să te încrezi în Domnul decât să te încrezi în om.

9 Mai bine e să nădăjduieşti în Domnul decât să nădăjduieşti în mai-marii pământului.

10 Toate neamurile m'au împresurat, iar eu în numele Domnului le-am biruit;

11 de jur-împrejur m'au împresurat, iar eu în numele Domnului le-am înfrânt;

12 m'au împresurat precum albinele un fagure[3] şi s'au aţâţat ca focul între spini, iar eu în numele Domnului le-am biruit;

13 împins am fost şi răsucit să cad, dar Domnul mi-a sărit în sprijin.

14 Domnul e tăria mea şi cântecul meu şi El mi S'a făcut mie spre mântuire.

15 Glas de bucurie şi mântuire în corturile drepţilor: „Dreapta Domnului a lucrat putere,

16 dreapta Domnului m'a înălţat, dreapta Domnului a lucrat putere".

17 Nu voi muri, ci voi fi viu şi voi povesti lucrurile Domnului.

[3]Evidenţiind valenţele profetice ale acestui psalm, Fericitul Augustin raportează stihul acesta „de mare subtilitate mistică" la cei ce L-au batjocorit pe Iisus şi L-au răstignit, neştiind ce fac. Dacă albinele din stup fac miere, fără s'o ştie, prigonitorii Domnului nu-şi dădeau seama că ni-L făceau pe Domnul mai dulce ca oricând, prin însăşi patima Sa. „Gustaţi şi vedeţi că bun este Domnul" (Ps 33, 8).

18 Certând m'a certat Domnul, dar morţii nu m'a dat.

19 Deschideţi-mi porţile dreptăţii: prin ele voi intra şi-L voi lăuda pe Domnul.

20 Aceasta este poarta Domnului, drepţii vor intra printr'însa[4].

21 Pe Tine Te voi mărturisi, că Tu m'ai auzit şi mie mi Te-ai făcut spre mântuire.

22 Piatra pe care au nesocotit-o ziditorii, aceasta a ajuns în capul unghiului;

23 de la Domnul s'a făcut aceasta şi minunată este în ochii noştri[5].

24 Aceasta este ziua pe care Domnul a făcut-o: să ne bucurăm şi să ne veselim într'însa![6]

25 O, Doamne, Te rog, mântuieşte! O, Doamne, Te rog, adu belşug!

26 Binecuvântat este cel ce vine întru numele Domnului; pe voi v'am binecuvântat, cei din casa Domnului.

27 Dumnezeu este Domnul şi S'a arătat nouă; sărbătoare rânduiţi în umbrare până la coarnele jertfelnicului[7].

[4]Sf. Clement Romanul: „Dintre multele porţi deschise, numai poarta dreptăţii este poarta lui Hristos; toţi cei ce intră prin ea sunt fericiţi şi-şi îndreaptă mersul în cuvioşie, în dreptate, săvârşind totul fără tulburare. Să fie cineva credincios, să fie puternic în a-şi spune ştiinţa, să fie înţelept în deosebirea cuvintelor, să fie curat în fapte; dar cu atât mai mult se cuvine să fie smerit cu cât pare a fi mai mare! Să caute folosul de obşte: pe al tuturor, iar nu pe al său".

[5]Versetele 22-23 vor fi citate de Iisus cu referire la Sine Însuşi.

[6]Verset intrat de timpuriu în Slujba Învierii Domnului.

[7]Aducând în amintire vechea sărbătoare a Cortului Mărturiei, rânduită de Moise, pasajul acesta nu este altceva decât o metaforă pentru singura Sărbătoare ce trebuie ţinută de întreaga făptură raţională: aceea a Învierii Domnului, prin care Dumnezeu ni S'a arătat ca arvună a propriei noastre învieri (Sf. Grigorie de Nyssa).

28 Dumnezeul meu eşti Tu, Ţie mă voi
mărturisi; Dumnezeul meu eşti Tu, pe
Tine Te voi înălţa; Ţie Îţi voi mulţumi,
că Tu m'ai auzit şi mi Te-ai făcut mie
spre mântuire.
29 Mărturisiţi-vă Domnului, că este
bun, că în veac este mila Lui!

118

PSALMUL 118[1] Aliluia.

1 Fericiţi cei fără prihană în cale, cei ce
umblă în legea Domnului!
2 Fericiţi cei ce caută să-I afle mărturi-
ile[2]; cu toată inima Îl vor căuta.
3 Fiindcă cei ce lucrează fărădelegea
n'au umblat în căile Sale.
4 Tu eşti Cel ce poruncile Tale le-ai po-
runcit pentru ca noi să le păzim foarte.
5 O, de s'ar face căile mele drepte spre
paza dreptăţilor Tale!
6 Atunci de-abia nu mă voi ruşina, când
voi căuta spre toate poruncile Tale.
7 Ţie mă voi mărturisi, Doamne, întru
deschiderea inimii[3] când voi fi învăţat
judecăţile dreptăţii Tale.
8 Îndreptările[4] Tale le voi păzi, Nu mă
părăsi în cele din urmă!
9 Prin ce îşi va îndrepta un tânăr calea
sa?: prin păzirea cuvintelor Tale.
10 Eu cu toată inima Te-am căutat, să
nu mă lepezi de la poruncile Tale.
11 Cuvintele Tale mi le-am ascuns în
inimă, ca nu cumva să păcătuiesc faţă
de Tine.
12 Binecuvântat eşti, Doamne, învaţă-
mă îndreptările Tale.
13 Cu buzele mele am vestit toate jude-
căţile gurii Tale.
14 În calea mărturiilor Tale m'am
desfătat tot atât de mult cât în toată

[1]Acesta este nu numai cel mai lung, ci şi cel mai bine construit dintre psalmii didactici. Arhitectura sa cuprinde 22 de strofe a câte 8 stihuri; numărul strofelor reprezintă numărul celor 22 de litere ale alfabetului ebraic; primul cuvânt al fiecărei strofe începe cu litera respectivă. Evident, Septuaginta păstrează structura, nu însă şi canonul alfabetic. Tema generală a psalmului este legea dumnezeiască, în sensul ei cel mai larg: totalitatea învăţăturilor pe care Dumnezeu le-a descoperit şi le-a transmis prin profeţi. De aici, frecvenţa unor cuvinte care gravitează în jurul noţiunii de „lege": nelegiuire, fărădelege, mărturie, poruncă, dreptate, îndreptare, făgăduinţă, pricepere, înţelepciune, cuvânt, spusă, judecată, cale ..., cuvinte care se repetă şi care uneori acuză redundanţa. Textul însă, ca atare, e o expresie maximă a evlaviei, dar şi a meditaţiei asupra vieţii şi sfârşitului, ceea ce-l făcea pe Pascal să-l aibă la inimă. Psalmul a intrat puternic în cult: face parte din Slujba Înmormântării.

[2]„Mărturiile" lui Dumnezeu: cerul, pământul şi toate câte sunt într'însele; cortul mărturiei (Nm 1, 53), ca expresie a locuirii Domnului printre oameni; toate cuvintele lui Dumnezeu descoperite prin profeţi, precum şi faptele Sale consemnate în Sfintele Scripturi.

[3]Traducerea „întru deschiderea inimii" se]ntemeiază pe substantivul euthýtes = „direcţie în linie dreaptă", dar şi pe adjectivul/adverbul euthýs = „fără ocolişuri", „franc", „deschis". În fapt, aceasta este starea de spirit cu care un creştin trebuie să meargă la Taina Spovedaniei.

[4]Spre deosebire de dikáiosis = „îndreptăţire", „justificare", dikáioma înseamnă „îndreptar", „călăuză", „ghid", „criteriu moral". Pluralul acestui substantiv este, în româneşte, „îndreptare". Acest plural însă sună identic cu singularul substantivului „îndreptare" (al cărui plural e „îndreptări"), care, stricto sensu, îl traduce pe grecescul paidéia = „educaţie", „corecţie", „corectare" (dar şi „pedeapsă"). Aşadar, exprimarea adevărată ar fi: „Îndreptarele Tale le voi păzi" (aici şi în numeroase alte locuri). Numai că pluralul „îndreptări" („îndreptările") a intrat în limbajul liturgic la o vreme când limba română încă nu-şi diferenţiase asemenea nuanţe. El s'a încetăţenit atât de adânc în rostire şi auz, încât versiunea de faţă preferă să-l păstreze ca atare, până la o nouă vârstă a limbii române. E bine însă să se ştie care este înţelesul său real.

bogăţia.

15 La poruncile Tale voi gândi şi căile Tale le voi înţelege;

16 la îndreptările Tale voi cugeta, cuvintele Tale nu le voi da uitării.

17 Dă-i răsplată robului Tău[5], viazămă[6] şi-Ţi voi păzi cuvintele.

18 Ia-mi vălul de pe ochi şi voi înţelege minunatele lucruri din legea Ta.

19 Străin sunt eu pe pământ, poruncile Tale nu mi le ascunde.

20 Sufletul meu de-a pururi a tânjit să dorească judecăţile Tale[7].

21 Tu i-ai certat pe cei mândri; blestemaţi sunt cei ce se abat de la poruncile Tale.

22 Despresoară-mă de ocară şi defăimare, că mărturiile Tale le-am păzit;

23 fiindcă mai-marii şezut-au şi grăiau împotrivă-mi, dar robul Tău cugeta la îndreptările Tale;

24 fiindcă mărturiile Tale sunt cugetarea mea şi îndreptările Tale sunt sfetnicii mei.

25 Sufletul mi s'a lipit de pământ[8]; viază-mă, după cuvântul Tău.

26 Eu mi-am vestit căile, Tu m'ai auzit, învaţă-mă îndreptările Tale.

27 Fă-mă să înţeleg calea îndreptărilor Tale şi la minunile Tale voi cugeta.

28 Sufletul meu a dormitat de mâhnire, întăreşte-mă întru cuvintele Tale.

29 Calea nedreptăţii îndepărteaz-o de mine şi cu legea Ta miluieşte-mă.

30 Eu calea adevărului am ales-o, judecăţile Tale nu le-am uitat.

31 De mărturiile Tale, Doamne, m'am lipit, Tu fă-mă să nu-mi fie ruşine.

32 Pe calea poruncilor Tale am alergat când Tu inima mi-ai lărgit-o.

33 Lege pune-mi, Doamne, calea îndreptărilor Tale, şi ne'ncetat o voi păzi.

34 Dă-mi mie pricepere şi voi căuta să aflu legea Ta şi cu toată inima mea o voi păzi.

35 Îndrumează-mă pe cărarea poruncilor Tale, că aceasta-i ceea ce mi-am vrut.

36 Pleacă-mi inima spre mărturiile Tale[9], iar nu spre lăcomie.

37 Întoarce-mi ochii, ca să nu văd deşertăciunea; în calea Ta viază-mă.

38 Pune-i robului Tău în faţă cuvântul Tău întru teama de Tine.

39 Îndepărtează-mi ocara de care m'am temut, căci bune sunt judecăţile Tale.

[5]Fer. Augustin: O răsplată poate fi de patru feluri: 1) rău pentru rău (iadul pentru cei păcătoşi); 2) bine pentru bine (împărăţia cerurilor pentru cei drepţi); 3) bine pentru rău (jertfa lui Hristos şi iertarea de pe cruce); 4) rău pentru bine (Iuda şi complicii săi). În rugăciune nu se poate cere decât răsplată pentru modul al treilea, deoarece nici un om nu se poate socoti pe sine atotbun.

[6]„a via” = a ţine (a menţine) în viaţă.

[7]Origen: În mod normal, omul nu doreşte judecăţile lui Dumnezeu, căci se teme de pedeapsă. O astfel de dorinţă rămâne un ideal care poate forma obiectul rugăciunii.

[8]Sf. Ilarie: Aici e vorba de sufletul care stă lipit de trupul său şi de care, după o grea luptă, se va despărţi prin moarte. De aici, sentimentul omului că e străin pe pământ (v. 19) şi că sufletul, de altă natură decât trupul, trebuie să meargă la Domnul (2 Co 5, 8).

[9]Dacă „închipuirea inimii omului se pleacă spre rău încă din tinereţea lui” (Fc 8, 21), omul are nevoie de Dumnezeu pentru ca inima lui să se întoarcă spre dreptate, prin luminare de la Duhul Sfânt (Apolinarie de Laodiceea). Pe de altă parte, oprindu-se asupra acestui verset, Pascal (tocmai el, cel pururea însetat de înţelegere!) notează: Nu vă miraţi când vedeţi oameni simpli crezând fără să priceapă; Dumnezeu este Acela care le pleacă inimile spre credinţă.

40 Iată, am tânjit după poruncile Tale, viază-mă întru dreptatea Ta.

41 Să vină peste mine mila Ta, Doamne, mântuirea Ta, după cuvântul Tău,

42 şi cuvânt le voi răspunde celor ce mă ocărăsc că am nădăjduit în cuvintele Tale.

43 Din gura mea să nu iei nicicum cuvântul adevărului, că în judecăţile Tale am nădăjduit[10].

44 Şi legea Ta o voi păzi de-a pururi, în veac şi în veacul veacului.

45 În largul meu am umblat căutând să-Ţi aflu poruncile.

46 În faţa regilor am vorbit despre mărturiile Tale şi nu m'am ruşinat.

47 Şi la poruncile Tale am cugetat, că le-am iubit foarte.

48 Mâinile mi le-am ridicat spre poruncile Tale pe care le-am iubit şi spre îndreptările Tale gândul mi l-am aşternut.

49 Adu-Ţi aminte de cuvântul Tău către robul Tău, întru care m'ai făcut să nădăjduiesc.

50 Aceasta m'a mângâiat întru smerenia mea, că rostirea Ta m'a păzit în viaţă.

51 Cei mândri s'au nelegiuit peste măsură, dar eu de la legea Ta nu m'am abătut.

52 Adusu-mi-am aminte de judecăţile Tale cele de demult, Doamne, şi m'am alinat.

53 Mâhnire m'a cuprins din pricina păcătoşilor care părăsesc legea Ta.

[10]Origen: Cei ce deja au primit „cuvântul adevărului" riscă să-l piardă dacă, avându-l şi învăţându-i şi pe alţii, se arată nevrednici de el.

54 Îndreptările Tale erau cântecele mele[11] în locu'n care pribegeam.

55 Noaptea mi-am adus aminte de numele Tău, Doamne, şi legea Ta am păzit-o.

56 Aceasta s'a petrecut cu mine, că am căutat să aflu îndreptările Tale.

57 Tu eşti partea mea, Doamne[12], eu am zis că se cade să-Ţi păzesc legea.

58 Feţei Tale m'am rugat cu toată inima mea, miluieşte-mă după cuvântul Tău.

59 La căile Tale am cugetat, picioarele mi le-am întors la mărturiile Tale.

60 Gata m'am făcut, şi nu m'am tulburat că trebuie să-Ţi păzesc poruncile.

61 Funiile păcătoşilor s'au încâlcit împrejuru-mi, dar eu legea Ta n'am uitat-o.

62 La miezul nopţii m'am sculat ca să-Ţi aduc laudă[13] pentru judecăţile dreptăţii Tale.

63 Părtaş le sunt tuturor celor ce se tem de Tine şi poruncile Tale le păzesc.

64 De mila Ta, Doamne, este plin pământul, învaţă-mă îndreptările Tale.

65 Bunătate ai făcut cu robul Tău, Doamne, după cuvântul Tău.

66 Bunătate şi rânduială şi cunoaştere

[11]Un ecou al acestui stih poate fi întâlnit la Arghezi: „Doamne, izvorul meu şi cântecele mele!" (Psalm).

[12]Sf. Ilarie: Puţini sunt oamenii care pot spune că partea (porţia) lor e Dumnezeu. Când Moise a împărţit Ţara Sfântă între triburile lui Israel, leviţii nu şi-au avut parte, din pricină că partea (moştenirea) lor „e Însuşi Domnul". În viaţa duhovnicească, Dumnezeu e „partea" celor ce au renunţat la bucuriile acestei lumi şi-I slujesc numai Domnului.

[13]Psalmul 118 (catisma 17) se citeşte zilnic, în mânăstiri, la slujba numită Miezonoptică.

învaţă-mă, că în poruncile Tale am crezut[14].

67 Mai înainte de a fi fost umilit, am păcătuit; de aceea Ţi-am păzit cuvântul.

68 Bun eşti Tu, Doamne, şi întru bunătatea Ta învaţă-mă îndreptările Tale.

69 Nedreptatea celor mândri s'a înmulţit împotrivă-mi, dar eu cu toată inima mea voi cerceta poruncile Tale.

70 Inima lor s'a închegat ca laptele, dar eu întru legea Ta am cugetat.

71 Bine-mi este mie că m'ai smerit, ca să pot învăţa îndreptările Tale[15].

72 Bună-mi este mie legea gurii Tale, mai mult decât mii de aur şi argint.

73 Mâinile Tale m'au făcut şi m'au zidit[16], înţelepţeşte-mă şi mă voi învăţa poruncile Tale.

74 Cei ce se tem de Tine mă vor vedea şi se vor veseli, că eu în cuvintele Tale am nădăjduit.

75 Cunoscut-am, Doamne, că drepte sunt judecăţile Tale şi că întru adevăr m'ai smerit.

76 Facă-se dar ca mila Ta să-mi fie mângâiere, după spusa Ta[17] către robul Tău.

77 Să vină îndurările Tale peste mine şi voi trăi, că legea Ta e cugetarea mea.

78 Să se ruşineze cei mândri, că'ntru nedreptate m'au nedreptăţit, eu însă la poruncile Tale voi cugeta.

79 Întoarcă-se la mine cei ce se tem de Tine şi cei ce cunosc mărturiile Tale.

80 Neprihănită să-mi fie inima întru îndreptările Tale, ca nu cumva să fiu ruşinat.

81 Sufletul mi se topeşte de dorul mântuirii Tale[18]; în cuvântul Tău am nădăjduit.

82 Ochii mi s'au sleit de dorul cuvântului Tău, zicând: „Când mă vei alina?"

83 Că m'am făcut ca un burduf de piele'n brumă[19], dar îndreptările Tale nu le-am uitat.

84 Câte sunt zilele robului Tău?; când vei face pentru mine judecată asupra celor ce mă prigonesc?

85 Nelegiuiţii mi-au spus o puzderie de vorbe, dar ele nu sunt ca legea Ta, Doamne.

86 Toate poruncile Tale sunt adevăr; pe nedrept m'au prigonit, ajută-mă!

87 Puţin a fost de nu m'au terminat la pământ, dar eu nu Ţi-am părăsit poruncile.

88 După mila Ta viază-mă şi voi păzi mărturiile gurii Tale.

89 În veşnicie, Doamne, Cuvântul Tău rămâne în cer[20].

---

[14]Didim cel Orb: Dumnezeu este şi bun şi aspru (Rm 11, 22); bun cu cei ce rămân tari în credinţă, aspru cu cei ce se îndepărtează de ea. Pentru ca psalmistul să înţeleagă mai bine sensul bunătăţii, el nu are alt dascăl decât pe Dumnezeu; pe Acesta Îl roagă să-l înveţe „rânduială" (disciplină, control de sine), ca virtute morală, şi „cunoaştere", ca virtute intelectuală.

[15]Sf. Ioan Hrisostom: Dacă ne gândim bine, gloria lui David a fost mai mare în primejdii decât în viaţa obişnuită a unui rege. Se cade aşadar să acceptăm cu bucurie lecţiile pe care Dumnezeu ni le dă prin aceea că ne smereşte.

[16]Foarte exact: „m'au plăsmuit". Aşadar: Mâinile Tale m'au creat şi mi-au dat o formă.

[17]„spusa" îl traduce pe lógion (cu pluralul lógia = „spusele"). Uneori însă, în funcţie de context sau cadenţă, lógion este tradus şi prin cuvânt (lógos). Ed. 1688: „cuvântarea".

[18]Ca în numeroase alte cazuri, genitivul posesiv „mântuirea Ta" trebuie înţeles ca genitiv instrumental: „mântuirea (care vine) de la Tine". Acest genitiv exprimă ideea de absolut.

[19]= burduful care, prin răcire, devine scorţos, rigid, chiar sfărâmicios.

[20]Sf. Atanasie cel Mare: Aici e vorba de o

90 În neam şi în neam e adevărul Tău; Tu ai întemeiat pământul, şi el rămâne.

91 Prin rânduiala Ta rămâne ziua, că toate lucrurile sunt Ţie slujitoare.

92 Dacă legea Ta nu mi-ar fi fost mie cugetare, atunci aş fi pierit în umilinţa mea.

93 În veac nu voi uita îndreptările Tale, că într'însele m'ai viat, Doamne[21].

94 Al Tău sunt eu, mântuieşte-mă, că îndreptările Tale le-am căutat.

95 Păcătoşii m'au aşteptat să mă dea pierzării, dar eu am înţeles mărturiile Tale.

96 Oricărei desăvârşiri eu i-am văzut hotarul, porunca Ta hotărnicie n'are[22].

97 O, legea Ta cât am iubit-o, Doamne!; ea e gândul meu de-a lungu'ntregii zile.

98 Tu pe deasupra duşmanilor mei m'ai înţelepţit cu poruncile Tale[23], că ele ale mele sunt în veac.

99 Pe deasupra tuturor dascălilor mei am câştigat pricepere, că mărturiile Tale sunt cugetarea mea.

100 Pe deasupra bătrânilor mei am dobândit pricepere, că poruncile Tale leam căutat.

101 Din toată calea cea rea mi-am oprit picioarele, ca să pot eu păzi cuvintele Tale.

102 De la judecăţile Tale nu m'am abătut, că Tu mi-ai pus o lege.

103 Cât sunt de dulci cuvintele Tale în cerul gurii mele!, mai dulci sunt decât mierea'n gura mea.

104 Din poruncile Tale mi-am dobândit pricepere, de aceea urât-am toată calea nedreptăţii.

105 Făclie picioarelor mele este legea Ta, şi lumină cărărilor mele[24].

106 Juratu-m'am şi am hotărât să păzesc judecăţile dreptăţii Tale.

107 Umilit am fost peste măsură; viazămă, Doamne, după cuvântul Tău.

108 Prinoasele de bunăvoie ale gurii mele binevoieşte-le, Doamne, şi învaţămă judecăţile Tale.

109 Sufletul meu e de-a pururi în mâinile Tale şi legea Ta n'am uitat-o.

110 Păcătoşii mi-au întins o cursă, dar eu de poruncile Tale nu m'am rătăcit.

111 Mărturiile Tale le-am moştenit pe veci, că ele sunt bucuria inimii mele.

112 Inima mi-am plecat-o spre săvârşirea îndreptărilor Tale, pentru ca'n veci să-mi fie răsplătire.

113 Pe călcătorii de lege i-am urât, dar legea Ta am iubit-o.

---

dogmă mai înaltă decât cea care se naşte din textul: „Întru'nceput a fost Cuvântul" (In 1, 1): Cuvântul veşnic al lui Dumnezeu, legat nu numai de creaţie, dar şi de pronie; vezi versetul 91.

[21]Cuvântul „Doamne" lipseşte din Codex Alexandrinus, din care cauză nu e întâlnit în toate versiunile; există însă în ed. Rahlfs.

[22]Literal: „Porunca Ta e un spaţiu nemăsurat de larg". Sf. Ioan Scărarul tâlcuieşte: Virtutea are marginea nemărginită. Dacă (în urcuşul duhovnicesc) unii lucrători buni înaintează de la puterea făpturii la puterea vederii, adică la contemplaţie, şi dacă iubirea nu ajunge niciodată la sfârşit, atunci marginea ei, a iubirii, este cu adevărat nemărginită. Înaintând în ea, niciodată nu ajungem la un sfârşit, nici în veacul de acum, nici în cel viitor, adăugând lumină la lumină.

[23]Pluralul „poruncile Tale", în concordanţă cu Codex Sinaiticus; ed. Rahlfs: „porunca Ta".

[24]Sf. Maxim Mărturisitorul: „Făclia" e legea scrisă, ale cărei simboluri, ghicituri şi combinaţii seamănă cu o flacără care luminează, arde şi umbreşte. „Lumina" e legea duhovnicească a harului; acesta, în mod simplu, fără simboluri sensibile, arată cărările cele veşnice pe care mintea contemplativă e dusă spre cel mai înalt dintre bunuri, spre Dumnezeu.

114 Ajutorul meu şi ocrotitorul meu Tu eşti, în cuvântul Tău am nădăjduit.

115 Îndepărtaţi-vă de mine, voi, făcătorii de rele, şi eu voi cerceta poruncile Dumnezeului meu.

116 Ocroteşte-mă, după cuvântul Tău, şi viază-mă, şi de la aşteptarea mea să nu mă'ndepărtezi în ruşine.

117 Ajută-mă şi mă voi mântui şi pururea voi cugeta la îndreptările Tale.

118 De nimic i-ai făcut pe toţi cei ce se îndepărtează de la îndreptările Tale, pentru că nedrept este gândul lor lăuntric[25].

119 Călcători de lege i-am socotit pe toţi păcătoşii pământului; de aceea eu pururea am iubit mărturiile Tale.

120 Ţintuieşte-mi trupul cu frica de Tine[26], că de judecăţile Tale m'am temut.

121 Făcut-am judecată şi dreptate; nu mă da pe mâna celor ce mă nedreptăţesc.

122 Primeşte-l pe robul Tău întru bunătate; cei mândri să nu mă năpăstuiască[27].

123 Ochii mi s'au sleit de dorul mântuirii Tale şi de dorul cuvântului dreptăţii Tale[28].

124 Fă cu robul Tău după mila Ta şi învaţă-mă îndreptările Tale.

[25]„gândul lăuntric" îl traduce pe enthýmema = „ceea ce se află în spirit", „gândire", „reflecţie". Folosire unică, aici, în Cartea Psalmilor.

[26]Literal: „frica Ta", vezi nota de la v. 81.

[27]sykofantéo (folosit numai aici în Cartea Psalmilor): „a calomnia", „a acuza pe nedrept".

[28]Fără'ncetare aşteaptă psalmistul mântuirea care vine de la Dumnezeu, întemeindu-se pe împlinirea unei făgăduinţe. Expresia: „mi s'au sleit" e folosită pentru a arăta intensitatea sentimentului (Teodoret de Cir).

125 Robul Tău sunt eu; dă-mi pricepere şi voi cunoaşte mărturiile Tale.

126 Vremea este a lucra pentru Domnul, că ei au risipit legea Ta.

127 De aceea Ţi-am iubit poruncile mai mult decât aurul şi topazul.

128 De aceea m'am îndreptat spre toate poruncile Tale şi toată calea cea strâmbă am urât-o.

129 Minunate sunt mărturiile Tale, de aceea sufletul meu le-a cercetat[29].

130 Dezvăluirea[30] cuvintelor Tale va face lumină şi pricepere le va da pruncilor.

131 Eu gura mi-am deschis-o şi duh am tras într'însa, că după poruncile Tale am tânjit.

132 Caută spre mine şi mă miluieşte după judecata celor ce iubesc numele Tău.

133 Paşii mei îndreaptă-i după cuvântul Tău şi nici o fărădelege să nu mă stăpânească.

134 Izbăveşte-mă de năpasta oamenilor şi voi păzi poruncile Tale.

135 Faţa Ta arat-o peste robul Tău şi învaţă-mă poruncile Tale.

[29]În ordinea „normală", cercetarea e urmată de descoperire, iar aceasta provoacă admiraţia. Aici lucrurile se petrec invers: Psalmistul are mai întâi revelaţia creaţiei (mărturiilor) lui Dumnezeu, aceasta îl umple de uimire, iar uimirea, la rândul ei, îl determină să cerceteze în amănunt ceea ce descoperise global. În fapt, acesta este procesul cunoaşterii prin revelaţie. E un text care anulează aberaţia: „crede şi nu cerceta".

[30]délosis (folosire unică în Cartea Psalmilor): „acţiunea de a arăta, de a descoperi, de a face să se înţeleagă, de a interpreta, de a semnifica". Sensul versetului se leagă de cel precedent: lumina globală a revelaţiei (dezvăluirii) duce la studiul şi priceperea amănuntelor.

136 Din ochii mei curs-au izvoare de apă, fiindcă eu legea Ta n'am păzit-o.

137 Drept eşti, Doamne, şi drepte sunt judecăţile Tale.

138 Mărturiile Tale le-ai poruncit cu'ntreaga dreptate şi cu'ntreg adevărul.

139 Râvna pentru Tine[31] m'a mistuit, că vrăjmaşii mei au uitat de cuvintele Tale.

140 Lămurită'n foc este spusa Ta foarte, şi robul Tău a iubit-o[32].

141 Tânăr sunt eu şi socotit de nimic, dar îndreptările Tale nu le-am uitat.

142 Dreptatea Ta este dreptate în veac şi adevăr e legea Ta.

143 Necazuri şi nevoi au dat peste mine; poruncile Tale sunt cugetarea mea.

144 Drepte sunt în veci mărturiile Tale; dă-mi Tu pricepere, şi eu voi fi viu.

145 Strigat-am din toată inima mea: „Auzi-mă, Doamne!; îndreptările Tale voi căuta să le aflu".

146 Strigat-am către Tine: „Mântuieşte-mă şi voi păzi mărturiile Tale!"

[31]În ed. Rahlfs: „râvna casei Tale" (probabil, prin contaminare de la Ps 68, 9). Tradus aici în concordanţă cu Codex Alexandrinus şi cu vechile versiuni româneşti.

[32]Eusebiu de Cezareea: Textul poate fi raportat la focul pe care Hristos l-a adus pe pământ (Lc 12, 49), menit să ardă şi să mistuie toate impurităţile noastre carnale, pentru ca sufletul să rămână curat ca aurul lămurit în foc. Didim cel Orb: Aici poate fi vorba şi de „cuvintele Domnului"..., curate ca argintul lămurit în foc (Ps 11, 6), acel foc al spuselor lui Iisus care-i aprindea pe ucenicii Luca şi Cleopa în drumul spre Emaus şi care i-a făcut să spună după aceea: „Oare nu ardea'ntru noi inima noastră când ne vorbea pe cale şi'n timp ce ne tâlcuia Scripturile?" (Lc 24, 32).

147 În puterea nopţii[33] m'am sculat şi am strigat, în cuvintele Tale am nădăjduit.

148 Ochii mi s'au trezit înaintea zorilor ca să cuget la cuvintele Tale.

149 Glasul meu auzi-l, Doamne, după mila Ta; după judecata Ta viază-mă.

150 Cei ce întru fărădelege mă prigonesc s'au apropiat, dar de legea Ta s'au îndepărtat.

151 Aproape eşti Tu, Doamne[34], şi toate poruncile Tale sunt adevăr.

152 Dintru'nceput am cunoscut din mărturiile Tale că pentru veci le-ai întemeiat.

153 Vezi-mi smerenia şi scapă-mă, că legea Ta n'am uitat-o.

154 Judecă-mi pricina şi mă izbăveşte; de dragul cuvântului Tău viază-mă.

155 Departe de păcătoşi e mântuirea, că ei nu Ţi-au căutat îndreptările.

156 Multe sunt îndurările Tale, Doamne; după judecata Ta viază-mă.

157 Mulţi sunt cei ce mă prigonesc şi mă necăjesc, dar eu de la mărturiile Tale nu m'am abătut.

158 Mă mistuiam văzându-i pe cei nepricepuţi, fiindcă spusele Tale nu le-au păzit.

159 Iată, vezi că Ţi-am iubit poruncile; Doamne, întru mila Ta viază-mă.

[33]aoría înseamnă „timp nepotrivit, neobişnuit, contrar obiceiului sau regulei". Aşadar, timp de rugăciune în afara tipicului şi în plus faţă de acesta; meditaţie în afara orelor obişnuite. Râvna care sparge rutina.

[34]Iată, Dumnezeu ne este aproape; dar dacă noi nu facem o mişcare să ne apropiem şi noi de El, nu ne putem bucura de vecinătatea Sa. Cei ce se apropie de Dumnezeu sunt legaţi de El pe potriva dorinţei şi desăvârşirii lor (Tâlcuire atribuită lui Origen).

160 Adevăr este începutul cuvintelor Tale şi toate judecăţile dreptăţii Tale vor dăinui în veci.

161 Fără pricină m'au prigonit puternicii zilei[35] şi din pricina cuvintelor Tale inima mi s'a înfricoşat.

162 Bucura-mă-voi întru spusele Tale ca unul ce-a dat peste pradă multă.

163 Urât-am nedreptatea şi am dispreţuit-o, dar legea Ta am iubit-o.

164 De şapte ori pe zi Te-am lăudat[36] pentru judecăţile dreptăţii Tale.

165 Pace multă au cei ce iubesc legea Ta şi cărora nu le e piatră de poticnire[37].

166 Mântuirea Ta am aşteptat-o, Doamne, şi poruncile Tale le-am iubit.

167 Păzit-a sufletul meu mărturiile Tale şi le-a iubit foarte.

168 Păzit-am poruncile şi mărturiile Tale, că toate căile mele înaintea Ta sunt, Doamne.

169 Apropie-se rugăciunea mea înaintea Ta, Doamne, după spusa Ta dă-mi mie pricepere[38].

170 Să intre cererea mea în faţa Ta; după spusa Ta izbăveşte-mă.

171 Buzele mele să reverse laudă când Tu mă vei învăţa îndreptările Tale.

172 Rosti-va limba mea spusele Tale, fiindcă toate poruncile Tale sunt drepte.

173 Fie-mi spre mântuire mâna Ta, că eu poruncile Tale le-am ales.

174 Tânjit-am după mântuirea Ta, Doamne, şi legea Ta îmi este cugetare.

175 Viu va fi sufletul meu şi Te va lăuda şi judecăţile Tale îmi vor ajuta[39].

176 Rătăcit-am ca o oaie pierdută; caută-l pe robul Tău, că poruncile Tale nu le-am uitat.

119

PSALMUL 119 O cântare a treptelor[1].

1 Către Domnul am strigat în necazul meu şi El m'a auzit.

2 Doamne, izbăveşte-mi sufletul de buze nedrepte şi de limbă vicleană!

3 Ce ţi se va da şi ce ţi se va adăuga prin limba vicleană?:

4 Săgeţile Celui-Tare, ascuţite în cărbunii pustiului[2].

5 Vai mie, că pribegia mea s'a prelungit, în sălaşele lui Chedar[3] m'am sălăşluit.

---

[35] árhontes e un cuvânt generic pentru cei ce au ranguri înalte în conducere şi stăpânire.

[36] Pe temeiul acestui stih a fost rânduit ciclul liturgic al Celor Şapte Laude, adică toate slujbele bisericeşti din durata a 24 de ore.

[37] Nichita Stithatul: Cei ce iubesc legea lui Dumnezeu se bucură de multă pace; în ei nu există sminteală tocmai pentru că ea, legea, nu le poate fi piatră de poticire.

[38] Fer. Augustin: Ştiind cine este cel ce se roagă (adică David), în această rugăciune ne putem recunoaşte şi pe noi înşine, dacă ne străduim s'o facem împreună cu el. Expresia „după spusa Ta" înseamnă „după făgăduinţa Ta", ceea ce ne trimite la textul din Ps 31, 8: „Eu te voi învăţa şi te voi cârmui".

[39] Didim cel Orb: „Sufletul meu va fi viu pentru că, amintindu-i eu de judecăţile Tale şi păzindu-le, înlătur moartea care-i urmează păcatului. Nu voi mai păcătui; dimpotrivă, voi săvârşi acele fapte a căror urmare este: «Viu va fi sufletul meu şi Te va lăuda», mulţumindu-Ţi pentru viaţa cea veşnică pe care i-ai dăruit-o".

[1] Psalmii 119-133 se numesc „cântări" ale celor cincisprezece trepte suitoare ce înconjurau templul iudaic şi pe care, la slujbă, şedeau preoţii şi leviţii, după ranguri. Ei simbolizează tot atâtea trepte ale urcuşului duhovnicesc.

[2] „cărbunii pustiului": metaforă care se limpezeşte prin sensul versetului următor.

[3] „Chedar", al doilea fiu al lui Ismael (Fc 25, 13), strămoşul Chedariţilor, trib arab care locuia în pustiuri. (Unii genealogişti arabi duc as-

6 Mult a pribegit sufletul meu.

7 Cu cei ce urăsc pacea eram paşnic; când le grăiam, fără pricină se război-
iau cu mine.

120

PSALMUL 120 O cântare a treptelor.

1 Ridicat-am ochii mei la munţi, de unde-mi va veni mie ajutorul.

2 Ajutorul meu vine de la Domnul, Cel ce a făcut cerul şi pământul.

3 Nu-ţi va da piciorul spre tremur, nici va dormita Cel ce te păzeşte.

4 Iată, nu va dormita şi nici nu va dormi Cel care-l păzeşte pe Israel.

5 Domnul te va păzi, Domnul îţi este acoperământ de-a dreapta ta[1].

6 Ziua soarele nu te va arde, nici luna noaptea.

7 Domnul te va păzi de tot răul, Domnul îţi va păzi sufletul.

8 Domnul îţi va păzi intrarea şi ieşirea de acum şi până'n veac.

cendenţa profetului Mahomed până la Chedar). Prin urmare, cu ce se va alege omul dacă va avea limbă vicleană?: Cu rănile propriei sale izolări de Dumnezeu şi de oameni.

[1]Fer. Augustin: Simbolic, „de-a stânga" înseamnă bunurile noastre temporare, în timp ce „de-a dreapta" se referă la bunurile veşnice. De obicei, prin „mâna Domnului" sau „dreapta Domnului" se înţelege „puterea Domnului", cea care biruie şi mântuieşte. Fiii lui Dumnezeu sunt cei ce stau de-a dreapta Sa. Aşadar, credinţa ta este „dreapta ta", adică puterea ce-ţi este dată de a te număra printre fiii lui Dumnezeu.

121

PSALMUL 121 O cântare a treptelor.

1 Veselitu-m'am spre cei ce mi-au zis: „Să mergem în casa Domnului!"

2 Stând erau picioarele noastre în curţile Tale, Ierusalime,

3 Ierusalime, cel ce eşti zidit ca o cetate ce-şi ţine obştea toată deopotrivă[1].

4 Că acolo s'au suit seminţiile, seminţiile Domnului ca mărturie lui Israel, numele Domnului să-l mărturisească.

5 Că acolo s'au aşezat scaune de judecată, scaune asupra casei lui David.

6 Rugaţi-vă pentru cele ce sunt spre pacea Ierusalimului şi pentru propăşirea celor ce te iubesc.

7 Pace fie în puterea ta şi propăşire în meterezele tale.

8 De dragul fraţilor mei şi al vecinilor mei, pace de-acum grăiam pentru tine.

9 De dragul casei Domnului Dumnezeului nostru, pe cele bune le-am căutat pentru tine.

122

PSALMUL 122 O cântare a treptelor.

1 Spre Tine mi-am ridicat ochii, spre Tine, Cel ce locuieşti în cer.

[1]Spre deosebire de alte cetăţi, care aparţineau fiecare câte unui trib, Ierusalimul era, deopotrivă, al tuturor, cu statutul de a fi folosit în mod egal. Eusebiu de Cezareea vede aici şi prefigurarea Bisericii lui Hristos, în care toţi ne regăsim laolaltă şi în care ne bucurăm cântând: „Mare este Domnul şi lăudat foarte în cetatea Dumnezeului nostru, în muntele Său cel sfânt" (Ps 47, 1).

2 Iată, aşa cum ochii robilor se uită la
mâinile stăpânilor lor, aşa cum ochii
slujnicei se uită la mâinile stăpânei
sale, tot astfel şi ochii noştri spre Dom-
nul Dumnezeul nostru până ce Se va
milostivi de noi.

3 Miluieşte-ne pe noi, Doamne,
miluieşte-ne, că prea sătui suntem de
dispreţ;

4 peste măsură ni s'a umplut sufletul de
ocara celor îndestulaţi şi de dispreţul
celor mândri.

123

PSALMUL 123 O cântare a treptelor.

1 De n'ar fi fost că Domnul era întru noi
– să spună acum Israel –,

2 de n'ar fi fost că Domnul era întru
noi când oamenii s'au ridicat împotriva
noastră,

3 atunci ei de vii ne-ar fi înghiţit în mâ-
nia ce împotriva noastră se pornise;

4 apa ne-ar fi copleşit, sufletul nostru
ar fi trecut prin şuvoi,

5 aşa ar fi trecut sufletul nostru prin
ape de netrecut[1].

6 Binecuvântat să fie Domnul, Cel ce
nu ne-a dat pradă dinţilor lor.

7 Sufletul nostru ca o pasăre a scăpat
din laţul vânătorilor; laţul s'a rupt, iar
noi ne-am izbăvit.

[1]Sf. Grigorie de Nyssa: Torent (şuvoi) este apa ce se rostogoleşte cu furie, rupând şi cărând tot ce-i iese în cale: copaci, pietre, case, animale, oameni. Cei ce locuiesc pe lângă o asemenea apă sunt veşnic ameninţaţi; cei ce îşi au aşezările departe de ea sunt liniştiţi. Liniştiţi şi concentraţi asupră-le sunt acei oameni – bărbaţi sau femei – care-şi fac sălaşe cât mai departe de şuvoiul acestei vieţi, căutând numai către viaţa veşnică.

8 Ajutorul nostru este în numele Dom-
nului, Cel ce a făcut cerul şi pământul.

124

PSALMUL 124 O cântare a treptelor.

1 Cei ce se încred în Domnul sunt ca
muntele Sionului[1]: în veac nu se va
clinti cel ce locuieşte în Ierusalim.

2 Munţi se află împrejuru-i şi Domnul
este împrejurul poporului Său de acum
şi până'n veac.

3 Că Domnul nu va îngădui ca toia-
gul păcătoşilor să fie peste moştenirea
drepţilor, ca nu cumva drepţii întru fă-
rădelegi să-şi întindă mâinile[2].

4 Fă-le bine, Doamne, celor buni şi ce-
lor drepţi cu inima;

5 dar pe cei ce se abat pe căi strâmbe îi
va duce Domnul cu cei ce lucrează fă-
rădelege. Pace peste Israel!

[1]Sf. Ioan Hrisostom: Cu cât sfântul e mai legat în lanţuri, asemenea Apostolului Pavel în temniţă, cu atât devine mai puternic. Când răcneşte leul, pune animalele pe fugă; când răcneşte sfântul, toţi diavolii o iau la goană. Armele leului sunt coama păroasă, ghearele puternice şi dinţii ascuţiţi; armele sfântului sunt înţelepciunea duhovnicească, cumpătarea, răbdarea, dispreţul pentru bunurile acestei lumi. Sfântul este asemenea muntelui Sion, de care vorbeşte psalmistul; el rămâne de neclintit pentru că toată încrederea lui este în Domnul, Cel ce a făcut muntele şi-l stăpâneşte.

[2]Fer. Augustin: Uneori, prin îngăduinţa sau pedagogia lui Dumnezeu, necredincioşii – păcătoşii – devin puternici, stăpânitori, şi-i obligă pe cei drepţi să le recunoască puterea, şi chiar s'o laude. Ştiind că omul e slab şi poate ceda, psalmistul speră că Dumnezeu nu va îngădui o astfel de situaţie în care drepţii să-i implore pe cei nelegiuiţi.

125

PSALMUL 125 O cântare a treptelor.

1 Când i-a întors Domnul din robie pe cei din Sion[1], devenit-am ca nişte oameni ai alinării.

2 Atunci ni s'a umplut gura de bucurie şi limba de veselie; atunci se zicea între neamuri: „Mari lucruri a făcut Domnul cu ei!”

3 Mari lucruri a făcut Domnul cu noi, iar noi eram atunci bucurându-ne.

4 Întoarce-i, Doamne, pe cei robiţi ai noştri aşa cum se întorc pâraiele în miazăzi[2].

5 Cei ce seamănă cu lacrimi, cu bucurie vor secera.

6 În mergerea lor mergeau şi plângeau aruncându-şi seminţele, dar în venire cu bucurie vor veni purtându-şi în seceră snopii.

126

PSALMUL 126 O cântare a treptelor.

1 De n'ar zidi Domnul casa, în zadar s'ar osteni ziditorii[1]; de n'ar păzi Domnul cetatea, zadarnic ar veghea-o paznicul.

2 Zadarnic vă sculaţi de dimineaţă, voi, cei ce mâncaţi pâinea durerii; sculaţi-vă după ce v'aţi odihnit, atunci când El le-a dat iubiţilor Săi somnul.

3 Iată, fiii sunt moştenirea Domnului, răsplata rodului pântecelui.

4 Ca nişte săgeţi în mâna viteazului, aşa sunt fiii părinţilor aprigi.

5 Fericit e omul care-şi va sătura dorul cu ei; nu vor fi ruşinaţi când le vor grăi duşmanilor în poartă.

127

PSALMUL 127 O cântare a treptelor.

1 Fericiţi sunt toţi cei ce se tem de Domnul, cei ce umblă în căile Sale.

2 Tu vei mânca rodul muncii tale; fericit eşti, şi bine-ţi va fi[1].

3 Femeia ta va fi ca o vie roditoare în laturile casei tale; fiii tăi, ca nişte tinere odrasle de măslin împrejurul mesei tale.

4 Iată, aşa se va binecuvânta omul care se teme de Domnul.

5 Domnul te va binecuvânta din Sion şi vei vedea bunătăţile Ierusalimului în toate zilele vieţii tale;

---

[1]Literal: „Când a întors Domnul robia Sionului”.

[2]„miazăzi” (vezi şi nota de la Fc 12, 9). Vântul de la miazăzi aducea ploile care trezeau la viaţă pâraiele, acestea devenind izvoare de fertilitate.

[1]Iisus va spune: „Fără Mine nu puteţi face nimic” (In 15, 5). Pe de altă parte, Sf. Atanasie cel Mare va descoperi aici un sens de mare subtilitate: Pe Hristos trebuie să-L vedem din ambele laturi: Cuvântul dumnezeiesc Se coboară în Maria şi devine una cu cel din Maria, alcătuindu-Şi astfel o locuinţă în pântecele fecioresc. Şi, întrucât Cuvântul este numit şi Înţelepciune, vom aduce în sprijin textul din Proverbele lui Solomon 9, 1: „Înţelepciunea şi-a zidit sieşi casă”.

[1]Fer. Ieronim: Aşa cum trupul muritor are nevoie de hrană pieritoare, tot astfel sufletul nemuritor are nevoie de hrană nepieritoare. Însuşi Iisus a zis: „Mâncarea Mea este să fac voia Celui ce M'a trimis şi să-I împlinesc lucrarea” (In 4, 34). Cât despre om, ne-o spune însuşi psalmistul: „Gustaţi şi vedeţi că bun este Domnul” (Ps 33, 8).

6 şi-i vei vedea pe fiii fiilor tăi. Pace peste Israel!

128

PSALMUL 128 O cântare a treptelor.

1 De multe ori, din tinereţile mele, s'au luptat ei cu mine – s'o spună astăzi Israel –,

2 de-atâtea ori, din tinereţile mele, s'au luptat ei cu mine şi nu m'au biruit.

3 Prin spatele meu au uneltit[1] păcătoşii, pe-acolo şi-au prelungit nelegiuirea.

4 Domnul e drept; grumajii păcătoşilor i-a retezat.

5 Ruşinaţi să fie şi întorşi îndărăt toţi cei ce urăsc Sionul;

6 facă-se ca iarba pe acoperişuri, care se usucă mai'nainte de-a fi smulsă,

7 care n'a umplut mâna celui ce seceră şi nici braţul celui ce adună snopii,

8 asupra căreia trecătorii nu vor zice: „Binecuvântarea Domnului fie peste voi!" sau: „Întru numele Domnului v'am binecuvântat".

129

PSALMUL 129 O cântare a treptelor.

[1]tektaíno (folosit numai aici în Cartea Psalmilor), la figurat: „a complota", „a face maşinaţii" (pe seama cuiva). În tâlcuire, Fer. Ieronim: Ori de câte ori cineva îşi defaimă fratele, o face prin spate. În spatele meu şi-au zidit păcătoşii minciunile, dar eu nu le-am băgat în seamă capcanele. În spatele meu au uneltit împotrivă-mi, dar mi-am ţinut ochii spre cer. Ei, păcătoşii, laţuri au împletit împotrivă-mi, dar eu m'am mistuit de dorul cununii celei neveştejite.

1 Dintru adâncuri am strigat către Tine, Doamne; Doamne, auzi glasul meu![1]

2 Fie urechile Tale cu luare-aminte la glasul rugăciunii mele.

3 De Te vei uita la fărădelegi, Doamne, Doamne, cine va suferi?[2]

4 Că la Tine este iertarea[3].

5 De dragul numelui Tău, îndelung Te-am aşteptat[4], Doamne, îndelung aşteptat-a sufletul meu spre cuvântul Tău,

6 nădăjduit-a sufletul meu spre Domnul. Din straja dimineţii până'n noapte, din straja dimineţii să nădăjduiască Israel spre Domnul.

7 Că la Domnul este mila şi la El e multă mântuire

[1]Fer. Augustin: Iona se afla nu numai sub valurile mării, ci şi în pântecele chitului; de acolo a strigat către Domnul, iar Acesta l-a auzit pentru că Iona Îl avea pe Dumnezeu în inima sa. Pentru noi, adâncul este însăşi viaţa aceasta trecătoare, şi din ea strigăm către Dumnezeu, atunci când nu gemem şi nu suspinăm. Cei ce nu strigă dintru adânc sunt foarte adânciţi în adâncuri; neavându-L în inimă pe Cel ce este deasupra oricăror adâncuri, nu sunt în stare să strige. Aşadar, să ne rugăm lui Dumnezeu.

[2]Sf. Ioan Hrisostom: Cât de multe pot fi fărădelegile noastre? Să lăsăm la o parte păcatele mari, grele, deja cuibărite în conştiinţa noastră, şi să cugetăm numai la faptul că zilnic ne rugăm cu mintea împrăştiată la tot felul de lucruri lumeşti şi necuvioase, fără să-I acordăm lui Dumnezeu nici cel puţin respectul pe care un ostaş i-l acordă ofiţerului, sau un funcţionar şefului său. Nu sunt acestea adevărate insulte la adresa lui Dumnezeu?

[3]ilasmós = „ispăşire"; iertare obţinută în urma unei penitenţe. Sf. Ignatie al Antiohiei tâlcuieşte: Să nu fim nesimţitori faţă de bunătatea lui Dumnezeu. Că dacă ar fi ca El să ne plătească după faptele noastre, noi am înceta să mai existăm. De aceea spune psalmistul: „Că la Tine este iertarea".

[4]hypoméno = „a aştepta cu răbdare şi fermitate".

8 şi El îl va mântui pe Israel de toate
fărădelegile lui.

130

PSALMUL 130 O cântare a treptelor.

1 Doamne, inima nu mi s'a semeţit,
nici ochii nu mi s'au trufit, nici n'am
umblat în lucruri prea mari şi nici în
cele ce sunt cu mult mai presus decât
mine[1].
2 Dacă n'aş fi fost cu gândul în smerenie,
ci, dimpotrivă, sufletul mi l-aş fi
semeţit precum e pruncul înţărcat de
maică[2], aşa i-ai fi răsplătit sufletului
meu.
3 Să nădăjduiască Israel în Domnul de
acum şi până'n veac!

131

PSALMUL 131 O cântare a treptelor.

1 Adu-Ţi aminte, Doamne, de David şi
de toată blândeţea lui[1],
2 cum I s'a jurat el Domnului şi I-a făgăduit
Dumnezeului lui Iacob:
3 Nu voi intra în sălaşul casei mele, nu
mă voi sui în patul culcuşului meu,
4 nu voi da somn ochilor mei şi nici
genelor mele dormitare şi nici odihnă
tâmplelor mele
5 până nu-I voi afla un loc Domnului,
un locaş Dumnezeului lui Iacob.
6 Iată, am auzit de el[2] în Efrata, l-am
aflat în poienile din dumbravă.
7 Intra-vom în locaşurile Lui, ne vom
închina pe locul unde-au stat picioarele
Lui.
8 Scoală-Te, Doamne, întru odihna Ta,
Tu şi chivotul sfinţeniei Tale!
9 Preoţii Tăi se vor îmbrăca întru dreptate
şi sfinţii Tăi se vor bucura.
10 De dragul lui David, robul Tău, să
nu întorci faţa Unsului[3] Tău.
11 Domnul i-a jurat lui David un adevăr,
şi nu se va dezice[4]: „Din rodul
coapsei tale voi pune pe tronul tău.[5]
12 Dacă fiii tăi vor păzi legământul Meu
şi aceste mărturii ale Mele pe care Eu
am să-i învăţ, atunci şi fiii lor de-a pururi
vor şedea pe tronul tău".

---

[1]Sf. Ioan Casian: Trufia nu este doar un păcat care i se opune smereniei, ci un viciu care, în fapt, distruge toate celelalte virtuţi. De obicei, ea nu-i pândeşte pe oamenii de rând, ci pe cei ce deja au ajuns în poziţii înalte; dacă aceştia, precum psalmistul-rege, îşi păstrează măsura, calea mântuirii le e deschisă.

[2]Imaginea e aceea a unui copil purtat în cârcă.

[1]Blândeţea lui David: El nu numai că nu s'a răzbunat pe Saul, prigonitorul său, ci, dimpotrivă, i-a cruţat viaţa, i-a făcut bine şi s'a smerit în faţa lui.

[2]În plan istoric, pronumele „el" se referă la chivotul Domnului aşezat la Chiriat-Iearim după întoarcerea din robia filisteană (1 Rg 7, 2). În plan profetic, referinţa merge la Iisus Hristos, Cel ce avea să Se nască în Efrata (acesta fiind un alt nume al Betleemului, localitate din care se trăgea şi spiţa lui David).

[3]„Uns" este traducerea cuvântului „hristós". Există şi traduceri care formulează: „să nu întorci faţa Hristosului Tău", în sensul: „să nu Te răzgândeşti asupra planului de a-L trimite pe Fiul Tău în lume".

[4]În legătură cu textul profetic de mai jos vezi şi Ps 88, 27-37.

[5]Se ştie că Sfânta Fecioară Maria se trăgea din spiţa lui David. Aşadar, Iisus, fiul Mariei, era după trup „fiu al lui David", aşa cum Îl numeau mulţimile întâmpinându-L în Ierusalim (Mt 21, 9) sau orbii care aşteptau vindecare (Mt 20, 31; vezi şi Lc 1, 32).

13 Fiindcă Domnul a ales Sionul, locuinţă pentru Sine Şi l-a ales:

14 „Aceasta este odihna Mea în veacul veacului, aici voi locui, că Eu l-am ales.

15 Binecuvântând îi voi binecuvânta strânsura, pe săracii săi îi voi sătura de pâine,

16 pe preoţii săi îi voi îmbrăca în mântuire şi sfinţii lui cu bucurie se vor bucura.

17 Acolo voi face să răsară fruntea lui David, acolo I-am pregătit făclie Unsului Meu[6];

18 pe duşmanii Lui îi voi îmbrăca în ruşine, dar peste El sfinţenia Mea va înflori".

132

PSALMUL 132 O cântare a treptelor; a lui David.

1 Iată acum: ce este atât de bun sau atât de frumos decât să locuiască fraţii împreună[1]?

2 Aceasta este ca mirul pe cap ce se coboară pe barbă,[2] pe barba lui Aaron, ce se coboară pe marginea veşmântului său;

3 e ca roua Ermonului ce se coboară pe Munţii Sionului; că acolo a poruncit Domnul binecuvântarea şi viaţă până'n veac.

133

PSALMUL 133 O cântare a treptelor.

1 Iată, acum, binecuvântaţi pe Domnul, voi, toate slugile Domnului, voi, cei ce staţi în casa Domnului, în curţile casei Dumnezeului nostru.

2 Noaptea ridicaţi-vă mâinile spre cele sfinte şi binecuvântaţi pe Domnul.

3 Domnul din Sion să te binecuvinteze, El, Cel ce a făcut cerul şi pământul.

134

PSALMUL 134[1] Aliluia.

1 Lăudaţi numele Domnului, lăudaţi-L, voi, slugi, pe Domnul,

[6]Cassiodor: În perspectivă profetică, „David" trebuie citit „Domnul, Mântuitorul", a cărui frunte (literal: corn = simbol al puterii) se va arăta la Marea Judecată, unde va veni împreună cu sfinţii Săi. Cât despre „făclia Unsului Meu", în ea îl putem identifica pe Ioan Botezătorul, pe care Însuşi Domnul l-a numit „făclia care arde şi luminează" (In 5, 35).

[1]„împreună", sensul exact: laolaltă în unitate. Fer. Augustin: Acest verset a devenit adevărată trâmbiţă a vieţii monahale. Cuvântul „monah" vine de la mónos, care înseamnă „singur". Atunci, de ce li se recomandă monahilor să locuiască împreună? Nu cumva, prin aceasta, ei îşi dezic numele? Nicidecum. În obştea monahală sunt mai multe fiinţe, dar o singură minte şi o singură inimă, după cuvintele Sfintei Scripturi: „Inima şi sufletul mulţimii celor ce au crezut erau una" (FA 4, 32).

[2]Fer. Ieronim: Din Ieşirea 30, 23-25 ştim că mirul era pregătit din mai multe mirodenii, fiecare cu simbolismul ei. Unul era mirul cu care erau unşi preoţii, altul era pentru profeţi şi altul era pentru regi. Mirul însuşi simbolizează binecuvântarea. În ordinea coborârii lui: capul este Dumnezeirea, barba este semnul bărbăţiei, al acelui „bărbat desăvârşit, la măsura vârstei plinătăţii lui Hristos" (Ef 4, 13).

[1]Psalmul acesta şi cel următor alcătuiesc Polieleul ce se cântă la utrenia praznicelor împărăteşti şi a unor sfinţi mai însemnaţi. De obicei, se cântă versetele 1, 5, 13 şi 21 din Psalmul 134 şi 1, 12, 24 şi 26 din Psalmul 135.

2 voi, cei ce staţi în casa Domnului, în
curţile casei Dumnezeului nostru.

3 Lăudaţi-L pe Domnul, că este bun,
cântaţi numelui Său, că este bun;

4 că pe Iacob Şi l-a ales Domnul, pe
Israel să-I fie moştenire.

5 Că eu am cunoscut că mare este Domnul[2] şi Domnul nostru-i peste toţi dumnezeii.

6 Pe toate câte Domnul le-a vrut, El le-a şi făcut în cer şi pe pământ, în mări şi'n toate adâncurile;

7 nori a ridicat de la marginea pământului, fulgere spre ploaie a făcut; El scoate vânturile din vistieriile Sale;

8 El i-a lovit pe întâi-născuţii Egiptului, de la om pân'la dobitoc;

9 semne şi minuni a trimis în mijlocul tău, Egipte, lui Faraon şi tuturor slugilor lui.

10 El a lovit neamuri multe şi regi puternici a ucis:

11 pe Sihon, regele Amoreilor, şi pe Og, regele Vasanului, şi toate regatele Canaanului;

12 şi pământul lor l-a dat ca moştenire, moştenire lui Israel, poporul Său.

13 Doamne, numele Tău rămâne în veac, Doamne, pomenirea Ta este din neam în neam.

14 Că Domnul îl va judeca pe poporul Său şi asupra robilor Săi mângâiat va fi[3].

15 Idolii neamurilor sunt argint şi aur, lucruri de mâini omeneşti:

16 gură au şi nu vor grăi, ochi au şi nu vor vedea,

17 urechi au şi nu vor auzi, că'n gura lor suflare nu se află.

18 Precum sunt ei să se facă toţi cei care-i făuresc şi toţi cei ce se încred în ei!

19 Voi, casa lui Israel, binecuvântaţi-L pe Domnul!; voi, casa lui Aaron, binecuvântaţi-L pe Domnul!;

20 voi, casa lui Levi, binecuvântaţi-L pe Domnul!; voi, cei ce vă temeţi de Domnul, binecuvântaţi-L pe Domnul!

21 Binecuvântat este Domnul din Sion, Cel ce locuieşte în Ierusalim!

135

PSALMUL 135 Aliluia.

1 Mărturisiţi-vă Domnului, că este bun, că în veac este mila Lui.

2 Mărturisiţi-vă Dumnezeului dumnezeilor, că în veac este mila Lui;

3 mărturisiţi-vă Domnului domnilor, că în veac este mila Lui;

4 Celui ce singur a făcut minuni mari, că în veac este mila Lui;

5 Celui ce a făcut cerurile cu pricepere, că în veac este mila Lui;

6 Celui ce a întărit pământul pe ape, că în veac este mila Lui;

---

[2]Sf. Ioan Damaschin: Cunoaştem măreţia lui Dumnezeu nu numai din faptul că El a creat universul, inclusiv pământul cu toate ale lui, că l-a făcut pe om, că a săvârşit minuni prin sfinţii Săi, dar şi din faptul că El face minuni zilnice în faţa noastră, cum este Sfânta Euharistie; căci, dacă El a avut puterea de a-I da Fiului Său un trup născut fără sământă trupească, oare nu posedă aceeaşi putere de a preface pâinea şi vinul în Trupul şi Sângele Hristosului Său?

[3]„Robii lui Dumnezeu" sunt aceia care-I cunosc şi-I păzesc poruncile. Atunci când întru dreptate va judeca poporul şi cu inima strânsă va da pedepse, prezenţa robilor Săi Îi va fi o adevărată mângâiere.

7 Celui ce singur a făcut luminători
mari, că în veac este mila Lui;

8 soarele spre stăpânirea zilei, că în
veac este mila Lui;

9 luna şi stelele spre stăpânirea nopţii,
că în veac este mila Lui;

10 Celui ce a lovit Egiptul cu cei întâi-
născuţi ai lor, că în veac este mila Lui;

11 şi l-a scos pe Israel din mijlocul lor,
că în veac este mila Lui;

12 cu mână tare şi cu braţ înalt, că în
veac este mila Lui;

13 Celui ce Marea Roşie a despărţit-o'n
părţi, că în veac este mila Lui;

14 şi l-a trecut pe Israel prin mijlocul ei,
că în veac este mila Lui;

15 şi l-a răsturnat pe Faraon şi oastea
lui în Marea Roşie, că în veac este mila
Lui;

16 Celui ce Şi-a trecut poporul prin pus-
tie, că în veac este mila Lui; Celui ce
a scos apă din stâncă lucie, că în veac
este mila Lui.

17 Celui ce a bătut regi mari, că în veac
este mila Lui;

18 Celui ce a ucis regi tari, că în veac
este mila Lui;

19 pe Sihon, regele Amoreilor, că în veac
este mila Lui;

20 şi pe Og, regele Vasanului, că în veac
este mila Lui;

21 şi pământul lor l-a dat ca moştenire,
că în veac este mila Lui;

22 moştenire lui Israel, robul Său, că în
veac este mila Lui;

23 Că'ntru smerenia noastră Şi-a amin-
tit Domnul de noi, că în veac este mila
Lui;

24 şi ne-a izbăvit pe noi de vrăjmaşii
noştri, că în veac este mila Lui;

25 Cel ce dă hrană la tot trupul, că în
veac este mila Lui.

26 Mărturisiţi-vă Dumnezeului ceresc,
că în veac este mila Lui. Mărturisiţi-
vă Domnului domnilor, că în veac este
mila Lui.

136

PSALMUL 136[1] Al lui David.

1 La râurile Babilonului[2], acolo am
şezut şi am plâns când ne-am adus
aminte de Sion.

2 În sălcii, în mijlocul lor, am atârnat
noi harpele[3] noastre.

3 Că, acolo, cei ce ne robiseră ne-
au cerut cuvinte de cântare, iar cei
ce ne târâseră ne-au cerut un cânt:
„Cântaţi-ne una din cântările Sionu-
lui!"

4 Cum vom cânta cântarea Domnului
în pământ străin?...[4]

5 De te voi uita, Ierusalime, uitată să-
mi fie mâna dreaptă!;

---

[1]Psalmul acesta constituie, şi el, un Polieleu ce se cântă după cel alcătuit din Psalmii 134 şi 135, dar numai în trei Duminici pe an: a Fiului Risipitor şi a celor două de lăsatul secului. Cântare celebră şi foarte îndrăgită, mai ales în mânăstiri, ea exprimă tristeţea deportării şi sentimentele celor surghiuniţi.

[2]Fer. Ieronim: Cuvântul „Babilon" înseamnă „confuzie" şi e un simbol al acestei lumi trecătoare. Aici nu e psalmistul, ci omul păcătos care s'a desprins din fericirea Sionului ceresc şi a căzut în apele tulburi ale degradării şi tristeţii; cu toate acestea, el nu uită de unde a fost smuls de propriile sale păcate.

[3]În fapt, cuvântul órganon înseamnă orice fel de instrument muzical.

[4]Fer. Ieronim: Cei căzuţi în robia păcatului nu pot decât să-şi plângă propria cădere, nicidecum să-L laude pe Domnul. Sf. Ioan Scărarul: „Pământul străin" este pământul împătimirii.

6 lipească-mi-se limba de gâtlej dacă
nu-mi voi aduce aminte de tine, dacă
nu voi pune Ierusalimul mai presus
de orice altceva, ca început al veseliei
mele!

7 Adu-Ţi aminte, Doamne, de fiii Edo-
mului în ziua Ierusalimului, cei ce zi-
ceau: „Goliţi-l, goliţi-l până'n temelii!"

8 O, fiică a Babilonului, tu, ticăloaso,
fericit va fi cel ce-ţi va plăti prin plata
cu care tu ne-ai răsplătit,

9 fericit va fi cel ce-i va apuca pe pruncii
tăi şi-i va izbi de piatră[5]!

137

PSALMUL 137 Al lui David.

1 Mărturisi-mă-voi Ţie, Doamne, cu
toată inima mea, şi'n faţa îngerilor Îţi
voi cânta, că ai auzit graiurile gurii
mele.

2 Închina-mă-voi spre locaşul Tău cel
sfânt[1] şi numelui Tău mă voi mărtu-
risi pentru mila şi adevărul Tău, că nu-
mele cel sfânt Ţi l-ai preamărit peste
tot ceea ce este[2].

3 În orice zi Te voi chema, auzi-mă de-
grab; spor vei face'n sufletul meu cu
puterea ta.

4 Pe Tine să Te mărturisească,
Doamne, toţi regii pământului, că au
auzit toate cuvintele gurii Tale,

5 şi să cânte ei în căile Domnului, că
mare este slava Domnului.

6 Că înalt este Domnul, dar spre cele
smerite priveşte şi pe cele înalte de de-
parte le cunoaşte.

7 Chiar dacă eu aş umbla prin miezul
necazului, Tu ţine-mă'n viaţă. Mâna
Ţi-ai întins-o peste mânia vrăjmaşilor
mei şi dreapta Ta m'a izbăvit.

8 Domnul în locul meu le va răsplăti.
Doamne, mila Ta este în veac, lucrurile
mâinilor Tale nu le trece cu vederea.

138

PSALMUL 138 Pentru sfârşit. Al lui David. Un psalm al lui Zaharia în diaspora.[1]

1 Doamne, Tu m'ai pus la încercare şi
m'ai cunoscut;

2 Tu mi-ai cunoscut şederea şi scula-
rea, gândurile mele Tu de departe le
pricepi.

3 Tu mi-ai cercetat cărarea şi culcuşul
şi toate căile mele mai dinainte le-ai
văzut,

4 că'n limba mea nu e cuvânt viclean[2].

[5] Avva Dorotei: Prin „Babilon" se înţelege „zăpăceală"; prin „fiica Babilonului" se înţelege „duşmănie". Sufletul mai întâi se zăpăceşte şi apoi naşte păcatul, care-i devine duşman prin ticăloşia lui. Cele două fericiri le sunt adresate celor ce îi vor întoarce „fiicei Babilonului" păcatul înapoi şi-i vor zdrobi de piatră pruncii, adică gândurile viclene încă în faşă, nedându-i răului timp să crească şi să lucreze un rău mai mare; iar „piatra" este Hristos, Cel ce nimiceşte păcatul.

[1] Fer. Augustin: Cântecul e bucuria mea; cântecul pentru cele de jos îl fac în faţa oamenilor, dar pentru cele înalte îl cânt în faţa îngerilor. Locaşul cel sfânt al Domnului este în mine, aşa cum mărturiseşte Apostolul Pavel (1 Co 3, 17). Ştiut este însă că Dumnezeu Îşi are locaşul şi în soborul îngerilor; aşadar, închinându-mă spre locaşul cel sfânt al Domnului, bucuria închinării mele devine cântare în faţa îngerilor.

[2] Traducerea acestui verset cunoaşte mai multe variante. Formularea de faţă se sprijină pe textul din Codex Alexandrinus.

[1] „Un psalm al lui Zaharia în diaspora": menţiune în Codex Alexandrinus.

[2] „cuvânt viclean": cf. codicilor Vaticanus, Sinaiticus şi Alexandrinus.

5 Iată, Doamne, Tu pe toate le cunoşti, pe cele din urmă şi pe cele dintâi; Tu m'ai plăsmuit şi mâna Ţi-ai pus-o peste mine.

6 Cunoaşterea Ta e mult prea minunată pentru mine; puternică este, eu n'o pot atinge[3].

7 De la Duhul Tău, unde mă voi duce? iar de la faţa Ta, unde voi fugi?

8 De mă voi sui în cer, Tu acolo eşti; de mă voi pogorî în iad, Tu eşti de faţă;

9 de-mi voi lua aripile din lumina zorilor şi'n marginile mării mă voi sălăşlui,

10 chiar şi acolo mâna Ta mă va'ndruma şi dreapta Ta mă va ţine[4].

11 Şi am zis: – Da, întunericul mă va copleşi şi'n desfătarea mea chiar noaptea va deveni lumină. . . ,

12 căci cu Tine întunericul nu va fi întuneric şi noaptea lumină va fi ca şi ziua; întuneric şi lumină, la Tine sunt totuna.

13 Că Tu, Doamne, mi-ai luat în stăpânire rărunchii, Tu încă din pântecele maicii mele m'ai apărat.

14 Pe Tine Te voi mărturisi, că minunat eşti Tu întru cele temute; minunate sunt lucrurile Tale, şi sufletul meu le cunoaşte foarte.

15 Oasele mi le-ai făcut întru ascuns, ele Ţie nu-Ţi sunt ascunse, şi nici fiinţa mea[5] în străfundurile pământului;

16 eram în devenire, Tu m'ai văzut întreg[6]; în cartea Ta toţi oamenii vor fi scrişi: ei ziua se urzesc, dar nimeni printre ei[7].

17 Dar mie, Dumnezeule, în mare cinstire mi-au fost prietenii Tăi, puternice foarte li s'au făcut stăpânirile[8].

18 Eu îi voi număra, ei mai mult decât nisipul se vor înmulţi; m'am trezit, şi încă sunt cu Tine.

19 O, de i-ai ucide pe păcătoşi, Dumnezeule! Voi, bărbaţi ai vărsării de sânge, îndepărtaţi-vă de mine,

20 că'n gândurile voastre nu-i decât gâlceavă; cetăţile Tale zadarnic le vor lua.

21 Oare nu i-am urât eu, Doamne, pe cei ce Te urăsc? oare nu m'am topit eu din pricina vrăjmaşilor Tăi?:

22 Cu ură desăvârşită i-am urât, duşmanii mei i-am socotit[9].

---

[3]Sf. Atanasie cel Mare: Nu degeaba a spus Apostolul: „O, adâncul bogăţiei şi al înţelepciunii şi al ştiinţei lui Dumnezeu!" (Rm 11, 33). Căci, iată, cu cât mă străduiesc să scriu şi să înţeleg dumnezeirea Cuvântului, cu atât simt că înţelegerea mă părăseşte; mai mult, pe măsură ce cred că înţeleg, pe atât simt că nu pot înţelege şi că scrisul meu nu e decât umbra adevărului ce se află în mine. Aceasta însă nu înseamnă să deznădăjduiesc.

[4]Sf. Grigorie de Nazianz: Dumnezeu e pretutindeni; păcătosul nu poate scăpa de El, dreptul Îl află oriunde.

[5]Foarte exact: „substanţa mea".

[6]Literal: „Ochii Tăi mi-au văzut fiinţa când ea era încă neterminată". Imaginea este acea a unui artist care-şi lucrează opera având în minte forma ei desăvârşită.

[7]Deşi omul se alcătuieşte în timpul zilei, adică în evidenţele exterioare, nici un om nu e martorul devenirii sale intime, căci în omul lăuntric lucrează doar mâna lui Dumnezeu.

[8]Sf. Grigorie cel Mare: Spusa psalmistului se conjugă cu aceea a Evanghelistului: „Celor câţi L-au primit, care cred întru numele Lui, lea dat putere să devină fii ai lui Dumnezeu" (In 1, 12). În timp ce sfinţii sunt văzuţi în suferinţe şi'n umilinţă, fiinţa lor lăuntrică făureşte regate cereşti.

[9]Marcu Ascetul: Duşmanii lui Dumnezeu sunt gândurile rele, cele ce-l împiedică pe om să-I facă voia, cele ce-l amăgesc prin patimi şi-i închid calea spre mântuire. Evagrie Ponticul: Cu ură desăvârşită îi urăşte pe vrăjmaşi acela care nu păcătuieşte nici cu fapta, nici cu gândul, adică acela care stă sub semnul celei mai mari şi celei dintâi nepătimiri.

23 Pune-mă la'ncercare, Dumnezeule,
şi cunoaşte-mi inima: cercetează-mă şi
cunoaşte-mi cărările
24 şi vezi dacă'n mine îşi are nelegiui-
rea vreo cale; călăuzeşte-mă Tu pe ca-
lea cea veşnică.

139

PSALMUL 139 Pentru sfârşit. Un psalm al lui David.

1 Scapă-mă, Doamne, de omul rău[1],
izbăveşte-mă de bărbatul nedrept,
2 de cei ce'n inima lor uneltesc nedrep-
tate şi'n toată ziua războaie pun la
cale.
3 Limba şi-au ascuţit-o precum a şar-
pelui; sub buzele lor, venin de aspidă.
4 Păzeşte-mă, Doamne, de mâna păcă-
tosului; scapă-mă de oamenii nedrepţi,
de cei ce uneltesc să-mi împiedice paşii.
5 Cei mândri[2] mi-au ascuns o cursă,
din funii făcut-au laţ picioarelor mele,
pietre de poticnire mi-au pus în cărare.
6 Zis-am către Domnul: – Tu eşti Dum-
nezeul meu, pleacă-Ţi auzul, Doamne,
spre glasul rugăciunii mele!
7 Doamne, Doamne, Tu, puterea mân-
tuirii mele, Tu mi-ai umbrit[3] capul în
zi de război.
8 Din pricina poftei mele, Doamne, nu
mă da pe mâna păcătosului; sfat au fă-
cut împotrivă-mi, nu mă părăsi, ca nu
cumva ei să se umple de trufie.

[1]ánthropos ponerós = „om rău”. În traducerile noastre mai vechi şi actuale: „Omul viclean”. Viclenia însă e numai o faţă a răutăţii.

[2]Fer. Augustin: Prin expresia „cei mândri”, psalmistul înţelege întregul corp de armată al diavolului (păcatul acestuia fiind mândria).

[3]Pentru „a umbri” vezi nota de la Ps 90, 4.

9 Capul ce li se'nvârte şi dezgustul bu-
zelor lor să-i acopere[4].
10 Cărbuni aprinşi vor cădea peste ei;
în foc îi vei arunca, în necazuri pe care
să nu le poată duce.
11 Omul limbut nu va călca drept pe
pământ, omul rău va fi vânat de rele
spre pieire.
12 Eu ştiu că Domnul îi va face săracu-
lui judecată şi sărmanului dreptate;
13 iar drepţii vor mărturisi numele
Tău, împreună cu faţa Ta vor locui cei
drepţi.

140

PSALMUL 140[1] Un psalm al lui David.

1 Doamne, strigat-am către Tine, auzi-
mă; ia aminte la glasul rugăciunii mele
când strig către Tine.
2 Să se îndrepte rugăciunea mea ca
tămâia înaintea Ta; ridicarea mâinilor
mele, jertfă de seară.
3 Pune, Doamne, strajă gurii mele şi
uşă de îngrădire împrejurul buzelor
mele[2].

[4]E vorba de gândurile ce se rotesc în mintea păcătosului, pentru ca ele să devină fapte rele prin mijlocirea buzelor. E un ecou al textului din Ps 7, 16: „durerea lui se va întoarce pe capul său, pe creştetul său nedreptatea lui se va coborî”.

[1]Psalmii 140 şi 141 sunt foarte populari prin aceea că se cântă la începutul vecerniei; „Doamne strigat-am” e un punct de reper tipiconal.

[2]„Moartea şi viaţa sunt în puterea limbii” (Pr 18, 21). „Pentru orice vorbă deşartă pe care o vor rosti, oamenii vor da socoteală în ziua judecăţii” (Mt 12, 36). Aşadar, pază gurii! „Uşa de îngrădire” sugerează meterezele ce străjuiesc de jur-împrejurul cetăţii.

4 Să nu abaţi inima mea spre cuvinte
de vicleşug ca să mă dezvinovăţesc
cu dezvinovăţiri în păcate[3], cu oameni
care lucrează fărădelegea, cu ai căror
aleşi nu mă voi însoţi.

5 Certa-mă-va dreptul cu milă şi mă
va mustra[4], dar untdelemnul păcăto-
sului să nu ungă capul meu[5]. Că încă
şi rugăciunea mea este întru bunăvre-
rile lor,

6 lângă stâncă înghiţiţi au fost jude-
cătorii lor; auzi-vor graiurile mele, că
s'au îndulcit,

7 ca o brazdă de pământ s'au rupt pe
pământ, risipitu-s'au oasele lor lângă
iad.

8 Căci către Tine-s, Doamne, Doamne,
ochii mei, în Tine am nădăjduit, sufle-
tul să nu mi-l iei.

9 Păzeşte-mă de cursa pe care ei mi-au
pus-o, şi de pietrele de poticnire ale ce-
lor ce lucrează fărădelegea.

10 Cădea-vor în mreaja lor păcătoşii,
dar eu deoparte sunt până ce voi trece[6].

141

PSALMUL 141 Învăţătură a lui David, când era el în peşteră, rugându-se.[1]

1 Cu glasul meu către Domnul am stri-
gat, cu glasul meu către Domnul m'am
rugat.

2 Vărsa-voi înaintea Lui rugăciunea
mea, necazul meu înaintea Lui îl voi
spune.

3 Când duhul meu se istovea în mine,
atunci Tu îmi cunoşteai cărările[2]. În
calea aceasta, în care am umblat, ei mi-
au ascuns o cursă.

4 Luat-am seama spre dreapta şi m'am
uitat şi nu era nimeni care să mă cu-
noască[3]. Fuga mea a luat sfârşit şi nu
mai e nimeni care să-mi fugărească su-
fletul.

5 Strigat-am către Tine, Doamne, zis-
am: – Tu eşti nădejdea mea, partea
mea eşti în pământul celor vii.

6 Ia aminte la rugăciunea mea, că umi-
lit sunt foarte. Izbăveşte-mă de cei ce
mă prigonesc, că s'au făcut mai tari de-
cât mine.

7 Scoate din temniţă sufletul meu,
ca să se mărturisească numelui Tău,
Doamne; drepţii cu răbdare mă vor aş-
tepta până ce Tu îmi vei da răsplata.

---

[3]Omul are tendinţa de a-şi scuza păcatul prin vorbe meşteşugite, viclene, aruncându-l pe seama altui păcătos ori pe seama împrejurărilor.

[4]Fer. Ieronim: Dacă chemi un doctor şi-i arăţi rana şi el îţi va spune că nu-l priveşte, vei crede despre el că e un om crud, fără inimă. Dacă însă el ţi-o cauterizează sau o supune bisturiului şi-i stoarce puroiul, atunci vei spune despre el că e un om milos, fiindcă a salvat o viaţă.

[5]Fer. Augustin: Păcătosul care-ţi unge capul este linguşitorul ce te laudă fără măsură şi trezeşte'n tine păcatul mândriei. Fereşte-te de el!

[6]În timp ce păcătoşii cad în propria lor capcană, eu, însinguratul, cel ce m'am separat de ei, voi trece pe-alături fără s'o ating.

[1]Fuga lui David, urmărit de Saul, şi ascunderea lui într'o peşteră sunt relatate în 1 Rg 22; acelui eveniment îi este dedicat şi Psalmul 56. El trebuie citit din perspectiva psalmistului refugiat în grotă. Fericitul Ieronim îi acordă însă şi o dimensiune simbolică: Saul este diavolul, David este Domnul, peştera e lumea aceasta de acum, a cărei lumină e imperfectă în raport cu aceea a lumii viitoare. Venind să aducă lumină – şi pe Sine drept Lumină —, Domnul a acceptat să intre în îngustimea acestei lumi şi să sufere prigoană.

[2]Când David nu mai contează pe puterile proprii, Dumnezeu este Acela care îl îndrumează.

[3]Duşmanii trec pe lângă fugar, dar Dumnezeu lucrează asupra urmăritorilor în aşa fel încât el să le pară un necunoscut oarecare.

142

PSALMUL 142 Un psalm al lui David; când fiul său[1] îl urmărea.

1 Doamne, auzi rugăciunea mea, întru adevărul Tău ascultă-mi cererea, întru dreptatea Ta auzi-mă!

2 Şi să nu intri la judecată cu robul Tău, că'n faţa Ta nimeni din cei vii nu va fi drept.

3 Că vrăjmaşul mi-a prigonit sufletul, cu tălpile calcă pe viaţa mea; aşezatum'a în întuneric ca pe morţii cei din veac,

4 şi s'a mâhnit întru mine duhul meu, întru mine inima mi s'a tulburat.

5 Adusu-mi-am aminte de zilele de odinioară, la toate lucrurile Tale am cugetat, la faptele mâinilor Tale am gândit.

6 Spre Tine mi-am întins mâinile; sufletul meu era însetat după Tine ca un pământ fără apă.

7 Degrab auzi-mă, Doamne, duhul meu a slăbit; să nu-Ţi întorci faţa de la mine, ca să nu mă asemăn celor ce se pogoară în groapă.

8 Fă să aud dimineaţa mila Ta, că în Tine mi-am pus nădejdea. Fă-mi cunoscută, Doamne, calea pe care voi merge, că la Tine mi-am ridicat sufletul.

9 Scapă-mă de vrăjmaşii mei, Doamne, că la Tine am alergat să scap.

10 Învaţă-mă să fac voia Ta, că Tu eşti Dumnezeul meu. Duhul Tău cel bun mă va călăuzi la pământul dreptăţii.

11 De dragul numelui Tău, Doamne, mă vei via; întru dreptatea Ta îmi vei scoate sufletul din necaz

[1]Fiul său Abesalom.

12 şi întru mila Ta îi vei stârpi pe vrăjmaşii mei şi-i vei nimici pe toţi cei ce-mi necăjesc sufletul, că eu sunt robul Tău.

143

PSALMUL 143 Al lui David; cu privire la Goliat.[1]

1 Binecuvântat este Domnul, Dumnezeul meu, Cel ce-mi învaţă mâinile pentru luptă şi degetele pentru război[2].

2 El e Mila mea şi Scăparea mea, Ocrotitorul meu şi Izbăvitorul meu, Apărătorul meu; în El am nădăjduit, în El, Cel ce pe poporul meu sub mine îl supune.

3 Doamne, ce este omul, că i Te-ai făcut cunoscut? sau fiul omului, că-l iei în seamă?

4 Omul cu deşertăciunea se aseamănă, zilele lui ca umbra trec.

5 Doamne, apleacă cerurile şi Te pogoară[3]; atinge-Te de munţi, şi ei vor fumega.

6 Cu fulger fulgeră-i şi risipeşte-i! Săgeţile Tale trimite-le, şi-i vei tulbura.

7 Dintru înălţime trimite-Ţi mâna, scoate-mă şi izbăveşte-mă din ape multe, din mâna fiilor străinilor,

[1]Istoria lui David şi Goliat e relatată în 1 Rg 17.

[2]Se ştie că David l-a lovit pe Goliat cu praştia, după care i-a smuls sabia din teacă şi i-a tăiat capul. Fericitul Ieronim, interpretând alegoric, spune că diavolul a fost doborât cu propria sa armă.

[3]Fer. Ieronim: Doamne, Tu nu poţi mântui acest lucru nevrednic, care este omul, decât dacă Tu Însuţi Îţi asumi nevrednicia lui. Oaia Ta cea rătăcită nu poate fi îngrijită dacă Tu n'o vei purta pe umeri.

8 a căror gură deşertăciune a grăit şi a
căror dreaptă e dreapta nedreptăţii.

9 Dumnezeule, cântare nouă Îţi voi cânta, în psaltire cu zece strune Îţi voi cânta, Ţie,

10 Celui ce regilor le dai mântuire, Celui ce pe David, robul Tău, îl mântuieşti de sabie rea.

11 Izbăveşte-mă şi mă scoate din mâna fiilor străinilor, a căror gură deşertăciune a grăit şi a căror dreaptă e dreapta nedreptăţii,

12 ai căror fii sunt ca nişte mlădiţe adânc răsădite în propria lor tinereţe, ale căror fiice sunt înfrumuseţate, împodobite precum un chip în templu.

13 Cămările lor sunt pline, vărsându-se din una în alta; oile lor, cu mulţi miei, umplu porţile când ies,

14 boii lor sunt graşi, gard căzut nu se află, nici vreo scurgere, nici vreo strigare în uliţele lor.

15 Ei l-au fericit pe poporul care o duce astfel; dar fericit e poporul al cărui Dumnezeu e Domnul.

144

PSALMUL 144 O cântare de laudă a lui David.

1 Pe Tine Te voi înălţa, Dumnezeul meu, Împăratul meu, şi numele Tău îl voi binecuvânta în veac şi în veacul veacului.

2 În toate zilele Te voi binecuvânta şi numele Tău îl voi lăuda în veac şi în veacul veacului.

3 Mare este Domnul şi lăudat foarte şi nici o margine nu este măreţiei Sale[1].

4 Neam după neam vor lăuda lucrurile Tale şi puterea Ta o vor vesti;

5 de măreţia slavei sfinţeniei Tale vor grăi şi despre minunile Tale vor povesti

6 şi despre puterea înfricoşătoarelor Tale fapte vor istorisi şi măreţia Ta o vor spune;

7 amintirea mulţimii bunătăţii Tale o vor revărsa şi de dreptatea Ta se vor bucura.

8 Îndurat şi milostiv este Domnul, îndelung-răbdător şi mult-milostiv.

9 Domnul bun le este tuturor şi îndurările Lui peste toate lucrurile Lui.

10 Să Te laude pe Tine, Doamne, toate lucrurile Tale, şi cuvioşii Tăi să Te binecuvinteze.

11 Despre slava împărăţiei Tale vor istorisi şi despre stăpânirea Ta vor spune,

12 ca să-i facă pe fiii oamenilor să-Ţi cunoască stăpânirea şi slava măreţiei împărăţiei Tale.

13 Împărăţia Ta este împărăţia tuturor veacurilor şi stăpânirea Ta, din neam în neam. Credincios este Domnul faţă de spusele Sale şi sfânt în toate lucrurile Sale.

14 Domnul îi sprijină pe toţi cei ce cad şi-i ridică pe toţi cei prăbuşiţi.

15 Ochii tuturor nădăjduiesc în Tine, iar Tu le dai hrana la vreme potrivită.

16 Tu mâna Ţi-o deschizi şi de bunăvoinţă saturi tot ce e viu.

17 Drept este Domnul în toate căile Sale şi sfânt în toate lucrurile Sale.

[1] Sf. Maxim Mărturisitorul: „Mintea se minunează mai întâi gândindu-se la nemărginirea lui Dumnezeu în toate privinţele, la acel ocean nestrăbătut şi mult dorit; în al doilea rând, ea se uimeşte întrebându-se cum a adus El toate lucrurile la existenţă din nimic”.

18 Aproape este Domnul de toţi cei care-L cheamă, de toţi cei ce întru adevăr Îl cheamă[2].

19 Voia celor ce se tem de El o va face şi rugăciunea lor o va auzi şi El îi va mântui.

20 Domnul îi păzeşte pe toţi cei ce-L iubesc, iar pe toţi păcătoşii îi va nimici.

21 Gura mea va grăi lauda Domnului; tot ce e trup să binecuvinteze numele Său cel sfânt în veac şi în veacul veacului.

145

PSALMUL 145 Aliluia. Al lui Agheu şi Zaharia[1].

1 Suflete al meu, laudă-L pe Domnul!

2 Lăuda-voi pe Domnul în viaţa mea, cânta-voi Dumnezeului meu atât cât voi fi viu.

3 Nu vă încredeţi în cei puternici[2], în fiii oamenilor, în care nu-i nici o mântuire;

4 suflarea[3] li se va duce, ei în pământul lor se vor întoarce, e ziua'n care gândurile lor toate vor pieri.

5 Fericit e cel căruia Dumnezeul lui Iacob îi este ajutor, a cărui nădejde e în Domnul Dumnezeul lui,

6 Cel ce a făcut cerul şi pământul, marea şi tot ceea ce se află'n ele; Cel ce păzeşte adevărul în veac,

7 Cel ce face judecată pentru cei năpăstuiţi, Cel ce dă hrană celor flămânzi; Domnul îi dezleagă pe cei ferecaţi în obezi,

8 Domnul îi ridică pe cei prăbuşiţi, Domnul înţelepţeşte orbii, Domnul îi iubeşte pe cei drepţi,

9 Domnul îi păzeşte pe cei străini; pe orfan şi pe văduvă îi va lua asupra Sa[4], iar calea păcătoşilor o va nimici.

10 Împărăţi-va Domnul în veci, Dumnezeul tău, Sioane, în neam şi în neam.

146

PSALMUL 146 Aliluia. Al lui Agheu şi Zaharia.

1 Lăudaţi-L pe Domnul, că bun lucru este un psalm; dulce să-I fie Dumnezeului nostru lauda.

2 Când Domnul va zidi Ierusalimul, El la un loc îi va aduna pe risipiţii lui Israel,

3 El, Cel ce-i vindecă pe cei cu inima zdrobită şi le leagă la un loc frânturile[1],

[2]Sf. Isaac Sirul: Monahul care a ales calea pustniciei s'a lepădat cu totul de lume şi a prefăcut pustia în cetate şi sălaş al îngerilor. Şi pentru că el şi-a ales viaţa îngerească, îngerii îl socotesc ca pe o rudă de-a lor şi, trimişi de Dumnezeu, i se apropie şi-i stau la îndemână cu tot ceea ce el are de trebuinţă, fie în ordinea duhovnicească, fie chiar în cea materială. Lucrul cel mai de preţ este acela de a-L chema pe Domnul, dar nu oricum, ci „întru adevăr".

[1]Fer. Augustin: Menţiunea „Al lui Agheu şi Zaharia" nu se află în Textul Ebraic, ci numai în Septuaginta. Aceasta, datorită versetului 10, pe care unii exegeţi îl consideră ca referindu-se la restaurarea Ierusalimului, eveniment care a avut loc în vremea profeţilor Agheu şi Zaharia.

[2]Adică în oamenii care deţin putere, ranguri sau demnităţi înalte.

[3]pnéuma înseamnă „duh", „vânt", dar şi „suflare".

[4]analambáno = „a lua un copil în braţe"; „a lua pe cineva asupră-ţi"; „a alăpta"; „a face pe cineva ca şi cum ar fi al tău". Sf. Ioan Hrisostom citează acest text în sprijinul ideii că Dumnezeu, în marea Sa milă, nu e doar un simplu sprijinitor al celor nevoiaşi (îndeosebi orfanii şi văduvele), ci şi un Părinte Care îi adoptă.

[1]sýntrimma înseamnă „fractură".

4 Cel ce numără mulţimea stelelor şi pe toate le cheamă pe nume[2].

5 Mare este Domnul nostru şi mare Îi este tăria şi priceperii Sale nu-i este hotar.

6 Domnul îi ia asupra Sa pe cei blânzi, dar pe cei păcătoşi pân'la pământ îi smereşte.

7 Începeţi cântare Domnului prin cântare de laudă, în alăută cântaţi-I Dumnezeului nostru,

8 Celui ce cu nori înveleşte cerul, Celui ce pregăteşte ploaie pământului, Celui ce'n munţi face să răsară iarbă şi verdeaţă spre slujba oamenilor,

9 Celui ce le dă animalelor hrana şi puilor de corb care pe El Îl cheamă.

10 Nu în puterea calului Îi este vrerea, nici în gleznele omului bunăvoirea.

11 Bunăvoirea Domnului este în cei ce se tem de El şi în cei ce nădejdea şi-o pun în mila Lui.

147

PSALMUL 147 Aliluia. Al lui Agheu şi Zaharia.

1 Laudă-L pe Domnul, Ierusalime, laudă-L pe Dumnezeul tău, Sioane,

2 că El a întărit stâlpii porţilor Tale, El i-a binecuvântat pe fiii tăi în tine;

3 El, Cel ce pace a pus la hotarele tale şi cu fruntea grâului te-a săturat[1],

4 Cel ce graiul Său i-l trimite pământului – cât de repede aleargă cuvântul Său! –,

5 Cel ce dă zăpadă ca lâna şi negura o presară precum cenuşa;

6 El gheaţa Şi-o azvârle ca pe dumicaţi – în faţa gerului Său cine va sta? –;

7 El cuvântul Şi-l va trimite şi-i va topi, vântul Său va sufla şi apele vor curge.

8 Cuvântul Său i-l vesteşte lui Iacob, îndreptările şi judecăţile Sale lui Israel.

9 Nu astfel a făcut oricărui neam şi nici nu le-a arătat judecăţile Sale.

148

PSALMUL 148 Aliluia. Al lui Agheu şi Zaharia.

1 Lăudaţi-L pe Domnul din ceruri, lăudaţi-L pe El întru cele înalte.

2 Lăudaţi-L pe El, toţi îngerii Lui, lăudaţi-L pe El, toate puterile Lui.

3 Lăudaţi-L pe El, soarele şi luna, lăudaţi-L pe El, stelele şi lumina.

4 Lăudaţi-L pe El, cerurile cerurilor, şi apa cea mai presus de ceruri;

5 ele să laude numele Domnului, că El a zis şi ele s'au ivit[1], El a poruncit şi ele s'au zidit;

---

[2]Sf. Chiril al Ierusalimului: Ca să-ţi dai seama de nemărginirea lui Dumnezeu, încearcă mai întâi să-ţi aţinteşti privirea în soare şi apoi să-L scrutezi pe Cel ce l-a făcut.

[1]Fer. Ieronim: Vedeţi că nimic nu consună cu adevărul istoric. Care „stâlpi ai porţilor", de vreme ce acestea au fost distruse de duşmani? Care „fii în tine", de vreme ce Ierusalimul va rămâne ca o casă pustie (Lc 13, 35)? Care „pace la hotare", de vreme ce prin cetate au trecut războaie? Care „fruntea grâului", de vreme ce se ştie că Ierusalimul nu are grâul cel mai bun? Toate acestea duc la concluzia că interpretarea textului nu poate fi decât alegorică: „stâlpii" sunt profeţii inspiraţi de Dumnezeu, prin a căror poartă Vechiul Testament intră firesc în cel Nou. Cât despre „fruntea grâului", Domnul Iisus e bobul de grâu care a căzut în pământ şi ne-a adus nouă roadă multă (cf. In 12, 24).

[1]Adică au venit în existenţă (numai prin Cuvânt).

6 El le-a aşezat în veac şi în veacul ve-
acului: lege a pus, şi ea nu se va trece.
7 Lăudaţi-L pe Domnul de pe pământ,
voi, balauri şi toate adâncurile,
8 focul, grindina, zăpada, gheaţa, su-
flarea de vifor, voi, cele ce-I îndepliniţi
cuvântul,
9 munţii şi dealurile toate, pomii rodi-
tori şi toţi cedrii,
10 fiarele şi toate animalele, târâtoare
şi păsări zburătoare,
11 regii pământului şi toate popoarele,
mai-marii şi toţi judecătorii pământu-
lui,
12 tinerii şi fecioarele, bătrânii cu cei
mai tineri
13 să laude numele Domnului, că nu-
mai numele Lui s'a înălţat; lauda Lui
e deasupra cerului şi a pământului,
14 şi El va înălţa fruntea poporului
Său. Aceasta-i cântare tuturor cuvio-
şilor Săi, fiilor lui Israel, poporului ce
se apropie de El.

149

PSALMUL 149 Aliluia.

1 Cântaţi-I Domnului cântare nouă, la-
uda Lui în adunarea celor cuvioşi[1].
2 Să se veselească Israel de Cel ce l-a
făcut şi fiii Sionului să se bucure de Îm-
păratul lor.
3 Să laude numele Lui în horă[2]; din
timpane şi din psaltire să-I cânte.
4 Că binevoieşte Domnul întru poporul
Său şi-i va înălţa pe cei blânzi întru
mântuire.
5 Lăuda-se-vor cuvioşii întru slavă şi'n
aşternuturile lor se vor bucura.
6 Laudele'nalte ale lui Dumnezeu fi-vor
în gura lor şi săbii cu două tăişuri în
mâinile lor,
7 ca să facă răzbunare printre păgâni
şi pedepse printre popoare,
8 ca să-i lege pe regii lor în obezi şi pe
boierii lor în cătuşe de fier,
9 ca să facă printre ei judecată scrisă[3];
aceasta va fi slava pentru toţi cuvioşii
Lui.

[1]Textul original permite şi traducerea: „lauda Lui în Biserica sfinţilor" şi se poate referi, profetic, fie la Biserica luptătoare, alcătuită din creştini, care erau numiţi „sfinţi" (vezi şi în Liturghie: „Sfintele, sfinţilor!"), fie la Biserica triumfătoare, cea din cer.

[2]Grecescul horós înseamnă „dans". Evreii obişnuiau să-L laude pe Dumnezeu nu numai prin rugăciuni, cântări, procesiuni cu bătăi din palme şi instrumente muzicale, dar şi prin jocuri. În Biserica Etiopiei se păstrează şi se practică până astăzi „dansurile davidice".

[3]Literatura ascetică răsăriteană transferă acest text în aria „războiului nevăzut", unde lupta împotriva păcatelor nu cunoaşte cruţare.

150

PSALMUL 150 Aliluia.

1 Lăudaţi-L pe Dumnezeu întru sfinţii
Lui, lăudaţi-L întru tăria puterii Lui.
2 Lăudaţi-L întru puterile Lui, lăudaţi-
L după mulţimea slavei Lui.
3 Lăudaţi-L în glas de trâmbiţă,
lăudaţi-L în psaltire şi'n alăută.
4 Lăudaţi-L în timpane şi în horă,
lăudaţi-L în strune şi în flaute[1].
5 Lăudaţi-L în ţimbale bine răsună-
toare, lăudaţi-L în ţimbale de strigare.

[1]Literal: „organe", adică orice fel de instrumente muzicale. În Ps 136, 2 a fost tradus prin „harpe". Aici vecinătatea cuvântului „strune" (instrumente cu coarde) solicită categoria instrumentelor de suflat (altele decât trâmbiţa).

6 Toată suflarea să-L laude pe Domnul! Aliluia!

151

PSALMUL 151 Psalmul acesta a fost scris de David cu propria sa mână, deşi nu se numără printre cei o sută cincizeci. Alcătuit la vremea când el se afla în luptă cu Goliat[1].

1 Cel mai mic eram între fraţii mei şi cel mai tânăr în casa tatălui meu; eu păstoream oile tatălui meu[2].

2 Mâinile mele au făcut o harpă şi degetele mele au alcătuit o psaltire.

3 Şi cine-I va vesti Domnului meu? Însuşi Domnul, El Însuşi va auzi.

4 El l-a trimis pe îngerul Său şi de la oile tatălui meu m'a luat şi cu untdelemnul ungerii Sale m'a uns.

5 Fraţii mei erau buni şi mari, dar nu întru ei a binevoit Domnul[3].

6 Ieşit-am să stau faţă'n faţă cu străinul, şi el m'a blestemat cu idolii lui. Dar eu, smulgându-i sabia, i-am tăiat capul

7 şi am îndepărtat ocara de la fiii lui Israel.

---

[1] Acest psalm trece drept necanonic. El se află inclus în Septuaginta (extranumerar), dar nu şi în Versiunea Ebraică.

[2] Îndeletnicirea, alegerea şi ungerea lui David sunt relatate în 1 Rg 16, 11-13.

[3] Sf. Ioan Hrisostom: Acesta e paradoxul pe care Dumnezeu îl introduce în istorie, răsturnând ordinea logică a oamenilor şi instaurând propria Sa raţiune. Numai aşa vom putea pricepe şi spusele Apostolului: „Pe cele dispreţuite le-a ales Dumnezeu, pe cele ce nu sunt, ca să le facă de nimic pe cele ce sunt" (1 Co 1, 28). Ce se înţelege prin „cele ce nu sunt"? Persoanele socotite „de nimic" din pricină că ele, în ordinea socială, sunt insignifiante, dar prin care Dumnezeu Îşi arată puterea de a răsturna valorile şi de a le reaşeza după criterii care sunt numai ale Lui. În acest sens va spune iarăşi Pavel: „Mă voi lăuda mai degrabă'ntru slăbiciunile mele, pentru ca'ntru mine să locuiască puterea lui Hristos" (2 Co 12, 9).